

ՀՐԱՄԱՆԱԻ
Տ. Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ
ԾԱՅՐԱԳՈՒՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԶ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

ПОВЕЛЕНИЕМ
СВЯТЕЙШЕГО ВЕРХОВНОГО
ПАТРИАРХА КАТОЛИКОСА ВСЕХ
АРМЯН
ГАРЕГИНА ВТОРОГО

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՄԲ
Տ. ԵԶՐԱՍ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՆԵՐՍԻՍԵԱՆԻ
ԱՌԱՋՆՈՐԴ
ՆՈՐ ՆԱԽԻՉԵԻԱՆԻ
ԵՎ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻ

БЛАГОСЛОВЕНИЕМ
ЕПИСКОПА
ЕЗРАСА НЕРСИСЯНА
ГЛАВЫ
НОВО-НАХИЧЕВАНСКОЙ И
РОССИЙСКОЙ ЕПАРХИИ АРМЯНСКОЙ
АПОСТОЛЬСКОЙ ЦЕРКВИ

ՀԱՅ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՄՐԲԱԶԱՆ

ՊԱՏԱՐԱԳԻ ՄԱՍԻՆ

Նախաբան

Նոր Նախիջևանի և Ռուսաստանի Հայոց Թեմի Առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Եզրաս Եպիսկոպոս Ներսիսյանի նախաձեռնությամբ և օրհնությամբ հրատարակված «Հայ Առաքելական Եկեղեցու Սրբազան Պատարագի մասին» գրքի նպատակն է ընթերցողին ծանոթացնել պատարագի խորհրդի հետ:

Պատարագը կարևոր մի արարողություն է, որն արտահայտում է քրիստոնեական եկեղեցու հիմնական դոգմաները: Սուրբ և Անմահ Պատարագի ընթացքում հավատացյալը տեսանելի և շոշափելի Քրիստոսի Մարմնի և Արյան հաղորդությամբ միանում է իր Արարիչ Աստծո հետ:

Մեր հայրանակցի՝ X դարի հայտնի աստվածաբան Խոսրով Անձևացու խոսքերով՝ «Պատարագի ժամանակ մարդիկ քավություն են ստանում... և միավորվում Քրիստոսի մեջ, Նրա մարմինն ու մասը դառնալու համար»:

«Պատարագ» բառը հունարենից թարգմանվում է որպես «հավաքական գործ», քանի որ դեռ հնուց արարողությանը մասնակցում էր քրիստոնեական համայնքի յուրաքանչյուր անդամ:

Պատարագի Սրբազան խորհուրդը Հիսուս Քրիստոսի երկրավոր կյանքի նկարագրությունն է մինչև Համբարձումը, և բացահայտում է մարդկանց փրկության համար Նրա ինքնազոհողության խորհուրդը: Քրիստոս պատարագվեց և ճանապարհ բացեց մեղքից ազատվելու համար, և այդ ճանապարհը՝ Քրիստոսն է, մարդկանց հետ Նրա կապած Ուխտը, Նոր Կտակարանը:

Պատարագը հաստատվել է Տիրոջ կողմից վերջին ընթրիքի ժամանակ, երբ Նա հաղորդելով առաքյալներին, պատգամեց կատարել այդ խորհուրդը Իր հիշատակի համար. «Եվ մինչև նրանք դեռ ուտում էին, Հիսուս հաց վերցրեց, օրհնեց ու կտրեց և տվեց աշակերտներին ու ասաց. «Առեք, կերեք, այս է իմ

О БОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТУРГИИ АРМЯНСКОЙ АПОСТОЛЬСКОЙ ЦЕРКВИ

Предисловие

Данное издание предпринято благословением Главы Ново-Нахичеванской и Российской епархии преосвященного епископа Езраса Нерсисяна с целью ознакомления читателей с обрядом Божественной Литургии Армянской Апостольской Святой Церкви.

Литургия – главное христианское богослужение, призванное выразить основные догмы христианской Церкви. Состояние высшей духовной собранности при Литургии дает человеку возможность наиболее близкого общения с Богом. По словам видного отечественного богослова X века Хосрова Андзеваци, при Литургии люди «получают искупление... и воссоединяются во Христе, чтобы стать Его телом и частями».

Слово «литургия» переводится с греческого как «общественное дело», поскольку в древние времена в ней принимал участие каждый член христианской общины. Священный обряд Литургии является символическим описанием земной жизни Иисуса Христа вплоть до Вознесения, раскрывает таинство Его самопожертвования ради спасения людей. Жертва Христа открыла путь к освобождению от греха, и этот путь – Сам Христос, Его Завет с людьми, Новый Завет.

Литургия установлена Господом на последней, Тайной вечере, когда Он, причастив апостолов, заповедал совершать это таинство в Его воспоминание: «Когда они ели, Иисус взял хлеб и благословив преломил и, раздавая ученикам, сказал: примите, ядите: это есть Тело Мое. И взяв чашу и благодарив, подал им и сказал: пейте из нее все; ибо это есть Кровь Моя нового завета, за многих изливаемая во оставление грехов» (Мф. XXVI. 26-28). К Тайной вечере восходит центральное литургическое действо – евхаристия, причащение (от греч. – благодарение), когда хлеб и вино пресуществляются в Тело и Кровь Христовы, и таким образом верующие соединяются с Господом в одно тело –

մարմինը»: Եվ բաժակ վերցնելով՝ գոհություն հայտնեց, տվեց նրանց ու ասաց. «Խմեք դրանից բոլորդ, որովհետև այդ է նոր ուխտի իմ արյունը, որ թափվում է շատերի համար՝ իրենց մեղքերի թողության համար» (Մատթ. XXVI. 26-28):

Վերջին ընթրիքից է ծագում պատարագի կենտրոնական գործողությունը՝ հաղորդությունը (հունարեն՝ *благодарение*) երբ հացն ու զինին փոխակերպվում են Քրիստոսի Մարմնի և Արյան, իսկ ճաշակող հավատացյալները խորհրդաբանորեն միանում Տիրոջը՝ որպես մեկ մարմին: Խաչի վրա Փրկչի թափված արյունը քրիստոնյաների համար դարձավ մեղքերի քավության և հոգու հավիտենական կյանքի խորհրդանիշ: Իսկ Նրա խորհրդավոր Մարմնի և Արյան հաղորդությունը նշան է այն բանի, որ հավատացյալը Քրիստոսի մեջ է բնակվում, և Քրիստոս նրա մեջ (տես Հովհ. VI. 56):

Կյուրեղ Երուսաղեմացին (315–386) հաղորդությունը անվանել է սրբող «ողորմության գոհաբերություն» հանուն մարդկային մեղքերի: Նախնական Եկեղեցու կազմավորման ժամանակ, երբ քրիստոնյան երեք կիրակի չէր հաղորդվում, ապա համարվում էր, որ ինքն իրեն հեռացնում է Եկեղեցու Մարմնից: Իսկ Իգնատիոս Աստվածակիրը I դարում ուսուցանում էր, որ «հաղորդությունը բժշկությունն է անմահության, որով ոչ միայն պահպանվում ենք մահից, այլև ստանում ենք շնորհը հավիտենական կյանքի Հիսուս Քրիստոսով»:

Առաքյալները հաղորդության խորհուրդը կատարում էին ամեն օր:

Հետագայում ավանդություն դարձավ Պատարագ մատուցել շաբաթ և կիրակի օրերին, Տերունական տոներին և այն օրերին երբ ժողովուրդն է ցանկանում: Առաքյալների ժամանակ պատարագն արդեն իսկ մատուցվում էր «ըստ կարգի», թեև այդ «կարգը» պահպանվում էր որպես բանավոր ավանդություն: Գոյություն ունի Եկեղեցու կողմից ընդունված ավանդություն, ըստ որի Պատարագի առաջին կազմողը եղել է Հակոբոս Տյառնեղբայրը և Մարկոս Ավետարանիչը: IV հարյուրամյակում Եկեղեցում արդեն կազմավորվել էին մի շաբթ տեղական պատարագներ, ինչն անհրաժեշտություն առաջ բերեց ստեղծելու Պատարագի միաձևություն, եթե ոչ ամբողջ

Святую Церковь. Пролитая на кресте кровь Спасителя стала для христиан символом искупления грехов и утверждения вечной жизни духа. А причащение Его символического Тела и Крови служит признаком того, что верующий пребывает во Христе, а Христос – в нем (см. Ин. VI. 56).

Кирилл Иерусалимский (315–386) назвал евхаристию очистительной и «умилостивительной жертвой» за грехи человеческие. В период ранней Церкви считалось, что если христианин не причащается три воскресных дня подряд, то сам себя отлучает от Тела Церкви. А Игнатий Богоносец в I веке наставлял, что «евхаристия есть врачевство бессмертия, не только предохраняющее от смерти, но и дарующее вечную жизнь в Иисусе Христе».

Апостолы совершали таинство Евхаристии ежедневно.

В дальнейшем сложилась традиция совершать Литургию в субботные и воскресные дни, в дни Господних праздников и другие дни – по желанию паствы. Уже в апостольские времена Литургия совершалась «по чину», хотя этот чин сохранялся в устном предании. Существует принимаемое Церковью предание, что составителями первого чина Литургии были брат Господень апостол Иаков и евангелист Марк. К IV столетию в Церкви уже существовало множество поместных литургий, что вызвало необходимость составления единой редакции Литургии, если не для всей Церкви, то хотя бы для каждой патриархии.

Епископ Василий Кесарийский (330–379) письменно изложил чин Литургии, представляющий собой сокращенную редакцию Литургии апостола Иакова. Другая редакция принадлежит современнику Василия – Григорию Богослову (329–389). Тогда же Константинопольский патриарх Иоанн Златоуст (354–407) ввел в употребление еще более сокращенный чин, поскольку прихожане тяготились продолжительностью обряда, особенно евхаристических молитв. Литургия Армянской Апостольской Церкви формировалась на основе служебников Василия Кесарийского и Григория Богослова, хотя порядок ее совершения и исполнения духовных песнопений был известен еще во времена св. Григора Просветителя (239–326).

Եկեղեցու, ապա զոնն յուրաքանչյուր պատրիարքության համար:

Բարսեղ Կեսարացի Եպիսկոպոսը (330–379) խմբագրեց և գրավոր շարադրեց պատարագի կարգը՝ ըստ Հակոբոս առաքյալի: Մյուս խմբագրությունը պատկանում է Բարսեղի ժամանակաից Գրիգոր Աստվածաբանին (329–389): Միննույն ժամանակ Կոստանդնուպոլսի Պատրիարք Հովհան Ոսկեբերանը (354–407) գործածության մեջ դրեց պատարագի ավելի կարճ տարբերակը, քանի որ հավատացյալները հոգնում էին աղոթքների տևողությունից: Հայ Առաքելական Եկեղեցու Պատարագը ձևավորվել է Բարսեղ Կեսարացու և Գրիգոր Աստվածաբանի պատարագամատույցների հիման վրա, թեև պատարագի հայկական տարբերակի հոգևոր երգերի կատարման հերթականությամբ զբաղվել է դեռևս Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչը (239–326):

Հայտնի հին պատարագների տեքստերը բաժանվում են հինգ խմբերի: Հայ Եկեղեցու պատարագը մտնում է Երուսաղեմյան-Անտիոքյան խմբի մեջ: Հայերեն «Պատարագ» բառը նշանակում է «զոհաբերություն, ընծա» և բաղկացած է մուտքից, երախայից պատարագից, բուն կամ հավատացելոց պատարագից և արձակումից:

Պատարագը մատուցվում է ծոմապահությամբ մինչև ճաշի ժամը, իսկ Ծննդյան և Հարության նախօրեին՝ ճրագալույցին, երեկոյան ժամին: Արգելվում է պատարագ մատուցել ինչպես Մեծ Պահքի, այնպես էլ շաբաթապահքի հինգ օրերի ընթացքում:

XVII դարերի ընթացքում Հայ Առաքելական Եկեղեցու Պատարագը կրել է փոփոխություններ, ինչը վերաբերում է նաև երաժշտական մասին, որի վերջնական տարբերակը Մակար Եկմայանի խմբագրությամբ հաստատվել է Մկրտիչ I Խրիմյան կաթողիկոսի օրհնությամբ (1892–1907):

Արմեն Մերուժանյան

Все известные тексты древних литургий делятся на пять групп. Литургия Армянской Церкви входит в Иерусалимско-Антиохийскую группу. Армянское слово «патараг» (литургия) означает «приношение, дар» и состоит из вступления, литургии оглашенных, истинно литургии (литургии верных) и отпуста. Литургия совершается с соблюдением поста до обеда, а накануне Рождества и Воскресения, в сочельник (чрагалуйц) – вечером. Литургию запрещено совершать в течение пяти дней любого поста и в будние дни Великого поста.

За семнадцать веков Литургия Армянской Апостольской Церкви претерпела изменения и дополнения, что относится и к музыкальной ее части. Окончательную музыкальную редакцию утвердил Католикос Мкртыч I Хримян (1892–1907), благословив редакцию композитора Макара Екмаляна (1858–1905), которая и принята к исполнению в нашей Церкви.

Перевод и предисловие Армена Меружаняна

О ТРАНСКРИПЦИИ И ПЕРЕВОДЕ ТЕКСТА АРМЯНСКОЙ ЛИТУРГИИ

(минимум грамматики древнеармянского языка)

Говоря о подстрочном переводе текста армянской Литургии на русский язык, прежде всего, необходимо отметить, что он не может быть литературным переводом по определению. Каждый язык имеет свою, присущую только ему структуру предложения. Поэтому стремление перевести по возможности каждое слово, оставляя его на том же месте в предложении, имеет тот недостаток, что в итоге порой создается несвязная, лишенная смысла словесная конструкция.

Цель же данного перевода состоит не только в том, чтобы человек знал перевод отдельных слов, но и понял общий смысл прочитанного, что позволило бы ему научиться понимать непосредственно сказанное священником и его сослужителями во время богослужения. По этой причине данный перевод идет по срединному пути – во имя сохранения общего смысла предложения, изменены склонения некоторых слов, а в некоторых, редких случаях и заменено их основное значение. Таким образом, достигнута та форма перевода, при котором и сохраняется порядок слов, и создается, хоть и не литературная, но все же вполне понятная и относительно удобочитаемая конструкция предложения.

Что касается транскрипции армянского текста буквами кириллицы, то главная сложность здесь состояла в том, что количество звуков в армянском языке, а соответственно и букв в армянском алфавите больше, чем в языке русском (36+1 против 32). В ином случае, можно было бы предложить упрощенную транскрипцию, где схожие звуки армянского языка писались бы одной буквой. Но, поскольку данное издание является и учебником армянского языка, необходимо было дать каждому звуку свое обозначение. Поэтому отсутствующие в кириллице аналоги армянских букв восполнены либо латинскими буквами [h], [i], либо специальными знаками [F], [h̄], а также комбинацией двух, объединенных чертой букв [p̄h], [t̄h], [k̄h], [дж], [дз], [pp] и др., что указано в таблице алфавита.

Ա ա – А а
Բ բ – Б б
Գ գ – Г г
Դ դ – Д д
Ե ե – Е е
– Ե – В начале слова как русская, еѣ.
– В середине слова как мягкая [э].
Զ զ – З з
Է է – Ե Ե – Мягкая [э].
Ը ը – Է Է – Жесткая [э].
– В случаях, когда пишется.
– В случаях, когда только слышится.
Թ թ – Թ Թ – Придыхательная, тѣ.
Ճ ճ – Ж ж
Ի ի – Ի Ի
И и – При мягком звучании как русская [и].
– При жестком звучании как мягкая [ы].
Լ լ – Л л
Խ խ – Х х
Օ օ – Օ օ – Приглушенная, џѣ.
Близко к звучанию [тц].
Կ կ – К к
Հ հ – Կ Կ – Звук придыхания, как английская, h̄.
Ձ ձ – Զ ձ – Сложный звук [дз].
Ղ ղ – Գ Գ – Гортанный звук [гх], как французское, R̄.
Ճ ճ – Կ Կ – Приглушенная, џѣ.
Близко к звучанию [тч].
Մ մ – М м
Յ յ – Ի Ի

հ հ – Звук [й] сохраняет свое звучание только середине слова.
– В начале слова звук [й] трансформируется в [h].
– В конце слова не произносится.
Ն ն – Н н
Շ շ – Ш ш
Ո ո – Во во
Օ օ – Двойной звук начале слова.
– В середине слова и в начале слова перед буквой, լѣ.
Չ չ – Ч ч
Պ պ – П п
Ջ ճ – Զ ձ – Сложный звук [дж].
Как английская, j̄.
Ռ ռ – Ր Ր – Жесткая [р], как в русском произношении.
Ս ս – С с
Վ վ – В в – Используется в начале слова и после буквы, ևѣ.
Տ տ – Т т
Դ դ – Ր Ր – Мягкая [р]. Основной вариант в армянской речи.
Յ յ – Կ Կ
Ի ի – В в
* – Не пишется в начале слова.
– В сочетании с гласной, может звучать как [у].
Փ փ – Ս փ – Придыхательная, ևѣ.
Ք ք – Կ Կ – Придыхательная, ևѣ.
Օ օ – Օ օ

ՏԵՐՈՒՆԱԿԱՆ ԱՂՈԹՔ

ՀԱՅՐ մեր՝ որ յերկինս ես,
 սուրբ եղիցի անուն քո:
 Եկեսցէ արքայութիւն քո,
 եղիցին կամք քո որպէս
 յերկինս եւ յերկրի: Չհաց
 մեր հանապազօրոյ
 սուր մեզ այսօր:
 Եւ թո՛ղ մեզ զպարտիս մեր,
 որպէս եւ մեր
 թողումք մերոց
 պարտապանաց:
 Եւ մի՛ տանիր
 զմեզ ի փորձութիւն, այլ
 փրկեա՛ զմեզ ի չարէն,
 զի քո է արքայութիւն եւ
 զօրութիւն եւ
 փառք յաւիտեանս.
ԱՄԷՆ:

ТЕРУНАКАН АХОТК

hԱյր мер, вор һ|еркинәс ес,
 сурб еғици Анун Кһо.
 Екесце Аркһайутһюн Кһо.
 Еғицин камкһ Кһо, ворпес
 һ|еркинәс ев һ|еркри. әЗ|һац
 мер һанапазорд тур мез
 айс|ор. Ев тһоғ мез
 әз|партис мер, ворпес ев
 мекһ тһоғумкһ
 мероц партапанац. Ев ми
 танир әз|мез і пһордзутһюн,
 айл пһәркя з|мез і чаре|н.
 Зи Кһо є Аркһайутһюн
 ев зорутһюн ев пһарркһ
 һавітянәс.
 Амен.

ՏԵՐՈՒՆԱԿԱՆ ԱՂՈԹՔ

ՀԱՅՐ մեր, որ երկնքում ես,
 սուրբ թող լինի քո անունը:
 Բո արքայությունը թող գա,
 քո կամքը թող լինի երկրի
 վրա, ինչպե՛ս որ երկնքում է:
 Մեր հանապազօրյա հացը
 սու՛ր մեզ այսօր: Եվ թո՛ղ
 մեզ մեր պարտքերը, ինչպե՛ս
 եւ մենք ենք թողնում մեր
 պարտապաններին: Եվ մի՛
 տանիր մեզ փորձության, այլ
 փրկիր մեզ չարից:
 Քանի որ քոնն ես
 արքայությունը,
 զօրությունը եւ
 փառքը հավիտյանս.
ԱՄԷՆ:

МОЛИТВА ГОСПОДНЯ

ОТЧЕ НАШ, сущий на
 небесах!
 Да святится имя Твое;
 Да придет Царствие Твое;
 Да будет воля Твоя и на
 земле, как на небе. Хлеб наш
 насущный дай нам на сей
 день; И прости нам долги
 наши, как и мы прощаем
 должникам нашим; И не
 введи нас в искушение, но
 избави нас от лукавого.
 Ибо Твое есть Царство, и
 сила, и слава вовеки.
 Аминь.

ՀՐԱԺԱՐԻՄՔ

*Հրաժարիմք ի սատանայէ եւ
յամենայն խաբեութենէ նորա,
ի պատրանաց նորա,
ի խորհրդոց նորա,
ի գնացից նորա,
ի չար կամաց նորա,
ի չար հրեշտակաց նորա,
ի չար պաշտօնէից նորա,
ի չար կամարարաց նորա,
եւ յամենայն չար զօրութենէ
նորա, Հրաժարելով
Հրաժարիմք:*

*Եւ ապա դառնամք ի լոյս
աստվածագիտութեան:*

ԻՐԱՋԱՐԻՄԿ

ԻՐաճարիմք և սատանայե և
наменайн хабеутене нора, и
патранац нора, и хорһрдоц
нора, и гнациц нора, и чар
камац нора, и чар һрештакац
нора, и чар паштонеиц нора,
и чар камарарац нора, և
наменайн чар зорутене нора,
իճաճարելով իճաճարիմք.

Ев апа дарнамк и луйс
аствацагитутеан.

ՀՐԱԺԱՐՎՈՒՄ ԵՆՔ

*Հրաժարվում ենք
սատանայից եւ նրա ամբողջ
խաբեությունից,
նրա պատրանքներից,
խորհուրդներից, ընթացքից,
նրա չար կամքից,
չար հրեշտակներից, չար
սպասավորներից, չար
կամարարներից եւ նրա
ամբողջ չար զորությունից
Հրաժարվելով Հրաժարվում
ենք:
«Հրաժարիմքը» երեք անգամ
ասելուց հետո շրջվում են
դեպի արեւելք:*

ОТРЕЧЕНИЕ

Отрекаемся от сатаны и всех
коварств его, и обольщений
его, и всех мыслей его, и
всех путей его, и от злой
воли его, и от злых ангелов
его, и от злых слугителей
его, и злых приспешников
его, и от всей злой силы его,
отрицая отрекаемся.

И обращаемся к свету
Богопознания.

Որպեսզի ձեր հավատքը չլինի մարդկանց իմաստությունք, այլ Աստուծո զորությունք (1 Կոր.2:5):

ՀԱՎԱՏՔԻ ԴԱՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ամեն բանից վեր եւ ամեն բանից առաջ Հավատում ենք Հոր, Որդու եւ Սուրբ Հոգու Ամենասուրբ Երրորդությանը եւ մեկ Աստվածությանը, որ միակ եւ կատարյալ բարին է, անճառելի էությունը, անժամանակ գոյությունը եւ անփոփոխելի իսկությունը, Արարիչը եւ Կեցուցիչը երեւելիների եւ աներեւույթների: Մեկ է Ամենասուրբ Երրորդության բնությունը, տերությունը, զորությունը եւ կամքը՝ Երեք Աստվածային Անձերով անբաժանաբար եւ անիմանալիորեն առատացած:

Հի է եւ կատարյալ, «որ ամեն ինչ լցնում է ամեն ինչի մեջ» / Եփես. Ա 23/, եւ Ինքը չի թերանում, որ ո՛չ նորոգվում է եւ ո՛չ հնանում, ոչ լցվում է եւ ոչ պակասում, որ նույն է միշտ Իր լիության եւ անբավության մեջ, որ այլ տեղից չկա օտարամուտ կամ հավելված բան Եռյակ Աստվածության անհաս, անբավ, անսահման եւ ամենակատար բնության մեջ:

Հայրն անժամանակ պատճառն է Որդուն՝ ծննդյամբ եւ Սուրբ Հոգուն՝ բխմամբ: Սակայն Ամենասուրբ Երրորդության մեջ չկա մեծություն կամ փոքրություն, խոնարհություն կամ բարձրություն, այլ մեկ անբաժանելի Աստվածություն եւ Չորություն՝ Երեք Անձերի զուգափառ, հավասարապատիվ եւ անշփոթ միությունք առանց առավելության, գերազանցության եւ ենթակայության: Բոլոր կողմերից որպես երկնային մեկ գեղեցկություն եւ Երեք անբավների մեծության անբավ բնակցություն. Աստված Յուրաքանչյուրն ըստ Իրեն եւ Իր առանձնավորությամբ, որպես Հայր եւ Որդի եւ Սուրբ Հոգի:

Եւ չկա այլ Արարիչ, բայց միայն՝ Սուրբ Երրորդությունը եւ ամենազոր Տերությունը, որ Իր ամենաբարի կամքով արարչական զորությամբ եւ անհաս իմաստությամբ արարեց բոլոր արարածներին ոչնչից եւ անգոյությունից: Որ նստում է երկինքների երկնքում եւ խնամում բոլոր արարածներին, որ կանխատես գիտությամբ եւ անբավ իմաստությամբ մատակարարում է երկնավորներին եւ երկրավորներին, կյանք է եւ կեցուցիչ բոլորի համար եւ ամեն ինչում՝ անբավ, անհաս եւ անճառ:

Чтобы вера ваша утверждалась не на мудрости человеческой, но на силе Божией (1 Кор. 2:5):

ИСПОВЕДАНИЕ ВЕРЫ

Превыше всего и прежде всего веруем в Отца и Сына и Духа Святого – Пресвятую Троицу и Бога Единого, Единственного Совершенного и Благого, неисповедимо Сущего, вневременного Бытия и неизменную Истину, Зиждителя всего видимого и невидимого. Едина Природа, Держава, Царство и Воля Трех Божественных Ипостасей Пресвятой Троицы, переизбыточествующих в своих щедротах нераздельно и непостижимо. Преисполнен и совершенен «Наполяющий все во всем» (Еф.1:23). Он не умаляется и не обновляется, не устаревает и не наполняется и не иссякает и всегда Тот же в своей полноте и необъятности. И нет ничего инородного или прибавленного в Его недосыгаемой, безмерной, безграничной и наисовершеннейшей природе. Отец есть безвременная Причина рождения Сына и схождения Духа Святого. И в Троице Пресвятой нет ни величия, ни умаления, ни уничижения, ни возвышения, но одно неразделимое Божество и Держава в единстве равнославных, равночестных и несмешиваемых Трех Ипостасей без прибавления, превосходства или подчинения. Всецелое небесное велелепие и безмерное единосущие величия Трех Безмерных, – Бог Каждый по своей сущности и в своей ипостаси, – Отец, Сын, Дух Святой. И нет иного Творца, кроме Пресвятой Троицы и всемогущей Державы, Кто по Своему все благоволению, зиждительной мощью и непостижимой премудростью создал всю тварь из ничего и небытия. Кто восседает на небесах небес и опекает все создания, Кто с предзнанием и безмерной премудростью печется о небесных и земных творениях, Жизнь и Зиждитель для всех и во всем – Безмерный, Непостижимый и Неисповедимый. Кто сотворил по образу и подобию Своему человека, как венец творения, даровав ему совершенное блаженство пребывания в Боге и возможность быть сопричастником и споспешником Его неизреченных таинств. Кто не лишил преступившее Закон и отдалившееся от Него человечество Своего милосердного попечительства, не оставил его в тени смертной и

Որ արարեց մարդուն իր պատկերով եւ նմանությամբ՝ որպէս թագ եւ պսակ ողջ արարչության՝ շնորհելով նրան իր հետ լինելու, իր անճառելի խորհուրդներին հաղորդակից եւ մասնակից լինելու կատարյալ երանությանը: Որ պատվիրանագանձությամբ իրենից հեռացած մարդկությանը չզրկեց իր արարչական խնամքից, չչքեց մահվան ստվերում եւ երկրավոր կյանքի տրամուկոնների մէջ՝ խոստանալով փրկել մարդուն եւ ազատել մեղքի եւ մահվան իշխանությունից:

Ժամանակների լրումին Ստոված բացեց իր անհամեմատ սիրո եւ անհուն ողորմության դռները եւ այս ընկած աշխարհում ծագեցրեց իր փրկության ըլստը: Մեկը Սուրբ Երրորդությունից՝ Սատուծ Միածին Որդին՝ Նախահավայան բանը, մեր փրկության համար խոնարհվեց իր Ստովածության անհասանելիությունից եւ Սուրբ Հոգով կատարելապէս մարդացավ Սբ. Կոյս Մարիամից: Ոչ թէ նախ ստեղծեց մարդուն եւ ապա բնակվեց նրա մէջ՝ որպէս տաճարի. այլ ինքը՝ Բանը, ճշմարտապէս մարդ եղավ, այսինքն իրեն միացրեց մարդկային կատարյալ բնություն՝ մտքով, հոգով եւ մարմնով: Ոչ թէ բանը փոխարկվեց մարմնի, կամ մարմինը՝ Ստովածության, ոչ թէ աստվածայինը կամ մարդկայինը միավորելիս բնությամբ փոփոխվեցին կամ այլայլվեցին կամ շփոթվեցին, այլ կատարյալ Ստոված իրեն միավորեց անթերի մարդկություն՝ առանց փոփոխության, առանց այլայլության, առանց շփոթության. այսինքն Ստոված մնաց Ստոված, եւ մարդը՝ մարդ: Երկու կատարյալները եղան մեկ կատարյալ՝ նոր եւ սքանչելի միությամբ: Հղիության պահից Ստովածությունը եւ մարդկությունը անբաժանելիորեն միավորված են մեկ Տեր Հիսուս Քրիստոսի մէջ, եւ Բանի մարդեղության փրկագործ անօրէնության մէջ Սուրբ Հղիությունից սկսած որեւէ գործի մասին չի կարելի խոսել որպէս սոսկ աստվածայինի կամ մարդկայինի: Քրիստոսի մէջ աստվածամարդկային միությունը ոչ թէ բնությունների հարակցություն, կապակցություն կամ վերաբերությունն է, այլ էական, գոյաբանական եւ բնութենական միություն, որի մէջ Հնարավոր չէ ներմուծել որեւէ բաժանում կամ լուծարում: Ստովածայինը կամ մարդկայինը անձով, բնությամբ, կամքով եւ ներգործությամբ անբաժանելիորեն միավորված են մեկ Տեր Հիսուս Քրիստոսի մէջ: Ուստի մեկ է մարդացած Բանն Սատուծ անձը, բնությունը, կամքը եւ

սкорбях земной жизни, даровав обетование спасения и избавления от греха и власти смерти. Во исполнение времен Бог открыл врата Своей несравненной любви и безмерного милосердия и возжег Свой свет спасения в этом падшем мире. Один из Троицы Пресвятой – Единородный Сын Божий, Слово Предвечное – снизошел из Своей Божественной недосыгаемости и Духом Святым совершеннейшим образом вочеловечился от Пресвятой Девы Марии. Не так, что прежде сотворил человека, а после вселился в него как в храм, но Он Сам, Слово, воистину стал Человеком, то есть присоединил к себе человеческую совершенную природу – дух, душу и тело. Не то, чтобы Слово превратилось в тело или тело – в Божество, и не то чтобы, соединяясь, Божественное и человеческое изменили, или преобразовали, или смешали свою природу, но совершенный Бог присоединил к Себе совершенную человечность без изменения, без преобразования, без смешения, то есть Бог остался Богом и человек человеком. Два совершенных стали одним совершенным в новом и изумительном соединении. С момента Зачатия Божественное и человеческое нераздельно соединились в Едином Господе Иисусе Христе, и потому в спасительном домостроительстве вочеловечения Слова, начиная со святого Зачатия, нельзя говорить о каком-либо действии, как о только лишь Божественном или сугубо человеческом. Богочеловеческое соединение во Христе не есть ни сочетание, ни присоединение или соотношение, но соединение – сущностное, бытийное и природное, в которое невозможно внести разделение или рассоединение. Божественное и человеческое лицом, природой, волей и действием нераздельно соединены в Едином Господе. Следовательно, едина Личность, природа, воля и действие вочеловечившегося Слова Божия и неприемлемы какие-либо разделения или раздвоения в нашем Господе Иисусе Христе, сотрясающие подлинность нашего спасения. В соединении нельзя отрицать совершенство каждого из них, и по причине совершенства каждого нельзя отречься от Единого совершенства, исповедуя соединение в неизменности, и неизменяемость – в соединении. Итак, Христос имеет одну Природу и одно Лицо не по тождеству природы или по единоличию, ибо эти два понятия в совокупности лишают Бога вочеловечения и человека – обложения, а по

ներգործությունը, եվ մերժելի են մեր փրկության իսկությունը սասանող որեւէ բաժանություն կամ երկվություն մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսի մեջ: Միություն մեջ պետք չէ ուրանալ յուրաքանչյուրի կատարելությունը, ոչ էլ յուրաքանչյուրի կատարելության պատճառով հրաժարվել մեկ կատարելությունից՝ միություն խոստովանելով անայլալություն մեջ եւ անայլալություն՝ միության մեջ: Ուրեմն մեկ բնություն եւ մեկ դեմք ունի Քրիստոս ոչ թե ըստ բնության նույնության կամ ըստ մեկանձնականության, քանզի այս երկուսը միասին գրեթե գրկում են Աստծուն մարդանալուց եւ մարդուն՝ աստվածանալուց, այլ ըստ Բանի՝ Իր մարմնի հետ անճառ միավորություն: Աշխարհի որեւէ օրինակով Հասարակը չէ Հասկանալ, նկարագրել կամ բացատրել Աստծո մարդեղության անհուն խորհուրդը, որը Հավատքի խորհուրդ է, դավանական ճշմարտություն. ուստի խուսափելով Բանի ներմարդությունը մարդկային մարդով ընկալելու գայթակղությունից՝ Հավատում ենք, որ Բանն Աստված անճառաբար, անիմանալիորեն, մտքի Համար անհասությունմբ, ինչպես որ Ինքը գիտի, մարդացալ՝ Իրենից օտարացած մարդկությունը փրկագործելու Համար: Նա, որ Համագոյակից էր Հորն ըստ Աստվածության, Համագոյակից դարձալ մեզ ըստ մարդկության, դարձալ ճշմարիտ եւ կատարյալ մարդ՝ ամեն ինչում՝ աման մեզ, բացի մեղքից: Քրիստոս փրկական սնօրինությունմբ կրեց բոլոր մարդկային տկարությունները, ազատորեն անցալ մարդկային կրքերի միջով՝ դատապարտելով դրանց մեջ մեղքի թիթիամորը եւ ազատագրելով մեզ մեղքի դատապարտվածությունից: Հետեւաբար սնօրինական գործեր են ոչ միայն աստվածավայելուչ Հրաշքները՝ ջրի վրայով քայլելը, մեռելներին Հարություն տալը, Հացի բազմացումը, այլ նաեւ՝ մարդավայելուչ տկարությունները՝ ծարավը, Հոգնությունը, արտասվելը են: Երբ Տերն աստվածային Հրաշք էր գործում, գործում էր որպես Աստված եւ մարդ, որպեսզի մարդը նույնպես կարողանա աստվածային գործերին մասնակից դառնալ իսկ երբ մարդկային տկարությունների միջով էր անցնում, ապա անցնում էր ոչ թե՛ դատապարտվածությունմբ սովորական մարդկանց պես, այլ որպես Աստված եւ Մարդ, որպես Հզոր ազատարար, եւ ազատում էր մեզ չարի կապանքներից: Քրիստոսի երկրավոր կյանքի ամեն պահ, սկսած սուրբ Հղությունից մինչեւ Հրաշափառ Հարություն, փրկական սնտեսություն է եւ զերծ է

неизреченному единению Слова со своим телом. Никаким примером мира сего невозможно понять, описать или объяснить безграничное таинство вочеловечения Бога, что является таинством веры и догматической истиной, поэтому, избегая соблазна постигнуть человеческим умом Воплощение Слова, веруем, что Слово Божие неизреченно, немыслеобъятно и умонепостижимо, как ведомо лишь Ему Одному, – вочеловечилось для спасения отчужденного от Него человечества.

Тот, кто единосущен Отцу по Божеству, стал единосущным нам по человечеству, стал истинным и совершенным Человеком, во всем подобным нам, кроме греха. Христос спасительным домостроительством понес все человеческие немощи, свободно пройдя сквозь человеческие страсти, осудив в них закваску греха и освободив нас от проклятия греха. Следовательно, домостроительными делами являются не только богоприсущие чудеса – хождение по водам, воскрешение мертвых, умножение хлебов и прочее, – а также присущие человеку немощи: жажда, изнеможение, поливание слез и прочее. Когда Господь совершал божественное чудо, Он действовал как Бог и Человек, чтобы человек также мог стать сопричастником Божественных деяний, а когда Он брал на Себя человеческие немощи, то нес их не по проклятию, подобно простым смертным, но как Бог и Человек, как Всемогущий и Избавитель, дабы освободить нас от оков зла. Каждое мгновение земной жизни Христа, начиная со святого Зачатия до дивнославного Воскресения, есть спасительное домостроительство, в котором нет ничего случайного. Христос добровольно или нетленно, не по необходимости или по понуждению естества понес все человеческие невинные или непорицаемые страсти. Бог Слово взял не первозданное естество Адама, а наше тленное естество – подверженную тленности плоть и грешную душу и дух, – и, соединив с Собой, отделил тленность от плоти и грех от души и духа. Следовательно, мы исповедуем, что Тело Господне нетленно не по природе, а по неисповедимому соединению. Также исповедуем, что Тело Христово по природе подвержено страданиям и смерти, однако по домостроительству соединения, – бессмертно и не подвержено страданиям. Исповедуем, что Христос – Новый Адам, снизошел в мир, дабы

պատահականություններից:

Քրիստոս կամալորապես կամ անապականաբար, ոչ ի Հարկե կամ բնություն բռնադատվածություն կրեց բոլոր մարդկային անմեղ կամ անպարսավ կրքերը: Բանն Աստված ոչ թե առավ Ադամի նախաստեղծ բնությունը, այլ մեր ապականացու բնությունը՝ ապականակիր մարմինը եւ մեղանշական Հոգին ու միաքն եւ, միավորելով իրեն, զատեց ապականությունը մարմնից եւ մեղքը՝ Հոգուց ու մտքից: Ուստի խոստովանում ենք, որ սերունական մարմինն անապական է եւ ոչ թե ըստ բնության, այլ ըստ անճառ միավորության: Նույնպես խոստովանում ենք, որ Քրիստոսի մարմինն ըստ բնության չարչարելի է եւ մահկանացու, սակայն ըստ միավորության սնորենության՝ անչարչարելի եւ անմահ:

Խոստովանում ենք, որ Քրիստոս՝ Նոր Ադամը, աշխարհ եկավ, որպեսզի բոլորին կյանք տա եւ նորոգի մարդկությունը, որ Հին Ադամով դատապարտված էր ապականության, մեղքի եւ մահվան: Նա, որ անբովանդակելի եւ անժամանակ էր բնությամբ, իր տեսչությամբ եւ Հոր կամքով մտավ աշխարհի չափավորության եւ ժամանակի մեջ՝ իբրեւ մեկը աշխարհից, որ փրկի նրանց, որոնք աշխարհում էին, եւ որ չարի խաբեության պատրանքներով բռնադատվածները Քրիստոսի միջոցով գան առ Հայր Աստված: «Բանդի ինչ որ անհնար էր օրենքի Համար, որը սկարանում էր մարմնի պատճառով Աստված առաքեց իր Որդուն մեղանշական մարմնի նմանությամբ ու մեղքի Համար եւ մարմնի մեջ դատապարտեց մեղքը»

(Հռոմ. Ը 3): Ի լրումն այս ամենայնի Ինքը՝ մեր խոստովանության Առաքյալը եւ Քահանայապետը՝ մեր Տեր Հիսուս Քրիստոս, իրեն Հաշտության պատարագ մատուցեց Հայր Աստծուն, որպեսզի իր արյամբ գնի բոլորին ողջերին եւ մեռյալներին (Եբր. Թ 14, 28): Նա, որ Կենդանի է եւ Կենդանարար, բոլորի Համար խաչվեց եւ ճաշակեց մահը, Աստվածության հետ միավորված մարմնով դրվեց գերեզմանի մեջ եւ Աստվածությունից անբաժան Հոգով իջավ դժոխք, քարոզեց չարից բանտարգելված Հոգիներին, ցույց տվեց փրկության նորոգումն ու լույսը, ավերեց դժոխքը եւ ազատեց Հոգիներին, ապա երրորդ օրը իր հրաշափառ Հարությունով անդրանիկը եղավ մեռելներից:

Հավատում ենք, որ մեր Տեր Հիսուս Քրիստոս նույն մարմնով աստվածապես Համբարձվեց երկինքների երկինք, նստեց իր

даровать всем жизнь и обновить человечество, осужденное ветхим Адамом на грех и смерть. Он, Который необъятен и вневременен по Своей природе, Своим попечительством и волею Отца снизошел в предельность и во временность мира яко один из мира, дабы спасти тех, которые в миру, и чтобы осужденные прелестями духа лукавого смогли со Христом прийти к Богу Отцу. «Как закон, ослабленный плоти, был бессилен, то Бог послал Сына Своего в подобии плоти греховной в жертву за грех и осудил грех во плоти» (Рим. 8:3). Во исполнение всего этого Он наш Апостол Обетования и Первосвященник, Господь наш Иисус Христос, принес Себя в жертву примирения Богу Отцу, дабы искупить Своей кровью всех – и живых, и мертвых (Евр. 9:14, 28). Он, Кто есть Жизнь и Жизнодатель, ради всех принял Крест и вкусил смерть, с Божеством соединенным телом был положен во гроб и от Божества неотделимым духом снизошел во ад, проповедовал душам, заключенным дьяволом, явив свет и спасительное обновление, разрушил ад и освободил плененные души. На третий же день Он дивнославным Воскресением Своим стал первенцем из мертвых.

Мы веруем, что Господь наш Иисус Христос тем же Телом божественным образом вознесся на небо небес и воссел на своем Престоле вечной славы, одесную Отца, от Кого всегда неотделим Божественностью Своей. И грядет Он в том же теле и в Отчей славе для справедливого Суда и возмездия.

Веруем в Духа Святого, Единосущного и Сотворца Отцу и Сыну, Кто непостижимым всемогуществом парил над водами и живопородил все создания, Кто провозвестил в Законе, Пророках и Евангелиях, в образе голубя сошел на Иордан восславить Единосущего Себе, дивно воссиял в спасительных домостроительствах Господних, дуновением Единородного запечатлелся в апостолах, на пятидесятый день Воскресения Господа в облике огненных языков по домостроительству почил на каждом из апостолов и своим неизреченным и необъятным присутствием преисполнил все творение, искупленное воплотившимся Словом. Проповедовал Он устами апостолов, просветил учителей Своей божественной премудростью и гением и пребывал во святых.

Հավիտենական փառքի աթուռի վրա՝ Հոր աջ կողմում, Որից միշտ անբաժանելի էր Իր Աստվածությունը: Գալու է նույն մարմնով եւ Հոր փառքով բոլորին արդարապես դատելու եւ Հատուցելու: Հավատում ենք Սուրբ Հոգուն՝ Հոր եւ Որդու Համագոյակցին եւ արարչակցին, որ անպարագիր գորությունը չըլէց ջրերի վրա եւ կենդանաձնեց բոլոր արարածներին, որ խոսեց Օրէնքում, Մարգարէներում եւ Ալիտարաններում, աղալնակերպ իջավ Հորդանան՝ փառավորելու Իր Էակցին, հրաշափայլեց սերունական փրկագործ սնորհնությունների մեջ, Միածնի շնչով տպավորվեց առաքյալների մեջ, ապա Տիրոջ Հարություն հիտնեցողը օրը հրե լեզուների տեսքով սնորհնաբար իջավ առաքյալների վրա եւ Իր անճառելի ու անբավելի ներկայությունը ցրեց Բանի մարդեղությունը փրկագնված արարչությունը: Քարոզեց առաքյալների բերանով, Իր աստվածային գիտությունը եւ Հանճարով պայծառացրեց վարդապետներին, բնակվեց սուրբերի մեջ: Հավատում ենք միայն մեկ Ընդհանրական եւ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու, որ Քրիստոսի խորհրդական մարմինն է (Եփես. Ա 23, Կողոս. Ա 24) եւ Նրա կենդանի թագավորությունը երկնքում եւ երկրի վրա (Ղուկ. Ա 33, Հովհ. ԺԸ 36, Հայտն. Ի 1-6), որի գլուխը Ինքը Քրիստոսն է (Եփես. Ե 23, Կող. Ա 18), հիմքը՝ ուղղափառ Հավատքի դավանությունը (Մատթ. ԺԶ 16-19), իսկ անդամները (Ա Կորնթ. Զ 15, Եփես. Ե 30) եւ քարերը՝ Աստծուն Հոգով եւ ճմարտությամբ դավանողները (Հովհ. Դ 23-24, Ա Պետր. Բ 4-10): Հավատում ենք Եկեղեցու սրբազան խորհուրդներին, մեռելների Հարությունը, գործերի Հատուցմանը եւ Հավիտենական կյանքին: Այս ամենը գրեցինք՝ Հետեւելով մեր Հայրերին եւ Հավատքի ուսուցիչներին, որոնց միջոցով՝ որպէս պատուհանով, ծագել է Ամենասուրբ Երրորդության Հավատքի գիտության ճմարտալոյսը: Աստված Ինքն է Հայտնել Իրեն. Հայրը՝ Որդուն եւ Հոգուն, Որդին՝ Հորը եւ Հոգուն, եւ Հոգին՝ Որդուն եւ Հորը: Եվ Եռյակ Աստվածություն կենսաբեր Հավատքով ենք ապրում, շարժվում եւ կանք (Գործք. ԺԷ 28)՝ Հուսալով արժանանալ Հոգիների փրկությունը եւ Հավիտենական կյանքին:

Веруем в одну Кафолическую и Апостольскую Святую Церковь, которая есть Мистическое Тело Христово (Еф. 1:23, Кол. 1:24) и живое Царство Его на небесах и на земле (Лк. 1:33, Ин. 18:36, Откр. 20:1-6), чьей Главой является Сам Христос (Еф. 5:23, Кол. 1:18), а основанием – исповедание православной веры (Мф. 16: 16-19); члены же (1 Кор. 6:15, Еф.5:30) и камни Церкви – исповедующие Бога в духе и истине (Ин. 4:23-24, 1 Пет. 2:4-10). Веруем в священные таинства Церкви, в воскресение мертвых, в воздаяние за деяния и в вечную жизнь. Все это написали мы, следуя Отцам нашим и Учителям веры, благодаря которым, как через окно, засиял истинный свет познания веры в Пресвятую Троицу. Бог Сам явил Себя: Отец – Сына и Духа, Сын, – Отца и Духа, и Дух – Отца и Сына. И благодаря животворной вере в Божественную Троицу мы живем, движемся и существуем (Деян.17:28), надеясь удостоиться спасения наших душ и вечной жизни.

ՉՂՋՈՒՄ

Մեղայ Ամենասուրբ Երրորդութեանն՝ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ: Մեղուցեալ եմ Աստուծոյ: Խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ եւ սրբուհւոյ Աստուածածնին եւ առաջի քո, Հայր սուրբ, զամենայն մեղս, զոր գործեալ եմ: Քանզի մեղայ խորհրդով բանիւ եւ գործով կամայ եւ ակամայ, գիտութեամբ եւ անգիտութեամբ: Մեղայ Աստուծոյ:

Մեղայ Հոգւովս եւ զօրութեամբ սորա, մտօքս եւ շարժմամբ սորա, մարմնովս եւ զգայութեամբ սորա: Մեղայ զօրութեամբ Հոգւոյն խորամանկութեամբ, անզգամութեամբ, յանզգնութեամբ եւ երկչոտութեամբ, շուայլութեամբ եւ ժլատութեամբ, զեղխութեամբ եւ անիրաւութեամբ, չարահաւանութեամբ, յուսահատութեամբ եւ թերամտութեամբ: Մեղայ Աստուծոյ:

Մեղայ չար խորհրդով մտացն նենգութեամբ, ատելութեամբ, խեթիւ, մախանօք, յաչաղանօք, թուլութեամբ, պոռնկական խորհրդով արուական, իգական, անասնական, գրաստական, գաղանակական,

ՅՄԿՄ

Мэха Амэнасурб Ерродутян: hOp ев Вордво ев hOгвуйн Србо. Мэхуцял ем Астуцо. Хостованим арачи Астуцо ев српуни Аствацацн арачи ко, ha'йр сурб, заменайн мехс зор горцеал ем. Канзи мэха хорһрдов, банив ев горцов, кама ев акама, гитутямб ев ангитутямб: Мэха~ Астуцо.

Мэха һогвовс ев зорутямб сора, мтокс ев шаржмамб сора, мармновс ев згаютямб сора: мэха~ Астуцо. Мэха~ зорутямб һогвуйс, хораманкутямб, анзгамутямб, һандгнутямб ев еркчотутямб, шрайлутямб ев жлатутямб, зехутямб ев аниравутямб, чараһаванутямб, һусаһатутямб ев тэрамтутямб: Мэха~ Астуцо.

Мэха~ чар хорһрдов мтацс. нэнгутямб, атэлутямб, хэтив, маханок, йачаханок, тулутямб, порнкакан хорһрдов: арвакан, игакан, анаснакан, грастакан, газанакан,

ՉՂՋՈՒՄ

«Մեղայ Ամենասուրբ Երրորդութեանն»
Մեղանչեցի Ամենասուրբ Երրորդութեանն՝ Հօր, Որդու եւ Սուրբ Հոգու դեմ: Մեղանչել եմ Աստուծո դեմ: Խոստովանում եմ Աստուծո, սուրբ Աստվածածնի եւ քո առաջ, Հայր սուրբ, գործածս բոլոր մեղքերը: Քանզի մեղանչեցի խորհուրդով, խոսքով եւ գործով կամովին եւ ակամա, գիտութեամբ եւ անգիտութեամբ: Մեղանչեցի Աստուծո դեմ:

Մեղանչեցի Հոգովս եւ նրա զօրություններով, մտքովս եւ նրա շարժումներով, մարմնովս եւ նրա զգայարաններով: Մեղանչեցի Հոգուս զօրությամբ խորամանկությամբ եւ անզգամությամբ, Հանզգնությամբ եւ երկչոտությամբ, շուայլությամբ եւ ժլատությամբ, զեղխությամբ եւ անիրավությամբ, չարահավանությամբ, Հուսահատությամբ եւ թերահավատությամբ: Մեղանչեցի Աստուծո դեմ:

Մեղայ մաքիս չար խորհրդով նենգութեամբ, ատելութեամբ, խեթիւ, մախանօք, յաչաղանօք, թուլութեամբ, պոռնկական խորհրդով արուական,

ПОКАЯНИЕ

Согрешил я пред Святою Троицею: Отцом, Сыном и Духом Святым. Согрешил я пред Богом. Исповедую пред Богом и Пречистою Богородицею и пред тобою, Отче Святыи, все грехи мною содеянные. Ибо согрешил я помыслом, словом и делом, волею и неволею, сознавая и не сознавая. Каюсь Богу.

Согрешил я душою и её силою, рассудком и действием, телом и чувствами.

Согрешил я силою души моей: коварством, наглостью, дерзостью и робостью, расточительностью и скупостью, распутством и несправедливостью, злонравием, отчаянием и легкомыслием. Каюсь Богу.

Согрешил я злыми помыслами: вероломностью, ненавистью, суровостью, завистливостью, слабодушием, замыслами сладострастия, мужеложством,

ի գիշերի եւ ի սուրնջեան
երազական գիջութեամբ
եւ անրջական գարշ
աղտերութեամբ:
Մեղայ Աստուծոյ:

Մեղայ ցանկութեամբ
մարմնոյն՝ Հեշտութեամբ,
պղերգութեամբ, յօրանջմամբ
քնոյ, շարժութեամբ մարմնոյս եւ
զազրագործութեամբ ի պեսպես
ախտս, Հեշտալրութեամբ
լեղեացս, արատութեամբ
աչացս, ցանկութեամբ սրտիս,
իգութեամբ ոնգացս,
պագշտութեամբ բերանոյս,
անժուժկալրութեամբ,
շուայտութեամբ եւ
արբեցութեամբ:
Մեղայ Աստուծոյ:

Մեղայ չարաբանութեամբ
լեզուիս՝ ստախոսութեամբ,
սուտ երդմամբ,
երդմնազանցութեամբ,
Հակառակութեամբ,
վիճաբանութեամբ,
բանսարկութեամբ,
շոգմոգութեամբ, քսու,
դատարկաբանութեամբ եւ
ծաղու, զրախոսութեամբ,
Հերձախոսութեամբ եւ
անիճաբանութեամբ,
սրանջալով, դժգոհելով,
բամբասելով եւ Հայհոյելով:
Մեղայ Աստուծոյ:

и гишери ев и твнчан, еразакан
гичутямб ев анрджакан гарш
ахтехутямб:
Мэха~ Астуцо.

Мэха~ цанкутямб мармнуйс:
һэштутямб, пхергутямб,
һоранджмамб кно,
шаржутямб мармнуйс ев
зазрагорцутямб и пес-пес ахтс.
йештутямб лселяцс,
аратутямб ачацс,
цанкутямб сртис,
игутямб рнгацс,
пагшотутямб берануйс,
анжужжалутямб, швайтутямб ев
арбецутямб:
Мэха~ Астуцо.

Мэха~ чарохосутямб
лезвис: стахосутямб, сут
ердмамб, ертмназанцутямб,
накаракутямб, вичабанутямб,
бансаркутямб,
шогмогутямб,
ксу датаркабанутямб
ев цаху, зрахосутямб,
һердзахосутямб,
аницабанутямб, трынчелов
джгоһелов, бамбаселов ев
һайһоелов:
Мэха~ Астуцо.

իգական, անասնական,
գրատական, գազանական,
գիշեր եւ ցերեկ երազական
գիջութեամբ եւ անրջական գարշ
աղտերութեամբ:
Մեղայ Աստուծոյ:

Մեղանչեցի մարմնիս
ցանկութեամբ՝ Հեշտասիրութեամբ,
պղերգութեամբ, քնի
Հորանջմամբ, մարմնի
շարժումներով ու պես-պես
ախտերով՝ զազրագործութեամբ,
ականջներովս, ցանկասիրութեամբ
լեզուի աչքերիս անմաքրութեամբ,
սրտիս ցանկութեամբ,
ուռնգներիս մեղկութեամբ,
բերանիս անպարկեշտութեամբ,
անժուժկալրութեամբ,
շվայտութեամբ եւ
Հարբեցողութեամբ:
Մեղանչեցի Աստծո դեմ:

Մեղանչեցի լեզվիս
չարաբանութեամբ՝
ստախոսութեամբ, սուտ
երդմամբ, երդմնազանցութեամբ,
Հակաճառութեամբ,
վիճաբանութեամբ,
չարախոսութեամբ,
շոգմոգութեամբ, քսութեամբ,
դատարկաբանութեամբ, ծիծաղով
ու ծաղրով, զրախոսութեամբ,
Հերձախոսութեամբ, անիճելով,
սրանջալով, դժգոհելով,
բամբասելով եւ Հայհոյելով:
Մեղանչեցի Աստծո դեմ:

женолюбием,
скотством, уподоблением
животному, звероподобием,
страстножеланием ночью и
днём, грязными помыслами.
Каюсь Богу.

Согрешил я телесными
желаниями: легкостью,
нерадивостью, зеванием,
телесными движениями и
мерзостью,
легкостью услышания,
изобилием увиденного,
желанием сердца,
пустословием,
сластолюбием, чревоугодием,
разгульничеством и пьянством.
Каюсь Богу.

Согрешил я злословием языка:
лганием, ложной клятвой,
клятвопреступлением,
противлением, словопрением,
ябедничеством,
клеветничеством,
пустословием и насмешкою,
злоречием, еретичеством и
проклятием, ропща, сетуя,
сплетничая и хуля.
Каюсь Богу.

Մեղայ գողութեամբ ձեռացա, ագաշերով, գրկերով, Հարկաներով, սպանաներով եւ ընդ գարշս ածերով: Մեղայ Աստուծոյ:

Մեղայ ամենայն յօղուածովք շինուածոյս եւ ամենայն անդամօք մարմնոյս, Հնգեակ զգայարանօքս եւ վեցեկի շարժմամբս՝ վերամբարձ ոսնաՀարութեամբ եւ վայրաքարշ մեղկութեամբ, յաջ եւ յաՀեակ խոտորելով զառաջնոցն մեղանչելով եւ վերջնոցն չար նշաւակ գորով: Մեղայ Աստուծոյ:

Այլեւ մեղայ եւթնիցս յանցանօք մահացու մեղօք՝ Հպարտութեամբ եւ մասամբք նորին, նախանձու եւ մասամբք նորին, բարկութեամբ եւ մասամբք նորին, ծուլութեամբ եւ մասամբք նորին, ագաՀութեամբ եւ մասամբք նորին, որկրամոլութեամբ եւ մասամբք նորին, բղջախոՀութեամբ եւ մասամբք նորին: Մեղայ Աստուծոյ:

Այլեւ մեղայ ամենայն պատուիրանայն Աստուծոյ՝ յանձնառելեացն եւ Հրաժարելեացն, զի ոչ զյանձնառականն կատարեցի եւ

Мэха~ гохутямб дзерац: агаһелов, зркелов, һарканелов, спананелов ев энд гаршс ацэлов: Мэха~ Астуцо.

Мэха~ аменайн йодватьов шинвацуйс ев аменайн андамок мармнуйс, йингак згаярановс ев вецеки шаржмамбс, верамбарц вотнайарутямб ев вайракарш мехкутямб, ач ев аяяк хоторелов, зарачноцс механчелов ев верчноцн чар ншавак голов: Мэха~ Астуцо.

Айлев мэха~ ётницс йанцанок маһацу мехок: һпартутямб ев масамб норин, нахандзк ев масамб норин, баркутямб ев масамб норин, цулутямб ев масамб норин, агаһутямб ев масамб норин, воркрамолутямб ев масамб норин, бхчахосутямб ев масамб норин: Мэха~ Астуцо.

Айлев мэха~ аменайн патвираннацн Астуцо: һандзнарелиацн ев һражарелиацн, зи воч зйандзнараканн катареци ев воч и йражарелиацн йераца.

Մեղանչեցի ձեռքով գողանալով, ագաշերով, գրկերով, Հարվածերով, սպաններով եւ գարշելի գործեր կատարելով: Մեղանչեցի Աստծո դեմ:

Մեղանչեցի մարմնիս բոլոր մասերով ու բոլոր անդամներով, Հինգ զգայարաններով եւ վեցյակ շարժումներով՝ վերամբարձ ոսնաՀարությամբ, վայրաքարշ մեղկությամբ, աջ եւ ձախ խոտորվելով, նախկինների մեղքերը գործելով եւ գալիք սերունդներին չար օրինակ թողնելով: Մեղանչեցի Աստծո դեմ:

Այլեւ մեղանչեցի յոթ մահացու մեղքերով՝ Հպարտությամբ, նախանձով, բարկությամբ, ծուլությամբ, ագաՀությամբ, որկրամոլությամբ, բղջախոՀությամբ եւ նրանց տարատեսակներով: Մեղանչեցի Աստծո դեմ:

Այլեւ մեղանչեցի Աստծո բոլոր պատվիրանների դեմ՝ Հանձնառելի եւ Հրաժարելի, որովհետեւ ոչ Հանձնառելիները կատարեցի, ոչ էլ Հրաժարելիներից Հեռացա: Օրենքը ստանձնեցի,

Согрешил я воровством рук, жадничая, лишая, побивая и убивая. Каюсь Богу.

Согрешил я всем существом своим и всеми частями тела своего: пятью органами чувств и шестью органами движений, высокомерностью, дикостью, совращением направо и налево, перед одними – прегрешая, перед другими – бесчинствуя. Каюсь Богу.

Еще согрешил я семью смертными грехами: гордостью и видами ее, завистью и частями ее, гневом и частями его, леностью и частями ее, алчностью и частями ее, чревоугодием и частями его, сладострастием и частями его. Каюсь Богу

Сверх того согрешил я против всех Божиих заповедей, тех, которые повелевают исполнять обязанности, и тех, которые воспрещают что-либо. Ибо я не исполнил тех, которые добровольно приняты мною к

ոչ ի հրաժարելեացն Հեռացայ:
Չօրէնս առի եւ յօրինայն
 Հեղգացայ, ի կարգս
 քրիստոնէութեան հրաւիրեցայ
 եւ գործովս անարժան գտայ,
 գիտելով զչարն՝ կամաւ
 կորացայ եւ ի բարեաց գործոց
 ես ինձէն Հեռացայ. վա՛յ ինձ,
 վա՛յ ինձ, վա՛յ ինձ: **Չո՛րն**
 ասեմ կամ զո՛րն խոստովանիմ,
 զի անթիւ են յանցանք իմ,
 անասելի են անօրէնութիւնք
 իմ, աններելի են ցաւք իմ, եւ
 անբժշկելի են վերք իմ:
Մեղայ Աստուծոյ:

Հայր սուրբ, զքեզ ունիմ
 միջնորդ Հաշտութեան եւ
 բարեխօս առ Միածին Որդին
 Աստուծոյ, զի իշխանութեամբդ,
 որ սուեալ է քեզ, արձակեցես
 զիս ի կապից մեղաց իմոց,
 աղաչեմ զքեզ:

Зоренс ари ев оринацн йехгаца,
 и каргс кристонеутян йравиреца
 ев горцовс анаржан гта, гителов
 зчарн камав кораца ев и бареац
 горцоц ес индзен йераца: ва'й
 индз, ва'й индз, ва'й индз, ворн
 асем кам ворн хостованим,
 зи антив ен им һанцанк им,
 анасели ен аноренутюннерн
 им, аннерели ен цавк им, ев
 анбжшкели ен верк им:
 Мэха~ Астуцу.

hԱյր Сурб
 зкез уним мичнорд һаштутян
 ев барехос ар Миацин Вордин
 Астуцо, зи ишханутямб вор
 твэал э кез, ардзакесцес зис и
 капиц мехац имоц, ахачем кез.

«ԱՐՉԱԿՈՒՄՆ»

Ողորմեսցի քեզ մարդասերն Աստուած եւ թողութիւն շնորհեսցէ
 ամենայն յանցանաց քոց՝ խոստովանեցելոցն եւ մոռացելոցն:
 Եւ ես կարգաւս քահանայական իշխանութեան եւ հրամանան
 աստուածային, թէ՛ «Չոր արձակիցէք յերկրի, եղիցի արձակեալ
 յերկինս», նովին բանին արձակեմ զքեզ յամենայն մասնակցութենէ
 մեղաց քոց՝ ի խորհրդոց, ի բանից եւ ի գործոց, յանուն Հօր եւ
 Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ: Եւ դարձեալ տամ զքեզ ի խորհուրդս
 սուրբ Եկեղեցւոյ, զի զոր ինչ գործիցես բարիս, եղիցի քեզ
 ի բարեգործութիւն եւ ի փառս Հանդերձեալ կենացն:
Ամէն:

սակայն նրանում ծուլացա,
 քրիստոնեական Հավատքն
 ընդունեցի, բայց գործերովս
 նրան անարժան գտնվեցի, չարն
 իմանալով՝ կամովին շեղվեցի
 եւ բարի գործերից ինքնակամ
 Հեռացա: **Վա՛յ ինձ, վա՛յ ինձ,**
վա՛յ ինձ: Ո՛րն ասեմ կամ ո՛րը
 խոստովանեմ:
 Հանցանքներս անթիվ
 են, անօրէնութիւններս՝
 անպատմելի, ցավերս՝ աններելի,
 եւ վերքերս՝ անբժշկելի:
Մեղանշեցի Աստծո դեմ:

Հայր սուրբ, դու ես իմ՝ Աստծո
 Միածին Որդու Հեռ Հաշտութեան
 միջնորդն ու բարեխօսը, քեզ
 տրված իշխանութեամբ արձակիր
 իմ մեղքերի կապանքները,
 աղաչում եմ քեզ:

исполнению, и не отрекся от
 всего того, от чего должен был
 я отречься; принял я законы
 и уклонился от них; вступил
 я в число христиан и делами
 своими оказался недостойн
 этого имени; зная зло, я
 добровольно предавался ему
 и от добрых дел удалился по
 собственному побуждению,
 горе мне, горе мне, горе мне.
 Всего мне не перечислить,
 всего мне не исповедать:
 грехи мои бесчисленны,
 злодеяния мои неизречимы,
 непростительны
 мои согрешения, неизлечимы
 раны мои. Каюсь Богу.

Отче Святый! Ты мой посредник
 примирения и ходатай пред
 Единородным Сыном Божиим.
 Освободи меня данною тебе
 властью от грехов моих,
 умоляю тебя.

ՄԵՂՔԵՐԻ ԱՐՉԱԿՈՒՄ

Մարդասերն Աստված թող քեզ ողորմի եւ թողութիւն շնորհի քո
 բոլոր Հանցանքներին՝ թէ՛ խոստովանված եւ թէ՛ մոռացված:
 Եվ ես քահանայական իշխանութեան կարգով եւ աստվածային
 հրամանով թէ՛ «Ինչ որ արձակէք երկրի վրա, արձակված կլինի
 երկնքում», այդ նույն խոսքով Հօր, Որդու եւ Սուրբ Հոգու
 անունով, արձակում եմ խորհուրդներով, խոսքերով եւ գործերով
 քո կատարած բոլոր մեղքերը: Այլեւ քեզ դարձյալ Հանձնում եմ
 սուրբ Եկեղեցու խորհուրդներին, որպեսզի ինչ բարիք էլ գործում ես,
 բարեգործութիւն Համարվի եւ քեզ Հանդերձյալ կյանքի փառքին
 արժանացնի: **Ամէն:**

Ա. ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ
ԿԱՆՈՆ ԶԳԵՍՏԱԴՈՐԼՈՅ
ՊԱՏԱՐԱԳԻՉ ՔԱՅԱՆԱՅԻ

*Մտցէ քահանայն յաւանդատունն
Հանդերձ սարկաւազօք եւ դպրօք,
եւ նախ զգեցեալ սարկաւազացն եւ
այլ պաշտօնէից, ասասցեն Սաղմոս
Հանդերձի ՃԼԱ տուն առ տուն:*

Քհ – Քահանայք Քո զգեցցին
զարդարութիւն, եւ սուրբք Քո
ցնծալով ցնծասցեն:

Սրկ – Յիշեա՛ Տէր գԴաւիթ եւ
զամենայն հեզութիւն նորա:

Քհ – Որպէս երդուաւ Տեառն, եւ
ուխտս եդ Աստուծոյ Յակոբայ:

Սրկ – Թէ ո՛չ մտից ի յարկս տան
իմոյ, եւ թէ ելից յանկողինս
մահճաց իմոց:

Քհ – Թէ տաց քուն աչաց իմոց,
կամ նինջ արտեւանաց իմոց,
կամ հանգիստ իրանաց իմոց,
մինչեւ գտից զտեղի յարկի
Տեառն Աստուծոյ Յակոբայ:

Սրկ – Ահա՛ լուաք զՆմանէ
յեփրաթայ, եւ գտաք զՆա ի
դաշտս մայրեաց:

Քհ – Մտցուք ի յարկս Նորա,
երկիր պագցուք ի տեղւոջ ուր
կացեալ են ոտք Նորա:

Սրկ – Արի՛, Տէր, ի հանգիստ
Քո, Դու եւ տապանակ կտակի
սրբութեան Քոյ:

Ա. ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ
ԿԱՆՈՆ ԶԳԵՍՏԱԿՈՐՄԱՆ
ՊԱՏԱՐԱԳԻՉ ՔԱՅԱՆԱՅԻ

*Քահանան սարկավազների ու
դպիրների հետ պետք է մտնի
ավանդատուն և նախ սարկավազների
ու մյուս պաշտոնյաների
զգեստավորվելուց հետո տուն առ տուն
ասում են 131-րդ՝ Հանդերձի սաղմոսը:*

Քհ – Քո քահանաները թող
արդարություն հագնեն, և Քո
սրբերը ցնծալով ցնծան:

Սրկ – Տէ՛ր, հիշի՛ր Դավթին և նրա
ողջ հեզությունը:

Քհ – Թէ ինչպէս նա երդվեց
Տիրոջը, և ուխտեց Հակոբի
Աստծուն:

Սրկ – Թէ՛ չեմ մտնի իմ տան
սրահներից, չեմ բարձրանա իմ
մահճի անկողինը:

Քհ – Թէ՛ իմ աչքերին քուն
չեմ տա, կամ նինջ իմ
արտևանուքներին, և կամ
հանգիստ՝ իմ մարմնին, մինչև
որ Հակոբի Տեր Աստծո համար
բնակվելու վայր չգտնեմ:

Սրկ – Ահա Նրա մասին լսեցինք
Եփրաթայում, և Նրան գտանք
մայրիների դաշտերում:

Քհ – Մտնենք Նրա հարկի տակ,
երկրպագենք այն տեղում, ուր
կանգնած են Նրա ոտքերը:

Սրկ – Ելիր Քո հանգստավայրը,
Տէ՛ր, Դու և տապանակը Քո
սրբության կտակի:

БОЖЕСТВЕННАЯ ЛИТУРГИЯ
СВЯТОЙ АРМЯНСКОЙ
АПОСТОЛЬСКОЙ ЦЕРКВИ

КАНОН ОБЛАЧЕНИЯ СВЯЩЕННИКА
*Сопровожаемый диаконами
и чтецами, священник,
перекрестившись, входит в ризницу,
где сперва облачаются диаконы
и остальные служители. Они
попеременно читают псалом на
облачение (131. 1–18).*

Свщ. – Священники Твои
облекутся в праведность, и святые
Твои возрадуются ликуя.

Диакон – Вспомни, Господи,
Давида и всю кротость его.

Свщ. – Как он клялся Господу
и дал обет Богу Иакова.

Дкн. – Не войду под кров дома
моего, не взойду на ложе мое.

Свщ. – Не дам сна очам моим
и дремы веждам моим, и покоя
стану моему, доколе не найду
обители Господу,
жилища Богу Иакова.

Дкн. – Вот, мы слышали о нем
в Ефрафе, нашли Его в рощах
кедровых.

Свщ. – Войдем в кров Его,
поклонимся подножию ног Его.

Дкн. – Приди, Господи, в покой
Твой, Ты и святой ковчег Завета
Твоего.

Քհ – Երիցունք Քո զգեցցին զարդարութիւն եւ սուրբք Քո ցնծալով ցնծասցեն:
Սրկ – Վասն Դաւթի սիրելոյ Քոյ, մի դարձուցաներ գերեսս Քո յօծելոյ Քունմէ:
Քհ – Երդուաւ Տէր Դաւթի ճշմարտութեամբ եւ ո՛չ ստեաց նմա, ի պտղոյ որովայնի նորա նստուցանել յաթոռ նորա:
Սրկ – Թէ պահեսցեն որդիք քո զօրէնս Իմ, եւ զվկայութիւնս Իմ զոր ուսուցից նոցա:
Քհ – Որդիք նոցա նստցին յաւիտեանս յաւիտենից յաթոռ քո:
Սրկ – Հաճեցաւ Տէր ընդ Սիոն, եւ ընտրեաց բնակել ի նմա, ասէ. Այս է հանգիստ Իմ յաւիտեանս յաւիտենից, ի սմա բնակեցայց զի հաճեցայ ընդ սա:
Քհ – Ձայրիս սորա օրհնելով օրհնեցից, եւ զաղքատս սորա լցուցից հացի:
Սրկ – Երիցանց սորա զգեցուցից զփրկութիւն, եւ սուրբք սորա ցնծալով ցնծասցեն:
Քհ – Անդ ծագեցից գեղջիւր ի Դաւիթ, պատրաստ արարից զճրագ օծելոյ Իմոյ:
Սրկ – Թշնամեաց նորա զգեցուցից զամօթ, եւ ի վերայ նորա ծաղկեցի սրբութիւն Իմ:
Քհ – Փառք Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ.
Սրկ – Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

Քհ – Քո երեցները թող արդարութիւնս հազնեն, և Քո սրբերը՝ ցնծալով ցնծան:
Սրկ – Հանուն Քո սիրելի Դաւթի, մի՛ շոջիր երեսդ Քո օծյալից:
Քհ – Տերը ճշմարտութեամբ երդվեց Դաւթին, ու չխաբեց նրան, որ նրա որովայնի պտուղից է նրա աթոռին նստեցնելու.
Սրկ – Եթե որդիներդ պահեն Իմ օրենքը և Իմ վկայությունները, որոնք նրանց պիտի սովորեցնեն:
Քհ – Նրանց որդիները հավիտյանս հավիտենից նստելու են քո գահին:
Սրկ – Տերը հավանեց Սիոնը և նախընտրեց բնակվել այնտեղ՝ ասելով.
 «Այս է հանգիստն Իմ հավիտյանս հավիտենից, այստեղ պիտի բնակվեն, քանզի հավանեցի սա»:
Քհ – Սրա այրիներին օրհնելով օրհնելու են, և սրա աղքատներին լիացնելու են հացով:
Սրկ – Սրա երեցներին փրկությունն են հազցնելու, և սրա սրբերը ցնծալով ցնծալու են:
Քհ – Այնտեղ Դաւթից եղջուր են ծլեցնելու, Իմ օծյալի համար ճրագ են պատրաստելու:
Սրկ – Նրա թշնամիներին ամոթ են հազցնելու, իսկ նրա վրա ծաղկելու է սրբությունն Իմ:
Քհ – Փառք Հորը, Որդուն և Սուրբ Հոգուն.
Սրկ – Այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. ամէն:

ՏՎՈՒ. – Служители Твои облекутся в праведность, и святые Твои возрадуются ликуя.
ԴԿՆ. – Ради Давида возлюбленного Твоего, не отврати лица от помазанника Твоего.
ՏՎՈՒ. – Клялся Господь Давиду истинно и не отречется: «От плода чрева твоего посажу на престоле твоём».
ԴԿՆ. – Если сыновья твои соблюдут законы Мои и свидетельства Мои, Которым Я научу их.
ՏՎՈՒ. – То и сыновья их во веки будут сидеть на престоле твоём.
ԴԿՆ. – Благоволил Господь к Себе Сиону; избрал его жилищем Себе, сказал: «Это покой Мой во веки веков, здесь вселюсь, ибо таково благоволение Мое».
ՏՎՈՒ. – Вдов его благословляя благословлю, нищих его насыщу хлебом.
ԴԿՆ. – Служителей его облеку во спасение, и святые его возрадуются ликуя.
ՏՎՈՒ. – Там возвращу рог Давиду, приготовлю светильник помазаннику Моему.
ԴԿՆ. – Врагов его облеку в стыд; а на нем воссияет святость Моя.
ՏՎՈՒ. – Слава Отцу и Сыну и Духу Святому. Ныне и присно и во веки веков. Аминь.
ԴԿՆ. – Снова и снова миром Господу помолимся.

Ղպ – Տէ՛ր, ողորմեա՛:

Սրկ – Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ ի Տեառնէ, զի զողորմութեան զշնորհս Իւր արասցէ ի վերայ մեր. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցուցէ եւ ողորմեսցի:

Ղպ – Կեցո՛ւ, Տէր:

Սրկ – Ողորմեց մեզ Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան Քում ասացուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Ղպ – Տէ՛ր, ողորմեա՛ (եւ ասացեն երկոտասան անգամ):

Եւ քահանայն ասացէ երկոտասան «Տէր ողորմեայ» եւ զաղօթս զայս:

Քհ – (ի ծածուկ) Որ զգեցեալ եւ զլոյս որպէս հանդերձ, Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս: Անճառելի խոնարհութեամբ յերկրի երեւեցար եւ ընդ մարդկան շրջեցար: Որ եղեր Քահանայապետ յաւիտենից ըստ կարգին Մելքիսեդեկի եւ զարդարեցեր զեկեղեցի Քո սուրբ: Տէր ամենակալ, որ պարգևեցեր մեզ զնոյն զերկնային հանդերձ զգեճուլ, արժանի արա՛ եւ զիս ի ժամուս յայսմիկ զանախտան ծառայս Քո, որ համարձակիմ եւ մերձենամ ի նոյն հոգեւոր պաշտօն փառաց Քոց: Որպէս զի զամենայն անբարշտութիւնս մերկացայց, որ է հանդերձ պղծութեան, եւ զարդարեցայց լուսով Քով: Ընկեա՛ յինէն զչարիս իմ, եւ

Ղպ – Տէ՛ր, ողորմի՛ր:

Սրկ – Յավատով միաբանված Տիրոջից խնդրենք, որպեսզի Իր ողորմության շնորհները սփռի մեզ վրա: Ամենակալ Տէր Աստված մեր, կեցո և ողորմեա:

Ղպ – Կեցո՛ւ, Տէր:

Սրկ – Եվ բոլորս միաբանությամբ ասենք՝ մեր Տէր Աստված, ողորմի՛ր մեզ՝ Քո մեծ ողորմությամբ:

Ղպ – Տէ՛ր, ողորմի՛ր, Տէ՛ր, ողորմի՛ր, Տէ՛ր, ողորմի՛ր:

Եվ քահանան տասներկու անգամ պետք է ասի «Տէ՛ր, ողորմի՛ր» և ասպ այս աղոթքը.

Քհ – (ծածուկ) Մեր Տեր Յիսուս Քրիստոս, Դու, որ լույսը հագել ես իբրև հանդերձ, անպատմելի խոնարհությամբ երևացիր երկրի վրա և շրջեցիր մարդկանց մեջ: Դու, որ եղար հավիտենական քահանայապետ ըստ կարգի Մելքիսեդեկի և զարդարեցիր Քո սուրբ եկեղեցին: Ամենակալ Տէր, որ մեզ ևս պարգևեցիր հագնելու նույն երկնային հանդերձը, այս ժամին արժանի արա՛ և ինձ՝ Քո անախտան ծառային, որ համարձակվում եմ նոտենալ Քո փառքի նույն հոգևոր պաշտոնին, որպեսզի մերկանամ իմ բոլոր անբարշտութիւններից, որոնք պղծության զգեստ են, և զարդարվեմ Քո լույսով: Ինձանից դեն զցիր իմ չարութիւնները,

Յոր – Господи, помилуй.

Ըկն. – С верою и единомыслием молим Господа, да излиет на нас благодать милости Своей. Господь Бог наш Вседержитель да спасет и помилует.

Ըկն. – Помилуй нас, Господи, Боже наш, по великой милости Твоей, скажем все единомысленно.

Յոր – Господи, помилуй. Господи, помилуй. Господи, помилуй.

Տվչ. – Господи, помилуй (двенадцатикратно).

Тайная молитва священника:

Տվչ. – Господь наш Иисус Христос, облаченный в свет, как в наряды! По неизреченной кротости Твоей явился Ты на земле и пребыл с людьми. Ты, первосвященник во веки по чину Мелхиседека, украсил Церковь Твою святою. Господь Вседержитель, удостоивший нас облечься в те же небесные наряды! Удостой в сей час и меня, недостойного служителя Твоего, дерзновенно приблизиться к духовному служению славы Твоей. Да разоблачусь от всякого беззакония, как от одежд оскверненных, и украшусь светом Твоим. Совлеки с меня злодеяния мои и отряси согрешения мои, да буду достоин уготованного Тобою света. Даруй мне в пастырской славе войти в служение святыне

թթափեա՛ զյանցանս իմ. որպէս զի արժանի եղէց հանդերձեալ լուսոյդ առ ի Քէն: Շնորհեա՛ ինձ քահանայական փառօք մտանել ի պաշտօն սրբութեանց Քոց ընդ այնոսիկ որք անմեղութեամբ պահեցին զպատուիրանս Քո. զի եւ ես պատրաստ գտայց երկնաւոր առագաստիդ ընդ իմաստուն կուսանսն փառաւորել զՔեզ, Քրիստո՛ս, որ բարձեր զմեղս ամենեցուն: Ձի Դու ես սրբութիւն անձանց մերոց եւ Քեզ՝ բարերարիդ Աստուծոյ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամեն:

Եւ մատուցեալ կիսասարկաւազացն զգեցուցեն զհանդերձան ասելով վասն իւրաքանչիւրոցն.

Սրկ – Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո՛ղ եւ ողորմեա՛:

Քահանայն խաչակնքելով ի վերայ իւրաքանչիւրոցն ասացէ՛:

Քի – Օրհնութիւն եւ փառք Յօր եւ Որդւոյ եւ Յօգւոյն Սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամեն:

Նախ զիցէ քահանայն զմոյրն ի գլուխ իւր ասելով:

ՍԱՂԱԲԱՐՏԻՆ

Դի՛ր, Տէր, սաղաւարտ փրկութեանն ի գլուխ իմ՝ զնշան խաչի Քո, պատերազմել ընդ զօրութիւնս թշնամւոյն,

թթափի՛ր իմ հանց անքները, որպեսզի արժանի լինեն Քո պատրաստած լույսին: Շնորհի՛ր ինձ քահանայական փառքով մտնել Քո սրբությունների պաշտամունքի մեջ նրանց հետ, ովքեր անմեղությամբ պահեցին Քո պատվիրանները, որպեսզի ես ևս պատրաստ գտնվեմ իմաստուն կույսերի հետ միասին Քո երկնային առագաստին և փառավորեմ Քեզ, Քրիստոս, որ վերցրիր բոլորի մեղքերը: Որովհետև Դու ես մեր անձերի սրբությունը, և Քեզ՝ բարերար Աստուծոյ, վայել է փառք, իշխանություն և պատիվ, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. Ամեն:

Եվ կիսասարկավազները մոտենալով՝ զգեստավորում են նրան,

յուրաքանչյուր զգեստի համար ասելով.

Սրկ – Եվ խաղաղության համար ևս աղաչենք Տիրոջը՝ ընդունի՛ր, ապրեցրո՛ւ և ողորմի՛ր:

Քահանան, խաչակնքելով յուրաքանչյուրի վրա, պետք է ասի.

Քի – Օրհնություն և փառք Յորը, Որդուն և Սուրբ Յոզուն, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. Ամեն:

Նախ քահանան իր գլխին է դնում խույրը՝ ասելով.

ՍԱՂԱՎԱՐՏԻՆ

Տէ՛ր, փրկության սաղավարտ դի՛ր իմ գլխին՝ պատերազմելու

Твоей вместе с теми, кто непорочно соблюл заповеди Твои; да буду готов и я вместе с мудрыми девами славить в небесном чертоге Тебя, Христос, взявший на Себя грехи всех нас. Ибо Ты святость душ наших, и Тебе благодетельному Господу, подобает слава, господство и честь, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

Диаконы облачают священника и каждый произносит:

ԴԿՆ. – Снова и снова миром Господу помолимся.

Осенья каждого крестным знаменем, священник произносит:

ՏՎՍՑ. – Благословение и слава Отцу и Сыну и Духу Святому, ныне присно и во веки веков. Аминь.

Священник возлагает на голову митру со словами:

ՈՒ ՄԻՏՐԱ

ՏՎՍՑ. – Возложи, Господи, венец спасения на главу мою как знак Креста Твоего, дабы мне бороться

շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

ՇԱՊԿԻՆ

Զգեցո՛ ինձ Տէր հանդերձ փրկութեան եւ պատմուճան ուրախութեան, եւ շուրջ պատեա՛ զզգեստովս փրկութեան, շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

ՓՈՐՈՒՐԱՐԻՆ

Զգեցո՛, Տէր, պարանոցի իմոյ զարդարութիւն, եւ սրբեա՛ զսիրտ իմ յամենայն աղտեղութենէ մեղաց, շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

ԳՕՏԻՈՅՆ

Շուրջ պատեսցէ՛ կամար հաւատոյ զմէջս սրտի իմոյ եւ մտացս եւ շիջուցէ ի սոցանէ զխորհուրդս աղտեղիս, եւ զօրութիւն շնորհաց Քոց յամենայն ժամ բնակեսցէ՛ ի սոսա, շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

համար թշնամու զորությունների դեմ մեր Տեր Յիսուս Քրիստոսի շնորհներով, Որին վայել է փառք, իշխանություն և պատիվ, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. Ամէն:

ՇԱՊԿԻՆ

Տէր, ինձ փրկության հանդերձ և ուրախության պատմուճան հազցրո՛ւ և շրջապատի՛ր փրկության զգեստով՝ մեր Տեր Յիսուս Քրիստոսի շնորհներով, Որին վայել է փառք, իշխանություն և պատիվ, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. Ամէն:

ՓՈՐՈՒՐԱՐԻՆ

Տէր, իմ պարանոցին արդարություն հազցրո՛ւ և իմ սիրտը մաքրի՛ր մեղքի ամեն տեսակ աղտեղությունից մեր Տեր Յիսուս Քրիստոսի շնորհներով, Որին վայել է փառք, իշխանություն և պատիվ, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. Ամէն:

ԳՈՏՈՒՆ

Հավատի կամարը թող շրջապատի իմ սրտի և մտքի մեջքը և թող հանգնցնի նրանցում աղտոտ խորհուրդները, և Քո շնորհների զորությունը թող ամեն ժամ բնակվի նրանց մեջ՝ մեր Տեր Յիսուս Քրիստոսի շնորհներով, Որին վայել է փառք, իշխանություն և պատիվ, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. Ամէն:

против вражьей силы, благодатью Господа нашего Иисуса Христа, Которому подобает слава, господство и честь, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

ՈՒ ՏԻՒՅԻՆ:

ՏՎԻ. – Облеки меня, Господи, в ризу спасения и одеяния радости, облеки в одеяния спасения, благодатью Господа нашего Иисуса Христа, Которому подобает слава, господство и честь, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

ՈՒ ԵՍԻՏՐԱԽԻԼՅ

ՏՎԻ. – Обойми, Господи, шею мою праведностью и очисти сердце мое от всякой греховной скверны, благодатью Господа нашего Иисуса Христа, Которому подобает слава, господство и честь, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

ՈՒ ՍՅՈՍ:

ՏՎԻ. – Да препояшет пояс веры помышления сердца и духа моего, да угасит в нем порочные похоти, и да пребудет в нем сила благодати Твоей во всякое время, благодатью Господа нашего Иисуса Христа, Которому подобает слава, господство и честь, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

ԲԱԶՊԱՆԻՆ

Տո՛ւր Տէր զօրութիւն աջոյ (յաիեակ) ձեռի՛ն իմոյ, եւ լուա՛ զամենայն աղտեղութիւնս իմ, որպէս զի կարող լինիցիմ սպասաւորել Քեզ անախտութեամբ հոգւոյ եւ մարմնոյ, շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամեն:

Ջերկոսին ձեռան Համբառնելով ի վեր ասէ.

Սրբեա Տէր զձեռս իմ յամենայն մեղաց, համբառնալ առ Քեզ արդարութեամբ եւ մաքրութեամբ: Շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամեն:

ՎԱԿԱՍԻՆ (ուրարիմ)

Զգեցո՛, Տէ՛ր, պարանոցի իմոյ զարդարութիւն, եւ սրբեա՛ զսիրտ իմ յամենայն աղտեղութենէ մեղաց, շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամեն:

ՆԱՓՈՐՏԻՆ՝ որ է Շուրջառն Տէր ողորմութեամբ Քով զգեցո՛ ինձ զգեստ պայծառ եւ պարսպեա՛ ընդ դէմ ներգործութեան չարին, զի արժանի եղէց փառաւորել զՔո

ԲԱԶՊԱՆԻՆ

Տէ՛ր, զորութիւն տո՛ւր իմ աջ (ձախ) ձեռքի՛ն և լվա՛ իմ բոլոր աղտեղութիւնները, որպէսզի հոգու և մարմնի անարատությամբ կարողանամ սպասավորել Քեզ՝ մեր Տեր Յիսուս Քրիստոսի շնորհներով, Որին վայել է փառք, իշխանութիւն և պատիւ, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտ ենից. Ամեն:

Երկու ձեռքերը վեր բարձրացնելով ասում է.

Սրբի՛ր, Տեր, իմ ձեռքերը բոլոր մեղքերից, որ դեպի Քեզ բարձրացնեմ արդարությամբ և մաքրությամբ՝ մեր Տեր Յիսուս Քրիստոսի շնորհներով, Որին վայել է փառք, իշխանութիւն և պատիւ, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. Ամեն:

ՎԱԿԱՍԻՆ (ուրարիմ)

Տէ՛ր, իմ պարանոցին արդարութիւն հազցրո՛ւ և իմ սիրտը մաքրի՛ր մեղքի ամեն տեսակ աղտեղութիւններից՝ մեր Տեր Յիսուս Քրիստոսի շնորհներով, Որին վայել է փառք, իշխանութիւն և պատիւ, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. Ամեն:

ՆԱՓՈՐՏԻՆ, որը շուրջառն է Տէ՛ր, Քո ողորմությամբ ինձ պայծառ զգեստ հազցրո՛ւ և ինձ պարսպ ապատի՛ր չարի

НА ПРАВУЮ ПОРУЧЬ:

Свщ. – Дай, Господи, силу руке моей и омой от всякой скверны, дабы я мог служить Тебе в непорочности душевной и телесной, благодатью Господа нашего Иисуса Христа, Которому подобает слава, господство и честь, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

НА ЛЕВУЮ ПОРУЧЬ

Свщ. – Господи, омой руки мои от всякой скверны, дабы я мог служить Тебе в непорочности душевной и телесной, благодатью Господа нашего Иисуса Христа, Которому подобает слава, господство и честь, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

НА ЕФОД

Свщ. – Возложи, Господи, на шею мою покров спасения и очисти меня божественной силой Твоей, благодатью Господа нашего Иисуса Христа, Которому подобает слава, господство и честь, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

НА ФЕЛОНЬ

Свщ. – Господи, милостью Своей облачи меня в одеяния светлые и огради от воздействия лукавого, да удостоюсь славить прославленное

փառաւորեալ անունդ, շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որուն վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

Յետ զգետաւորելոյ սրբազան զգետուքն ասէ.

Քհ – Յնճասցէ՛ անձն իմ ի Տէր, զի զգեցոյց ինձ հանդերձ փրկութեան եւ պատմունճան ուրախութեան. իբրեւ փեսայի եղ ինձ պսակ, եւ որպէս զհարսն զարդու զարդարեաց զիս, շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որուն վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

ԹԱՇԿԻՆԱԿԻՆ

Սրբեա՛ Տէր զձեռս իմ յամենայն աղտեղութենէ մեղաց: Շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որուն վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

Դպիրք ի փոքր ատենի եկեղեցւոյն սկսանիցին զԽՈՐՀՈՒՐԴ ԽՈՐԻՆն ի

ձայն:

(Շարական հանդերձի) Խորհուրդ խորին, անհաս անսկիզբն, որ զարդարեցեր զվերին պետութիւնդ, ի յառազաստ անմատոյց լուսոյն, գերապանճ փառօք՝ զդասս հրեղինաց:

ЧАСТЬ ПЕРВАЯ

– ə3|caɣmos|eɾɣuθ̄iun|əc ev 3|aɣaɟan|əc ənkalci marɟa|seɾ|n Aɟwaɟi i haɟh̄uyis baɾeɾap kaɟaɟ Juɾoɟ; meɾ meɟaɟ|ən ev meɾ bazum haɟcaɟaɟ|ən θ̄hoɟuθ̄iun θ̄noɾhesce, i ɟaɾjaɟ p̄həɾkesce, i meɟaɟ paɟhesce, ev Neɟa p̄haɾɾk̄h̄ haβiθ̄janəs. Amen.

ВЫХОД

– Xopɟyɾd xopin, an|has, anə|skizɟ|n, vor 3aɾɟaɾeɟeɾ ə3|veɾin peɟuθ̄iun|d̄ i h̄|appaɟaɟ an|maɟuθ̄iɟ luɟeɟuθ̄|n, ɟeɾapanɟi p̄haɾroɟk̄h̄ ə3|ɟaɟəc hɾeɟinaɟ.

ներգործութեան դեմ, որպէսզի արժանի լինեմ փառավորելու Քո փառավորված անունը՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհներով, Որին վայել է փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ հավիտյանս հավիտենից. Ամէն:

Սրբազան զգետներով զգետավորվելոյ Հետո ասում է.

Քհ – Թող ցնճա իմ անձը Տիրոջով, որովհետև ինձ զգետավորեց փրկութեան հանդերձներով եւ ուրախութեան պատմունճանով: Իբրև փեսայի պսակ դրեց իմ զլխին եւ իբրև հարսի՝ զարդերով զարդարեց ինձ՝ շնորհներով մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի, Որին վայել է փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ հավիտյանս հավիտենից. Ամէն:

ԹԱՇԿԻՆԱԿԻՆ

Տէ՛ր, իմ ձեռքերը սրբի՛ր մեղքի ամեն տեսակ աղտեղութիւնից մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհներով, Որին վայել է փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ հավիտյանս հավիտենից. Ամէն:

Դպիրները եկեղեցու փոքր ատյանում պետք է սկսեն ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԽՈՐԻՆը

երգել

Խոր, անհասանելի, անսկիզբ խորհուրդ, դու՛ որ երկնային թագավորութիւնդ զարդարեցիր՝ անմատչելի լույսի առազաստում,

имя Твое, благодатью Господа нашего Иисуса Христа, Которому подобает слава, господство и честь, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

После чего произносит:

ՏՎԻ. – Возликует душа моя о Господе, ибо облек меня в ризу спасения и одежды радости, возложил на меня венец, как на жениха, и украсил меня, как невесту, благодатью Господа нашего Иисуса Христа, Которому подобает слава, владычество и честь, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

НА ПОЛОТЕНЦЕ:

ՏՎԻ. – Очисти, Господи, руки мои от всякой греховной скверны, благодатью Господа нашего Иисуса Христа, Которому подобает слава, господство и честь, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

Хор исполняет духовный гимн-шаракан

«Таинство глубинное»:

Хор – Таинство глубинное, непостижимое, предвечное, украсившее вышние иерархии в брачной скинии неприступного света, осиявшего огнеродных славой великолепия.

Անճառահրաշ զօրութեամբ,
ստեղծեր զԱդամ պատկեր
տիրական. եւ նազելի
փառօք զգեստաւորեցեր
ի դրախտն Ադենի տեղի
բերկրանաց: Չարչարանօք Քո
Սուրբ Միածնիդ, նորոգեցան
արարածք ամենայն,
եւ վերստին մարդն անմահացաւ
զարդարեալ ի զգեստ
անկողոպտելի:
Անձրեւածին բաժակ հրահոսան,
որ հեղար յառաքեալսն ի
սուրբ վերնատունն. հեղ եւ ի
մեզ Յոգիդ Սուրբ Աստուած,
ընդ պատմուճանին զՔո
զինաստութիւնդ:
Տան Քուն վայելէ սրբութիւն,
որ զգեցար զվայելչութիւն,
սրբութիւն փառաց ընդ մէջ Քո
ածեալ, պատեա՛ զմէջս մեր
ճշմարտութեամբ:
Որ զարարչագործ բազուկս Քո
տարածեցեր ընդդէմ աստեղաց.
հաստատեա՛ զբազուկս մեր
կարողութեամբ, համբարձմամբ
ձեռաց առ Քեզ միջնորդիլ:
Իլիւմամբ թագ ի գլուխ,
պատեսցես զմիտս եւ
զգգայարանս, խաչանիշ
ուրարմամբ ըստ Ահարոնի.
ծաղկեալ յոսկեթել ի զարդ
խորանիս:
Բամից բոլորից տիրապես
աստուածպետական,
նափորտապատ սիրով զմեզ
զգեստաւորեցեր, Քուն սուրբ

– Ан|чһара|һраш зорутһямб,
стеґцһер з|Адам – паткер
Тиракан;
ев назелі пһаррокһ згеставорецер
і драхт|н Адени – теґи беркранац.

և գերապանծ փառքով՝
հրեշտակների դասերը:
Անպատմելի և հրաշալի
զորությամբ, ստեղծեցիր Ադամին
որպես Տիրական պատկեր և
նազելի փառքով զգեստավորեցիր
նրան Ադենի դրախտում՝
բերկրանքների վայրում:
Չարչարանքներով Սուրբ Միածնիդ
նորոգվեցին բոլոր արարածները,
և մարդը վերստին անմահացավ՝
անկողոպտելի զգեստներով
զարդարված: Անձրևածին բաժակ
հրահոսան, որ սուրբ վերնատան
մեջ առաքյալների վրա հեղվեցիր.
ո՛վ Սուրբ Յոգի Աստված,
պատմուճանի հետ նաև մեզ վրա
հեղիր Քո իմաստությունը: Տե՛ր,
Քո տանը վայել է սրբությունը.
Դու, որ վայելչություն հագար՝
մեջքդ փառավոր սրբությամբ
գոտեպնդելով, ճշմարտությամբ
պատիր մեր մեջքերը:
Որ Քո արարչագործ բազուկները
տարածեցիր աստղերի դեմ, մեր
բազուկներին զորություն տուր՝
որպեսզի վեր պարզած դեպի
Քեզ միջնորդվելու: Մեր գլուխը
թագով հյուսելով՝ պատիր մեր
միտքն ու զգայարանները
խաչանիշ ուրարով՝ Ահարոնի
նման՝ ոսկեթել ծաղկված որպես
խորանի զարդ:
Բոլոր երամներից տիրապես
աստվածապետականությամբ,
նափորտ ապատ սիրով
զգեստավորեցիր մեզ՝ Քո սուրբ

Неизречимою чудною мощью
сотворил Ты Адама – образ
Господень, и облек его величавою
славой в Едемском раю – обители
блаженства.
Страданиями Святого
Единородного Твоего обновлены
все творения, и человек вновь
стал бессмертен, облачившись
в неотъемлемые наряды.

*Священник поворачивается к
народу и благословляет осеняет всех
крестным знамением.
Верующие отвечают поклоном.*

խորհրդոյդ լինել սպասաւոր: Թագաւոր երկնաւոր զեկեղեցի Քո անշարժ պահեա՛, եւ զերկրպագուս անուանո՛ւ Քոնմ պահեա՛ ի խաղաղութեան:

**ԿԱՆՈՆ ՍՊԱՍ ԴՆԵԼՈՅ
ԼՈՒԱՑՈՒՄ**

Քահանայն հանդերձ սարկաւազօք եկեացէ առաջի բեմին եւ լուսացէ զձեռս ասելով ի ծածուկ սաղմոս Լուսցման ԻԵ:

Քհ – Ալելուիա, ալելուիա. Լուսցից սրբութեամբ զձեռս իմ եւ շուրջ եղէց զսեղանով Քով, Տէր: **Սրկ** – Դատ արա՛ ինձ, Տէր, զի ես յամբօնութեան իմուն զնացի, ի Տէր յուսացայ զի մի՛ եղէց հիւանդ: **Քհ** – Փորձեա՛ զիս, Տէ՛ր, եւ քննեա՛ զիս, փորձեա՛ զերիկանունս իմ եւ զսիրտ իմ: **Սրկ** – Ողորմութիւն Քո, Տէր, առաջի աչաց իմոց, եւ հաճոյ եղէց ճշմարտութեան Քոնմ: **Քհ** – Ոչ նստայց ես յաթոռս նանրաց, եւ ընդ անօրէնս ես ոչ մտից: **Սրկ** – Աստեցի ես զժողովս չարաց, եւ ընդ ամբարիշտս ես ոչ նստայց: **Քհ** – Լուսցից սրբութեամբ զձեռս իմ, եւ շուրջ եղէց զսեղանով Քով, Տէ՛ր: **Սրկ** – Լսել ինձ զձայն օրհնութեան Քոյ, եւ պատմել զամենայն սքանչելիս Քո:

– T̄haḡavor Erknavor, z|Sk̄eḡeci K̄ho an|šarj paḡya, ev z|erk̄arpaḡuc Anvan|əḡ K̄h̄um paḡya i xaḡaḡuḡt̄h̄yan.

Диакон поднося кадило и ладан для благословения.

– Ев евḡс хаḡаḡуḡt̄h̄yan əz|T̄er aḡačes̄cuk̄h: ʔnkal, keco ev voḡorma!

Священник благословляя и воскуряя ладан.

– Ophnuḡt̄h̄yon ev ph̄arck̄h hor ev vordvo ev hogvuy|n S̄arbo.

խորհրդին սպասավոր լինելու համար: Երկնավոր թագավոր, Քո եկեղեցին անշարժ պահիր և Քո անվանը երկրպագողներին պահիր խաղաղության մեջ:

**ԿԱՆՈՆ ՍՊԱՍ ԴՆԵԼՈՅ
ԼՈՒԱՑՈՒՄ**

Քահանան սարկավազների հետ գալիս է բեմի առջև և լվանում է ձեռքերը՝ ծածուկ արտասանելով 25/26-րդ՝ Լվացման սաղմոսը:

Քհ – Ալելուիա, ալելուիա: Սրբությամբ կլվանամ ձեռքերն իմ և սեղանիդ շուրջը կլինեմ, Տէր: **Սրկ** – Դատ արա ինձ, Տէր, քանզի անբասիր ընթացա, Տիրոջը հուսացի, որպեսզի հիվանդ չլինեմ: **Քհ** – Փորձիր ինձ, Տէր, և քննիր ինձ, երիկամներս փորձիր ու սիրտս: **Սրկ** – Ողորմությունդ, Տէ՛ր, աչքիս առաջ է, և ճշմարտությունդ հաճելի է ինձ: **Քհ** – Ունայնամիտների աթոռին ես չեմ նստի և անօրենների մոտ չեմ մտնի: **Սրկ** – Չարագործների ամբոխը ես աստեցի և ամբարիշտների կողքին չեմ բազմի: **Քհ** – Սրբությամբ կլվանամ ձեռքերն իմ և սեղանիդ շուրջը կլինեմ, Տէր: **Սրկ** – Լսելու Քո օրհնության ձայնը և պատմելու Քո բոլոր սքանչելիքները:

Царь небесный, Церковь Твою храни незыблемой и поклоняющихся имени Твоему соблюди в мире.

Окруженный диаконами, священник выходит на амвон и тайно читает псалом XXV (1-12), после чего произносит в голос проповедь о ходатайстве:

Свщ. – Аллилуя, Аллилуя. «Омою в святости руки мои и обойду жертвенник Твой, Господи. **Дкн.** – Рассуди меня, Господи, ибо я ходил в непорочности моей и, упоая на Господа, не поколеблюсь. **Свщ.** – Искуси меня, Господи, и испытай меня; испытай нутро мое и сердце мое; **Дкн.** – Милость Твоя, Господи, пред моими очами, и я ходил в истине Твоей. **Свщ.** – Не сидел я с людьми лживыми, и к коварным не пойду. **Дкн.** – Возненавидел я сборище злонамеренных, и с нечестивыми не сяду. **Свщ.** – Омою в святости руки мои и обойду жертвенник Твой, Господи. **Дкн.** – Чтобы услышать глас благословения Твоего и поведать обо всех чудесах Твоих.

Քհ – Տէ՛ր, սիրեցի զվայելչութիւն տան Քո, եւ զտեղի յարկի փառաց Քոց:
Սրկ – Մի՛ կորուսաներ ընդ ամբարիշտս զանձն իմ, եւ մի՛ ընդ արս արինահեղս զկեանս իմ:
Քհ – Որոց ձեռք իւրեանց յանօրէնութեան են, եւ աջ նոցա լի է կաշառօք:
Սրկ – Ես յամբօութեան իմուն զնացի, փրկեա՛ զիս, Տէ՛ր, եւ ողորմեա՛ ինձ:
Քհ – Ոտն իմ կացցէ յուղղութեան:
Սրկ – Յեկեղեցիս մեծս օրհնեցից զՔեզ:
Քհ – Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ.
Սրկ – Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:
Քհ – Եվ վասն սրբուհւոյ Աստուածածնի բարեխօսութեան, Տէ՛ր, ընկալ՛ զաղաչանս մեր եւ կեցո՛ զմեզ:
Սրկ – Սուրբ զԱստուածածինն եւ զամենայն սուրբս բարեխօս արասցուք առ Հայր ի յերկինս, զի կամեցեալ ողորմեսցի եւ զթացեալ կեցուցէ զարարածս իւր: Ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո՛ եւ ողորմեա՛:
Քհ – Ընկալ՛, Տէ՛ր, զաղաչանս մեր բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին՝ անարատ ծնողի Միածնի Որդւոյ Քոյ, եւ աղաչանօք ամենայն սրբոց Քոց. եւ որոց այսօր է յիշատակ (կամ

Диакон – Айжэм ев мішт ев һавітянэс һавітениц. Амен.
Священник – Васэн сэрбухво Аствацћа|цһни|н барє|хосутһян|эн, Тер, энкал з|ағачанэс мер ев кецо эз|мез!
Диакон – Сурб з|Аствацћа|цһин|н ев з|аменайн сурбэс барехос арасцукһ арр һайр і һ|єркінс, зи камецял воғормесци ев гəтһацял кецусце з|арарацһэс Юр. Амена|кал Тер Аствацһ мер, кецо ев воғормя!
Священник – Энкал, Тер, з|ағачанэс мер барехосутһямб сурб Астваца|цни|н – ан|арат цһəноғи Мiа|цһни Вордво Кһо ев ағачанокһ аменайн сэрбоц Кһоц. Лур мез, Тер, ев воғормя, неря, кһавя ев

Քհ – Տէ՛ր, սիրեցի Քո տան վայելչությունը և Քո փառքի բնակության վայրը:
Սրկ – Ամբարիշտների հետ իմ անձը կորստյան մի մատնիր և ոչ էլ կյանքս՝ արյուն թափող մարդկանց հետ:
Քհ – Որոնց ձեռքերն անօրհնության մեջ են, և աջը նրանց լի է կաշառքով:
Սրկ – Ես անբասիր ընթացա, փրկիր ինձ, Տէր, և ողորմիր:
Քհ – Ոտքն իմ թող ուղղության մեջ մնա:
Սրկ – Մեծ հավաքներուն Քեզ պիտի օրհնեն:
Քհ – Փառք Հորը, Որդուն և Սուրբ Հոգուն:
Սրկ – Այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. ամեն:
Քհ – Տէ՛ր, նաև սրբուհի Աստվածածնի բարեխոսությամբ ընդունիր մեր աղաչանքները և ապրեցրու մեզ:
Սրկ – Սուրբ Աստվածածնին և բոլոր սրբերին բարեխոս դարձնենք Հոր առջև՝ երկնքուն, որպեսզի կամենալով ողորմի և զթալով ապրեցնի իր արարածներին: Ամենակալ Տեր Աստված մեր, ապրեցրո՛ւ և ողորմիր:
Քհ – Տէ՛ր, սրբուհի Աստվածածնի՝ Քո Միածին Որդու անարատ ծնողի բարեխոսությամբ և աղաչանքներով Քո բոլոր սրբերի՝ նաև նրանց, որոնց հիշատակն

Свщ. – Господи, возлюбил я благолепие дома Твоего и обители славы Твоей.
Дкн. – Не погуби души моей с грешниками и жизни моей с кровожадными.
Свщ. – У которых в руках злодейство и правая рука полна мздоимства.
Дкн. – Я хожу в непорочности моей; спаси меня, Господи, и помилуй меня.
Свщ. – Нога моя стоит на прямом пути».
Дкн. – Всею церковью благословим Тебя.
Свщ. – Слава Отцу и Сыну и Духу Святому.
Дкн. – Ныне и присно и во веки веков. Аминь.
Священник (в голос) – Ради заступничества Пресвятой Богородицы, Господи, прими моления наши и спаси нас.
Дкн. – Пресвятую Богородицу и всех святых призовем в заступники пред Отцом Небесным, да благоволит помиловать нас и по милосердию Своему уберечь творение Свое.
 Господи, Боже Вседержитель, спаси и помилуй.
Свщ. (в голос) – Прими, Господи, мольбы наши заступничеством Пресвятой Богородицы, непорочной родительницы Единородного Сына Твоего,

աւուրս շնորհիւ)։ լուր մեզ, Տէ՛ր, եւ ողորմեա՛, ներեա՛, քաւեա՛ եւ թո՛ղ զմեղս մեր։ Արժանաւորեա՛ գոհուութեամբ փառաւորել զՔեզ ընդ Որդւոյ եւ ընդ Սրբոյ Յոգւոյդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամեն։

Եւ դարձեալ առ ժողովուրդն ասացէ։ Մեղայ Աստուծոյ։ Խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ եւ սրբուհոյ Աստուածածնին, եւ առաջի ամենայն սրբոց, եւ առաջի ձեր, հա՛րք եւ եղբա՛րք, զամենայն մեղս, զորս գործեալ եմ։ քանզի մեղայ խորհրդով, բանիւ եւ գործով, եւ ամենայն մեղօք, զոր գործեն մարդիկք։ Մեղայ՛, մեղայ՛։ Աղաչեմ զձեզ, խնդրեցէ՛ք վասն իմ յԱստուծոյ զթողութիւն։

Ժամօրհնողն կամ աւագազոյնն ի քահանայից ասացէ։
Ավագերեց – Ողորմեացի՛ քեզ Աստուած հօրոն եւ թողութիւն շնորհեցէ ամենայն յանցանաց քոց՝ անցելոյն եւ այժմուս եւ յառաջիկայէն փրկեցէ՛ եւ հաստատեցէ՛ յամենայն գործս բարիս, և հանգուցէ զքեզ ի հանդերձեալ կեանս։ Ամեն։
Քհ – Ազատեցէ՛ եւ զձեզ մարդասէրն Աստուած եւ թողցէ զամենայն յանցանս ձեր. տացէ ժամանակ ապաշխարելոյ եւ գործելոյ զբարիս. ուղղեցէ եւ զառաջիկայ կեանս ձեր շնորհօք Սուրբ Յոգւոյն, հօրոն

thog əz|meɣəs mer. Aržanavorja gohutʃyamb pʃarravorel əz|Khez ənd Vorɖvo ev ənd Səɖbo hogvuy|d; əyjəm ev mišt ev ʃavitjanəs ʃaviteniɥ. Amen.

Исповедь священника:
 – Меґа Астуц̄һо. Хостованим арраджи Астуц̄һо ев сəрбуһво Астваца|цни|н ев арраджи аменайн сəрбоц, ев арраджи дзер, һарк̄һ ев еғбарк̄һ, з|аменайн меґəс, з|орəс горц̄һял ем. Кһанзи меґа хорһəрдов, банив ев горц̄һов, ев аменайн меґок̄һ – з|орəс горц̄һен мардик. Меґа! меґа! Аґачем əз|дзез, хəндрецек̄һ васəн im h|Астуц̄һо əз|thogutʃюн.
 – Воґормесци к̄һез Аствац̄һ һəзор|н ев thogutʃюн шнорһесце аменайн һанцанац к̄һоц – анцелуй|н ев айжмус, ев һ|арраджакайе|н п̄һəркесце əз|к̄һез ев һастатесце һ|аменайн горц̄һəс барис, ев һангусце əз|к̄һез i һандердзял кянс|əн. Amen.
Священник – Азатесце ев əз|дзез марда|сер|н Аствац̄һ ев thoḡce з|аменайн һанцанəс дзер, таце жаманак апашхарело ев горц̄һело з|барис; уғғесце ев з|арраджака кянəс дзер шнорһок̄һ Сурб һогвуй|н, һəзор|н ев воґормац|əн, ев Нəма п̄һарк̄һ ʃavitjanəs. Amen.

է այսօր (կամ՝ և այսօրվա շնորհներով), ընդունի՛ր մեր աղաչանքները։ Տէ՛ր, լսի՛ր մեզ և ողորմի՛ր, ների՛ր, քավի՛ր և թողությո՛ւն տուր մեր մեղքերին և արժանի արա՛՛ գոհուությամբ փառավորելու Քեզ՝ Քո Որդու և Սուրբ Յոգու հետ, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից։ ամեն։

Եվ դառնալով դեպի ժողովուրդը, ասում է.
 Մեղանչեցի Աստծո առջև։ Խոստովանում եմ Աստծո և սուրբ Աստվածածնի, բոլոր սրբերի և ձեր առջև, ո՛վ հայրեր և եղբայրներ, այն բոլոր մեղքերը, որ գործել եմ, որովհետև մեղանչեցի խորհրդով, խոսքով, գործով, և այն բոլոր մեղքերով, որ գործում եմ մարդիկ։ Մեղանչեցի եմ, մեղանչեցի, աղաչում եմ ձեզ, ինձ համար Աստծուց թողություն խնդրե՛ք։

Ժամօրհնողը կամ քահանաներից ավագազոյնն ասում է.
Ավագերեց – Թող քեզ ողորմի հօրոն Աստված և թողություն շնորհի քո անցյալ և ներկա բոլոր հանցանքներին, և առաջիկայում թող փրկի ու հաստատի քեզ բոլոր բարի գործերի մեջ և հանգչեցնի հանդերձյալ կյանքում. ամեն։
Քհ – Չեզ նույնպես թող ազատի մարդասերն Աստված և թողություն տա ձեր բոլոր հանցանքներին, տա ժամանակ ապաշխարելու և բարիքներ

и молениями всех Твоих святых. Услыши нас, Господи, и помилуй, прости, очисти и отпусти нам грехи наши. Удостой благодарно славить Тебя с Сыном и Духом Твоим Святым, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

Священник обращается к пастве:
Свщ. (в голос) – Господи, помилуй. Исповедую пред Богом, и пред святою Богородицей, и пред всеми святыми, и пред вами, отцы и братья, все грехи, мною совершенные; ибо согрешил я помыслом, словом и делом и всеми грехами, совершаемыми людьми. Грешен я, грешен! Молю вас, просите мне отпущения у Бога.

Молитва о помиловании:
Протоиерей – Да помилует тебя человеколюбивый Бог всемогущий и дарует отпущение всех твоих согрешений – прошлых и нынешних; впредь соблюдет от будущих, и да утвердит тебя во всех добрых делах, и да упокоит в будущей жизни. Аминь.
Свщ. – Да избавит и вас человеколюбивый Бог и отпустит все согрешения ваши, подаст время к покаянию и свершению добра; да управит остаток жизни вашей благодатью Святого Духа, Всемогущий и Милосердный; Ему же слава во веки. Аминь.

եւ ողորմածն, եւ Նմա փառք
յաւիտեանս. Ամէն:

Ավագերեց – Յիշեսցի՛ր եւ
զմեզ առաջի անմահ Գառնին
Աստուծոյ:

Քհ – Յիշեալ լիջի՛ք առաջի
անմահ
Գառնին Աստուծոյ:

ՆԱԽԱՍՈՒՏ

*Փոխասցուք տուն առ տուն
ՍԱՂՍՈՍ մտից (ՂԹ)*

Ղպ 1 – Աղաղակեցէ՛ք առ Տէր,
ամենայն երկիր, ծառայեցէ՛ք
Տեառն ուրախութեամբ:

Ղպ 2 – Ստէ՛ք առաջի Նորա
ցնծութեամբ, ծաներուք, զի Նա է
Տէր Աստուած մեր:

Ղպ 1 – Նա արար զմեզ եւ ոչ մեր
էաք. մեր ժողովուրդք եւ խաշն
արօտի Նորա:

Ղպ 2 – Ստէ՛ք ընդ դրունս
Նորա խոստովանութեամբ եւ
օրհնութեամբ ի յարկս Նորա:

Ղպ 1 – Խոստովան եղերո՛ւք
Տեառն, եւ օրհնեցէ՛ք զանուն
Նորա:

Ղպ 2 – Քաղցր է Տէր, յաւիտեան է
ողորմութիւն Նորա, յազգէ միւսչեւ
յազգ է ճշմարտութիւն Նորա:

Ղպ 1 – Փառք Յոր եւ Որդոյ եւ
Յոգւոյն Սրբոյ:

Ղպ 2 – Այժմ եւ միշտ եւ
յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

Протоиерей – հիшесджир ев эз|мез
арраджи ан|mah Гаррин|н Астуцхо.

Священник – հիшял ліджикх
арраджи ан|mah Гаррин|н Астуцхо.

**ДПИРИ ПОПЕРЕМЕННО
ЧИТАЮТ ПСАЛОМ**

1 – Агагакецекх арр Тер, аменайн
еркір, цһарраецекх
Тяррн урахутһямб.

2 – Мәтекх арраджи Нора
цәнцһутһямб, цһанерукх, зи На е
Тер Аствацһ мер.

1 – На арар эз|мез ев воч мекх еакх,
мекх жофовурдкх ев
хаш|н аротн Нора.

2 – Мәтекх энд друнәс Нора
хостованутһямб ев
орһнутһямб і һаркәс Нора.

1 – Хостован егерукх Тяррн ев
орһнецекх з|Анун Нора.

2 – Кһағцр е Тер, һавітян е
воғормутһюн Нора, һ|азге
минчев һ|азг е чһәшмартутһюн
Нора.

1 – Пһарркх һор ев Вордво ев
һогвуй|н Сәрбо.

2 – Айжәм ев мишт ев һавітянәс
һавітениц. Амен.

գործելու, թող հզորն ու
ողորմածն ուղղի նաև ձեր
առաջիկա կյանքը Սուրբ Հոգու
շնորհներով և Նրան փառք
հավիտյանս. ամեն:

Ավագերեց – Հիշի՛ր և մեզ Աստծու
անմահ Գառան առջև:

Քհ – Հիշված լինեք Աստծու
անմահ Գառան առջև:

ՆԱԽԱՍՈՒՏ

*Փոխնիփոխ տուն առ տուն ասում են
Սուտքի Սաղմոս 99*

Ղպ 1 – Աղաղակե՛ք Տիրոջը, բոլոր,
երկրներ, ծառայեցեք Տիրոջն
ուրախությամբ:

Ղպ 2 – Նրա առջև ելեք
ցնծությամբ. ճանաչեք որ Նա է
մեր Տեր Աստվածը.

Ղպ 1 – Նա ստեղծեց մեզ՝ և ոչ թե
մենք եղանք. Նրա ժողովուրդն
ենք մենք ու Նրա արտի հոտը:

Ղպ 2 – Խոստովանությամբ մտե՛ք
Նրա դռներով, և Նրա սրահները՝
օրհնությամբ.

Ղպ 1 Խոստովանեցե՛ք Տիրոջն ու
Նրա անունը օրհնեցե՛ք:

Ղպ 2 – Քաղցր է Տերը, Նրա
ողորմությունը հավիտյան է,
Նրա ճշմարտությունը սերնդից
սերունդ:

Ղպ 1 – Փառք Հորը, Որդուն և
Սուրբ Հոգուն.

Ղպ 2 – Այժմ և միշտ և հավիտյանս
հավիտենից. ամեն:

Прот. – Помяни нас пред
бессмертным Агнцем Божиим.

Свщ. – Да будете воспомянуты
пред бессмертным Агнцем
Божиим.

ВСТУПЛЕНИЕ

Первый псалом входа (XCIX. 1-5):

Послушник 1 – Воскликните
Господу по всей земле. Служите
Господу с радостью.

Послушник 2 – Выходите Ему
навстречу с ликованием; познайте,
что Он есть Господь Бог наш.

Послушник 1 – Он сотворил нас,
а не мы сами есть, мы – Его народ
и овцы паствы Его.

Послушник 2 – Входите
в Его двери с покаянием,
и с благословением – под кров Его.

Послушник 1 – Исповедуйте
Господа и благословляйте имя Его.

Послушник 2 – Благ Господь,
милость Его вечна; истина Его
из рода в род.

Послушник 1 – Слава Отцу
и Сыну и Духу Святому.

Послушник 2 – Ныне и присно
и во веки веков. Аминь.

Սրկ – Սուրբ եկեղեցեաւ աղաչեսցուք զՏեր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց եւ կեցուցէ շնորհիւ ողորմութեան Իւրոյ. ամենակալ Տեր Աստուած մեր, կեցո՛ւ եւ ողորմեա՛:

Քհ – Ի մէջ տաճարիս եւ առաջի աստուածընկալ եւ պայծառացեալ սուրբ նշանացս եւ սուրբ տեղոյս խոնարհեալ երկիւղիւ երկիրպագանեմք, զսուրբ, զիրաշալի եւ զյաղթող զտէրութիւնդ Քո փառաւորեմք, եւ Քեզ մատուցանեմք զօրհնութիւն եւ զփառս ընդ Յօր եւ ընդ Յոգուոյդ Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

Քահանայն սաղմոսելով (ՍԱՂՄՍԻՄԻՔ) ընդ նախասարկաւազին, ընդ հիւսիսային աստիճանան ելցէ ի բեմն:

Քհ – Ստից առաջի սեղանոյ Աստուծոյ, առ Աստուած, որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ:

Սրկ – Դատ արա՛ ինձ, Աստուած եւ իրաւ արա ինձ ի դատաստանի իմում:

Քհ – Յազգէ, որ ոչ է սուրբ, ի մարդոյ մեղաւորէ նենգաւորէ փրկեա՛ զիս:

Սրկ – Դու, Աստուած, հզօրիչ իմ ես, ընդէ՞ր մոռացար զիս, ընդէ՞ր տրտում զնամ ես ի նեղել թշնամւոյ իմոյ:

Քհ – Առաքեա՛, Տեր, զլոյս Քո եւ զճշմարտութիւն Քո, զի առաջնորդեսց եմ ինձ, եւ հանցեն զիս ի լեառն սուրբ եւ ի յարկս Քո:

Диакон – Сурб Екеґеґяв|с аґачесцукһ әз|Тер, зи совав пһәркесце з|мез і меґац ев кецусце шнорһив воґормутһян Юро; Амена|кал Тер Аствацһ мер, кецо ев воґормя!

Священник – Ի меґж тачһарі|с ев арраґжи аствацһ|әнкал ев пайцһарраґял сурб Нәшанац|әс ев сурб теґвуй|с, хонарһял еркюґив еркірпаґанемкһ. әз|сурб, әз|һрашали ев әз|һаґтһоґ әз|Терутһюн|әд Кһо орһнемкһ ев пһарраворемкһ, ев Кһез матуґанемкһ з|орһнутһюн ев әз|пһаррәс энд һор ев энд һоґвуй|д Сәрбо, айжәм ев мишт ев һавітянәс һавітениц. Амен.

Священник – Мәтиц арраґжи Сеґано Астуґцһо, арр Аствацһ, вор урах аррне әз|манкутһюн ім.

Диакон – Дат ара индз, Аствацһ, ев ірав ара индз і датастани імум.

Священник – Һ|азґе, вор воч е сурб, і мардо меґаворе, ненґаворе пһәркя з|ис!

Диакон – Ду, Аствацһ, һәзоріс ім ес, эндер морраґар з|ис? эндер тәртум ґәнам ес і неґел тһәшнаво імо?

Священник – Арраґкһя, Тер, әз|луйс Кһо ев әз|чһәшмартутһюн Кһо; зи арраґжнордесцен индз, ев һанцен з|ис і лярр|ән сурб ев і һаркәс Кһо.

Սրկ – Այս սուրբ եկեղեցիով աղաչենք Տիրոջը, որպեսզի սրանով մեզ փրկի մեղքերից և Իր ողորմության շնորհիվ ապրեցնի մեզ. ամենակալ Տեր Աստված մեր, ապրեցրո՛ւ և ողորմի՛ր:

Քհ – Այս տաճարում և աստվածընկալ ու պայծառացած սուրբ նշանների առջև և սուրբ վայրի առջև երկյուղածությամբ խոնարհվելով երկրպագում ենք և Քո սուրբ, հրաշալի և հաղթող տերությունը փառավորում ու Քեզ՝ Քո Յոր և Սուրբ Յոգու հետ, մատուցում ենք օրհնություն և փառք, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Քահանան նախասարկավազի հետ սաղմոս ստելով (42/43) հյուսիսային աստիճաններով բարձրանում է բեմ:

Քհ – Ես մտնելու եմ Աստծո սեղանի առջև, Աստծո մոտ, որ երջանկացնում է իմ երիտասարդությունը:

Սրկ – Դատի՛ր ինձ, Աստված, և դատաստանիս ժամին արդարացրու ինձ:

Քհ – Անսուրբ ազգերից, մեղավոր ու նենգավոր մարդուց փրկի՛ր ինձ:

Սրկ – Դու իմ զորացուցիչն ես, Աստված, ինչո՞ւ ինձ մոռացար, ինչո՞ւ եմ ես տխուր գնում, երբ թշնամին նեղում է ինձ:

Քհ – Առաքի՛ր, Տեր, Քո լույսն ու ճշմարտությունը, որպեսզի ինձ առաջնորդեն և հանեն Քո սուրբ լեռն ու օրևանը:

Дкн. – Святою Церковью молим Господа, да спасет нас от грехов и сохранит благодатью милости Своей. Господи, Боже наш Вседержитель, спаси и помилуй.

Молитва в храме

Свщ. (*в голос*) – В сем храме, пред богоприимными и светозарными святыми знаменами, в сем месте святом, припадая со страхом, преклоняемся. Святое и чудное и побеждающее Господство Твое благословляем и славим, и Тебе возносим благословение и славу с Отцом и Духом Святым, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

Священник и протодиакон на алтаре поднимаются по северным ступеням, попеременно читая второй псалом входа 42. 1-5 (в голос):

Свщ. – Подойду я к жертвеннику Божию, к Богу радости и веселия моего.

Дкн. – Суди меня, Боже, и оправдай меня в судилище моем.

Свщ. – От рода нечестивого, от человека грешного и лукавого избави меня.

Дкн. – Ты Бог, укрепляющий меня. Почто Ты отринул меня? Почто хожу я, притесняемый врагами своими?

Свщ. – Пошли, Господи, свет Твой и истину Твою; да ведут меня и приведут на святую гору и под кров Твой.

Սրկ – Ստից առաջի սեղանոյ Աստուծոյ, առ Աստուած, որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ:

Քհ – Խոստովան եղէց Քեզ օրհնութեամբ, Աստուած Աստուած իմ:

Սրկ – Արդ ընդէ՞ր տրտում ես, անձն իմ, կամ ընդէ՞ր խռովես զիս, յուսա՛ առ Աստուած, խոստովանեա՛ Նմա, փրկիչ երեսաց իմոց Աստուած է:

Քհ – Փառք Յոր եւ Որդոյ եւ Յոգւոյն Սրբոյ:

Սրկ – Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն: Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. Օրհնեսցուք զամենակալն Աստուած, զՀայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ արժանի արար զմեզ կալ ի տեղոց փառաբանութեան եւ երգել զերգս հոգեւորս. Ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո՛ր եւ ողորմեա՛:

Քհ – Ի յարկի Քում սրբութեան եւ ի տեղոց փառաբանութեան, հրեշտակաց բնակարանիս եւ մարդկան քաւարանիս, առաջի աստուածօրնկալ եւ պայծառացեալ սուրբ նշանացս եւ սուրբ սեղանոյս խոնարհեալ երկիւղիւ երկիրպագանեմք. զսուրբ զիրաշալի եւ զյաղթող զՏէրութիւնդ Քո օրհնեմք եւ փառաւորեմք. եւ Քեզ ընդ երկնային զօրսն մատուցանեմք զօրհնութիւն եւ զփառս ընդ Յոր եւ

Диакон – Мәтиц арраджи Сеғано Астуцһо, арр Аствацһ, вор урах арне әз|манкутһюн ім.

Священник – Хостован еґец Кһез орһнутһямб, Аствацһ, Аствацһ ім.

Диакон – Ард, эндер тәртум ес, андз|н ім? кам эндер хәрровес з|ис? һуса арр Аствацһ, хостованя Нәма, Пһәркч ересац імоц Аствацһ е.

Священник – Пһарркһ хор ев Вордво ев һогвуй|н Сәрбо.

Диакон – Айжәм ев мішт ев һавітянәс һавітениц. Амен. – Ев евәс хағағутһян әз|Тер ағачәсцукһ. Орһнесцукһ з|Амена|кал|н Аствацһ – әз|һайр Тяррән меро һісуси

Кһрістоси, вор аржани арар әз|мез кал і тәғводж|әс пһарра|банутһян ев ергел з|ергәс һогеворс. Амена|кал Тер Аствацһ мер, кецо ев воғормя!

Священник – Ի һаркі Кһум сәрбутһян ев і тәғводж|әс пһарра|банутһян, һрештакац бнакарани|с ев мардкан кһаварани|с, арраджи аствацһ|әнкал ев пайцһаррацял сурб Нәшанац|әс ев сурб Сеғануй|с, хонарһял еркюғив еркірпаганәмкһ. әз|сурб, әз|һрашалі ев әз|һағтһоғ әз|Терутһюн|әд Кһо орһнемкһ ев пһарраворәмкһ. Ев Кһез энд еркнай|н зорс|ән матуцанәмкһ з|орһнутһюн ев әз|пһаррәс энд хор

Սրկ – Ես մտնելու եմ Աստծո սեղանի առջև, Աստծո մոտ, որ երջանկացնում է իմ երիտասարդությունը:

Քհ – Օրհնությամբ Քեզ եմ խոստովանում, Աստված, Աստված իմ:

Սրկ – Արդ, ինչո՞ւ ես տրտում, անձ իմ, կամ ինչո՞ւ ես ինձ խռովում.

հուսա Աստծուն, խոստովանիր Նրան, իմ անձը փրկողն Աստված է:

Քհ – Փառք Յորը, Որդուն և Սուրբ Յոգուն.

Սրկ – Այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Եվ խաղաղության համար ևս աղաչենք Տիրոջը: Օրհնենք Ամենակալ Աստծուն, մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսի Յորը, որ արժանի արեց մեզ՝ կանգնելու փառաբանության տեղում և երգելու հոգևոր երգեր:

Ամենակալ մեր Տեր Աստված, ապրեցրո՛ւ և ողորմիր:

Քհ – Քո սրբության հարկի տակ և փառաբանության վայրում, հրեշտակների բնակարանում և մարդկանց քավարանում, Աստվածօրնկալ և պայծառացած սուրբ նշանների և սուրբ սեղանի առջև խոնարհվելով՝ երկյուղածությամբ երկրպագում ենք և Քո սուրբ, հրաշալի և հաղթող տերությունը օրհնում ու փառավորում. և երկնային զորքերի հետ միասին մատուցում ենք օրհնություն և փառք Քեզ՝ Քո

Дкн. – Подойду я к жертвеннику Божию, к Богу радости и веселия моего.

Свщ. – Исповедую Тебя, благословляя, Боже, Боже мой.

Дкн. – Что унываешь ты, душа моя, и что смущаешься?

Уповай на Бога; исповедуй Его, ибо Спаситель мой – Бог.

Свщ. – Слава Отцу и Сыну и Духу Святому.

Дкн. – Ныне и присно и во веки веков. Аминь.

Дкн. – Снова и снова миром Господу помолимся.

Благословим Бога Вседержителя – Отца Господа нашего Иисуса Христа, удостоившего нас стать на место восхваления и петь духовные песни. Господи Боже наш Вседержитель, спаси и помилуй.

Молитва в святылице

Свщ. – В скинии святости Твоей и на месте восхваления, в обители ангелов и месте очищения человеческого, пред богоприимными и светозарными святыми знаменами и святым алтарем склоняюсь, со страхом преклоняюсь. Святое и чудное и побеждающее Господство Твое благословляем и славим; и вместе с силами небесными возносим Тебе благословение и славу с Отцом и Духом Святым, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

ընդ Յոզուդոյ Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտեանից. Ամէն:

Իսկ եթէ եպիսկոպոս լինիցի խորհրդածուն, ածցէ ի վերայ լանջացն զպատուական եմբիորոնն, եւ մատուցեալ առ Ընծայարան Սեղանոյն, եւ ի ծունկս անկեալ առաջի սեղանոյն, յորդահոս արտասուօք լուռ եւ անմոռնչ ասացէ ի ծածուկ զաղօթն առ Սուրբ Հոգին, տնօրինիչ գործոյն:

Ս. ԳՐԻԳՈՐԻ ՆԱՐԵԿԱՑԻՈՅՆ

ԲԱՆ ԼԳ., հապուած Դ, – բան լգ., հապուած Ե

Քհ – (ի ծածուկ) Ամենակալ բարերար մարդասէր Աստուած բոլորից, յօրինող երեւութից եւ աներեւութից, փրկող եւ հաստատող, խնամող եւ խաղաղարար, Յօր հզօր Յոգի՛, հայցեմք բազկատարած մաղթանաց զոչմամբ հեծութեան՝ յանդիման եղեալ Քեզ Ահաւորիդ: Մատչիմք մեծաւ դողութեամբ, սաստիկ երկիւղիւ մատուցանել նախ զբանականս զայս պատարագ՝ Քուն անզննի՛ն զօրութեանդ, իբր Աթոռակցի, Փառակցի եւ Արարչակցի հայրենի անկապուտ պատուոյդ, եւ քննողի ծածկութեան խորոց խորհրդոց ամենակատար կամաց Յօրդ Էմնանուէլի՛ զՔեզ Առաքչի, Փրկչի եւ Կենդանատուի եւ Արարչի ամենայնի: Ի ձեռն Քո ծանուցաւ մեզ երրեակ անձնաւորութիւն միասնական Աստուածութեանդ,

ев энд погвуй|д Сэрбо, айжэм ев мішт ев һавітянэс һавітениц. Амєн.

Յոր և Սուրբ Յոզուդ հետ, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտեանից. ամէն:

Իսկ եթէ խորհրդակատարը եպիսկոպոս է, պետք է վրան զցի պատվական եմբիորոնը, մոտենա սեղանի ընծայարանին և ծնկի եկած, լուռ ու մոռնչ, հորդահոս արցունքներով աղոթի Սուրբ Հոգուն, որն ամեն մի գործի մնօրինողն է:

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՑԻ.

Աղոթք առ Սուրբ Յոգին, Բան ԼԳ, հապ. Դ – ԼԳ, հապ. Ե

Քհ – Ով ամենակալ, բարերար, մարդասէր Աստված ամենքի, անտեսա նելիների և տեսանելիների հորինող, փրկող և հաստատող, խնամող և խաղաղարար, Յոր հզոր Յոգի, բազկատարած մաղթանքների հառաչալից զոչմամբ ներկայանալով ահավորիդ՝ հայցուն ենք: Ահով ու դողով և սաստիկ երկյուղով մոտենում ենք՝ մատուցելու Քո անզննելի զորությանը նախ այս բանավոր պատարագը, իբրև [Յոր] աթոռակցի, փառակցի և արարչակցի՝ Քո հայրենի անկողոպտելի պատվիդ, և Էմնանուելի Յոր, Քեզ Առաքողի, փրկչի, կենդանատուի և ամեն բաների արարչի ամենակատար կամքի խորածածուկ խորհուրդները քննողի: Քո միջոցով մեզ ծանուցվեց միասնական Աստվածությանդ երրյակ

Завеса закрывается. Хор исполняет мелодию, соответствующую дню. Если Литургию совершает епископ, он с омофором на плечах преклоняет колени пред алтарем и тайно читает

*Две молитвы
СВ. ГРИГОРА НАРЕКАЦИ,
обращенные к Святому Духу.
(глава 33, строка 4-5)*

Свщ. – Благодетельный и человеколюбивый Бог Вседержитель, Творец всего видимого и невидимого, спасающий и укрепляющий, попечительный и умиротворяющий всеильный Дух Отца! Распростерши руки, в молитвенном стенании предстаем пред Тобою грозным. В великом страхе и ужасном трепете приступаем, дабы прежде принести сию мысленную жертву неисследимому владычеству Твоему как сопрестольному, сославному и сотворящему в неотъемлемой отеческой чести, как испытателю сокровенных глубинных тайн совершенной воли Отца Еммануила, пославшего Тебя Спасителя, жизнедавца и Творца всего сущего. Чрез Тебя нам дано познать три ипостаси единого Божества, из коих одну

Յորոց մի եւ Դու ճանաչիս
 անհաս: Քեւ եւ ի ձեռն Քո
 առաջինքն նահապետական
 տոհմին շառաւիղք՝
 տեսանողք անուանակոչեալք,
 զանցեալսն եւ զգալոցսն,
 զեղեալսն եւ զոչ գոյացեալսն
 անստուերաբար բարբառով բանի
 վերապատմեցին: Յոգի Աստուծոյ
 քարոզեալ զՔեզ Մովսիսի, որ
 ի գնալն Քո ի վերայ ջրոցն,
 անպարագիր զօրութիւն, ահեղ
 շրջարկութեամբ տածողականաւ,
 թեւապարփակ պաշտպանողօրէն
 զթասիրեալ ի ծնունդս նորոգս՝
 զաւազանին խորհուրդ ծանուցեր:
 Յոր կերպարան օրինակութեան
 նախ քան զկառուցանել զլոյծոյ
 մածուած վերջնում վարագուրիդ՝
 յօրինեցեր կարող տիրապէս
 զքովանդակ բնութիւնս ամենից
 բնակից բոլորից գոյից ամենայն
 էից՝ յանէից: Քեւ ստեղծանին
 ի նորոգութիւն յարութեան
 ամենայն եղեալքս առ ի Քէն՝
 յայնմ ժամանակի, որ է օր
 վերջին այսմ կենցաղի, եւ օր
 առաջին երկրին կենդանեաց:
 Քեզ հնազանդեցաւ միութեամբ
 կամացն որպէս Յօրն Իւրում
 ազգակիցն Քո՝ Էակիցն Յօր՝
 անդրանիկն Որդի մերովս
 կերպիւ. զՔեզ աւետարանեաց
 ճշմարիտ Աստուած հաւասար
 եւ համագոյ Յօր Իւր հզօրի,
 եւ զառ ի Քեզ հայիոյութիւնն
 անքաւելի քարոզեաց, եւ իբր

անձնավորութիւնը, որոնցից
 մեկն էլ Դու ես ճանաչվում, Ո՛վ
 անհասանելի: Քեզնով և Քո
 միջոցով նահապետական տոհմի
 առաջին շառավիղները, որոնք
 տեսանող են անվանակոչվում,
 անցյալն ու գալիքը, եղածներն ու
 չգոյացածները պայծառ խոսքով
 վերապատմեցին: Մովսեսը
 Քեզ Աստծո Յոգի քարոզեց,
 Դու որ ջրերի վրա գնալու
 ժամանակ, Ով անպարագիր
 զորութիւն, թաապարփակ
 պաշտպանողութեան հոգածութեան
 ահեղ շրջարկութեամբ գութ ու
 զորով ցույց տալով նորածին
 արարչութեանը, ավազանի
 խորհրդին ծանոթացրիր: Որի
 կերպարանքի օրինակով նախքան
 վերջին վարագուրիդ հալիլուկ
 մածվածքը կառուցելը, տիրական
 կարողութեամբ անէութիւնից
 հորինեցիր բոլոր գոյութիւնների
 և էութիւնների բովանդակ
 բնութիւնը: Քեզանից եղածները
 հարրութեան նորոգութեամբ
 Քեզնով են ստեղծվում այն
 պահին, որն այս կյանքի վերջին
 օրն է և կենդանիների երկրի
 առաջին օրը: Քո ազգակիցը և
 Յոր էակից անդրանիկ Որդին
 Իր կամքի միութեամբ Քեզ
 հնազանդվեց, ինչպէս Իր Յորը,
 և մեր կերպարանքը առած Քեզ
 ավետարանեց, որպէս Իր հզօր
 Յորը հավասար և համագոյ
 ճշմարիտ Աստված, և Քեզ ուղղված

признаем в Тебе непостижимом.
 Тобою и чрез Тебя отрасль
 патриаршего рода, призванная
 к провидчеству, неизреченными
 глаголами явственно возвестила
 прошлое и грядущее,
 свершившееся и несвершенное.
 Проповеданный Моисеем как
 Дух Божий, с беспредельною
 силой носившийся над водами!
 Ужасным кругообстоянием,
 как распростертыми крылами,
 осенивший все и вся, Ты по
 милосердию к новорождению
 раскрыл таинство купели. Ты,
 Который прежде создания жидкой
 вязкости последней ткани, как
 всесильный Господь сотворил
 по образу и подобию Своему
 природу всего естества, всего
 сущего из небытия! Тобою все
 живое сотворено к обновлению
 воскресением во время, которое
 есть день последний сего бытия и
 день первый на земле живых. Тебе,
 как и Отцу Своему, был послушен
 единством воли присносущный
 с Тобою и Отцом Первородный
 Сын, принявший образ наш.
 Благовестив Тебя истинным Богом,
 равносущным и единосущным
 всесильному Отцу Своему, Он
 проповедал непростительной хулу
 на Тебя, заградил злословящие
 Тебя богоборческие уста
 непокоривых. Хулящих же Его
 простил, праведный и непорочный

զաստուածամարտիցն զՔո հետտելոցն չարաբանական բերանս կարկեաց եւ զԻւրն շնորհեաց Արդարն եւ Անարատն՝ Գտիչն ամենայնի, որ վասն մեղաց մերոց մատնեցաւ, եւ յարեալ վասն զմեզ արդարացուցանելոյ: Նմա փառք ի ձեռն Քո, եւ Քեզ բարեբանութիւն ընդ Յօր ամենակալի, յաւիտեանս յաւիտենից. Ամեն: Դարձեալ կրկնեցից ի նոյն կարգ բանի, մինչեւ վստահութիւն վերահայեցողութեան լուսոյ՝ հրաշապէս յայտնեսցի, ազդեալ աւետարանել վերստին զկրկին զխաղաղութիւն: Աղաչեմք եւ աղերսեմք արտասուալից հառաչմամբ յամենայն անձնէ զփառաւորեալ արարչութիւնդ՝ անեղծ եւ անստեղծ անժամանակ Յոգւոյդ գթածի, որ բարեխօսդ ես վասն մեր յանմռունչ հեծութիւնս՝ առ ողորմածդ Յայր, որ զսուրբսն պահես, եւ զմեղուցեալսն մաքրես եւ տաճարս կազմես կենդանի եւ կեցուցիչ կամաց բարձեալդ Յօր: Արդ, ազատեա՛ զմեզ յամենայն անմաքուր գործոց, որ ո՛չ է հաճոյ Քումդ բնակութեան. եւ մի՛ շիջցին առ ի մենջ լուսոյդ շնորհաց փայլմունք ի տեսականացս աչաց իմաստից. վասն զի զՔեզ ուսաք միանալ ի մեզ ի

հայիոյրոյունը անբավելի մեղք հայտարարեց եւ Քեզ անհնազանդ աստվածամարտների չարախոս բերանը փակեց, մինչդեռ Իր դէմ եղածը ներեց Արդարը, Անարատն ու ամենքին Գտնողը, որ մեր մեղքերի համար մատնվեց եւ մեզ արդարացնելու համար հարություն առավ: Քո միջոցով Նրան փառք եւ Քեզ բարեբանություն՝ ամենակալ Յոր հետ հավիտյանս հավիտենից. ամեն: Դարձյալ պիտի կրկնեն խոսքերը նույն կարգով, մինչև լուսո վստահությունը հրաշապէս հայտնվի իմ մեջ, որպեսզի ազդվելով վերստին ավետարանեմ կրկնակի խաղաղություն: Աղաչում եւ արտասուալից հառաչանքով աղերսում ենք մեր բոլոր էությանը փառավորված Արարչիդ, անապական, անստեղծ, անժամանակ եւ գթացող Յոգուդ, որ անմռունչ հեծությամբ բարեխոսում ես մեզ համար Քո ողորմած Յոր առջև, որ սրբերին պահպանում ես եւ մեղավորներին մաքրում եւ Քո բարձրյալ Յոր ապրեցնող ու կենդանի կամքի տաճարներ կազմում: Այժմ մեզ ազատի՛ր ամեն անմաքուր գործերից, որոնք հաճելի չեն Քո բնակությանը, եւ Քո շնորհների լույսի շողերը թող չհանգեն մեր մտքի տեսության աչքերից, քանի որ սովորեցինք, որ Դու մեզ հետ միանում ես մեր ընտիր խնկարույր

искупитель всех, преданный за наши грехи и воскресший ради оправдания нашего. Ему же Тобою слава, и Тебе с Отцом Вседержителем хвала во веки веков. Аминь.

**ВТОРАЯ МОЛИТВА
ГРИГОРА НАРЕКАЦИ**

Со слезными рыданиями каждой души молим и просим Тебя, прославляемый Творец, нетленный и несотворенный, извечный милосердный Дух, безмолвными нашими стенаниями ходатай пред милостивым Отцом. Хранящий святых, очищающий грешных и воздвигающий храмы живую и живительную волей Всевышнего Отца. Ныне освободи нас от всех нечистых деяний, неугодных в Твоей обители и да не угаснет свет сияния благодати Твоей пред мысленным взором наших очей, ибо мы научены соединяться с Тобою через молитву и воскуряемую жизнью святою. И поскольку Один из Троицы жертвуется, а Другой приемлет, благоволя к нам чрез примиряющую кровь Первородного Своего, то прими мольбы наши: соделай нас святой обителью, достойной с готовностью вкушать небесного Агнца, дабы неосужденно на кару принять сию животворящую

ձեռն աղօթից եւ ընտիր վարուց խնկելոց: Եւ քանզի մինդ յերրորդութենէդ պատարագի, եւ միւսդ ընդունի՝ հաճեալ ընդ մեզ հաշտարար արեամբ Անդրանկի Իւրոյ. իսկ Դու ընկալցիս զմեր պաղատանս, եւ յարդարեսցես զմեզ օթեւանս պատուականս ամենայն պատրաստութեամբ ի վայելումն ճաշակման երկնաւոր Գառինդ, առանց պատժոց դատապարտութեան՝ ընդունել զայս անմահացուցիչ մանանայս կենաց նորոյ փրկութեան: Եւ հալեսցի ի հրոյս յասմանէ գայթակղութիւնս մեր, որպէս մարգարէին կենդանախարոյկ կայծակամբն՝ ի ձեռն ունելեացն մատուցման, զի յամենայնի Քոյդ քարոզեսցի գթութիւն, որպէս Որդւովդ Աստուծոյ՝ Յօր քաղցրութիւն, որ զանառակ որդին մերձեցոյց ի հայրենի ժառանգութիւնն, եւ զպոռնիկսն յառաջեցոյց յերկնային արքայութիւնն՝ արդարոցն երանութեան: Այո՛, այո՛, եւ ես մի եմ ի նոցանէ. եւ զիս ընկալ ընդ նոսին իբր մարդասիրութեան կարօտեալ մեծի, շնորհօք Քո ապրեալ, զարեամբ Քրիստոսի ստացեալս: Ջի յայսմ ամենայնի՝ յամենայնի ծանիցի Քո Աստուածութիւնդ՝ ընդ Յօր փառաւորեալ համապատուաբար ի մի կամս՝ եւ ի մի իշխանութիւն գովութեան:

վարքի և աղոթքի միջոցով: Եվ որովհետև Երրորդությունիցդ մեկը պատարագվում է, և մյուսն՝ ընդունում, և հաշտվելով մեզ հետ Իր անդրանկի հաշտարար արյամբ, Դու էլ ընդունիր մեր պաղատանքը և մեզ համար պատվական ու ամենապատրաստ օթևաններ հարդարիր առանց պատժի դատապարտության երկնավոր Գառանդ ճաշակումը վայելելու համար և ընդունելու նոր փրկության կյանքի այս անմահական մանանան: Եվ թող այս հրով հալվեն մեր գայթակղությունները, ինչպես մարգարէինը՝ ունելիներով մատուցված կենդանախարույկ կայծակով, որպեսզի ամեն ինչում քարոզվի Քո գթությունը, ինչպես Աստծու Որդովդ՝ Յօր քաղցրությունը, որ անառակ որդուն մոտեցրեց հայրենի ժառանգությանը և պոռնիկներին առաջնորդեց դեպի արդարների երանության երկնային արքայությունը: Այո՛, այո՛, ես էլ նրանցից մեկն եմ. ինձ ևս ընդունիր նրանց հետ, որպես մեծ մարդասիրությանդ կարոտողի, Քո շնորհներով ապրող և Քրիստոսի արյամբ զնվաճիս: Որպեսզի այս ամեն ինչով ամեն ինչի մեջ ճանաչվի Քո աստվածությունը, Յօր հետ համապատվաբար փառավորվ ելով մեկ կամքով և մեկ գովելի իշխանությամբ:

манну к спасению новой жизни. И да истлеют в пламени сем искушения наши, как уста пророка от прикосновения взятого клещами живительного горящего угля, дабы тем самым провозвестить всю милость Твою, подобно как Сыном Божиим – благость Отца, допустившего блудного сына к отчему наследию, а блудницам споспешествовавшего в достижении царства Небесного – блаженства праведных. Истинно, Господи, истинно я один из них! Прими вместе с ними и меня, алчущего великого человеколюбия Твоего, живущего благодатью Твоей и искупленного Кровью Христа. Тем во всем яви Божественность Твою, равночестно с Отцовой восхваляемую, во славу единой воли и единого владычества.

Սրկ – Օրհնեա՛, տէ՛ր:
Քհ – (ի ձայն) Զի Զո՛ւ է
 գթութիւն եւ կարողութիւն եւ
 նարդասիրութիւն, զօրութիւն եւ
 փառք յաւիտեանս յաւիտենից.
 Ամէն:

*Եւ ապա ձգեն զվարագոյրն եւ դպիրքն
 եղանակեն ըստ պատշաճի աւուր:*
Զընտրեալն որ ասես մեղեղի մի. ասեր:
Պպ – Ընտրեալդ յԱստուծոյ,
 ո՛վ երջանիկ սուրբ քահանայ:
 Նմանեալ Ահարոնի եւ
 Մովսէսի մարգարէին, այնմ, որ
 զգեստուցն էր յօրինող, զոր
 Ահարոն միշտ զգենոյր: Յօրինէր
 զպատմութեանն, զոր ի չորից
 կազմեալ նիւթոց. ի կարմրոյ,
 ի կապուտոյ, ի բեհեզոյ, ի
 ծիրանւոյ:
 Թել զթելն յօրինէր, կարգն
 առաջին էր կարկեհան: Եւ
 օծումն գրապանին շուրջանակի
 բոլորաշէն: Եւ յընթացս
 զարշապարին հնչէր երկիր,
 ցնծայր խորանն: Արդ ի նոյն
 նմանութեան Քրիստոս զմեր
 Տէրս յօրինէ: Յորժամ մտցես ի
 սուրբ խորանն, անդ յիշեսցես
 զմեր ննջեցեալսն: Յորժամ
 առնես զպատարագն, յիշեա՛ եւ
 զիս զբազմամեղսն, զի եւ մեզ
 ողորմեսցի ի միւս անգամ Իւր
 զալստեանն:
 Հօրն փառք, Որդւոյն պատիւ եւ
 Սուրբ Հոգւոյն այժմ յաւիտեան,
 յաւիտեանս յաւիտենից Քրիստոս
 օրհնեալ ի համայնից:

Սրկ – Օրհնի՛ր, տէ՛ր:
Քհ – (եղանակով) Որովհետև
 Քոնն են գթությունը,
 կարողությունը,
 նարդասիրությունը, զորությունը և
 փառքը, հավիտյանս հավիտենից.
 Ամէն:

*Եվ ապա փակում են վարագույրը և
 դպիրներն օրվան պատշաճող մեղեղի
 են երգում: Ընտրյալը ասելիս մեղեղի
 չեն ասում:*

Պպ – Աստծու ընտրյալ, ով
 երջանիկ սուրբ քահանա, որ
 նման ես Ահարոնին և Մովսէս
 մարգարէին՝ նրան ով զգեստների
 հորինողն էր, որով Ահարոնը միշտ
 զգեստավորված էր: Հօրինում էր
 պատմութեանը, որը չորս նյութից էր
 կազմված՝ կարմիրից, կապույտից,
 բեհեզից և ծիրանիից: Թել առ
 թել էր հյուսում և առաջին շարքը
 կարկեհանն էր: Եվ գրապանի
 օծումը շուրջանակի բոլորաձև
 շինված: Եվ զարշապարի
 ընթացքի հետ հնչում էր երկիրը,
 ցնծում էր խորանը: Արդ, այս
 նույն նմանությամբ Քրիստոս
 մեր Տիրոջն է հարդարում: Երբ
 մտնես սուրբ խորան, այնտեղ
 հիշիր մեր ննջեցյալներին: Երբ
 պատարագ մատուցես, հիշիր և
 ինձ՝ բազմամեղիս, որպեսզի և
 մեզ ողորմի Իր մյուս զալստյանը:
 Հօրը՝ փառք, Որդուն և Սուրբ
 Հոգուն՝ պատիվ այժմ և հավիտյ
 ան: Հավիտյանս հավիտենից
 Քրիստոս օրհնված է ամենից:

Դքն. – Благослови, владыка.
Епископ (в голос) – Ибо Твои
 суть милосердие и могущество,
 человеколюбие, сила и слава, во
 веки веков. Аминь.

*Завеса закрывается. Хор поет. :
 Служащий Литургию, если он
 епископ или предводитель епархии,
 кланяется алтарю и садится на
 трон.*

*Хор исполняет соответствующие
 дню фрагменты из пророческих
 и апостольских книг.
 Затем – Аллилуйя и псалом
 в соответствии с чтениями.*

ՅԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Պատարագիչն զնացեալ ի խորհրդանոցն, եւ նախասարկաւագն մատուցէ զնշխարն ասելով:

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՆՇԽԱՐԻ

Սրկ – (ի ցած) Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: Ընկա՛լ, կեցո՛ւ եւ ողորմեա: *Ջոր առեալ քաճանայն ի ձեռս, ասասցէ:*

Քհ – (ի ցած) Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն: *Եւ զիցէ ի մաղզմայն ասելով:*

Քհ – (ի ցած) Յիշատակ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Որ բազմեալ հանգչի յանարուեստ աթոռ. զմահ խաչի յանձն էառ վասն ազգի մարդկան. † օրհնեցէք, գովեցէք եւ բարձր արարէք զՆա յաւիտեան:

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ԳԻՆԻՈՅ

Եւ ապա մատուցէ նախասարկաւագն զգինին ասելով:

Սրկ – (ի ցած) Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: Ընկա՛լ, կեցո՛ւ եւ ողորմեա:

Ջոր առեալ քաճանային, ասասցէ:

Քհ – (ի ցած) Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ

ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Պատարագիչը զնում է խորհրդանոց եւ նախասարկավագը մատուցում է նշխարն՝ ասելով:

ՆՇԽԱՐԻ ՕՐՀՆՈՒԹՅՈՒՆ

Սրկ – (ցածր) Եվ խաղաղութեան համար եւ աղաչենք Տիրոջը: Ընդունիր, ապրեցրո՛ւ եւ ողորմիր մեզ: *Քաճանան, վերցնելով խաչակնքում է եւ ասում:*

Քհ – (ցածր) Օրհնություն եւ փառք Հօրը, Որդուն եւ Սուրբ Հոգուն, այժմ եւ միշտ եւ հավիտյանս հավիտենից. ամեն: *Եվ զնում է մաղզմայի վրա՝ ասելով:*

Քհ – (ցածր) Մեր Տիրոջ՝ Հիսուս Քրիստոսի հիշատակի համար, Ով բազմած հանգչում է անձեռակերտ աթոռին, Ով մարդկային ցեղի համար հանձն առավ խաչի մահը. † օրհնեցէք, գովեցէք եւ հավիտյան բարձրացրէք Նրան:

ԳԻՆՈՒ ՕՐՀՆՈՒԹՅՈՒՆ

Եվ ապա նախասարկավագը մատուցում է գինին՝ ասելով:

Սրկ – (ցածր) Եվ խաղաղութեան համար եւ աղաչենք Տիրոջը: Ընդունիր, ապրեցրո՛ւ եւ ողորմիր մեզ: *Որը վերցնելով խաչակնքում է եւ ասում:*

Քհ – (ցածր) Օրհնություն եւ փառք Հօրը, Որդուն եւ Սուրբ Հոգուն,

Священник подходит к жертвеннику, и протодиакон подает ему просфору со словами (тайно)

БЛАГОСЛОВЕНИЕ ПРОСФОРЫ

Дкн. – Снова и снова миром Господу помолимся. Внемли, спаси и помилуй. Благослови, владыка. *Священник, взяв просфору в руки благословляет.*

Свщ. – Благословение и слава Отцу и Сыну и Духу Святому, ныне и присно и во веки веков. Аминь. *Возлагает просфору на дискос со словами:*

Свщ. – В воспоминание Господа нашего Иисуса Христа, восседающего на нерукотворном престоле, принявшего крестную смерть за род человеческий. Благословляйте, † восхваляйте и превозносите Его в веках!

БЛАГОСЛОВЕНИЕ ВИНА

Протодиакон подает ему вино со словами:

Дкн. – Снова и снова миром Господу помолимся. Внемли, спаси и помилуй.

Свщ. – Благословение и слава Отцу и Сыну и Духу Святому, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

Հոգւոյն Սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ
յաւիտեանս յաւիտենից. Ամեն:

*Եւ հեղցէ զգինին խաչանիչ ի սկիհն
ասելով:*

Քհ – (ի ցած) Յաղագս յիշատակի
փրկագործ տնօրէնութեան
Տեառն Աստուծոյ եւ Փրկչին
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Որ
ի կողահոս արեան աղբերէն
նորոգեցան արարածք եւ
անմահացան. † օրհնեցէք,
գովեցէք եւ բարձր արարէք զնա
յաւիտեան:

*Առեալ քահանային ի ձեռս զմաղզմայն
հանդերձ նշխարաւն՝ ասացէ ի ծածուկ
զաղօթս Յովհաննու Ոսկեբերանին:*

Քհ – (ի ծածուկ) Տէր Աստուած
մեր, որ զերկնաւոր Հացդ՝
զՏէրն մեր Յիսուս Քրիստոս
զկերակուրդ ամենայն
աշխարհի՝ առաքեցեր Փրկիչ
եւ Կեցուցիչ եւ Բարերար՝
օրհնել եւ սրբել զմեզ. Ինքնին
Դու, Տէր, † օրհնեա՛ եւ այժմ
զառաջադրութիւնս զայս:

*Դիցէ զմաղզմայն հանդերձ նշխարաւ ի
վերայ սկհոյն ասելով:*

Ընկա՛լ զսա յերկնային Քո
սեղանդ: Յիշեա՛ որպէս բարերար
եւ մարդասէր զմատուցողս եւ
վասն որոց մատուցանի: Եւ
զմեզ անդատապարտ պահեա՛
ի քահանայագործութիւն
աստուածային խորհրդոց
Քոց. զի սուրբ եւ փառաւոր է
ամենապատիւ մեծ վայելչութիւն
փառացդ Հօր եւ Որդւոյ եւ

այժմ եւ միշտ եւ հավիտյանս
հավիտենից. Ամեն:

*Եվ գինին խաչաձև լցնում է սկիհի մեջ՝
ասելով.*

Քհ – (ցածր) Մեր Տեր Աստծո և
մեր Փրկչի՝ Հիսուս Քրիստոսի
փրկագործ տնօրինութեան
հիշատակի համար, Ուն կողից
հոսած արյան աղբյուրից
նորոգվեցին արարածները
և անմահացան, օրհնեցէք,
գովեցէք և հավիտյան
բարձրացէք Նրան:

*Մաղզման նշխարով հանդերձ ձեռքը
վերցնելով՝ քահանան ծածուկ ասում
Հովհաննես Ոսկեբերանի աղոթքը.*

Քհ – (ծածուկ) Տէր Աստված
մեր, Դու, որ երկնային հացդ՝
մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսին՝
ամբողջ աշխարհի կերակուրը
ուղարկեցիր որպէս փրկիչ,
ապրեցնող և բարերար՝ մեզ
օրհնելու և սրբելու համար, Դու
Ինքդ, Տէր, օրհնիր հիմա այս
առաջադրութիւնը:

*Մաղման նշխարով դնում է սկիհի վրա՝
ասելով.*

Ընդունիր սա Քո երկնային
սեղանին: Եվ իբրև բարերար
ու մարդասէր, հիշիր
մատուցողներին և նրանց,
ու՛ն համար մատուցվում
է: Եվ մեզ պահիր առանց
դատապարտութեան Քո
աստվածային խորհուրդների
քահանայագործութեան մեջ,
քանզի Հօր, Որդու և Սուրբ

*Священник крестообразно вливает
вино в потир, говоря:*

Свщ. – В воспоминание
спасительного повеления Господа
Бога и Спасителя нашего Иисуса
Христа, источником реброточивой
крови Которого обновились
и обессмертилось все живое.
Благословляйте, восхваляйте
и превозносите Его в веках!

*Держа в руках дискос с просфорой,
священник тайно читает молитву
Иоанна Златоуста:*

Свщ. – Господь, Бог наш, ради
благословения и освящения
нашего пославший в пищу
всему миру хлеб небесный –
спасительного, животворящего
и благодетельного Господа нашего
Иисуса Христа! Ныне же Ты Сам,
Господи, благослови приношение
сие и прими в небесном Твоем
жертвеннике.

Кладет просфору на чашу, говоря:

Помяни как благодетель
и человеколюбец приносящих
и тех, за кого сие приносится.
И сохрани нас неосужденными в
священнодействии божественных
таинств Твоих, ибо свято и славно
высокопочтимое величие славы Отца
и Сына и Духа Святого, ныне
и присно и во веки веков. Аминь.

Հոգւոյդ Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ
յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

*Եւ սքողեսցէ քահանայն զսկիհն՝
ասելով ընդ սարկաւազին տուն առ
տուն ՍԱՂՄՈՍ Առաջադրութեան
(ՂԲ):*

Քհ – Ալելուիա, ալելուիա. Տէր
թագաւորեաց՝ վայելչութիւն
զգեցաւ, զգեցաւ Տէր զօրութիւն՝
ընդ մէջ իւր ածաւ:

Սրկ – Հաստատեաց զաշխարհ
զի մի՛ սասանեսցի. պատրաստ է
աթոռ Քո ի սկզբանէ, յաւիտեանս
Դու ես:

Քհ – Ամբարձան գետք, Տէր,
եւ ամբարձին գետք զծայնս
իւրեանց, յարիցեն գետք ի
զնացս իւրեանց:

Սրկ – Ի ձայնէ ջուրց բազմաց,
սքանչելի եղեն զքօսանք ծովու:

Քհ – Սքանչելի ես Դու, Տէր, ի
բարձունս, վկայութեանց Քոց մէք
յոյժ հաւատացաք:

Սրկ – Տան Քուն վայելէ
սրբութիւն, Տէր, ընդ երկայն
աւուրս:

Քհ – Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ
Հոգւոյն Սրբոյ:

Սրկ – Այժմ եւ միշտ եւ
յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

Սրկ – Օրհնեա՛, տէր
(մեղմ ձայնիւ. երիցս):

*Քահանայն երիցս խաչակնքեսցէ ի
վերայ սկհոյն ասելով:*

Հոգու փառքի ամենապատիվ
մեծ վայելչութիւնը սուրբ ու
փառավոր է, այժմ և միշտ և
հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

*Եվ քահանան սքողում է սկիհը,
սարկավազի հետ արտասանում
Առաջադրության սաղմոսը (92/93-րդ):*

Քհ – Ալելուիա, ալելուիա: Տերը
թագավորեց, վայելչութիւն
հագավ, զորութիւն հագավ Տերն
ու զօտևորվեց:

Սրկ – Հաստատեց աշխարհն,
որ չսասանվի: Սկիզբից է
պատրաստված է գահը Քո,
և հավիտյան ես Դու:

Քհ – Բարձրացան գետերը, Տէ՛ր,
գետերը բարձրացրին ձայնն
իրենց. գետերը պիտի հորդեն
իրենց հունից դուրս:

Սրկ – Առատ ջրի ձայնից ծովի
ալիքները սքանչելի դարձան:

Քհ – Սքանչելի ես Դու
բարձունքներում, Տէ՛ր: Մենք
անչափ հավատացինք Քո
վկայություններին:

Սրկ – Քո տանը վայել է
սրբություն, Տէր, երկար օրեր:

Քհ – Փառք Հորը և Որդուն և
Սուրբ Հոգուն:

Սրկ – Այժմ և միշտ և հավիտյանս
հավիտենից. ամեն:

Սրկ – Օրհնի՛ր, տէր
(մեղմ ձայնով, երեք անգամ):

*Քահանան խաչակնքում է սկիհի վրա՝
երեք անգամ կրկնելով.*

*Священник покрывает чашу
и попеременно с диаконом постижно
читает Псалом ХСII:*

Свщ. – «Аллилуйя! Аллилуйя!

Господь царствует. Он облачен
в величие, облачен Господь
в могущество и препоясан.

Дкн. – Потому вселенная не
поколеблется. Престол Твой
утвержден, Ты вечен от века.

Свщ. – Поднялись реки, Господи,
возвысили реки глас свой,
возвысили реки волны свои.

Дкн. – Но паче шума вод многих,
сильных волн морских, силен в
вышних Господь.

Свщ. – Дивный Ты, Господи,
в вышних. Откровения Твои
несомненно верны.

Дкн. – Дому твоему, Господи,
принадлежит святость
на долгие дни».

Свщ. – Слава Отцу и Сыну
и Духу Святому.

Дкн. – Ныне и присно и во веки
веков. Аминь.

*Диакон трижды повторяет
негромко:*

Дкн. – Благослови, владыка.

*Священник осеняет потир
крестным знаменем, повторяя
троекратно:*

Քհ – Հոգին Սուրբ † եկեցտ ի քեզ. եւ զօրութիւն Բարձրելոյն հովանի լիցի ի վերայ քոյ:

ՊԱՇՏՕՆ ՃԱՇՈՒ ԽՆԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Նախասարկաւազն բերցէ զբուրվառն, եւ քահանայն արկցէ զխունկ եւ առ սկիհն խնկարկելով ասասցէ:

Քհ – (ի ծածուկ) Խունկ մատուցանեմ առաջի Քո, Քրիստոս, բուրումն հոգեւորական: Ընկալ ի սուրբ, յերկնային եւ յիմանալի Քո մատուցարանդ ի հոտ անուշից: Առաքեա՛ առ մեզ փոխարէն զշնորհս եւ զպարգեսս Հոգւոյդ Սրբոյ. եւ Քեզ մատուցանեմք զփառս ընդ Հօր եւ ընդ Հոգւոյդ Սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտեանից. Ամեն:

Բացցի վարագոյրն, եւ դպիրք սկանիցին զչարական խնկոցն «Բարեխօսութեամբ».

մինչ նոքա երգեն, քահանայն՝ առաջի իւր ունելով զնախասարկաւազն, որ ունիցի խաչ եւ մոմ ի ձեռան, շուրջ դարձցի զսուրբ սեղանովն, եւ եկեալ խնկարկեսցէ առաջի սեղանոյն, եւ իջցէ ի վայր ընդ հիւսիսային աստիճանս բեմին, եւ քշոցակիրքն զկնի նորա, եւ խնկարկ եալ որոց իցեն ի դասու՝ ելցէ ի բեմն ընդ հարաւային աստիճանս:

Իսկ եթե թափօր լինիցի, դպիրքըն երգելով «զԲարեխօսութեամբն» մտցեն ի մէջ ժողովրդեան ի հիւսիսոյ կողմանէ,

Քհ – Սուրբ Հոգին † թող գա քո վրա, և Բարձրալի զորութիւնը հովանի լինի քեզ:

ՃԱՇՈՒ ՊԱՇՏՈՆ ԽՆԿԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ

Նախասարկաւազը բերում է բուրվառը, քահանան խունկ է լցնում և սկիհն խնկարկելով ասում է.

Քհ – (ծածուկ) Ո՛վ Քրիստոս, խունկ եմ մատուցում Քո առաջ, որպէս հոգևոր բուրմունք: Որպէս անուշահոտություն, ընդունի՛ր Քո երկնային և իմանալի սուրբ մատուցարանը և փոխարենն ուղարկի՛ր մեզ Քո Սուրբ Հոգու շնորհներն ու պարգևները: Եվ Քեզ փառք ենք մատուցում, նաև Հորը և Քո Սուրբ Հոգուն, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտեանից. ամեն:

Բացվում է վարագույրը և դպիրները սկսում են խնկարկման «Բարեխոսութեամբ» շարականը. մինչ նրանք երգում են, քահանան՝ իր դիմաց ունենալով նախասարկաւազին, որը ձեռքում խաչ և մոմ ունի, պտտվում է սուրբ սեղանի շուրջը և գալիս խնկարկում է սեղանի առաջ և հյուսիսային աստիճաններով իջնում է բեմից և քշոցակիրները նրա հետևից, և խնկարկելով դասում կանգնածներին, հարավային աստիճաններով բարձրանում է բեմ:

Իսկ եթե թափօր է, դպիրները, երգելով «Բարեխոսութեամբը», հյուսիսային կողմից մտնում են

ՏՅՈՒՄ. – Дух Святой † найдет на Тебя и сила Всевышнего осенит Тебя.

ЧИН ОБЕДНИ

Протодиакон приносит кадило, священник окуривает им престол, чашу со святыми Дарами, говоря:

ՏՅՈՒՄ. – Ладан Тебе приношу, Христос, в благовоение духовное. Прими его к благоуханию в святом и мысленном Твоем жертвеннике небесном. А нам ниспосли благодать и дары Духа Святого, да воздадим славу Тебе с Отцом и Духом Святым, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

Завеса отверзается, и хор исполняет шаракан каждения «Заступничеством».

Предшествуемый протодиаконом, держащим крест и свечу, священник обходит святой престол и окуривает его ладаном. Затем спускается по алтарным северным ступеням в сопровождении рипидоносцев, окуривает присутствующих и восходит к алтарю по южным ступеням. Если же идет процессия, то хор, исполняя «Заступничеством», спускается к народу с северной стороны, а за ним в сопровождении диаконов следует священник, окуривая присутствующих по кругу, пока не дойдет до левого крыла.

Եւ քահանայն Հանդերձ սարկաւազօք զկնի նոցա խնկարկելով առ ժողովուրդն շուրջանակի, մինչեւ եկեալ մտցեն ի ձախակողման դասն. նախասարկաւազն կացցէ առաջի բեմին, եւ քահանայն Հանդերձ քշոցակրօք ելցէ ի վեր ընդ հարաւային աստիճանն, եւ խնկարկեալ երկրպագեցէ սուրբ սեղանոյն:

Սարկաւազն առեալ գբուրվառն ի քահանայէն, տացէ նախասարկաւազին որ կայ առաջի բեմին յատեանն, եւ առեալ ի նմանէ գխաչն դիցէ յաստիճան սեղանոյն: Շարական խնկարկութեան Սրբոյ Պատարագին

[ԳԿ] Յայս յարկ նուիրանաց ուխտի Տեառն տաճարիս, ժողովեալքս աստանօր ի խորհուրդ պաշտման պաղատանաց առաջիկայ սուրբ պատարագիս, խնկօք անուշիւք խունք առեալ պարեմք ի վերնայարկ սրահս խորանիս: Ուղղութեամբ ընկալ՝ զաղօթս մեր, որպէս բուրումն անուշահոտ խնկոց, տաշխից եւ կինամոնաց, եւ զմատուցողքս պահեա՛ սրբութեամբ միշտ եւ հանապազ Քեզ սպասաւորել: **Ղպ** – Բարեխօսութեամբ մօր Քոյ եւ կուսի, ընկալ՝ զաղաչանս Քոց պաշտօն էից. որ գերագոյն քան գերկինս պայծառացուցեր սուրբ զեկեղեցի արեամբ Քո, Քրիստոս, եւ ըստ երկնայնոցն կարգեցեր ի սմա զրասս սուրբ առաքելոց եւ մարգարէից, սուրբ վարդապետաց:

Хор – Барє|хосут̄һямб Мор Кһо єв Куси, энкал з|аґачанəс Кһоц паштонєиц; вор гєрагуѳн кһан з|єркінəс пайц̄һаррацуєр сурб з|Єкеґєци Арямб Кһов Кһрӣстос, єв эст еркнайноц|əн карґєєєр і сма з|дасс арракһєлоє єв марґарєиц, сурб вардапєтає.

Ժողովրդի մեջ և քահանան նրանց հետևից՝ սարկավազների հետ միասին, շուրջանակի խնկարկելով ժողովրդին, մինչև որ գալիս մտնում են ձախակողմյան դասը. նախասարկավազը կանգնում է բեմի դիմաց և քահանան քշոցակիրների հետ բարձրանում է հարավային աստիճաններով և խնկարկելով երկրպագում է սուրբ սեղանին:

Սարկավազը քահանայից վերցնելով բուրվառը տալիս է նախասարկավազին, որը կանգնած է բեմի առաջ՝ ատյանում և վերցնելով նրանից խաչը՝ դնում է սեղանի աստիճանին: Շարական խնկարկության սուրբ պատարագի Այս ուխտ նվիրելու հարկում՝ Տիրոջ տաճարի մեջ, առաջիկա սուրբ պատարագիս խորհուրդը պաղատանքով և պաշտմամբ կատարելու համար այստեղ հավաքվածներս, անուշահոտ խնկերով խմբված պարում ենք խորանի վերնահարկի սրահներում: Տեր, ուղղությամբ ընդունի՛ր մեր աղոթքները իբրև անուշահոտ խնկերի, ստաշխների և կինամոնների բուրմունք և մատուցողներիս սրբությամբ պահի՛ր միշտ ու անընդհատ՝ Քեզ սպասավորելու համար:

Ղպ – Տեր, Քո Սոր և Կուսի բարեխոսությամբ ընդունի՛ր Քո պաշտոնյաների աղաչանքները: Ո՛վ, Քրիստո՛ս, որ սուրբ եկեղեցին Քո արյամբ երկնքից ավելի պայծառացրիր և երկնայինների

Диакон принимает кадило у священника и передает протодиакону, стоящему перед амвоном, принимает от него крест и возлагает на алтарь.

(ЛИТУРГИЯ ОГЛАСЕННЫХ) БЛАГОСЛОВЕНИЕ ЦЕРКВИ

Хор начинает петь гимн, открывается завеса. Все ВСТАЮТ, и священник вместе со всеми служителями торжественной процессией спускается с Алтаря и обходит всю церковь, благословляя каждого верующего.

Хор – Заступничеством матери Твоей и Девы прими моления служителей Твоих, Христос, превыше небес озаривший святую Церковь Кровью Своею и, как в небесах, поставивший в ней чины

Այսօր ժողովեալ դասք քահանայից, սարկաւազաց, դպրաց եւ կղերիկոսաց, խունկ մատուցանենք առաջի Քո Տէր, յօրինակ ըստ հնունմ Չաքարիայ: Ընկալ առ ի մէնջ զխնկանուէր մաղթանս, որպէս զպատարագն Աբելի, զՆոյի եւ զԱբրահամու: Բարեխօսութեամբ վերին Քո զօրացդ միշտ անշարժ պահեա՛ զաթոռ Հայկազնեայս: Խնդա՛ յոյժ դուստր լուսոյ, մայր սուրբ կաթուղիկէ, մանկամբք քո Սիոն: Չարդարեալ պճնեա՛ հարսն պանծալի, երկնանման լուսաճեմ խորան, զի օծեալն Աստուած էնն ի յէնն անծախապէս ի Քեզ միշտ պատարագի Հօր ի հաշտութիւն, մեզ ի քաւութիւն բաշխէ զմարմին եւ զարիւն Իւր սուրբ վասն Իւր կատարման սուրբ տնօրէնութեանն, շնորհէ զթողութիւն կանգնողի տաճարիս: Չանապական կոյսն Մարիամ Աստուածածին խոստովանի Սուրբ Եկեղեցի. ուստի տուաւ հացն անմահութեան եւ բաժակ մեզ ուրախարար. տո՛ւք օրհնութիւն Նմա հոգեւոր երգով:

– Айс|ор жоґовял даскћ kћahanaйiц, саркавагац, дэпрац ев кґерікосац, хунк матуцанемкћ арраджи Кћо, Тер, һ|орінак эст һәнум|ән Зақһаріа. Энкал арр _ і мендж з|хәнканвер мағтһанс, ворпес эз|патараг|н Абелі, з|Нойі ев з|Абраһаму. Барехосутһямб верін Кћо зорац|д, мішт ан|шарж паһя з|агћорр һайказняйс.

նման սրա մեջ առաքյալների, մարգարեների և վարդապետների դասեր կարգեցիր: Այսօր քահանաների, սարկավազների, դպիրների և կրոնավորների դասերը հավաքված՝ խունկ ենք մատուցում Քո առջև, ինչպես հնունմ Չաքարիան: Ընդունի՛ր մեզանից խնկանվեր մաղթանքները, ինչպես Աբելի, Նոյի և Աբրահամի պատարագները: Քո վերին զորքերի բարեխոսությամբ միշտ անշարժ պահի՛ր Հայկազյաններիս աթոռը: Շատ ուրախացիր լույսի դուստր, մայր սուրբ կաթողիկե, քո զավակներով Սիոն: Պճնվի՛ր զարդարված՝ պանծալի հարս, երկնանման լուսաճեմ խորան, քանի որ Օծյալն Աստված էնն, էի մեջ, անսպառ կերպով միշտ քո մեջ է պատարագվում՝ Հոր հետ հաշտեցնելու համար, Իր Սուրբ Մարմինը և Արյունը մեզ որպես քավություն է բաշխում, Իր սուրբ տնօրինությունը կատարելու համար և թողություն է շնորհում տաճարը կառուցողներին: Սուրբ Եկեղեցին անապական կույս Մարիամին Աստվածածնին է դավանում, ումից մեզ տրվեց անմահության հացը և ուրախացնող բաժակը, տվե՛ք նրան օրհնություն հոգևոր երգով:

апостолов и пророков, святых учителей. Днес собравшись, чины священников, диаконов, чтецов и причетников, приносим ладан пред Тебя, Господи, подобно как древле Захария. Прими от нас воскуряемую молитву, как жертву Авеля, Ноя и Авраама. Заступничеством горних сил Твоих храни незыблемым престол Армянский.

ՕՐԵՆՔ ՍՐԲՈՅ ՊԱՏԱՐԱԳԻ (ՍԿԻՉԲՆ)

Եւ երիցս երկրպագեալք քահանայն համբուրեացէ զսեղանն: Յաւարտ շարականի

խնկոցն ասացէ նախասարկաւազն:

Սրկ – Օրհնեա՛, տէր:

Քհ – (ի ձայն) Օրհնեալ թագաւորութիւնն Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

Դպիրքն ասացին ժամամուտ ըստ պատշաճի աւուրն:

Դպ – Միածին Որդի եւ Բանդ Աստուած եւ անմահ էութիւն, որ յանձն առեր մարմնանալ ի սրբուհւոյ Աստուածածնէն եւ ի միշտ Կուսէն:

Անփոփոխելիդ, մարդ եղեալ խաչեցար Քրիստոս Աստուած մեր. մահուամբ զմահ կոխեցեր. մինդ ի Սրբոյ Երրորդութենէն, փառաւորակից ընդ Հօր եւ Սրբոյ Հոգւոյն, կեցո՛ զմեզ:

Սրկ – Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկա՛լ, կեցո՛ եւ ողորմեա՛: Օրհնեա՛, տէր:

Քհ – Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

† Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Դպ – Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Սրկ – Աստուծոյ երկիրպագեսցուք:

Դպ – Առաջի Քո Տէր:

Диакон – Орһня, Тер!

Священник – Орһнял Тагаворутһюн|ән һор ев Вордво ев һогвуй|н Сәрбо, айжәм ев мишт ев һавітянәс һавітениц. Амен.

Дпир – Миа|дһин Ворди ев Бан|д Аствацһ ев ан|маһ Сутһюн, вор һандз|н аррер мармнанал і сәрбуһво Аствацһа|дһне|н ев і мишт Кусе|н. Ан|пһопһохели|д мард егял – хачецар, Кһри́стос Аствацһ мер, маһвамб эз|маһ кохецер. Мин|д і Сәрбо Ерродутһене|н, пһарраворакіц энд һор ев Сәрбо һогвуй|н, кецо эз|мез!

Диакон – Ев евәс хағағутһян эз|Тер ағачесцукһ. Энкал, кецо ев воғормя! Орһня, Тер!

Священник – Орһнутһюн ев пһарркһ һор ев Вордво ев һогвуй|н Сәрбо, айжәм ев мишт ев һавітянәс һавітениц. Амен.

– † Хағағутһюн аменецун.

Хор – Ев энд һогвуй|д кһум.

Диакон – Астудһо еркәрпагесцукһ.

Хор – Арраджи Кһо, Тер.

ՕՐԵՆՔ ՍՈՒՐԲ ՊԱՏԱՐԱԳԻ (ՍԿԻՉԲ)

Եվ երեք անգամ երկրպագելով քահանան համբուրում է սեղանը: Խնկարկման շարականի ավարտին նախասարկավազն ասում է.

Սրկ – Օրհնի՛ր, տէ՛ր:

Քհ – Օրհնյալ լինի Հոր, Որդու և Սուրբ Հոգու թագավորությունը, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Դպիրներն ասում են օրվան պատշաճող ժամամուտը:

Դպ – Ո՛վ Բանդ Աստված, Միածին Որդի և անմահ էություն, որ հանձն առար մարմնանալ սրբուհի Աստվածածնից և միշտ Կույսից: Մեր Քրիստոս Աստված, Դու՛ անփոփոխելիդ, մարդ լինելով, խաչվեցիր և մահվամբ մահը խափանեցիր: Դու, որ մեկն ես Սուրբ Երրորդությունից և փառակից ես Քո Հորն ու Սուրբ Հոգուն, ապրեցրո՛ւ մեզ:

Սրկ – Եվ խաղաղության համար ևս աղաչենք Տիրոջը. ընդունի՛ր, ապրեցրո՛ւ և ողորմի՛ր: Օրհնի՛ր, տէ՛ր:

Քհ – Օրհնություն և փառք Հորը, Որդուն և Սուրբ Հոգուն, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

† Խաղաղություն ամենքին:

Դպ – Եվ քո հոգուն:

Սրկ – Աստծուն երկրպագենք:

Դպ – Քո առաջ, Տէ՛ր:

НАЧАЛО

Обойдя всю церковь, служители вновь поднимаются на Алтарь. Три раза священник преклоняясь алтарю целует. диакон голосует.

Дкн. – Благослови, владыка.

Свщ. (в голос) – Благословенно царство Отца и Сына и Духа Святого, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

Хор исполняет тропарь соответственно дню. Тропарь воскресного дня:

Хор – Единородный Сын и Слово Божие и бессмертная Сущность, благоволивший воплотиться от святой Богородицы и Приснодевы. Непреложно вочеловечился Ты, принял распятие, Христос Бог наш, смертью смерть поправ. Один из Святой Троицы, сославимый с Отцом и Духом Святым, спаси нас.

Дкн. – Снова и снова миром Господу помолимся. Внемли, спаси и помилуй.

Благослови, владыка.

Свщ. (в голос) – Благословение и слава Отцу и Сыну и Духу Святому, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

† Мир всем.

Хор – И с духом твоим.

Дкн. – Богу поклонимся.

Хор – Пред Тобою, Господи.

Նախասարկաւազն ելցէ ի վեր ի բեմն:

Քհ – (ի ձայն) Տէր Աստուած մեր, որոյ կարողութիւնդ անքննին է եւ փառքդ՝ անհասանելի: Որոյ ողորմութիւնդ անչափ է եւ գթութիւնդ՝ անբաւ: Դու ըստ առատ մարդասիրութեանդ Քոնմ, նայեա՛ց ի ժողովուրդս Քո եւ ի տաճարս յայս սուրբ: Եւ արա՛ ընդ մեզ եւ ընդ աղօթակիցս մեր՝ առատապէս զողորմութիւն Քո եւ զգթութիւն: Չի Քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

Եւ ասասցեն դպիրքն զճաշու սաղմոս (վոխ):

Դպ – Տէր թագաւորեաց՝ զվայելչութիւն զգեցաւ, զգեցաւ Տէր զօրութիւն՝ ընդ մեզ Իւր էածաւ: Հաստատեաց զաշխարհ զի մի սասանեսցի:

Եւ զչարական ըստ աւուր պատշաճի: Չթագաւորն փառաց Քրիստոս, որ վասն մեր մարմնացաւ ի սրբոյ Կուսէն եւ խաչի համբերելով՝ միաբանութեամբ երգով բարեբանեսցուք: Որ զթաղունն երեքօրեայ յանձն էառ յարուցեալ ի մեռելոց իշխանութեամբ՝ միաբանութեամբ երգով բարեբանեսցուք:

Священник – Тер Аствацի мер, Воро карогутиюн|эд ан|кхэнин е ев пһарркһ|эд ан|һасанели, Воро воформутһюн|эд ан|чапһ е ев гәтһутһюн|эд ан|бав, Ду эст аппарат марда|сирутһян|эд Кһум найяц і жоғовурд|эс Кһо ев і тачһар|эс һ|айс сурб. Ев ара энд мез ев энд ағотһакиц|эс мер аппаратапес з|оформутһюн Кһо ев эз|гәтһутһюн. Зи Кһез вайеле пһарркһ, ішханутһюн ев патив, айжәм ев мiшт ев һавітянэс һавітениц. Амен.

Дпир – Тер тһагаворяц, эз|вайелчутһюн згецав, згецав Тер зорутһюн, энд_медж юр еацһ.

Նախասարկավազը բարձրանում է բեմ:

Քհ – (եղանակով) Մեր Տէր Աստված, Քո կարողությունն անքննելի է և փառքդ՝ անհասանելի, ողորմությունդ անչափ է և գթությունդ անբավ: Դու, ըստ Քո առատ մարդասիրության, նայիր Քո ժողովրդին և այս սուրբ տաճարին: Եվ մեզ ու մեր աղօթակիցներին առատորեն շնորհիր Քո ողորմությունը և գթությունը, որովհետև Քեզ վայել է փառքը, իշխանությունը և պատիվը, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Եվ դպիրներն ասում են ճաշու սաղմոսը

Դպ – Տէր թագավորեց, վայելչություն հազավ, Տերը զորություն հազավ և իր մեջքը գոտեպնդեց: Աշխարհն հաստատեց, որ չսասանվի:

Ճաշու չարական օրվան պատշաճող: Փառքի թագավոր Քրիստոսին, որ մեզ համար մարմնացավ Սուրբ Կույսից և խաչի (չարչարանքին) տոկաց, բոլորս միաբերան երգելով փառաբանենք: Որ հանձն առավ երեքօրյա թաղումը և մեռելներից իշխանությամբ հարություն առավ, միաբերան երգելով փառաբանենք: Որ զորությամբ դժոխքի դմները խորտակեց և իր եկեղեցուն մեծ վայելչություն

МОЛИТВА

Диакон поднимается на престол.
Свщ. (в голос) – Господь Бог наш, Чье могущество неисследимо и слава недостижима, Чья милость безмерна и благодать необъятна! В щедром человеколюбии Твоем призри на народ Твой и на святой сей храм. И даруй нам и молящимся с нами изобилие милости и благодати Твоей. Ибо Тебе подобает слава, владычество и честь, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

Хор исполняет шаракан обедни соответственно дню:

Хор – Царь славы, Христос, ради нас воплотившийся от Пресвятой Девы и претерпевший распятие, – единодушно песнью восхвалим Тебя. Ты, приявший трехдневное погребение и Своею властью воскресший из мертвых, – единодушно песнью восхвалим Тебя. Державно повергший врата адовы, облачивший Церковь Свою в великое ликование, – единодушно песнью восхвалим Тебя.

Կարողապէս զդրունս դժոխց
խորտակեաց, եկեղեցւոյ Իւրում
զգեցոյց զմեժ վայելչութիւն,
միաբանութեամբ երգով
բարեբանեսցուք:

*Եւ յերգելն նոցա, քահանայն ասասցէ
զաղօթս:*

Քհ – (ի ծածուկ) Տէր Աստուած
մեր, կեցո՛ղ զժողովուրդս Քո, եւ
օրհնեա՛ զժառանգութիւնս Քո.
զլրումն եկեղեցւոյ Քո պահեա՛,
սրբեա՛ զսոսա, որք ողջունեցին
սիրով զվայելչութիւն տան Քո: Դու
զմեզ փառաւորեա՛ աստուածային
զօրութեամբ Քով, եւ մի՛ թողուր
զյուսացեալսս ի Քեզ: Ձի Քո է
կարողութիւն եւ զօրութիւն եւ
փառք յաւիտեանս. Ամէն:
† Խաղաղութիւն ամենեցուն:
Որ հասարակաց զայս եւ
միաձայն մեզ ամենեցուն
ուսուցեր աղօթել, եւ զերկուց
եւ զերից միաձայնելոց
յանուն Քո զխնդրուածս
պարգեւել խոստացար:
Դու եւ այժմ զժառայից Քոց
զխնդրուածս առ ի յօգուտն
կատարեա՛, շնորհելով մեզ
յայսմ յաւիտենիս զգիտութիւն
Քումդ ճշմարտութեան, եւ
ի հանդերձեալն զկեանսն
յաւիտենականս պարգեւելով:
Ձի բարերար եւ մարդասէր ես
Աստուած, եւ Քեզ վայելէ փառք,
իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ
միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից.
Ամէն:

հազցրեց, միաբերան երգելով
փառաբանենք:

*Ու մինչ նրանք երգում են, քահանան
ծածուկ աղօթում է:*

Քհ – (ծածուկ) Մեր Տէր Աստված,
ապրեցրու՛ Քո ժողովրդին,
օրհնի՛ր Քո ժառանգությունը,
պահի՛ր Քո եկեղեցու
ամբողջությունը, սրբի՛ր նրանց,
ովքեր Քո տան վայելչությունը
սիրով ողջունեցին: Դու Քո
Աստվածային զորությամբ
փառավորի՛ր մեզ և մի՛ լքիր
մեզ՝ Քեզ հուսացողներին,
քանզի Քոնն են կարողությունը,
զորությունը և փառքը, այժմ և
միշտ և հավիտյանս հավիտենից.
Ամեն: † Խաղաղություն
ամենքին: Դու, որ մեզ բուրիս
սովորեցրիր միաձայն աղօթել
ու հրապարակայնորեն
աղօթել և խոստացար Քո
անվամբ միաբանված երկու
կամ երեք հոգու խնդրանքները
շնորհել, այժմ էլ ի օգուտ Քո
ծառաների կատարի՛ր նրանց
խնդրանքները, մեզ շնորհելով
այս ժամանակներում Քո
ճշմարտության գիտությունը
և հանդերձյալում՝ պարգևելով
հավիտենական կյանք, որովհետև
Դու բարերար ու մարդասեր
Աստված ես, և Քեզ վայել են
փառք, իշխանություն և պատիվ,
այժմ և միշտ և հավիտյանս
հավիտենից. Ամեն:

*Пока хор поет, священник читает
тайную молитву.*

Свщ. – Господь, Бог наш, спаси
народ Твой и благослови наследие
Твое, сохрани полноту Церкви
Твоей, освяти любящих благолепие
дома Твоего. Прославь нас
божественной силой Твоей и не
покинь уповающих на Тебя. Ибо
Твои есть могущество, держава и
слава, во веки веков.
Аминь.

† Мир всем.

Ты, научивший нас этим общим
и единогласным молитвам, Ты,
обещавший и двоим, и троим, во
имя Твое согласным, даровать
просимое! Ныне исполни к добру
прошение служителей Твоих, даруя
нам в настоящем веке познание
истины Твоей, а в грядущем –
жизнь вечную.
Ибо Ты благий и человеколюбивый
Бог и Тебе подобает слава,
господство и честь, ныне и присно
и во веки веков.
Аминь.

ՍՈՒՏՔ ԾԱՇՈՒ

Եւ ի վերջին տան շարականին քահանայն երկրպագելով սեղանոյն առցէ զսուրբ աւետարանն ի ձեռս, եւ ասասցէ զաղօթս զայս:

Քհ – (ի ծածուկ) Տէր Աստուած մեր, որ կարգեցեր յերկինս զդասս եւ զգինուորութիւնս հրեշտակաց եւ հրեշտակապետաց ի սպասաւորութիւն փառաց Քոց: Արա՛ այժմ ընդ մուտս մեր մտանել եւ սրբոց հրեշտակաց եւ լինել պաշտօնակից մեզ եւ փառաբանակից Քում բարերարութեանդ:

Սրկ – Օրհնեա՛, տէր:

Քհ – (ի ձայն) Զի Քո՛ւ է կարողութիւն եւ զօրութիւն, եւ փառք յաւիտեանս. Ամեն:

(Եւ Համբուրեացեն զսեղանն):

Սրկ – Պռօսխումէ:

Դպ – Սուրբ Աստուած, Սուրբ եւ հզօր, Սուրբ եւ անմահ, որ յարեար ի մեռելոց, ողորմեա՛ մեզ (երիցս կրկնեա՛):

Իսկ քահանայն Համբուրելով զսուրբ աւետարանն տացէ սարկաւազին. որ բարձրուցեալ վերաբերեացէ շուրջ զսեղանոյն ի հիւսիսոյ ընդ Հարաւ: Եւ ի վերաբերելն քահանայն ասասցէ:

Քհ – (ի ծածուկ) Աստուած Սուրբ, որ ի սուրբս հանգուցեալ ես, եւ երեքսրբեան ձայնի սերովբէք գովեն զՔեզ եւ քերովբէք փառաբանեն, եւ ամենայն երկնային զօրութիւնք Քեզ երկիրպագանեն: Որ ի չգոյէ ի գոյ

Диакон – Орһня, Тер!
Священник – Зи Кһо є кароғутһюн ев зорутһюн ев пһарркһ һавітянєс. Амєн.

Диакон – Прросхумє!

* Если воскресная литургия или Пасха.
– Сурб Аствацһ, Сурб ев һəзор, Сурб ев ан|маһ, вор һаряр і меррелоц, воғормя мєз!

* Если невоскресная литургия и в праздники св. Креста.
... вор хачецар васəн мер, ...

* Если Благовещенье или Богоявление (Рождество и Крещение Господне):
... вор һайтнецар васəн мер, ...

* Если Вознесение Христово.
... вор һамбардзар пһаррокһ арр һайр,

ԾԱՇՈՒ ՍՈՒՏՔ

Եվ շարականի վերջին տունը երգելու ժամանակ, քահանան երկրպագելով սեղանին, ձեռքն է առնում սուրբ ավետարանը և ծածուկ ասում հետևյալ աղոթքը:

Քհ – (ծածուկ) Մեր Տեր Աստված, Դու, որ երկնքում Քո փառքին սպասավորելու համար հրեշտակների և հրեշտակապետների դասերը և զինվորությունները կարգեցիր: Արա և այժմ, որպեսզի մեզ հետ միասին մտնեն նաև սուրբ հրեշտակն երը և լինեն մեզ պաշտոնակից ու փառաբանակից Քո բարերարությանը:

Սրկ – Օրհնի՛ր, տէր:

Քհ – (եղանակով) Քանի որ Քոնն է կարողությունը և զորությունը և փառքը հավիտյանս. ամեն:

(և Համբուրում են սեղանը):

Սրկ – Պռօսխումէ (ուշադրություն):

Դպ – Սուրբ Աստված, Սուրբ և հզօր, Սուրբ և անմահ, որ հարություն առար մեռելներից, ողորմի՛ր մեզ (երեք անգամ կրկնիր):

Իսկ քահանան՝ Համբուրելով սուրբ ավետարանը, տալիս է սարկավազին, ով էլ այն բարձրացնելով՝ վերաբերում է սեղանի շուրջը՝ Հյուսիսից Հարաւ:

Քհ – (ծածուկ) Սուրբ Աստված, որ հանգչում ես սրբերի մեջ և երեքսրբյան ձայնով սերովբեները Քեզ գովում են, իսկ քերովբեները

ВХОД ОБЕДНИЙ

С последней строфой шаракана священник, поклонившись алтарю, берет в руки святое Евангелие и читает тайную молитву:

Свщ. – Господь, Бог наш, поставивший на небесах чины и воинства ангелов и архангелов на служение славы Твоей! Допусти со входом нашим войти и святым ангелам, дабы сослужили нам и славословили благодать Твою.

Дкн. – Благослови, владыка.

После чего произносит(в голос):

Свщ. – Ибо Твое есть могущество, и сила, и слава, во веки веков. Аминь.

Все СТОЯТ!

Вся Церковь – все служители и народ вместе поют ТРИЖДЫ.

Дкн. – Просхумэ.

Хор (трижды) – Святой Боже, святой и могущественный, святой и бессмертный, воскресший из мертвых, помилуй нас.

Поцеловав Евангелие, священник передает его диакону, который поднимает Евангелие и проносит вокруг престола с севера на юг.

Народ может СЕСТЬ.

Священник читает тайную молитву.

Свщ. – Боже святой, во святых почивающий!

ածեր զամենայն արարածս, որ արարեր զմարդն ըստ պատկերի Քուն եւ նմանութեան, եւ ամենայն շնորհիւ Քով զնա զարդարեցեր եւ ուսուց եր խնդրել զիմաստութիւն եւ զզգօնութիւն: Եւ ո՛չ անտես արարեր զմեղուցեալն, այլ եղեր ի վերայ նորա ապաշխարութիւն փրկութեան: Որ արժանի արարեր զմեզ զնուաստացեալ եւ զանարժան ծառայսս Քո ի ժամուս յայսմիկ, կալ առաջի փառաց սրբութեան սեղանոյ Քո, եւ զօրինաւոր երկրպագութիւն եւ զփառաբանութիւն մատուցանել Քեզ:

Դու Տէր, ընկալ ի բերանոյ մեղաւորացս զերեքսրբեան օրհնութիւնս, եւ պահեա՛ զմեզ Քոյին քաղցրութեամբդ. թո՛ղ մեզ զամենայն յանցանս մեր զկամայ եւ զակամայ: Սրբեա՛ զհոգի, զմիտս եւ զմարմինս մեր եւ շնորհեա՛ ի սրբութեան պաշտել զՔեզ զամենայն աւուրս կենաց մերոց, բարեխօսութեամբ սրբուհւոյ Աստուածածնին եւ ամենայն սրբոց Քոց, որք յաւիտենից Քեզ բարեհաճոյացան:

Չի սուրբ ես Տէր Աստուած մեր, եւ Քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

* Если Пятидесятница (Сошествие Духа Святого).

... vor ekir ev hanğyar h|arrah̄yals|ən,

* Если Преображение Господне.

... vor h̄aytneɕar i Thabor lerin|n,

* Если Успение Богородицы.

... vor ekir i p̄hoxum|ən Mor Kho ev Kusi, ...

փառաբանում, և երկնային բոլոր զորությունները երկրպագում են Քեզ, որ չգոյությունից գոյության կոչեցիր բոլոր արարածներին, որ մարդուն ստեղծեցիր Քո պատկերով և նմանությամբ ու Քո բոլոր շնորհներով նրան զարդարեցիր և սովորեցիր խնդրել իմաստություն և զգոնություն: Եվ չանտեսեցիր մեղավորին, այլ նրա վրա դրեցիր ապաշխարություն փրկության: Նաև մեզ՝ Քո նվաստացած և անարժան ծառաներիդ, արժանացրիր այս ժամին կանգնել Քո փառքի սրբության սեղանի առջև և մատուցել Քեզ օրինավոր երկրպագություն ու փառաբանություն:

Դու, Տէ՛ր, մեղավորներիս բերանից ընդունի՛ր երեքսրբյան օրհնությունը և պահի՛ր մեզ Քո քաղցրությամբ: Ների՛ր մեզ՝ մեր կամա և ալկամա գործած բոլոր հանցանքները: Սրբի՛ր մեր հոգին, միտքն ու մարմինը և շնորհի՛ր մեզ սրբությամբ պաշտել Քեզ մեր կյանքի բոլոր օրերին՝ բարեխոսությամբ սրբուհի Աստվածածնի և Քո բոլոր սրբերի, որոնք հավիտենից Քեզ հաճելի եղան:

Քանզի սուրբ ես, մեր Տէր Աստված, և Քեզ վայել է փառք, իշխանություն և պատիվ, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. Ամէն:

Серафимы трисвятым гласом Тебя воспевают, и херувимы восхваляют, и все силы небесные Тебе поклоняются. Все сущее Ты привел в бытие из небытия, сотворил человека по образу Твоему и подобию, и украсил его всяким дарованием Твоим, и подал премудрость и разумение просящему. И не презрел грешника, но возложил на него покаяние во спасение. Ты удостоил нас, смиренных и недостойных служителей Твоих, в сей час предстать пред славою святого престола Твоего и воздать Тебе должное чествование, поклонение и славословие. Ты, Господи, прими из уст наших грешных трисвятое благословение и храни нас в благодсти Твоей. Прости нам все согрешения вольные и невольные, очисти души и помыслы наши и дай нам служить Тебе со святостью во все дни жизни нашей, заступничеством Пресвятой Богородицы и всех святых, благоугодных Тебе от века. Ибо Ты свят, Господь Бог наш, и Тебе подобает слава, господство и честь, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

Սրկ – (ի ձայն) Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք:
Ղպ – Տէր, ողորմեա՛:
Սրկ – Վասն խաղաղութեան ամենայն աշխարհի եւ հաստատութեան սրբոյ եկեղեցւոյ, զՏէր աղաչեսցուք:
Ղպ – Տէր, ողորմեա՛:
Սրկ – Վասն ամենայն սուրբ եւ ուղղափառ եպիսկոպոսաց, զՏէր աղաչեսցուք:
Ղպ – Տէր, ողորմեա՛:
Սրկ – Վասն հայրապետին մերոյ Տեառն (այս անուն) կենաց եւ փրկութեան հոգւոյ նորին, զՏէր աղաչեսցուք:
Ղպ – Տէր, ողորմեա՛:
Սրկ – Վասն վարդապետաց, քահանայից, սարկաւազաց, դպրաց եւ ամենայն ուխտի մանկանց եկեղեցւոյ, զՏէր աղաչեսցուք:
Ղպ – Տէր, ողորմեա՛:
Սրկ – Վասն բարեպաշտ թագաւորաց եւ աստուածաւեր իշխանաց, զորավարաց եւ զորաց նոցին, զՏէր աղաչեսցուք:
Ղպ – Տէր, ողորմեա՛:
Սրկ – Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղաչեսցուք:
Ղպ – Յիշեա, Տէր, եւ ողորմեա՛:

Диакон – Ев евэс хагагүтһян эз|Тер агачесцүкһ.
Хор – Тер, воғормя!
Диакон – Васэн хагагүтһян аменайн ашхарһи ев һастатүтһян сэрбо Екегецво, эз|Тер агачесцүкһ.
Хор – Тер, воғормя!
Диакон – Васн аменайн сурб ев уґґа|пһарр епископосац, эз|Тер агачесцүкһ.
Хор – Тер, воғормя!
Диакон – Васэн һайра|пети|н меро тһяррэн _ тһяррэн сэрбазнагуйн катһоғикоси кенац ев пһэркүтһян һоғво норін, эз|Тер агачесцүкһ.
Хор – Тер, воғормя!
Диакон – Васэн вардапетац, кһаһанайиц, саркавагац, дэпрац ев аменайн ухти манканц Екегецво, эз|Тер агачесцүкһ.
Хор – Тер, воғормя!
Диакон – Васэн баре|пашт тһагаворац ев аствацһа|сер ішханац, зора|варац ев зорац ноцин, эз|Тер агачесцүкһ.
Хор – Тер, воғормя!
Диакон – Васэн һоғвоц|ән һангуцелоц, воркһ чһэшмарит ев уғиғ һаватов і Кһристос нэнджецин, эз|Тер агачесцүкһ.
Хор – һишы, Тер, ев воғормя!

Սրկ – (եղանակով) Եվ խաղաղության համար ևս աղաչենք Տիրոջը:
Ղպ – Տէր, ողորմիր:
Սրկ – Համայն աշխարհի խաղաղության և սուրբ եկեղեցու հաստատության համար, Տիրոջն աղաչենք:
Ղպ – Տէր, ողորմիր:
Սրկ – Բոլոր սուրբ և ուղղափառ եպիսկոպոսների համար, Տիրոջն աղաչենք:
Ղպ – Տէր, ողորմիր:
Սրկ – Սեր հայրապետի Տեր (անունը) կյանքի և նրա հոգու փրկության համար, Տիրոջն աղաչենք:
Ղպ – Տէր, ողորմիր:
Սրկ – Վարդապետների, քահանաների, սարկավազների, դպիրների և եկեղեցու բոլոր ուխտավոր մանուկների համար, Տիրոջն աղաչենք:
Ղպ – Տէր, ողորմիր:
Սրկ – Բարեպաշտ թագավորների և աստվածաւեր իշխանների, զորավարների և նրանց զորքերի համար, Տիրոջն աղաչենք:
Ղպ – Տէր, ողորմիր:
Սրկ – Հանգուցյալ հոգիների համար, որոնք ճշմարտապես և ուղղությամբ Քրիստոսին հավատալով ննջեցին Տիրոջն աղաչենք:
Ղպ – Յիշիր, Տէր, և ողորմիր:

Дкн. – Снова и снова миром Господу помолимся.
Хор – Господи, помилуй.
Дкн. – О мире всему миру и утверждении святой Церкви Господу помолимся.
Хор – Господи, помилуй.
Дкн. – О всех святых и православных епископах Господу помолимся.
Хор – Господи, помилуй.
Дкн. – О Святейшем Патриархе и Католикосе нашем (имя), о здравии и спасении его души Господу помолимся.
Хор – Господи, помилуй.
Дкн. – Об архимандритах, священниках, диаконах, чтецах и всем церковном причте Господу помолимся.
Хор – Господи, помилуй.
Дкн. – О благочестивых царей и благолюбивых князей, полководцев их воинов Господу помолимся.
Хор – Господи, помилуй.
Дкн. – О душах усопших, в истинной и православной вере во Христе почивших, Господу помолимся.
Хор – Помяни, Господи, и помилуй.

Սրկ – Եւ եւս միաբան վասն ճշմարիտ եւ սուրբ հաւատոյս մերոյ, զՏէր աղաչեսցուք:
Ղպ – Տէ՛ր, ողորմեա՛:
Սրկ – Չանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք:
Ղպ – Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք:
Սրկ – Ողորմեա՛ց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան Քում.
 ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:
Ղպ – Տէր ողորմեա՛, Տէր ողորմեա՛, Տէր ողորմեա՛:
Քհ – (ի ծածուկ, բազկատարած) Տէր Աստուած մեր, զբազկատարած զաղաչանս ծառայից Քոց վերընկալցիս եւ ողորմեսցիս ըստ մեծի ողորմութեան Քում:
 Չգթութիւն Քո առաքեա՛ ի վերայ մեր եւ ամենայն ժողովրդեանս, որք ակն ունին առ ի Քէն առատ ողորմութեանդ:
Սրկ – Օրհնեա՛, տէր:
Քհ – (ի ձայն) Չի ողորմած եւ մարդասէր ես Աստուած գոլով, եւ Քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամեն:

ԸՆԹԵՐՑՈՒԾՔ ԾԱՇՈՒ

Յետ այտորիկ պատարագիչն, եթէ իցէ եպիսկոպոս եւ առաջնորդ վիճակի, երկրպ ազեսցէ սեղանոյն եւ եկեալ

Хор – Тер, воґормя!
Диакон – Зһандзинс мэр ев эзмимианс Тэарн Астуцо аменакали һандзн арасцук.
Хор – Кһез – Тяррән|д һандзн еғицукһ.
Диакон – воґормяц мэз Тэр Аствацһ мэр эст мэци воґормутэян Кһум, асасцукһ амэнэкһян миабанутямб.
Хор – Тер, воґормя!
 – Тер, воґормя!
 – Тер, воґормя! Господи, помилуй!

Священник – Зи воґормацһ ев мардасер ес Аствацһ голов, ев Кһез ваеле пһарркһ, ишханутһюн ев патив, айжәм ев мишт ев һавітянәс һавітениц. Амән.

Սրկ – Դարձյալ միաբանված մեր ճշմարիտ և սուրբ հավատի համար, Տիրոջն աղաչենք:
Ղպ – Տէ՛ր, ողորմի՛ր:
Սրկ – Սեր անձերը և միմյանց ամենակալ Տեր Աստծուն հանձնենք:
Ղպ – Քեզ՝ Տիրոջդ, կհանձնվենք:
Սրկ – Եվ բոլորս միաբանված ասենք՝ մեր Տեր Աստված, ողորմի՛ր մեզ՝ Քո մեծ ողորմության համաձայն:
Ղպ – Տեր ողորմի՛ր, Տեր ողորմի՛ր, Տեր ողորմի՛ր:

Քհ – (ծածուկ, բազկատարած) Տեր Աստված մեր, ընդունի՛ր Քո ծառաների բազկատարած աղաչանքները և ողորմի՛ր մեզ՝ ըստ Քո մեծ ողորմության:
 Քո գթությունն ուղարկի՛ր մեր և ամբողջ ժողովրդի վրա, ովքեր Քեզանից ակնկալում են առատ ողորմություն:
Սրկ – Օրհնի՛ր, տէր:
Քհ – (եղանակով) Որովհետև Աստված լինելով՝ ողորմած և մարդասէր ես և Քեզ վայել է փառք, իշխանություն և պատիվ, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. Ամեն:

ԾԱՇՈՒ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐ

Դրանից հետո պատարագիչը, եթէ եպիսկոպոս է և թեմի առաջնորդ, երկրպագում է սեղանին և դալիս

Дкн. – Снова и снова единокорно об истинной и святой вере нашей Господу помолимся.
Хор – Господи, помилуй.
Дкн. – Самих себя и друг друга Господу Богу Вседержителю предадим.
Хор – Тебе, Господи, предадим.
Дкн. – Помилуй нас, Господи Боже наш, по великой милости Твоей, скажем все единокорно.
Хор – Господи, помилуй, Господи, помилуй, Господи, помилуй.
Тем временем священник, воздев руки, читает тайную молитву.

Свщ. – Господь, Бог наш, прими сие усердное моление служителей Твоих и помилуй нас по великой милости Твоей.
 Ниспошли милость Твою на нас и на весь народ, чающий щедрой милости Твоей.

Дкн. – Благослови, владыка.
Свщ. (*в голос*) – Ибо милостив и человеколюбив Ты, Боже, и Тебе подобает слава, господство и честь, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

Народ может СЕСТЬ.
чтение писания Диакон читает
библейские книги пророков и апостолов.
После чтения Служащий Литургию, если он епископ или предводитель епархии, кланяется алтарю и садится на трон.

բազմեսցի յաթոռն: Դպիրք ըստ խորհրդոյ աւուրն ընթ երցցին Սաղմոս ճաշու, եւ զգիրս զմարգարէականս, ապա ասասցեն զՄեսեղի ըստ պատշաճ աւուրն եւ ընթերցին զառաքելական զգիրս: Եւ ապա Ալէլուիա ըստ ցուցանելոյ ընթերցուածոյն:

Սրկ – [Ալէլուիա], Օրթի (ոսքի): Պատարագիչն դարձցի եւ խաչակնքեսցէ ի վերայ ժողովրդեանն ասելով:

Քի – † Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Դպ – Եւ ընդ հոգւոյդ քուն:

Սրկ – Երկիւղածութեամբ լուարուք: Սարկաւազն դառնալով առ ժողովուրդն:

Սրկ – Սրբոյ Աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի որ ըստ...

Դպ – Փա՛ռք Քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրկ – Պռօսխումէ:

Դպ – Ասէ Աստուած: Սարկաւազն ընթերցցի զաւետարանն սուրբ, եւ յաւարտմանն, դպիրք ասասցեն եղանակաւ:

Դպ – Փա՛ռք Քեզ, Տէր Աստուած մեր:

Սարկաւազն դարձցի յարեւելք եւ բարձրացուցեալ ի վեր զսուրբ աւետարանն, ասասցէ զՆիկիական դաւանութիւնն:

ՀԱԿԱՏԱՍՔ

Հաւատամք ի մի Աստուած ի Հայրն ամենակալ, յԱրարիչն երկնի եւ երկրի, երեւելեաց եւ աներեւութից:

Диакон – Алелуіа. Орѳи!

Священник – † Хагагуѳиѳюн аменсцун.

Хор – Ев энд һогвуй|д кһум.

Диакон – Еркюгаѳуѳиѳямб лэварукһ!

Диакон 2 (или священник).

– Сэрбо Аветарани һисуси Кһристоси вор эст Матћеоси (Маркоси, Фукасу, һовһанну).

Хор – Пһарркһ, Кһез, Тер Астваѳи мер!

Диакон – Прросхуме!

Хор – Асе Астваѳи.

Диакон 2 (или священник) читает ЕВАНГЕЛИЕ.

Хор – Пһарркһ, Кһез, Тер Астваѳи мер!

СИМВОЛ ВЕРЫ

– һаватамкһ i Ми Астваѳи, i һайр Амена|кал, һ|Арарич|ән еркни ев еркрі, еревеляц ев ан|еревуѳиѳиц. – Ев i Ми Тер һисус Кһристос – һ|Орди|н Астуѳо,

բազմում աթոռին: Դպիրներն օրվա խորհրդին Համապատասխան ընթերցում են ճաշու Սաղմոսը: Եվ ընթերցում են մարգարեական գրքերը: Ապա ասում են Մեսեղի՝ օրվան Համապատասխան և ընթերցում առաքելական գրքերը: Եվ ապա Ալէլուիա, ըստ ընթերցվածի ցուցման:

Սրկ – [Ալէլուիա], ոսքի Պատարագիչը խաչակնքում է ժողովրդին՝ ասելով:

Քի – † Խաղաղութիւն ամենքին:

Դպ – Եվ քո հոգուն:

Սրկ – Երկյուղածությամբ լսեցե՛ք: Սարկավազը դառնալով ժողովրդին.

Սրկ – Հիսուս Քրիստոսի Սուրբ Ավետարանին՝ ըստ...

Դպ – Փառք քեզ, մեր Տեր Աստված:

Սրկ – Ուշադրութիւն:

Դպ – Աստված է խոսում: Սարկավազն ընթերցում է սուրբ ավետարանը և երբ ավարտում է, դպիրներն եղանակելով ասում են.

Դպ – Փառք քեզ, մեր Տեր Աստված:

Սարկավազը շրջվում է դեպի արևելք և վեր բարձրացնելով սուրբ ավետարանը, ասում է Նիկիական Հանգանակը:

ՀԱԿԱՏԱՍՔ

Հավատում ենք մեկ Աստծո, Ամենակալ Հորը, երկնքի և երկրի, տեսանելիների և անտեսանելիների Արարչին: Եվ մեկ Տեր Հիսուս Քրիստոսին՝ Աստծու Որդուն, ծնված Հայր

Хор исполняет соответствующие дню фрагменты из пророческих и апостольских книг. Затем – Аллилуйя и псалом в соответствии с чтениями. Все встают!

Дкн. – Аллилуйя. Прости. Священник осеняет паству крестным знаменем, говоря:

Свщ. – † Мир всем.

Хор – И с духом твоим.

Дкн. – Внемлем с трепетом.

Иисуса Христа Святое Евангелие от... .

Хор – Слава тебе, Господи Боже наш.

Дкн. – Просхумэ.

Хор – Глаголит Бог.

Диакон читает святое Евангелие, и по окончании хор поет:

Хор – Слава Тебе, Господи Боже наш. Обратясь на восток и подняв Евангелие, диакон читает Никейский Символ Веры: **Все СТОЯТ!**

Вся Церковь – служители и народ вместе исповедуют свою Веру.

СИМВОЛ ВЕРЫ

Дкн. – Веруем в единого Бога, Отца Вседержителя, Творца неба и земли, всего видимого и невидимого.

Եւ ի մի Տէր Յիսուս Քրիստոս՝
 յՈրդին Աստուծոյ, ծնեալն
 յԱստուծոյ Զօրէ միածին, այսինքն
 յեութենէ Զօր:
 Աստուած յԱստուծոյ, Լոյս ի
 Լուսոյ, Աստուած ճշմարիտ
 յԱստուծոյ ճշմարտէ, ծնունդ
 եւ ո՛չ արարած: Նոյն Ինքն ի
 բնութենէ Զօր, Որով ամենայն ինչ
 եղել յերկինս եւ ի վերայ երկրի,
 երեւելիք եւ աներեւոյթք:
 Որ յաղագս մեր մարդկան
 եւ վասն մերոյ փրկութեան
 իջեալ յերկնից՝ մարմնացաւ,
 մարդացաւ, ծնաւ կատարելապէս
 ի Մարիամայ սրբոյ կուսէն
 Զոգւովն Սրբով:
 Որով էառ զմարմին, զհոգի
 եւ զմիտ, եւ զամենայն որ ինչ
 է ի մարդ, ճշմարտապէս եւ
 ո՛չ կարծեօք: Չարչարեալ,
 խաչեալ, թաղեալ, յերրորդ աւուր
 յարուցեալ. ելեալ ի յերկինս
 նովին մարմնովն՝ նստաւ ընդ
 աջմէ Զօր: Գալոց է նովին
 մարմնովն եւ փառօք Զօր ի
 դատել զկենդանիս եւ զմեռեալս,
 Որոյ թագաւորութեանն ո՛չ գոյ
 վախճան:
 Հաւատամք եւ ի Սուրբ Զոգին,
 յանդն եւ ի կատարեալն, որ
 խօսեցաւ յօրէնս եւ ի մարգարէս
 եւ յաւետարանս:
 Որ էջն ի Յորդանան, քարոզեաց
 զառաքեալն եւ բնակեցաւ ի
 սուրբսն:

цһәнյա|н һ|Астуцһо һоре –
 Міа|цһин, айсинкһән һ|еутһене һор.
 – Аствацһ һ|Астуцһо, Луйс і Лусо,
 Аствацһ чһәшмаріт һ|Астуцһо
 чһәшмарте, цһәнунд ев воч
 араацһ!
 – Нуйн Інкһ|н і бәнүтһене һор,
 Воров аменайн інч егев
 һ|еркінс ев і _ вера еркрі, еревелікһ
 ев ан|еревуйтһкһ.
 – Вор һағагәс мер – мардкан, ев
 васән меро пһәркутһян
 іджял і һ|еркниц; мармнацав,
 мардацав, цһәнав
 катарела|пес і Маріама сәрбо
 Кусе|н – һогвов|ән Сәрбов.
 – Воров е|арр әз|мармін, әз|һогі ев
 әз|міт, ев з|аменайн,
 вор_ інч е і мард, чһәшмарта|пес ев
 воч карцһәкһ!
 – Чарчарял, хачял, тһағял, һ|еррорд
 авур һаруцял,
 елял і һ|еркінәс новін мармнов|н –
 нәстав энд аджме һор.
 – Галоц е новін мармнов|н ев
 пһаррокһ һор і дател
 әз|кенданис ев әз|меррялс, Воро
 Тһагаворутһян|ән воч
 го вахчһан!
 – һаватамкһ ев і Сурб һогі|н –
 һ|ан|егн ев і
 катарял|н, вор хосецав һ|Оренс ев і
 Маргарес ев һ|Аветаранс. Вор еджн
 і һорданан, кһарозяц
 һ|арракһялс|ән ев бәнакецав і
 сурбс|ән.

Աստծուց՝ միածին, այսինքն Զոր
 էությունից:
 Աստված՝ Աստծուց, Լույս՝ Լույսից,
 ճշմարիտ Աստված՝ ճշմարիտ
 Աստծուց, ծնունդ և ոչ արարած:
 Նույն Ինքը Զոր բնությունից,
 Որով ամեն ինչ եղավ երկնքում
 և երկրի վրա՝ երևելիներ և
 աներևույթներ:
 Որ մեզ՝ մարդկանց և մեր
 փրկության համար իջնելով
 երկնքից՝ մարմնացավ,
 մարդացավ, կատարյալ
 կերպով ծնվեց Սուրբ Կույս
 Մարիամից՝ Սուրբ Զոգով: Որով
 առավ մարմին, հոգի և միտք և
 ամեն ինչ որ կա մարդու մեջ,
 ճշմարտապես և ոչ թվացյալ:
 Չարչարվեց, խաչվեց, թաղվեց,
 երրորդ օրը հարություն առավ,
 նույն մարմնով ելավ երկինք,
 նստեց Զոր աջ կողմում:
 Գալու է նույն մարմնով և Զոր
 փառքով՝ դատելու համար
 կենդանին երին և մեռածներին
 և Որի թագավորությունը չունի
 վախճան:
 Հավատում ենք նաև Սուրբ Զոգուն,
 անստեղծին և կատարյալին, որ
 խոսեց օրենքի և մարգարեների և
 ավետարանների մեջ:
 Որ իջավ Զորդանան, քարոզեց
 առաքյալներին և սրբերի մեջ
 բնակվեց:
 Հավատում ենք նաև Մեկ,
 Ընդհանրական և Առաքելական
 Սուրբ Եկեղեցու:

И в единого Господа Иисуса
 Христа, Сына Божия, рожденного
 от Бога Отца единократно, именно
 от естества Отцова.
 В Бога от Бога, в Свет от Света,
 в Бога истинного от Бога
 истинного, рожденного, а не
 сотворенного; единосущного
 Отцу, Коим сотворено все в
 небесах и на земле, видимое и
 невидимое.
 Ради нас людей и спасения нашего
 шедшего с небес, воплотившегося,
 вочеловечившегося, родившегося
 совершенно от Святой Девы Марии
 Духом Святым.
 Коей приял плоть, душу, разум и
 все, что есть в человеке, – истинно,
 а не мнимо.
 Страдавшего, распятого,
 погребенного, на третий день
 воскресшего, вознесшегося на
 небеса в том же теле, воссевшего
 одесную Отца.
 Грядущего в том же теле и во славе
 Отца судить живых и мертвых; Его
 же Царству нет конца.
 Веруем и в Духа Святого,
 несотворенного и совершенного,
 глаголившего в Законе, Пророках
 и Евангелиях. Шедшего на
 Иордан, проповедавшего
 апостолам и обитавшего в святых.
 Веруем и в единую Соборную
 Апостольскую Святую Церковь;
 в одно крещение, в покаяние,
 искупление и отпущение грехов;

Հաւատամք եւ ի մի միայն
Ընդհանրական եւ Առաքելական
Սուրբ Եկեղեցի:
Ի մի մկրտութիւն,
յապաշխարութիւն, ի քաւութիւն
եւ ի թողութիւն մեղաց:
Ի յարութիւն մեռելոց. ի
դատաստանն յաւիտենից հոգւոց
եւ մարմնոց. յարքայութիւնն
երկնից, եւ ի կեանս
յաւիտենականս:
Սրկ – Իսկ որք ասեն՝ էր երբեմն,
յորժամ ո՛չ էր Որդին, կամ էր
երբեմն, յորժամ ո՛չ էր Սուրբ
Հոգին. կամ թէ՛ յոչէից եղեն,
կամ յայլմէ՛ էութենէ ասեն լինել
զՈրդին Աստուծոյ եւ կամ զՍուրբ
Հոգին, եւ թէ՛ փոփոխելիք են կամ
այլայլելիք, զայնպիսիսն նզովէ
Կաթուղիկէ եւ Առաքելական
Սուրբ Եկեղեցի:
Սրկ – Օրհնեա՛, տէր:
Քհ – Իսկ մեք փառաւորեսցուք,
որ յառաջ քան զյաւիտեանս,
երկիրպագանելով Սրբոյ
Երրորդութեանն եւ միոյ
Աստուածութեանն Հօր եւ Որդւոյ
եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ
յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

ԱՂՈԹՔ ԶԿՆԻ ԸՆԹԵՐՑՈՒԾՈՑ
Սրկ – Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր
աղաչեսցուք:
Դպ – Տէ՛ր, ողորմեա:
Սրկ – Եւ եւս հաւատով
աղաչեսցուք եւ խնդրեսցուք ի
Տեառնէ Աստուծոյ եւ ի Փրկչէն

– Һаватамкһ ев і Мі міайн
Эндһанракан ев
Арракһелакан Сурб Екеґеци. Ի ми
Мәкәртутһюн, һ|Апашхарутһюн, і
кһавутһюн ев і тһоғутһюн меґац.
– Ի һарутһюн|н меррелоц, і
Датастан|н һавітениц һоғвоц
ев мармноц; һ|Аркһайутһюн|ән
Еркниц ев і Кянс|ән һавітенаканс.

Диакон – Իск воркһ асен : ер
ербемән, һоржам воч ер Ворди|н,
кам ер ербемән, һоржам воч ер
Сурб һогі|н; кам тһе – һ|очеіц еґен,
кам һ|айлме еутһене асен лінел
з|Орди|н Астуцһо ев кам эз|Сурб
һогі|н, ев тһе – пһоһпһохелікһ ен кам
айлайлелікһ, з|айнпісис|ән нэзове
Катһуґике ев Арракһелакан Сурб
Екеґеци.

Священник – Իск мекһ
пһарраворесцукһ, Вор һ|аррадж
кһан эз|һавітянәс; еркір|паганелов
Сәрбо Еррордутһян|ән ев Міо
Аствацһутһян|ән – һор ев Вордво
ев һоғвуй|н Сәрбо, айжәм ев мішт
ев һавітянәс һавітениц. Амен.

Диакон – Ев евәс хаґағутһян эз|Тер
аґачесцукһ.
Хор – Тер, воґормя!
Диакон – Ев евәс һаватов
аґачесцукһ ев хәндресцукһ і Тяррне
Астуцһо ев і Пһәркче|н мерме
һісусе Кһрістосе і жаму|с
паштаман ев аґотһиц, зи аржани

Մեկ մկրտության,
ապաշխարության, մեղքերի
քավության և թողության:
Մեռելների հարությանը, հոգիների
և մարմինների հավիտենական
դատաստանին, երկնքի
արքայությանը և հավիտենական
կյանքին:
Սրկ – Իսկ նրանք, ովքեր ասում
են, թե կար ժամանակ, երբ չկար
Որդին, կամ կար ժամանակ, երբ
չկար Սուրբ Հոգին, կամ ասում
են, թե ոչնչից գոյացան կամ
այլ էությունից են եղել Որդին
Աստծո և կամ Սուրբ Հոգին, և թե՛
փոփոխական են կամ այլայլելի,
այնպիսիներին նզովում է
Ընդհանրական և Առաքելական
Սուրբ Եկեղեցին:
Սրկ – Օրհնի՛ր, տէր:
Քհ – Իսկ մենք փառավորենք
Նրան, Ով հավիտյաններից
առաջ է, երկրպագելով
Սուրբ Երրորդությանն ու մեկ
Աստվածությանը՝ Հորը, Որդուն
և Սուրբ Հոգուն, այժմ և միշտ և
հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

ԱՂՈԹՔ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐԻՑ ՀԵՏՈ
Սրկ – Եվ խաղաղության համար
ևս աղաչենք Տիրոջը:
Դպ – Տէ՛ր, ողորմի՛ր:
Սրկ – Աղոթքի և պաշտամունքի
այս ժամին առավել հավատով
աղաչենք և խնդրենք Տեր
Աստծուց և մեր Փրկիչ Հիսուս
Քրիստոսից, որպեսզի

в воскресение мертвых; в вечный
суд душ и тел; в царство Небесное
и в жизнь вечную.

Дкн. – Говорящих же, что было
время, когда не было Сына, или
было время, когда не было Святого
Духа, либо же из небытия или
из иной сущности сотворены Сын
Божий или Святой Дух, и что
они изменяемы и искажаемы, –
таковых предаёт анафеме
Кафолическая и Апостольская
Святая Церковь.

Дкн. – Благослови, владыка.
Свщ. (в голос) – Мы же
восславим Предвечного,
поклоняясь Святой Троице и
единому Божеству Отца и Сына и
Духа Святого, ныне и присно и во
веки веков. Аминь.

**ОКОНЧАНИЕ ЛИТУРГИИ
ОГЛАШЕННЫХ
ПРОПОВЕДЬ ПОСЛЕ ЧТЕНИЙ**

Дкн. – Снова и снова миром
Господу помолимся.
Хор – Господи, помилуй.
Дкн. – Снова и снова с верою
молим и просим Господа Бога и
Спасителя нашего Иисуса Христа
в сей час поклонения и молитвы,
да благоволит принять, да услышит

մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ ի ժամուս պաշտաման եւ աղօթից, զի արժանի ընդունելութեան արասցէ, լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց, ընկալցի զխնդրուածս սրտից մերոց, թողցէ գյանցանս մեր, ողորմեսցի ի վերայ մեր:

Աղօթք մեր եւ խնդրուածք յամենայն ժամ մտցեն առաջի մեծի Տէրութեան Նորա: Եւ Նա տացէ մեզ միաբան միով հաւատով եւ արդարութեամբ վաստակել ի գործս բարիս, զի զողորմութեան զշնորհսն Իւր արասցէ ի վերայ մեր. Տէրն ամենակալ կեցուցէ եւ ողորմեսցի:

Ղպ – Կեցո՛, Տէր:

Սրկ – Ձժամ սուրբ պատարագիս եւ զառաջիկայ օրս խաղաղութեամբ անցուցանել հաւատով ի Տեառնէ խնդրեսցուք:

Ղպ – Շնորհեա՛, Տէր:

Սրկ – Ձիրեշտակ խաղաղութեան պահապան անձանց մերոց ի Տեառնէ խնդրեսցուք:

Ղպ – Շնորհեա՛, Տէր:

Սրկ – Ձքաւութիւն եւ զթողութիւն յանցանաց մերոց ի Տեառնէ խնդրեսցուք:

Ղպ – Շնորհեա՛, Տէր:

Սրկ – Ձսրբոյ խաչին մեծ եւ կարող զօրութիւնն յօգնութիւն անձանց մերոց ի Տեառնէ խնդրեսցուք:

эндунелутһян арасце, лэвіце Тер дзайни агачанац мероц, энкалци эз|хэндэрвацһэс сэртиц мероц, тһоғце з|һанцанэс мер, воғормесци i _ вера мер. Ағотһкһ мер ев хэндэрвацһкһ һ|аменайн жам мэтцен апраджи мецһи Терутһян Нора. Ев На таце мез миабан миов һаватов ев ардарутһян вастакел i горцһэс барис, зи з|оғормутһян эз|шнорһсэн Юр арасце i _ вера мер. Тер|н Амена|кал кецусце ев воғормесци.

Хор – Кецо, Тер!

– Шнорһя, Тер!

– Шнорһя, Тер!

– Шнорһя, Тер!

– Кһез – Тяррэн|д һандзн егищукһ.

– Тер, воғормя!

– Тер, воғормя!

– Тер, воғормя!

ընդունելութեան արժանացնի և լսի Տէրը մեր աղաչանքների ձայնը, ընդունի մեր սրտերի խնդրանքները, թողութիւն տա մեր հանցանքներին և ողորմի մեզ:

Մեր աղոթքներն ու խնդրանքները թող ամեն ժամ մտնեն Նրա մեծ տերութեան առջև, և Նա մեզ տա միաբան մեկ հավատով ու արդարութեամբ բարի գործերի մեջ վաստակել, որպէսզի մեր ամենակալ Տէրն Իր ողորմութեան շնորհները ծավալի մեզ վրա, ապրեցնի և ողորմի մեզ:

Ղպ – Կեցո՛, Տէր:

Սրկ – Այս սուրբ պատարագի ժամը և առաջիկա օրը խաղաղութեամբ ու հավատով անցկացնել Տիրոջից խնդրենք:

Ղպ – Շնորհի՛ր, Տէր:

Սրկ – Մեր անձերի պահպանութեան համար խաղաղութեան հրեշտակ Տիրոջից խնդրենք:

Ղպ – Շնորհի՛ր, Տէր:

Սրկ – Մեր հանցանքների համար քավութիւն և թողութիւն խնդրենք Տիրոջից:

Ղպ – Շնորհի՛ր, Տէր:

Սրկ – Մեր անձերի համար որպէս օգնութիւն սուրբ խաչի մեծ և կարող զօրութիւնը՝ Տիրոջից խնդրենք:

Ղպ – Շնորհի՛ր, Տէր:

Господь глас моления нашего, да вземлет прошениям сердец наших, да отпустит грехи наши и да смилуется над нами. Молитвы и прошения наши во всякий час да восходят пред великое Господство Его, и да даст Он нам единомушно, единовѣрно и праведно стяжать добрые дела, дабы излить на нас благодать милости Своей. Господь Вседержитель да спасет и помилует.

Хор – Спаси, Господи.

Дкн. – Сей час священной жертвы и предстоящий день провести в мире с верой у Господа попросим.

Хор – Подай, Господи.

Дкн. – Ангела мира в хранители душ наших у Господа попросим.

Хор – Подай, Господи.

Дкн. – Искупления и оставления грехов наших у Господа попросим.

Хор – Подай, Господи.

Дкн. – Великую и державную мощь святого Креста в помощь себе у Господа попросим.

Хор – Подай, Господи.

Дкн. – Снова и снова единомушно об истинной и святой вере нашей Господу помолимся.

Хор – Господи, помилуй.

Дкн. – Самих себя и друг друга Господу Богу Вседержителю предадим.

Хор – Тебе, Господи, предадим.

Դպ – Շնորհեա՛, Տէր:
Սրկ – Եւ եւս միաբան վասն ճշմարիտ եւ սուրբ հաւատոյս մերոյ, զՏէր աղաչեսցուք:
Դպ – Տէր, ողորմեա:
Սրկ – Ձանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք:
Դպ – Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք:
Սրկ – Ողորմեա՛ց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան Քում.
 ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:
Դպ – Տէր ողորմեա՛. Տէր ողորմեա՛. Տէր ողորմեա՛:
Քհ – (ի ծածուկ) Տէր մեր եւ Փրկիչ Յիսուս Քրիստոս, որ մեծդ եւ ողորմութեամբ եւ առատ պարգեւօք բարերարութեան Քո: Որ Դու Քոյին կամաւ ի ժամուս յայսմիկ համբերեցեր չարչարանաց խաչի եւ մահու յաղագս մեղաց մերոց եւ պարգեւեցեր առատապէս զպարգեւս Յոգուոյ Սրբոյ երանելի առաքելոցն:
 Հաղորդս արա՛ եւ զմեզ, Տէր, աղաչենք զՔեզ, աստուածային պարգեւացդ. թողութեան մեղաց եւ ընդունելութեան Յոգուոյ Սրբոյ:
Սրկ – Օրհնեա՛, տէր:
Քհ – (ի ձայն) Որպէս զի արժանաւորք եղիցուք գոհութեամբ փառաւորել զՔեզ ընդ Յոր եւ Սուրբ Յոգուոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտեմից. Ամէն:

Священник – Ворпес _ зи аржанаворкн еғицукн гоһутһямб пһарраворел эз|Кһез энд һор ев Сурб һогвуй|д, айжәм ев мшт ев һавітянәс һавітениц. Амен.

Սրկ – Դարձյալ միաբանված մեր ճշմարիտ և սուրբ հավատի համար, Տիրոջն աղաչենք:
Դպ – Տէ՛ր, ողորմի՛ր:
Սրկ – Մեր անձերը և միմյանց ամենակալ Աստուծոն հանձնենք:
Դպ – Քեզ՝ Տիրոջդ, հանձնվենք:
Սրկ – Եվ բոլորս միաբանությամբ ասենք՝ մեր Տեր Աստված, ողորմի՛ր մեզ՝ Քո մեծ ողորմությամբ:
Դպ – Տեր ողորմի՛ր, Տեր ողորմի՛ր, Տեր ողորմի՛ր:
Քհ – (ծածուկ) Մեր Տեր և Փրկիչ Յիսուս Քրիստոս, որ մեծ եւ Քո ողորմութեամբ և առատ՝ Քո բարերարության պարգևներով: Դու, որ Քո կամքով այս ժամին մեր մեղքերի համար համբերեցիր խաչի և մահվան չարչարանքներին և Սուրբ Յոգուդ պարգևներն առատորեն շնորհեցիր երանելի առաքյալներին: Աղաչում ենք, Տէ՛ր, մեզ ևս հաղորդակից արա՛ աստվածային պարգևներիդ, մեղքերի թողությանը և Սուրբ Յոգուդ ընդունելությանը:
Սրկ – Օրհնի՛ր, տէ՛ր:
Քհ – (եղանակով) Որպէսզի արժանի լինենք գոհությամբ փառավորելու Քեզ Յոր և Սուրբ Յոգու հետ միասին, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտեմից. ամեն:
 † Խաղաղություն ամենքին:
Դպ – Եվ քո հոգուն:

Դկն. – Помилуй нас, Господи, Боже наш, по великой милости Твоей, скажем все единодушно.
Хор – Господи, помилуй. Господи, помилуй. Господи, помилуй. Пока хор поет, священник читает тайную молитву.
Свщ. – Господь наш и Спаситель Иисус Христос, великий в милости и щедрый в дарении благодати Твоей! Волею Своей в час сей претерпевший крестные муки и смерть за грехи наши, и даровавший блаженным апостолам изобильную благодать Святого Духа Твоего! Господи, молим Тебя причастить и нас божественных благ Твоих, отпущения грехов наших и приятия Святого Духа Твоего.

Դկն. – Благослови, владыка.
Свщ. (*голос*) – Да удостоимся с благодарностью славить Тебя с Отцом и Духом Твоим Святым, ныне и присно и во веки веков. Аминь.
 † Мир всем.
Хор – И с духом твоим.

† Խաղաղութիւն ամենեցուն:
Ղպ – Եւ ընդ հոգւոյդ քուն:
Սրկ – Աստուծոյ երկիրպագեսցուք:
Ղպ – Առաջի Քո Տէր:
Քհ – (ի ձայն) Խաղաղութեամբ Քով Քրիստոս Փրկիչ մեր, որ ի վեր է քան զամենայն միտս եւ զբանս, ամրացո՛ղ զմեզ եւ աներկիւղ պահեա՛յ յամենայն չարէ: Հաւասարեա՛ զմեզ ընդ ճշմարիտ երկրպագուս Քո, որք հոգւով եւ ճշմարտութեամբ Քեզ երկիրպագանեն: Վասն զի Ամենասուրբ Երրորդութեանդ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից: Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. Ամեն:
Սրկ – Օրհնեա՛, տէր:
Քհ – † Տէր Աստուած օրհնեսցէ զամենեսեան:
Ղպ – Ամեն:

**ԿԱՆՈՆ ՍՐԲՈՅ ՊԱՏԱՐԱԳԻ
 ՎԵՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ
 Ա. ՄԵԾ ՍՈՒՏՔ**

*Քահանայն Հանցէ զխոյրն եւ
 զհողաթափան, իսկ եթե եպիսկոպոս
 իցէ զթագն եւ գեմփորուն եւ
 զհողաթափան:*

Սրկ – Մի՛ ոք յերախայից, մի՛ ոք ի թերահաւատից, եւ մի՛ ոք յապաշխարողաց եւ յանմաքրից մերձեսցի յաստուածային խորհուրդս:
Ղպ – Մարմին տէրունական

– † Хагагүтһюн аменецун.
Хор – Ев энд һогвуй|д кһум.
Диакон – Астудһо еркәрпагесцукһ.
Хор – Арраджи Кһо, Тер.
Священник – Хагагүтһямб Кһов, Кһристос Пһәркич мер, вор і _ вер е кһан з|аменайн митәс ев әз|банс, амрацо әз|мез ев ан|еркюг паһя һ|аменайн чаре! һавасаря әз|мез энд чһәшмарит еркәрпагус Кһо, воркһ һогвов ев чһәшмартутһямб Кһез еркірпаганен. Васән _ зи Аме|насурб Ерродутһян|әд вайеле пһаркһ, ишханутһюн ев патив, айжәм ев мишт ев һавитянәс һавитениц. Амен.
 – Орһнял Тер мер һисус Кһристос. Амен.

Диакон – Орһня, Тер!
Священник – Тер Аствацһ орһнесце † з|аменесян|д.
Хор – Амен.

Диакон – Мі_вокһ һ|ерахайиц, ми_вокһ і тһера|һаватиц ев ми_вокһ һ|апашхароғац ев ан|макһриц мердзесци һ|Аствацһайин Хорһурд|с.
Хор – Мармин Терунакан ев Арюн Пһәркчакан ка арраджи, еркнайин зорутһюнкһ|н һ|ан|еревуйтһс ерген

Սրկ – Աստծուն երկրպագենք:
Ղպ – Քո առաջ, Տէր:
Քհ – (եղանակով) Քո Խաղաղութեամբ, Քրիստոս Փրկիչ մեր, որ վեր է մեր ամեն մտքից ու խոսքից, ամրացո՛ւ մեզ և աներկյուղ պահի՛ր ամենայն չարից: Մեզ հավասարեցրո՛ւ Քո ճշմարտացի երկրպագողներին, որոնք հոգով և ճշմարտութեամբ Քեզ են երկրպագում, քանզի ամենասուրբ Երրորդութեանդ վայել է փառք, իշխանություն և պատիվ, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից: Օրհնյալ մեր Տէր Հիսուս Քրիստոս. ամեն:
Սրկ – Օրհնի՛ր, տէր:
Քհ – Տէր Աստված թող օրհնի ամենքիդ:
Ղպ – Ամեն:

**ԿԱՆՈՆ ՍՈՒՐԲ ՊԱՏԱՐԱԳԻ
 ՎԵՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ
 Ա. ՄԵԾ ՍՈՒՏՔ**

*Քահանան Հանում է խույրը և
 Հողաթափերը, իսկ եթե եպիսկոպոս է՝
 թագը և եմփորունը և Հողաթափերը:*

Սրկ – Չմկրտվածներից, թերահավատներից, ապաշխարողներից և անմաքուրներից ոչ մեկը թող չմտենա Աստվածային այս խորհրդին:
Ղպ – Տերունական մարմինն ու Փրկչական արյունը առջևում է, երկնային զորություններն

Դկն. – Господу поклонимся.
Хор – Пред Тобою, Господи.
Свщ. – Миром Твоим, Христос Спаситель наш, превосходящим всякий разум и слово, укрепи нас и сохрани безбоязненными ко всякому злу. Уподоби нас истинным поклонникам Твоим, поклоняющимся Тебе в духе и истине. Ибо Всесвятой Троице Твоей подобает слава, господство и честь, ныне и присно и во веки веков.
 Благословен Господь наш Иисус Христос. Аминь.
Դկն. – Благослови, владыка.
Свщ. – † Господь Бог да благословит вас всех.
Хор – Аминь.
Народ может СЕСТЬ.

**ВЕЛИКИЙ ВХОД
 ЛИТУРГИЯ ВЕРНЫХ**

Священник снимает с себя митру, разувается, ибо если до сего момента он символизировал Христа, тот теперь он уже служителю священного таинства. Если Литургию совершает епископ, он снимает с себя митру и омофор, но то же действие совершается по закрытии завесы.

Դկն. – Никто от оглашенных, никто от маловерных и никто от кающихся и неочищенных да не приблизится к сему божественному таинству.
Хор – Тело Господне и Кровь

Եւ արիւն փրկչական, կայ առաջի, երկնային զօրութիւնքն յաներեւոյթս երգեն եւ ասեն անհանգիստ բարբառով.
Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ,
Տէր զօրութեանց:

Սրկ – Սաղմոս սասցեք Տեառն Աստուծոյ մերոյ, դպիրք, ծայնիւ քաղցրութեամբ զերգս հոգելորս: *Կիրակէի, Եկեղեցւոյ, Ծաղկազարդի եւ Հրեշտակից*

Ղպ – Հրեշտակային կարգաւորութեամբ լցեր Աստուած զՔո սուրբ զեկեղեցի: Հազարք հազարաց հրեշտակապետք կան առաջի Քո: Եւ բիւրք բիւրոց հրեշտակք պաշտեն զՔեզ, Տէր, եւ ի մարդկանէ հաճեցար ընդունիլ զօրհնութիւն, ծայնիւ խորհրդականաւ: Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ, Տէր զօրութեանց:

Սարկաւազն վերաբերեցէ ի խորհրդանոցէն զնուիրեալ Հացն եւ զգինին առ քահանայն: (* Հանդիսաւոր օր) Եւ գան խնկարկելով ի սուրբ խորհուրդն:

***Սրկ** – Յարեւու եհար զխորան Իւր եւ Ինքն որպէս փեսայ, զի ելանէ յառազաստէ Իւրմէ:

***Ղպ** – Եւ ցնծայ Նա որպէս հսկայ յընթանալ զճանապարհս Իւր:

***Սրկ** – Որք զքրովբեիցն

***Ղպ** – Խորհրդաբար կերպարանիմք:

Եւ գան ի յարեւելից կողմն:

ев асен ан|хангист барбаров: Сурб, Сурб, Сурб, Тер Зорутһянц!

Диакон – Сағмос асацекһ Тяррн Астуцһо мерум, дәпіркһ, дзайнив кһағцрутһямб з|ергәс һогеворс.

– һрештакайин каргаворутһямб ләцер, Аствацһ, әз|Кһо Сурб з|Скегеци. һазаркһ һазарац һрештака|петкһ кан арраджи Кһо. Ев бюркһ бюрац һрештаккһ паштен әз|Кһез, Тер, ев i мардкане һачһецаp әндунил з|орһнутһюн дзайнив хорһәрдаканав: Сурб, Сурб, Сурб, Тер Зорутһянц!

աներևութաբար երգուն են և ասուն անդադար ձայնով.

Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ, Տէր զօրությունների:

Սրկ – Դպիրնէ՛ր, սաղմոս սասցեք մեր Տէր Աստծուն և քաղցր ձայնով՝ հոգևոր երգեր:

Կիրակիի, Եկեղեցու, Ծաղկազարդի և Հրեշտակների:

Ղպ – Ո՛ւ վ Աստված, հրեշտակային դասավորությամբ լցրիր Քո Սուր եկեղեցին: Հազար հազարավոր հրեշտակապետներ կան Քո առաջ, և բյուր բյուրավոր հրեշտակներ պաշտուն են Քեզ, Տէր, և Դու հաճեցիր խորհրդական ձայնով մարդկանցից օրհնություն ընդունել:

Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ, Տէր զօրությունների:

Սարկավազը նվիրաբերված Հացն ու գինին խորհրդանոցից վերաբերում է առ քահանայն: (Հանդիսավոր օր) Եվ գալիս են խնկարկելով դեպի սուրբ խորհուրդը:

***Սրկ** – Արևի վրա հաստատեց Իր խորանը և Ինքը նման է փեսայի, որ դուրս է ելնում առազաստից:

***Ղպ** – Եվ ցնծուն է Նա որպէս հսկա իր ճանապարհով ընթանալիս:

***Սրկ** – Որ քերովբեներին ենք:

***Ղպ** – Խորհրդաբար կերպավորում:

Եվ գալիս են դեպի արևելյան կողմը:

Спасительная пред нами; силы небесные незримо поют и глаголят гласом неустанным: свят, свят, свят Господь Сил.

Дкн. – Пойте псалмы Господу Богу нашему, чтецы, пойте сладкогласно песни духовные.

(по воскресным дням, в праздники Святой Церкви, Вербного воскресенья, небесных иерархий):

Вынос чаши. Все ВСТАЮТ или становятся на колени!

Хор поет шаракан, а диакон 2 выносит к Престолу Святую Чашу с Дарами.

Хор – Ангельскими чинами наполнил Ты, Боже, Святую Церковь Твою. Тысячи тысяч архангелов пред Тобою и сонмы ангелов поклоняются Тебе, Господи. Благоволил Ты принять благословение и от людей – гласом служителей. Свят, свят, свят Господь Сил.

предложение святых даров

Диакон с высоко воздетыми руками подносит священнику Святые Таинства – жертвенные хлеб и вино. Священник окуривает престол и берет с диска Святые Дары и поднимает их над паствой. Затем вновь возлагает на престол, омывает пальцы и тайно читает строфу из псалма:

Дкн. – На солнце основал Он свой алтарь и Он подобию жениха сходит с парусника.

Хор – Радуется как исполним пробегать поприще.

*Սրկ – ճանապարհ արարէք այնմիկ, որ նստի յերկնից երկինս ընդ արեւելս:

*Դպ – Եւ կենդանարար Երրորդութեանն զերեքսրբեան օրհնութիւնս մատուցանեմք:

Եւ զան ի հարավորմն

*Սրկ – Աստուած ի հարաւոյ եկեացէ, եւ Սուրբն՝ ի Փառան լեռնէ:

*Դպ – Չամենայն զկենցաղականս ի բաց դնելով զգործս:

Իսկ մինչ դպիրքն երգեն քահանայն խոնարհեցուցեալ զգլուխն առաջի սուրբ սեղանոյն աղօթեցէ:

Քհ – (ի ծածուկ) Ո՛չ որ արժանի է յընթանելոցս մարմնաւոր ախտիւք եւ ցանկութեամբ մատչիլ ի սեղան Քո՛, կամ սպասաւորել արքունական փառաց Քոց: Քանզի պաշտել զՔեզ մեծ եւ ահաւոր երկնաւոր զօրութեանցդ իսկ է:

Սակայն վասն անչափ բարերարութեան Քոյ անպարագրելի Բանդ Յօր եղեր մարդ, եւ Քահանայապետ մեր երեւեցար: Եւ իբր Տէր ամենեցուն այսմ սպասաւորութեան եւ անարիւն զենման զքահանայութիւն աւանդեցեր մեզ: Վասն զի Դու ես Տէր Աստուած մեր, որ տիրես երկնաւորաց եւ երկր աւորաց: Որ ի վերայ քերովբեական աթոռոյ բազմիս սերովբեից Տէր եւ Թագաւոր Իսրայէլի:

*Սրկ – ճանապարհ բացեք Նրա առաջ, որ նստում է երկինքների երկնքում՝ արևելյան կողմում:

*Դպ – Եվ կենդանարար Երրորդությանը երեքսրբյան օրհնություններ ենք մատուցում:

Եվ զալիս են դեպի հարավի կողմը:

*Սրկ – Աստված հարավից է գալու և Սուրբը՝ Փառան լեռից:

*Դպ – Բոլոր կենցաղային զործերը մի կողմ դնելով.

Մինչ դպիրները երգում են, քահանան գլուխը սուրբ սեղանի առաջ խոնարհած ծածուկ աղօթում է:

Քհ – (ծածուկ) Մարմնավոր ախտերով և ցանկություններով բռնվածներից ոչ որ արժանի չէ մոտենալու Քո սեղանին կամ սպասավորելու Քո արքունական փառքին: Որովհետև Քեզ Ահավորիդ և Մեծիդ պաշտելը երկնային զօրություններին է հատուկ: Սակայն Քո անչափ բարերարության պատճառով, անպարագրելի Յօր Բանդ, մարդ եղար և մեզ Քահանայապետ երևացիր: Եվ իբրև ամենքի Տերը, այս սպասավորության և անարյուն զոհաբերության համար քահանայությունը մեզ ավանդեցիր:

Որովհետև Դու ես մեր Տեր Աստվածը, որ տիրում ես երկնավորներին և երկրավորներին, որ բազմում ես քերովբեների աթոռին. սերովբեների Տեր և Իսրայէլի թագավոր:

Դկն. – как Херувимы.

Хор. – таинственно изображаем.

Տվն. – Никто из связанных плотской скверной и похотями не достоин приступить к престолу Твоему или служить царской славе Твоей. Ибо служение Тебе велико и страшно самим силам небесным. Но Ты, непостижимое Слово Отчее, по безмерной благодати Твоей вочеловечился и явился Первосвященником нашим и как Господь завещал нам священнодействие сего служения и бескровной жертвы. Ибо Ты – Господь Бог наш, властвующий над небесным и земным, восседающий на престоле херувимском, Господь серафимов и царь Израилев, един свят и во святых почиваешь. Молю Тебя, едино благодетельного и внимлющего, призри на меня, грешного и никчемного служителя Твоего и очисти душу мою и разум мой от всякой скверны лукавой.

Որ միայն սուրբ ես եւ ի սուրբս հանգուցեալ, աղաչեմ զՔեզ միայն բարերար եւ հեշտալուր, նայեա՛ յիս ի մեղուցեալ եւ յանպիտան ծառայս Քո: Եւ սրբեա՛ զհոգի եւ զմիտս իմ յամենայն պղծութենէ չարին: Եւ բաւականացո՛ զիս զօրութեամբ Սուրբ Յոգուոյդ, որ զգեցեալ եմ զքահանայականս շնորհ, կալ առաջի սրբոյ սեղանոյս եւ քահանայագործել զՔո անարատ մարմինդ եւ զպատուական արինդ: Քեզ խոնարհեցուցեալ զպարանոցս իմ մաղթեմ. մի՛ դարձուցաներ զերեսս Քո յինէն եւ մի՛ մերժեր զիս ի ծառայից Քոց: Այլ արժանի արա՛ մատուցանել Քեզ զընծայս զայս յինէն ի մեղուցեալ եւ յանարժ ան ծառայէս Քոնմմէ: Վասն զի Դու ես, որ մատուցանես եւ մատչիս եւ ընդունիս եւ տաս, Քրիստոս Աստուած մեր: Եւ Քեզ փառս մատուց անենք հանդերձ անսկիզբն Քո Յարբդ եւ Ամենասուրբ եւ բարերար Յոգուովդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամեն:

Եւ զան յաստիճան խորանին, եւ բարձող ահաւոր խորհրդոյն, ասացէ հանդարտութեամբ:

Սրկ – Յանբարձէք, իշխանք, զդրունս ձեր ի վեր, համբարձցին դրունք յաւիտենից, եւ մտցէ Թագաւոր փառաց:

Диакон – Կамбардзекх, ішханкх, օջ|друнэс дзер і _ вер, Կамбардзин дрункх Կавітениц, ев мэтце ԿԹագավոր փարաւ!

Որ միայն Դու ես սուրբ և սրբերի մեջ հանգչած, ո՛վ միակ բարերար և քաղցրալուր, աղաչում եմ Քեզ՝ նայի՛ր ինձ՝ Քո մեղավոր և անպիտան ծառային և սրբի՛ր իմ հոգին ու միտքը չարի ամեն պղծություններից: Եվ ինձ գոհացրո՛ւ Սուրբ Յոգուդ զորությամբ. ինձ, որ զգեստավորված եմ քահանայական շնորհներով, կանգնելու Քո սուրբ սեղանի առջև և քահանայագործելու Քո անարատ մարմինը և պատվական արյունը: Քո առջև խոնարհեցնելով իմ պարանոցը՝ աղերսում եմ, մի՛ դարձրու Քո երեսն ինձանից և ինձ մի հանիր Քո ծառաների շարքից: Այլ արժանի արա իմ՝ Քո մեղավոր և անպիտան ծառայի կողմից Քեզ մատուցելու այս ընծան: Քանզի Դու ես, մեր Քրիստոս Աստված, որ մատուցում ես և մատուցվում, ընդունում ես և տալիս: Եվ Քեզ, Քո անսկիզբ Յոր և Քո ամենասուրբ և բարերար Յոգուդ հետ միասին փառք ենք մատուցում, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. Ամեն:

Եվ խորանի աստիճանի վրա են գալիս և ահավոր խորհուրդը կրողն ասում է հանդարտութեամբ:

Սրկ – Իշխաններ, բարձրացրե՛ք ձեր դռները դեպի վեր, թող բարձրանան հավիտենական դռները, որպեսզի փառքի Թագավորը ներս մտնի:

И убоготвори меня могуществом Святого Духа Твоего, дабы мне, облаченному благодатью священства, предстать пред святым престолом и священнодействовать пречистое Тело и пречестную Кровь Твою. Склонив пред Тобою главу, молю Тебя, не отврати от меня лица Твоего и не извергни меня из служителей Твоих, но удостой принести Тебе сии дары чрез меня, грешного и недостойного служителя Твоего. Ибо Ты суть подающий и допускающий, приемлющий и одаряющий, Христос Бог наш. И Тебе с безначальным Отцом Твоим и Всесвятым благотворящим Духом Твоим воздаем славу, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

И приходит на алтарь и дьякон говорит смиренно

ԴԿՆ. – Князья поднимайте ваши ворота, пусть подниматься ворота вечности, чтобы Всевышний Славы вошел туда.

*Եւ պատարագողն խնկարկէ եւ
հարցանէ:*

Քհ – Ո՞վ է Սա, Թագավոր փառաց,
Տէր հզօր զօրութեամբ Իւրով, Տէր
կարող ի պատերազմի:

*Ղպ – Որպէս զի գթագաւորն
ամենեցուն ընդունիցիմք:

Սրկ – Յամբարձէք, իշխանք,
զորունս ձեր ի վեր, համբարձցիմ
դրունք յաւիտենից եւ մտցէ
Թագաւոր փառաց:

Քհ – Ո՞վ է Սա, Թագաւոր փառաց
եւ Տէր զօրութեանց.

*Ղպ Եւ զիրեշտակացն
հանդիսապէս ընծայեալ բերեմք
զկարգ:

Սրկ – Սա Ինքն է Թագաւոր
Փառաց:

*Եւ պատարագողն երկրպագէ ահիւ եւ
դողովթեամբ եւ խնկարկելով եւ սկհոյն
ընկալցի զընծայան, եւ դառնալով
բարձրացուցէ ի տես ժողովրդեան,
խաչակնքէ ի վերայ ժողովրդեանն,
ասելով:*

Քհ – † Օրհնեալ եկեալ անուամբ
Տեառն:

Ղպ – Ալէլուիա:

Բ. ՍԱՏՈՒՅՈՒՄՆ ԸՆԾԱՅԻՑ

*Եւ ապա դարձցի եւ բազմեցուցէ ի
սեղանն. եւ լուսացէ զծայրս մատանց
ձեռաց իւրոց ասելով զմի տուն սաղմոս
ի ծածուկ:*

Քհ – (ի ծածուկ) Լուսցից
սրբութեամբ զձեռս իմ եւ շուրջ
եղեց զսեղանով Քով, Տէր:

Священник – Ов є Са, Тагавор
пѣаррац? Тер хэзор зорутѣямб
Юров, Тер кароѳ і патеразмі.

Диакон 2 – Һамбардзекѣ, ішханкѣ,
эз|друнэс дзер і _ вер, Һамбардзин
дрункѣ һавітениц, ев мэтце
Тагавор пѣаррац!

Священник – Ов є Са, Тагавор
пѣаррац ев Тер Зорутѣянц?

Диакон 2 передает Чашу священнику.

– Са Інкѣ|н є Тагавор пѣаррац!

Священник – † Орһнял екял
анвамб Тяррн.

*Եվ պատարագողը խնկարկում է ու
հարցնում:*

Քհ – Ո՞վ է Սա՝ փառքի Թագավորը,
Իր զորությամբ հզոր Տերը,
պատերազմում կարող Տերը:

*Ղպ – Որպեսզի բոլորի
թագավորին ընդունենք:

Սրկ – Իշխաններ, բարձրացրե՛ք
ձեր դռները դեպի վեր, թող
բարձրանան հավիտենական
դռները, որպեսզի փառքի
Թագավորը ներս մտնի:

Քհ – Ո՞վ է Այս՝ փառքի Թագավորը
և զորությունների Տերը:

*Ղպ – Հանդիսավոր կերպով
հրեշտակների արարողությունը
ընծայելով կատարենք:

Սրկ – Սա Ինքն է փառքի
Թագավորը:

*Եվ պատարագողը ահ ու դողով
երկրպագում է սեղանին ու սկիհին
խնկարկելով ընդունում է ընծաները
և շրջվելով բարձրացնում է ի
տես ժողովրդի, և ժողովրդի վրա
խաչակնքելով ասում է.*

Քհ – † Օրհնեալ է Տիրոջ անունով
եկողը:

Ղպ – Ալէլուիա:

Բ. ԸՆԾԱՆԵՐԻ ՍԱՏՈՒՅՈՒՄ

*Եվ ապա շրջվում է և բազմեցնում
սեղանի վրա: Եվ լվանում է իր ձեռքերի
մատն երի ծայրերը՝ ծածուկ ասելով մի
տուն սաղմոսից:*

Քհ – (ծածուկ) Տէր, սրբությամբ
լվանամ իմ ձեռքերը և Քո սեղանի
շուրջը լինեմ:

Свщ.– Кто он Царь Славы, своим
могуществом он Господь, на войне
Он Господь.

Хор.– Что-бы все приняли
всеобщего Царя.

Дкн. – Князья поднимайте ваши
ворота, пусть поднимаются ворота
вечности, чтобы Всевышний
Славы вошел туда.

Свщ.– Кто он Царь Славы, своим
могуществом он Господь, на войне
Он Господь.

Дкн. – Он есть Царь Славы.

Священник осеняет Чашей народ.

Свщ. – † Благословен кто приходит
именем Бога.

Дкн. – Алеллуя
Все СТОЯТ!

*Священник ставит дары на святой
Престол и, читая псалом, омывает руки.*

Свщ. – Омою в святости руки
мои и обойду жертвенник Твой,
Господи.

Արկ – Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք:

Ղպ – Տէր, ողորմեա՛:

Արկ – Եւ եւս հաւատով եւ սրբութեամբ կացցուք յաղօթս առաջի սրբոյ սեղանոյս Աստուծոյ ահիւ: Մի՛ խղճիւ եւ գայթակղութեամբ, մի՛ նենգութեամբ, խորամանկութեամբ, մի՛ պատրանօք եւ խաբէութեամբ, մի՛ երկմտութեամբ եւ մի՛ թերահաւատութեամբ: Այլ ուղիղ վարուք, պարզ մտօք, միամիտ սրտիւ, կատարեալ հաւատով, լցեալ սիրով, լի եւ առաւելեալ ամենայն գործովք բարութեան, կացցուք յաղօթս առաջի սրբոյ սեղանոյս Աստուծոյ, եւ գտցուք զողորմութեան զշնորհս յաւուր յայտնութեան եւ ի միւսանգամ զալըստեան Տեառն մերոյ եւ Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի, կեցուցէ եւ ողորմեսցի:

Ղպ – Կեցո՛, Տէր, եւ ողորմեա՛:

Քհ – (ի ծածուկ, բազկատարած) Տէր Աստուած զօրութեանց եւ Արարիչ ամենայն լինելութեանց: Որ յանելութենէ զբնաւս ի ցուցակութիւն ածեալ գոյացուցեր: Որ եւ զմերս զհողեղէն բնութիւնս պատուեալ մարդասիրապէս, այսպիսի ահաւոր եւ անպատում խորհրդոյ կարգեցեր սպասաւորս:

Диакон – Ев евэс хагагүтһян эз|Тер агачесцукһ.

Хор – Тер, вогормя!

Диакон – Ев евэс һаватов ев сэрбутһямб кащцукһ һ|ағотһс арраджи сэрбо Сегануй|с Астуцһо аһив. – Мі хэгчһив ев гайтһакгүтһямб, мі ненгүтһямб ев хораманкутһямб, мі патранокһ ев хабеутһямб, мі ерк|мәтүтһямб ев мі тһера|һаватүтһямб. Айл уғиғ варукһ, парз мәтокһ, миә|мит сэртив, катарял һаватов, лэцял сиров, лі ев арравелял аменайн горцһовкһ барүтһян – кащцукһ һ|ағотһс арраджи сэрбо Сегануй|с Астуцһо ев гәтцукһ з|оғормүтһян эз|шнорһс. һ|авур һайтнүтһян ев і мюсангам Галәстян Тяррән мөро ев Пһәркчі|һ һисуси Кһристоси, кецусце ев воғормесци.

Хор – Кецо, Тер, ев вогормя!

Արկ – Եվ խաղաղության համար ևս աղաչենք Տիրոջը:

Ղպ – Տէր, ողորմիր:

Արկ – Կարծյալ, հավատով և սրբությամբ և ահով աղոթքի կանգնենք Աստծու սուրբ սեղանի առջև՝ առանց (ծանր) խղճմտանքի և գայթակղության, առանց նենգության և խորամանկության, առանց պատրանքների և խաբէության, առանց երկմտության և թերահավատության: Այլ ուղիղ վարքով, պարզ մտքով, միամիտ սրտով, կատարյալ հավատով, լեցուն սիրով, ամեն տեսակ բարի գործերով լի և գերազանց աղոթքի կանգնենք Աստծու սուրբ սեղանի առջև, և գտնենք ողորմության շնորհներ՝ մեր Տէր ու Փրկիչ Հիսուս Քրիստոսի մյուս անգամ զալստյան և հայտնության օրը, թող Տէրը ողորմի և ապրեցնի մեզ: **Ղպ** – Ապրեցրո՛ւ, Տէր, և ողորմիր: **Քհ** – (ծածուկ բազկատարած) Չորությունների Տէր Աստված և բոլոր ստեղծագործությունների Արարիչ, որ անությունից ամեն ինչ երևան հանելով՝ գոյացրիր, որ նաև մարդասիրաբար պատվելով մեր հողեղեն բնությունը՝ այսպիսի ահավոր և անպատմելի խորհրդին սպասավոր կարգեցիր: Դու, Տէր, Ում պատարագում ենք այս պատարագները, ընդունիր մեզանից այս առաջադրությունը

Дкн. – Снова и снова миром Господу помолимся.

Хор – Господи, помилуй.

Дкн. – Снова и снова с верой и святостью встанем в страхе на молитву пред святым жертвенником Божиим. Не с надмением и соблазном, не с коварством и притворством, не с обольщением и обманом, не с сомнением и маловерием, но в праведном житии, с чистыми помыслами, невинным сердцем, совершенною верой, исполненные любви и приумноженные всеми добрыми делами. Встанем на молитву пред святым жертвенником Божиим, и обретем благодать милости в день откровения и Второго пришествия Господа нашего и Спасителя Иисуса Христа, да спасет и помилует.

Хор – Спаси, Господи, и помилуй. *Пока хор поет, священник, воздев руки, читает тайную молитву.*

Свщ. – Господи, Боже сил и Творец всего сущего, приведший все из небытия в бытие! Ты, по человеколюбию Своему почтивший наше бренное естество, определил нас на служение сего неизречимого и ужасного таинства. Ты, Господи, Которому мы приносим сию жертву, прими от нас предуготовление сие в таинство Тела и Крови Единородного Сына

Դու Տէր, որում պատարագենք
զպատարագիսս, ընկալ առ
ի մէնջ զառաջադրութիւնս
զայս, եւ աւարտեա՛ զսա ի
խորհրդականութիւն
մարմնոյ եւ արեան Միածնի
Քո, դեղ թողութեան մեղաց
պարգեւեա՛ ճաշակողացս ՚
զհացս զայս եւ զբաժակս:

*Քահանայն բացցէ կիսով չափ զծածկոց
սկհոյն, որպես զի երեւեացի սուրբ
նշխարն ի վերայ մաղզմային ըստ
եզերաց:*

Սրկ – Օրհնեա՛, տէր:

Քհ – (ի ձայն) Շնորհօք եւ
մարդասիրութեամբ Տեառն մերոյ
եւ Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի.
ընդ որում Քեզ Յօր, միանգամայն
եւ Յօգուոյդ Սրբոյ վայելէ փառք,
իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ
միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից.
Ամէն:

Գ. ՈՂՁՈՅՆ

Քհ – ՚ խաղաղութիւն ամենեցուն:

Դպ – Ամէն: Եւ ընդ հոգւոյդ քուն:

Սրկ – Աստուծոյ երկիրպագեսցուք:

Դպ – Առաջի Քո Տէր:

*Քահանայն փոքր ինչ հեռացեալ ի
տեղւոջէն կացցէ ձեռնամաձ յաջ կողմն
քովընտի ունելով զաչս իւր յընծայոն,
եւ նախասարկաւազն համբուրեալ
զսեղանն եւ զաջ քահանային ի ձայն
բարձր ասացէ,*

Սրկ – Ողջոյն տո՛ւք միմեանց ի
համբոյր սրբութեան, եւ որք ոչ էք

Священник – Шнорхокх ев
марда|сирутһямб Тяррэн меро ев
Пћэркчи|н һисуси Кћрицоси, энд
Ворум Кћез – һор, мiангамайн ев
һогвуй|д Сэрбо вайеле пћарркћ,
iшханутһюн ев патив, айжэм ев
мишт ев һавiтянэс һавiтениц. Амэн.

ПРИВЕТСТВИЕ ЦЕЛОВАНИЯ

– ՚ Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Хор – Ев энд һогвуй|д кһум.

Диакон – Астудһо еркэрпагесцукћ.

Хор – Арраджи Кћо, Тер.

Диакон – Воғджуйн тукћ мiмянц i
һамбуыр сэрбутһян, ев воркћ

և ամբողջացրու՛ սա Միածնիդ
մարմնի և արյան
խորհրդականութեան մեջ և
պարգևի՛ր մեզ՝ այս ՚ հացն ու
բաժակը ճաշակողներիս, մեղքերի
թողութեան դեղ:

*Քահանան կիսով չափ բացում է սկիհի
ծածկոցը, որպեսզի մաղզմայի եզրին
երևա սուրբ նշխարը:*

Սրկ – Օրհնի՛ր, տէր:

Քհ – (եղանակով) Շնորհներով
և Մարդասիրությամբ մեր Տիրոջ
և Փրկչի Յիսուս Քրիստոսի, որի
հետ Քեզ՝ Յօրը և միանգամայն Քո
Սուրբ Յօգուն վայելում է փառք,
իշխանություն և պատիվ, այժմ և
միշտ և հավիտյանս հավիտենից.
Ամէն:

Գ. ՈՂՁՈՒՅՆ

Քհ – ՚ խաղաղություն ամենքին:

Դպ – Ամէն, և քո հոգուն:

Սրկ – Աստուծոն երկրպագենք:

Դպ – Քո առաջ, Տէր:

*Քահանան մի փոքր հեռանալով
իր կանդնաձ տեղից, կանգնում է
ձեռնամաձ աջ կողմում կողքանց
հայացքը պահելով ընծայի վրա, և
նախասարկավազը, համբուրելով
սեղանն ու քահանայի աջը,
բարձրաձայն ասում է.*

Սրկ – Ողջոյն տվէք իրար Սուրբ
համբույրով. և ովքեր որ չեն

Твоего, и дай нам вкусить сей
† хлеб и чашу во исцеление и
оставление грехов.

*Приоткрывает воздух, покрывающий
дискос, чтобы проглядывалась
просфора.*

Дкн. – Благослови, владыка.
Свщ. (в голос) – Благодатью
и человеколюбием Господа нашего
и Спасителя Иисуса Христа, с Ним
же Отцу, равно и Святому Духу
подобает слава, держава и честь,
ныне и присно и во веки веков.
Аминь.

ПРИВЕТСТВИЕ

† Мир всем.

Хор – И с духом твоим.

Дкн. – Богу поклонимся.

Хор – Пред Тобою, Господи.

Дкн. – Приветствуйте друг друга
целованием святым. А те из

կարողք հաղորդիլ աստուածային խորհրդոյս, առ դրունս ելէ՛ք եւ աղօթեցէ՛ք:

Եւ իջեալ ընդ հիւսիսային աստիճանս տացէ զողջոյն երիցագունի քահանայիցն բոլորելոց առաջի բեմին ի փոքր ատենի. իսկ երիցագոյնն ի քահանայից տացէ ողջոյն յաջմէ եւ յահեկէ քահանայիցն եւ նոքա միմեանց եւ բոլոր ժողովրդեան. եւ նախասարկաւագն վերստին բարձրացի ի բեմն ընդ հարաւային աստիճանսն. եւ քահանայն դարձցի ի սեղանն եւ սքողեսցէ զսկիհն:

Դպ – Քրիստոս ի մէջ մեր յայտնեցաւ. Որ էնն Աստուած աստ բազմեցաւ. Խաղաղութեան ձայն հնչեցաւ, Սուրբ ողջունի հրաման տուաւ. Եկեղեցիս մի անձն եղել, Համբոյրս յօդ լրման տուաւ. Թշնամութիւնն հեռացաւ, Սէրն յընդհանուրս սփռեցաւ:

Արդ, պաշտօնեայք բարձեալ զձայն՝ Տու՛ք զօրհնութիւն ի մի բերան. Միասնական Աստուածութեանն, Որում սրովբէքն են սրբաբան:

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ Ա. ՆԱԽԵՐԳԱՆ

*Սրկ – Որք հաւատով կայք յանդիման սուրբ սեղանոյս արքայական, տեսէք բազմեալ զՔրիստոս Արքայն, եւ շուրջ պատեալ զօրք վերնական:

воч екѣ кароѣкѣ хаѣордил Аствацѣхайин Хорѣрдуй|с, арр друнс елекѣ ев аѣоѣецекеѣ! – Воѣджуйн дзеэ! Кѣристос і меѣдж мер ѣайтнецав.

Получающий приветствие отвечает: – Орѣнял є ѣайтнутѣюн|ѣн Кѣристоси!

Хор – Кѣристос і меѣдж мер ѣайтнецав; Вор Є|нн Аствацѣ аст базмецав. Хаѣаѣутѣян дзайн ѣәнчецав, Сурб воѣджуни храман тѣвав. Екеѣеци|с ми андз|н еѣев, ѣамѣуйр|ѣс ѣод лѣрман тѣвав. Тѣѣшнамутѣюн|ѣн ѣеррацав, Сер|н ѣ|ѣндѣханур|ѣс сѣпѣррецав.

Ард, паштоняйкѣ, бардзял ѣз|дзайн – Тукѣ з|орѣнутѣюн і ми беран, Миаснакан Аствацѣутѣян|н, Ворум сровбекеѣ|н єн сѣрба|бан.

կարող հաղորդվել աստվածային այս խորհրդին, դուրս եկեք դռան առջև և աղօթեցե՛ք:

Եվ իջնելով հյուսիսային աստիճաններով՝ ողջունում է բեմի առջև փոքր ատյանում բոլրաձև շարված քահանաներից ավագագույնին, իսկ ավագագույնը ողջունում է իրենից աջ ու ձախ կանգնած քահանաներին և նրանք՝ միմյանց ու ողջ ժողովրդին, և նախասարկավազը հարավային աստիճաններով կրկին բարձրանում է բեմ, քահանան շրջվում է դեպի սեղանն ու սքողում սկիհը:

Դպ – Քրիստոս մեր մեջ հայտնվեց, Որ էնն Աստված այստեղ բազմեց. Խաղաղության ձայն հնչեց. Սուրբ ողջույնի հրաման տրվեց. Եկեղեցին մեկ անձ եղավ. Այս համբույրը որպես կատարյալ կապ տրվեց. Թշնամությունը հեռացավ. Սերը բոլորի վրա սփռվեց: Ուրեմն, ո՛վ պաշտոնյաներ, ձայնը բարձրացնելով Միաբերան օրհնություն տվե՛ք Միասնական Աստվածությանը, Որի սրբասացներն են սերովբեները:

ԳՈՂՈՒԹՅՈՒՆ Ա. ՆԱԽԵՐԳԱՆՔ

*Սրկ – Դուք, որ հավատով կանգնել եք արքայական այս սուրբ սեղանի առջև, տեսեք բազմած Քրիստոս արքային և շրջապատված՝ վերին զորություններով:

вас, кои не могут причаститься Божественного таинства и стоят в дверях, молитесь.

Хор поет песнь, а дьякон спускается с Алтаря на амвон и передает приветствие священника старшему из присутствующих священнослужителей или одному из прихожан. Принявший приветствие передает его другим. Те, в свою очередь, передают приветствие дальше, и так от человека к человеку по всей церкви. Если передающий приветствие является священником, то он передает приветствие мирянам возложением руки. Если он не священник, то целованием. Передающий приветствие, целуя совершающего говорит:

Хор – Христос явился среди нас, Бог Сущий воссел здесь. Раздался глас мира, призывая К святым приветствиям. Церковь стала единой ипостасью, Целование дано как единение, Вражда удалилась, Любовь излилась повсеместно. Ныне, служители, возвысьте голос, Единоустно благословите Единосущное Божество, Священнословимое серафимами.

Оглашенные покидают церковь.

ВЕЛИЧАНИЕ ПРОЛОГ

Дкн. – Вы с верую стоящие перед царским алтарем, увидьте стоящего Христа, окруженного высшими силами.

*Ղպ – Վեր համբառնամք զաչս ունելով, եւ պաղատիմք զայս ասելով.

Չմեղս մեր մի՛ յիշեսցես, այլ գթութեամբ Քո քաւեսցես: Ընդ հրեշտակացն օրհնենք զՔեզ, եւ ընդ սրբոց Քոց, Տէ՛ր, փա՛նք Քեզ:

Սրկ – Ահիւ կացցուք, երկիւղիւ կացցուք, բարուք կացցուք, եւ նայեցարուք զգուշութեամբ:

Ղպ – Առ Քեզ Աստուած:

Սրկ – Պատարագ Քրիստոս մատչի անարատ Գառն Աստուծոյ:

Ղպ – Ողորմութիւն եւ խաղաղութիւն եւ պատարագ օրհնութեան:

Սրկ – Օրհնեա՛, տէ՛ր:

Քհ – Շնորհք, սէ՛ր եւ աստուածային սրբարար զօրութիւնն Զօր եւ Որդւոյ եւ Զոգւոյն Սրբոյ, եղիցի ընդ ձեզ, † ընդ ամենեսեանդ:

Ղպ – Ամէն: Եւ ընդ հոգւոյն քուն:

Սրկ – Չորունս, զորունս, ամենայն իմաստութեամբ եւ զգուշութեամբ: Ի վեր ընծայեցուցէք զմիտս ձեր աստուածային երկիւղիւ:

Ղպ – Ունիմք առ Քեզ, Տէր ամենակալ:

Սրկ – Եւ գոհացարուք զՏեառնէ բոլորով սրտիւ:

Ղպ – Արժան եւ իրաւ:

(Իսկ ի Հանդիսի աւուրս ոմանք զկնի արժան եւ իրաւին ասին զայս):

Диакон – Аһив каццукһ, еркюғив каццукһ, барвокһ каццукһ, ев найецарукһ эзгушутһямб!

Хор – Арр Кһез, Аствацһ!

Диакон – Патараг Кһристос матчи ан|арат Гарр|н Астуцһо.

Хор – Воғормутһюн ев хағағутһюн ев Патараг орһнутһян.

Священник – Шноркһ, сер ев аствацһайин сәрбарар зорутһюн|эн хор ев Вордво ев һогвуй|н Сәрбо еғици энд дзез † энд аменесян|д.

Хор – Амен. Ев энд һогвуй|д кһум.

Диакон – эЗ|дәрунс! эЗ|дәрунс!

аменайн імастутһямб ев эЗ|гушутһямб. Ի _ вер энцһайецуцекһ эЗ|мітәс дзер аствацһайин еркюғив.

Хор – Унимкһ арр Кһез, Тер Амена|кал!

Диакон – Ев гоһацарукһ эЗ|Тя ррне болоров сәртив.

Хор – Аржан ев ірав.

*Ղպ – Մեր աչքերը վեր ենք հառուն և պաղատուն ենք՝ այս ասելով. Մեր մեղքերը մի հիշիր, այլ Քո գթությամբ դրանք քավիր: Տէր, հրեշտակների հետ օրհնում ենք Քեզ և Քո սրբերի հետ՝ փառք Քեզ:

Սրկ – Ահով մնանք, երկյուղով մնանք, ուղիղ մնանք և նայենք զգուշությամբ:

Ղպ – Քեզ մոտ, ով Աստված:

Սրկ – Քրիստոսը՝ Աստծու անարատ Գառը, պատարագ է մատուցվում:

Ղպ – Ողորմություն և խաղաղություն, և օրհնության պատարագ:

Սրկ – Օրհնիր, տէ՛ր:

Քհ – Զոր և Որդու և Սուրբ Զոգու շնորհը, սերը և աստվածային սրբարար զորությունը † թող լինի ձեր բոլորի հետ:

Ղպ – Ամեն և քո հոգու հետ:

Սրկ – Ղռնե՛րը, (փակեք) դռնե՛րը ամենայն իմաստությամբ և զգուշությամբ: Աստվածային երկյուղով վեր ուղղեցե՛ք ձեր մտքերը:

Ղպ – Ամենակալ՝ Տէր, (մեր մտքերը) Քո վրա են հառած:

Սրկ – Ամբողջ սրտով գոհ եղեք Տիրոջից:

Ղպ – Արժանի է և իրավացի

(Իսկ Հանդիսավոր օրերին ոմանք «Արժան և իրավից» հետո այս են ասում):

Хор.– Смотри на тебя, мы умоляем: не вспоминай грехи наши, а прости их и милостью Своим отпусти их. Господи в месте с ангелами и святыми восхваляем Тебя, Слава Тебе.

Дкн. – Встанем со страхом, встанем с трепетом, встанем благопристойно и узрим с бдительностью.

Хор – Пред Тобою, Господи.

Дкн. – Жертвуется Христос – непорочный Агнец Божий.

Хор – Милость и мир, и жертва благословения.

Дкн. – Благослови, владыка.

Священник поворачивается к пастве, осеняет ее крестным знамением и произносит:

Свщ. *(в голос)* – Благодать, любовь и Божественная освящающая мощь Отца и Сына и Духа Святого † да пребудет с вами со всеми.

Хор – Аминь. И с духом твоим.

Дкн. – Двери, двери! Со всею премудростью и бдительностью! Возвысьте мысль вашу в страхе Божием.

Хор – Имеем к Тебе, Господь Вседержитель.

Дкн. – И возблагодарим Господа всем сердцем.

Хор – Достойно и праведно.

На праздничные дни после "достойно и праведно" говорят это:

*Սրկ – Եւ զստոյգ փրկութեան,
որ միշտ ընդ ամենայն տեղիս
գոհութիւն մատուցանենք Քեզ
Քրիստոս:

*Դպ – Որով եւ զիրաշալի
զյարութիւնդ Քո գովեն
զօրութիւնք:

*Սրկ – Սարսիւն սերովբէքն:

*Դպ – Դողան քերովբէքն:

*Սրկ – Եւ իշխանութիւնք վերին
պետութեանցն պար առեալ
քաղցր ձայնիւ եղանակեն եւ
ասեն.

*Մինչ նոքա երգին, քահանայն
ձեռնամած աղօթեսցէ:*

Քհ – (ի ծածուկ) Արժան
է ստուգապէս եւ իրաւ`
ամենայորդոր փութով միշտ
երկիրպագանելով փառաւորել
զՔեզ, Հայր ամենակալ:
Որ Քոյին անզննելի եւ
արարչակից Բանիւդ զանիծիցն
բարձեր զկրճիմն: Որ ժողովուրդ
ինքեան առեալ զեկեղեցի`
սեպիականեաց
զհաւատացեալս ի Քեզ:
Եւ զննելի բնութեամբ ըստ
ի կուսէն տնտեսութեան
հաճեցաւ բնակիլ ի մեզ: Եւ
նորագործ աստուածապէս
ճարտարապետեալ` զերկիրս
երկին արար:
Վասն զի որուն ոչն հանդուրժիին
առաջի կալ զուարթնոցն
ջոկք` զարհուրեալք ի
փայլակնացայտ եւ յանմատոյց
լուսոյ Աստուածութեանդ, եղեալ

*Սրկ – Քրիստոս, միշտ և
ամենուրեք մեր ստույգ
փրկութեան գոհութիւնը
մատուցում ենք Քեզ:

*Դպ – Որով և զորութիւնները
գովում են Քո իրաշալի
հարութիւնը:

*Սրկ – Սերովբէքները սարսում են,

*Դպ – Քերովբէքները դողում,

*Սրկ – Եվ վերին պետութիւնների
իշխանութիւնները պար բռնած`
քաղցր ձայնով երգում են և ասում:

*Մինչ նրանք երգում են, քահանայն
ձեռնամած աղօթում է:*

Քհ – (ծածուկ) Հայր ամենակալ,
իսկապէս արժանի է և
իրավացի, միշտ հոժարամիտ
փութով երկրպագելով,
փառավորել Քեզ:
Որ Քո անզննելի և արարչակից
խոսքով վերացրեցիր
անեծքի միջնորմը, Որը
Քեզ հավատացողներին
վերցնելով որպէս եկեղեցի
սեփականացրեց: Եվ տեսանելի
բնութեամբ, որ տնօրինարար
վերցրեց կույսից, հոժարեց
բնակվել մեր մեջ: Եվ
աստվածային նորագործ
ճարտարապետութեամբ երկիրը
երկնքի վերածեց:
Որովհետև Նա, Որի առջև
չէին համարձակվում մնալ
հրեշտակների գնդերը`
զարհուրելով Աստվածութեանդ
փայլակնացայտ և անմատչելի
լույսից, մեր փրկութեան համար

Դկն. – Христос всегда и везде наше
истинное спасение восхваление
преподносим Тебе.

Хор – Тем и восхваляют Твое
великое Воскресение.

*Пока хор поет, священник, воздев руки,
читает тайную молитву о воплощении
Сына Божия ради спасения людей и
придания им духовного облика в место
земного.*

ՏՎՈՒ. – Воистину достойно
и праведно со всем благоговением
неустанно поклоняться
Тебе и славить Тебя, Отец
Вседержитель, неисследимым
и созидательным Словом Своим
расторгший узы проклятия
и из верующего в Тебя народа
составивший избранную Церковь
Твою. И, воплотившись в осязаемое
естество через Деву, благоволил
обитать меж нас. И, божественно
воссоздав землю, сотворил ее
небом. Ибо Тот, пред Которым не
смели предстоять сонмы ангелов,
трепещущих от ослепительного
и неприступного света Божества,
сделался человеком ради нашего
спасения и придал нам духовный
облик вместо земного.

այդպիսիդ մարդ՝ յաղագս մերոյ փրկութեան, շնորհեաց մեզ ընդ երկնայինսն պարել զհոգեղէն պարս:

Սրկ – Օրհնեա՛, տէր:

Քհ – (ի ձայն) Եւ ընդ սերովբեսն եւ ընդ քերովբեսն միաձայն սրբասացութեամբ յօրինել նուազս, եւ համարձակապէս զոչելով աղաղակել ընդ նոսին եւ ասել:

Բ. ՅԻՇԱՏԱԿՆ

Ղպ – Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ Տեր զօրութեանց: Լի են երկինք եւ երկիր փառօք Քո: Օրհնութիւն ի բարձունս, օրհնեալ, որ եկիր եւ զալոցդ ես անուամբ Տեառն: Ովսաննա՛ ի բարձունս:

Քհ – (ի ծածուկ, բազկատարած) Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ ես ճշմարտապէս եւ ամենասուրբ, եւ ո՞վ որ պանծասցի բովանդակել բանիւ զՔո ի մեզ զանբաւ բարեգործութեանդ զեղմունս: Որ եւ անդէն իսկ ի նախնունն զանկեալն ընդ մեղօք զանազան եղանակօք խնամեալ սփոփեցեր, մարգարէիւք, օրինացն տուչութեամբ, քահանայութեամբ եւ ստուերակերպ երնջոցն մատուցմամբ:

Իսկ ի վախճանն աւուրցս այսոցիկ զբովանդակ իսկ զպարտեաց մերոց խզեալ զդատակնիք, ետուր մեզ զՈրդիդ

Священник – Ев энд сєровбєс|єн єв энд кєровбєс|єн мiа|дзайн сєрб|асацутњямб ħоринєл нєвагс єв ħамардзакա|пєс гочєлов агаґакєл энд носин єв асєл.

Хор. – Сурб, Сурб, Сурб, Тєр Зорутњянц! Лi єн єркiнкħ єв єркiр пħаррокħ Кħо. Орħнутњюн i бардзунс. Орħнял|д, вор єкiр єв галоц|д єс Анвамб Тяррн. Овсанна i бардзунс!

մարդ եղավ և շնորհեց մեզ երկնայինների հետ հոգեղէն պար պարել:

Սրկ – Օրհնի՛ր, տէր:

Քհ – (եղանակով) Եվ սերովբեների ու քերովբեների հետ միաձայն սրբասացությամբ հորինել նվազներ և նրանց հետ համարձակորեն զոչելով աղաղակել և ասել:

Բ. ՅԻՇԱՏԱԿ

Ղպ – Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ, Տեր զօրությունների, երկինքն ու երկիրըլի են Քո փառքով, օրհնութիւն բարձունքներում. օրհնյալ ես, որ եկար և զալու ես Տիրոջ անունով, օվսաննա՛ բարձունքներում:

Քհ – (ծածուկ, բազկատարած) Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ ես ճշմարտապէս և ամենասուրբ, և ո՞վ կարող է պարծենալ, Քո՛ մեր հանդեպ ունեցած անչափ բարեգործության զեղումները խոսքով բովանդակելու մեջ: Որ արդէն իսկ նախապէս մեղքերի տակ ընկածներից զանազան եղանակներով խնամելով սփոփեցիր, մարգարեներով, օրենքների տվչությամբ, քահանաներով և սովերակերպ երինջների զոհաբերությամբ: Իսկ այս օրերի վախճանին մեր բովանդակ պարտքերի դատավճիռները

Дкн. – Благослови, владыка.

Свщ. (в голос) – И вместе с сєрафимами и хєрувимами, єдиногласно свящєннословя, слагать пєснопения и, дерзновєнно вопия, взывать купно с ними и глаголить:

Все СТОЯТ!

ПОМИНОВЕНИЕ

Хор – Свят, свят, свят, Господь Сил; небо и земля исполнены славы Твоей. Слава в вышних. Благословен пришедший и грядущий во имя Господне! Осанна в вышних!

Пока хор поет, священник, воздев руки, читает тайную молитву.

Свщ. – Свят, свят, свят Ты и воистину Пресвятейший. И кто может похвалиться тем, что обоймет словом благодать Твою, безмерно на нас изливаемую?! Ибо даже подпавшего под грех прародителя нашего утешил Ты всяческим попечением – пророчествами, законоположениями, священством и сеновным приношением тельцов. А по совершении тех дней Ты раздрал рукопись грехов наших, даровав нам Единородного Сына Твоего как должника и жертву и помазанника, как Агнца и хлеб

Քո Միածին Պարտապան եւ Պարտս, Ձեռնումն եւ Օծեալ, Գառն եւ Երկնաւոր Հաց, Քահանայապետ եւ Պատարագ: Վասն զի Ինքնդ է բաշխող, եւ նոյն Ինքնդ բաշխի ի միջի մերում միշտ անծախապէս: Վասն զի եղեալ հաւաստեալ եւ առանց ցնորից մարդ, եւ անշփոթ միաւորութեամբ մարմնացեալ յԱստուածածնէն եւ ի սուրբ կուսէն Մարիամայ: Ճանապարհորդեաց ընդ ամենայն կիրս մարդկային կենցաղոյս առանց մեղաց, եւ յաշխարհակեցոյց եւ յառիթոն փրկութեան մերոյ եկեալ կամաւ ի խաչն:

Քահանայն երկրպագեալ սեղանոյն բացցէ զսկիհն եւ առցէ զնուիրեալ հացն ի ձեռս իւր եւ ասացէ:

Առեալ զհացն ի սուրբ, յաստուածային, յանմահ, յանարատ եւ յարարչագործ ի ձեռս Իւր՝ Ք օրհնեաց, զոհացաւ, երեկ եւ ետ Իւրոց ընտրեալ, սուրբ եւ բազմեալ աշակերտացն ասելով.

Սրկ – Օրհնեա՛, տէր:

Քահանայն զսուրբ հացն մատամբք երկուց ձեռացն ըմբռնեալ ասացէ ի ձայն:

Քհ – (ի ձայն) Առէ՛ք, կերէ՛ք, այս է ՄԱՐՄԻՆ ԻՄ, որ վասն ձեր եւ բազմաց բաշխի՛ ի քաւութիւն եւ ի թողութիւն մեղաց:

Ղպ – Ամեն:

Священник – Аррекһ, керекһ, айс е МАРМІН ІМ, вор васән дзер ев базмац башхи – і кһавутһюн ев і тһоғутһюн меғац.

Хор – Амен.

խզելով՝ Քո Միածին Որդուն տվեցիր մեզ, որպես Պարտապան և Պարտք, Ողջակեզ և Օծյալ, Գառ և Երկնավոր Հաց, Քահանայապետ և Պատարագ: Քանի որ Ինքն է բաշխողը և նույն Ինքն է բաշխվում մեր մեջ միշտ անսպառորեն: Որովհետև հաստատապես և առանց ցնորքի մարդ դառնալով և անշփոթ միավորությամբ մարմնանալով Աստվածածնից և Սուրբ Կույս Մարիամից, մարդկային կենցաղի բոլոր կրքերի միջով ճանապարհորդեց առանց մեղքի: Եվ աշխարհի և մեր փրկության համար կամավոր կերպով եկավ խաչվելու:

Քահանան երկրպագելով սեղանին, բացում է սկիհը և իր ձեռքն է վերցնում նվիրաբերված հացը և ասում է. հացը վերցնելով իր աստվածային, սուրբ, անմահ, անարատ և արարչագործ ձեռքը, Ք օրհնեց, զոհացավ, բեկանեց և տվեց իր սուրբ, ընտրյալ և բազմած աշակերտներին, ասելով.

Սրկ – Օրհնի՛ր, տէր:

Քահանան սուրբ հացը երկու ձեռքերի մատներով բռնած, բարձրաձայն ասում է.

Քհ – (եղանակով) Առէ՛ք, կերէ՛ք, այս է ԻՄ ՄԱՐՄԻՆը, որը բաշխվում է ձեր և շատերի համար որպես մեղքերի քավություն և թողություն:

Ղպ – Ամեն:

небесный, как первосвященника и приношение. Ибо Он Сам преподносящий и Он же преподносимый нам – вечно неистощимый. Ибо Он был человек истинно, а не призрачно, неслитным соединением воплотясь от Богородицы и Святой Девы Марии и безгрешно перенеся все бремя человеческого бытия. Спаситель мира и основание спасения нашего взошел добровольно на крест.

Дкн. – Благослови, владыка.

Священник кланяется престолу, снимает воздух и, держа просфору пальцами обеих рук поднимая вверх, произносит (в голос):

Свщ. – Примите, ядите: сие есть Тело Мое, за вас и за многих предаваемое во искупление и отпущение грехов.

Хор – Аминь.

Քաճանայն զսուրբ մարմինն մաղղմայիւ եղեալ ի վերայ սեղանոյն, եւ առեալ ի ձեռս իւր զսկիհն ասասցէ ի ծածուկ:

Քհ – (ի ծածուկ) Նոյնպէս եւ զբաժակն առեալ, † օրհնեաց, զոհացաւ, էարբ եւ ետ Իւրոց ընտրեալ, սուրբ եւ բազմեալ աշակերտացն ասելով:

Սրկ – Օրհնեա՛, տէր:

Քաճանայն երկու ձեռամբ փոքր ինչ ի սեղանոյն վերացուցեալ զսկիհն ասասցէ ի ձայն:

Քհ – (ի ձայն) Արբէք ի սմանէ ամենեքեան. այս է ԱՐԻԻՆ ԻՍ ՆՈՐՈՅ ՈՒԽՏԻ, որ յաղագս ձեր եւ բազմաց հեղանի՛ ի քաւութիւն եւ ի թողութիւն մեղաց:

Ղպ – Ամեն: Հայր երկնաւոր, որ զՈրդիդ Քո ետուր ի մահ վասըն մեր պարտապան պարտեաց մերոց, հեղմամբ արեան Նորա, աղաչեմք զՔեզ, ողորմեա՛ Քո բանաւոր հօտի:

Քաճանայն եղեալ զմաղղմայն ի վերայ սկիհոյն սքողեսցէ:

Քհ – (ի ծածուկ) Եւ զսոյն միշտ Իւր յիշատակ առնել՝ պատուիրան աւանդեաց մեզ բարերար Որդիդ Քո Միածին: Եւ իջեալ ի ստորին վայրս մահու՝ մարմնովն զոր ի մերմէս ընկալաւ յազգակցութենէ, եւ զնիզս դժոխոցն աղարտեալ հզօրեղապէս, զՔեզ միայն ծանոյց մեզ ճշմարիտ Աստուած, զԱստուածդ կենդանեաց եւ մեռելոց:

Священник – Арбекh i смане аменекhян, айс є АРЮН ІМ Норо Ухти, вор һаґаґәс дзер ев базмац һеґани – i кһавутһюн ев i тһоғутһюн меґац.

Хор – Амен. һайр Еркнавор, вор з|Орди|д Кһо е|тур i маһ васән мер партапан партяц мероц, һеґмамб Арян Нора, аґачемкһ әз|Кһез, воґормя Кһо банавор хоти.

Քաճանան սուրբ մարմինը մաղղմայով զնկրով սեղանի վրա և ձեռքն առնելով սկիհը՝ ծածուկ ասում է:

Քհ – (ծածուկ) Նոյնպէս և բաժակը վերցնելով՝ † օրհնեց, զոհացաւ, խմեց և տվեց Իր սուրբ, ընտրյալ և բազմած աշակերտներին, ասելով:

Սրկ – Օրհնի՛ր, տէր:

Քաճանան երկու ձեռքով սկիհը սեղանից փոքրինչ բարձրացնելով բարձրաձայն ասում է:

Քհ – (եղանակով) Բոլորդ խմեցե՛ք սրանից. այս է ՆՈՐ ՈՒԽՏԻ ԻՍ ԱՐՅՈՒՆը, որ թափվում է ձեր և շատերի համար, որպէս մեղքերի քավութիւն և թողութիւն:

Ղպ – Ամեն: Հայր երկնավոր, որ Քո Որդուն մահվան հանձնեցիր մեզ համար, որպէս մեր մեղքերի պարտապան. Նրա թափած արյամբ, աղաչում ենք Քեզ, ողորմի՛ր Քո բանավոր հոտին:

Քաճանան մաղղման սկիհի վրա զնկրով ծածկում է այն:

Քհ – (ծածուկ) Քո բարերար Միածին Որդին մեզ պատվիրան ավանդեց, որպէսզի այս միշտ կատարենք Իր հիշատակի համար: Եվ մեր ազգակցութիւնից ընդունած մարմնով մահվան ստորին վայրն իջնելով՝ դժոխքի նիզերը հզօրապէս խորտակեց և Քեզ միայն ճանաչեցրեց որպէս ճշմարիտ Աստված, Աստված ողջերի և մեռածների:

Свщ.(тайно) – Также взявши и чашу, † благословил ее, и, возблагодарив, отпил и дал возлежавшим с Ним святым, избранным ученикам Своим, говоря:

Дкн. – Благослови, владыка.

Положив дискос с Пресвятым Телом на престол, священник берет в руки чашу и, подняв ее над алтарем, произносит (в голос):

Свщ. – Пейте из нее все: сия есть Кровь Моя Нового Завета, за вас и за многих изливаемая во искупление и отпущение грехов.

Хор – Аминь. Отец небесный, отдавший Сына Твоего на смерть за нас как должника за грехи наши, ради пролитой Крови Его молим Тебя, помилуй разумную паству Твою.

Священник читает тайную молитву.

Свщ. – И заповедал нам благодетельный Единородный Сын Твой совершать сие в Его воспоминание и, нисшедши в преисподнюю в теле, принятом сродством с нами, могущественно сокрушил затворы ада и показал нам Тебя, едино истинного Бога, Бога живых и умерших. И ныне мы, Господи, согласно той заповеди совершая сие спасительное таинство Тела и

*Եւ կալեալ զսկիհն երկոքումք ձեռօք,
ասացէ ի ծածուկ:*

Եւ արդ մեք Տէր, ըստ այսմ հրամանատրութեան յառաջ բերեալ զայս խորհուրդ փրկական մարմնոյ եւ արեան Միածնի Քո: Յիշենք զԴորա, որ վասն մեր զփրկագործ չարչարանսն, զկենսատու խաչելութիւնն, զերեքօրեայ թաղումնն, զերանելի յարութիւնն, զաստուածապէս համբարձումնն, զնստելն ընդ Աջմէ Քո, Յայր, զահաւոր եւ զփառաւորեալ զմիւսանգամ զալուստն խոստովանիմք եւ օրհնենք:

Սրկ – Օրհնեա՛, տէր:

*Քահանայն զսուրբ խորհուրդն
վերացուցեալ ի սեղանոյն սակաւ ինչ,
մատուցէ առ Հայր ասելով:*

Քհ – (ի ձայն) Եւ զՔոյս ի Քոյոց Քեզ մատուցանենք ըստ ամենայնի եւ յաղագս ամենեցուն:

Ղպ – Յամենայնի օրհնեալ ես Տէ՛ր, օրհնենք զՔեզ, զովենք զՔեզ, զոհանամք զՔէն, աղաչենք զՔեզ, Տէր Աստուած մեր:

*Մինչ նոքա երգեն քահանայն զսուրբ
խորհուրդն եղեալ ի վերայ սեղանոյն,
բազկատարած աղօթեցէ:*

Քհ – (ի ծածուկ) ՉՔեզ արդարեւ Տէր Աստուած մեր զովենք, եւ զՔէն զոհանամք հանապազ, որ զանց արարեր զմերով անարժանութեամբս, այսպիսի ահաւոր եւ անպատում խորհրդոյ կարգեցեր սպասաւորս:

Священник – Ев эз|Кхуйс і Кхуйоц Кһез матуцанемкһ эст аменайни ев һагагәс аменещун.

Хор – һ|аменайни орһнял ес, Тер, орһнемкһ эз|Кһез, говемкһ эз|Кһез, гоһанамкһ эз|Кһе|н, аҫачемкһ эз|Кһез, Тер Аствацһ мер.

*Եվ սկիհը երկու ձեռքերով բռնելով
ասում է ծածուկ.*

Եվ հիմա մենք, ո՛վ Տէ՛ր, տրված այս հրամանի համաձայն, կատարելով Քո Միածնի փրկական մարմնի և արյան խորհուրդը, հիշում ենք մեզ համար Նրա կրած փրկագործ չարչարանքը, կենսատու խաչելությունը, երեքօրյա թաղումը, երանելի հարությունը, աստվածապէս համբարձումը և Քո աջ կողմում նստելը, ո՛վ Հայր և Նրա ահավոր և փառավոր մյուս զալուստը, խոստովանում ենք և օրհնում:

Սրկ – Օրհնի՛ր, տէ՛ր:

*Քահանան սուրբ խորհուրդը սեղանից
փոքր ինչ բարձրացնելով, մատուցում է
Հորը, բարձրաձայն ասելով.*

Քհ – (եղանակով) Եվ Քոնը, Քոնը եղողներից Քեզ ենք մատուցում ամեն կերպ և ամենքի համար:

Ղպ – Ամեն ինչում օրհնյալ ես Տէր, օրհնում ենք Քեզ, զովում ենք Քեզ, զոհանում ենք Քեզանից, աղաչում ենք Քեզ, մեր Տէր Աստված:

*Մինչ նրանք երգում են, քահանան
սուրբ խորհուրդը զնելով սեղանին,
բազկատարած ծածուկ աղօթում է.*

Քհ – (ծածուկ) Մեր Տէր Աստված, արդարև զովում ենք Քեզ և միշտ զոհանում Քեզանից, որ մեր անարժանությունը զանց առնելով, այսպիսի ահավոր և անպատմելի խորհրդին

*Двумя руками берет чашу и говорит
тайно.*

Крови Единородного Сына Твоего, вспоминаем Его спасительное ради нас страдание, живоносное Распятие, трехдневное Погребение, блаженное Воскресение и божественное Вознесение, восседание одесную Тебя Отца, ужасное и славное Второе Его пришествие. Исповедуем и благословляем.

Джн. – Благослови, владыка.

*Священник поднимает святые Дары
ввысь, к Отцу Небесному, произнося
(в голос):*

Свщ. – Твое от Твоего Тебе приносим от всех и за всех.

Песнь восхваления

Хор – Во всем благословен Ты, Господь. Благословляем Тебя, восхваляем Тебя; благодарим Тебя, молимся Тебе, Господь Бог наш.

*Хор поет, а священник возлагает святые
Дары на престол и тайно молится.*

Свщ. – Воистину, Господь Бог наш, Тебя воспевает, Тебя вседневно благодарим за то, что Ты, презрев нашу недостойность, поставил нас служителями столь ужасного и неизречимого

Ո՛չ յաղագս մերոց ինչ բարեգործութանց, յորոց յոյժ թափուր ենք եւ միշտ ունայն գտանիմք հանապազ, այլ ի Քո բազմագեղ ներողութիւնդ ցանկ ապաւինեալ համարձակիմք մերձենալ ի սպասաւորութիւն մարմնոյ եւ արեան Միածնի Քոյ Տեառն մերոյ եւ Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի, որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամեն:

Գ. ՎԵՐԱԿՈՉՈՒՄ

Սրկ – Օրհնեա՛, տէր:
Քհ – (ի ձայն) † Խաղաղութիւն ամենեցուն:
Դպ – եւ ընդ հոգւոյդ քուն:
Սրկ – Աստուծոյ երկիրպագեսցուք:
Դպ – Առաջի Քո, Տէ՛ր: Որդի Աստուծոյ, որ պատարագեալ Յօր ի հաշտութիւն հաց կենաց բաշխիս ի մեզ, հեղմամբ արեան Քոյ սուրբ, աղաչենք զՔեզ, ողորմեա՛ արեամբ Քով փրկեալ հօտի:

Մինչ նոքա երգեն քահանայն խոնարհեալ երկիր պազէ սեղանոյն եւ ասացէ զաղօթն:

Քհ – (ի ծածուկ) Երկիրպագանենք եւ աղաչենք եւ խնդրենք ի Քէն բարերար Աստուած: Առաքեա՛ ի մեզ եւ յառաջի եղեալ ընծայս յայս զմշտնջենաւորակից Քո եւ զէակից Սուրբ Յոգիդ:

Священник – † ХагагуԿԻոն аменецун.
Хор – Ев энд hogвуй|д khум.
Диакон – АстуцԻо еркэрагесцукԻ.
Хор – Арраджи KԻо, Тер. Ворди АстуцԻо, вор патарагял hor i hаштуԿԻоն ; haц кенац башхис i мез, heғмамб Арян KԻо сурб, ағачемкԻ эз|KԻез, воғормя Арямб KԻов пԻэркял хоти.

սպասավոր կարգեցիր: Ոչ թե մեր որևէ բարեգործության համար, որից խսպառ զուրկ ենք և միշտ գտնվում ենք ձեռնունայն, այլ Քո հորդառատ ներողամտությանը ապավինելով, համարձակվում ենք մոտենալ Քո Միածնի՝ մեր Տեր և Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի մարմնի և արյան սպասավորությանը, Որին վայել է փառք, իշխանություն և պատիվ, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. Ամեն:

Գ. ՎԵՐԱԿՈՉՈՒՄ

Սրկ – Օրհնի՛ր, տէ՛ր:
Քհ – † Խաղաղություն ամենքին:
Դպ – Եվ քո հոգուն:
Սրկ – Աստծուն երկրպագենք:
Դպ – Քո առաջ, Տէ՛ր: Որդի Աստծո, որ Յայրը մեզ հետ հաշտեցնելու համար պատարագվելով, բաշխվում ես մեր մեջ որպես կենաց հաց, աղաչում ենք Քեզ՝ Քո Սուրբ արյան հեղմամբ ողորմի՛ր Քո արյամբ փրկված հոտին:

Մինչ նրանք երգում են, քահանան խոնարհվելով երկրպագում է սեղանին և ծածուկ ասում այս աղօթքը.

Քհ – (ծածուկ) Ո՛վ բարերար Աստված երկրպագում, աղաչում և խնդրում ենք Քեզանից՝ մեզ և մատուցված այս ընծայի վրա ուղարկի՛ր Քո մշտնջենավորակից և էակից Սուրբ Յոգուն:
Ապա բացելով սկիհի ծածկոցը, մաղման վերջնում է ձախ ձեռքը

таинства – не за благодеяния какие, коих мы не свершали и всечасно пребываем вотще. Но, упоая на преизобильную милость Твою, дерзаем приблизиться к служению Тела и Крови Единородного Твоего, Господа нашего и Спасителя Иисуса Христа, Которому подобает слава, господство и честь, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

ВОЗВРАНИЕ

Дкн. – Благослови, владыка.
Свщ. – † Мир всем.
Хор – И с духом твоим.
Дкн. – Богу поклонимся.
Хор – Пред Тобою, Господи. Сын Божий, пожертвовавший Себя Отцу ради примирения, хлебом жизни преподаешь нам; пролитием святой Крови Твоей молим Тебя, помилуй Кровью Твоею искупленную паству.

Пока хор поет, священник, преклонившись перед святым престолом, читает тайную молитву:

Свщ. – Поклоняемся Тебе, молим и просим Тебя, благодетельный Боже, ниспошли на нас и на предпоставленное сие приношение Святого Духа – присносущного и единосущного с Тобою.
Затем, сняв воздух с чаши, берет дискос с просфорой, трижды осеняет

Ապա բացեալ զծածկոց սկհոյն, առցէ
յահեակ ձեռն զմաղզմայն, եւ երիցս
խաչակնքեսցէ զտուրբ հացն, եւ
նախասարկաւագին կացեալ առընթեր
քահանային մեծաւ երկիւղիւ եւ
զողութեամբ խնկարկեսցէ:

Քհ – (ի ցած) Որով զհացս †
օրհնեալ մարմին ճշմարտապէս
արասցես Տեառն մերոյ եւ
Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի
(կրկնեա երիցս):

Սրկ – (ի ցած) Ամեն:
Եւ եղեալ զմաղզմայն ի վերայ
սեղանոյն, առցէ յահեակ ձեռն զսկիհն,
եւ խաչակնքեսցէ երիցս ասելով:

Քհ – (ի ցած) Որով զհացս †
օրհնեալ մարմին ճշմարտապէս
արասցես Տեառն մերոյ եւ
Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի

Սրկ – (ի ցած) Ամեն:
Ապա զմաղզմայն հանդերձ սուրբ
մարմնովն եղեալ ի վերայ սկհոյն,
խաչակնքեսցէ երիցս՝ ասելով:

Քհ – (ի ցած) Որով զհացս եւ
զգինիս † օրհնեալ մարմին
ճշմարտապէս արասցես Տեառն
մերոյ եւ Փրկչին Յիսուսի
Քրիստոսի, փոխարկելով Յոգուով
Քո Սրբով (կրկնեա երիցս):

Սրկ – (ի ցած) Ամեն: (Ի Չայն)
Օրհնեա՛, տէր:

Ապա համբուրեալ քահանայն զսեղանն,
սքօղեսցէ զսկիհն:

Քհ – (ի ձայն) Որպէս զի եղիցի
սա ամենեցուն մեզ մերձեցելոցս
յանդատապարտութիւն, ի
քաւութիւն եւ ի թողութիւն մեղաց:

Священник – Ворпес _ зи егици
Са аменѣцун мез мердзецелюцѣс –
h|an|datapartutyhюн, i khavutyhюн ев
i thofutyhюн meґaц.

և երեք անգամ խաչակնքում է
սուրբ հացը, իսկ նախասարկաւագը՝
կանգնելով կողքին՝ խնկարկում է:

Քհ – (ցածր) Որով այս հացն †
օրհնելով՝ ճշմարտապէս դարձնես
մեր Տեր և Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի
Սարմինը (կրկնել երեք անգամ):

Սրկ – Ամեն:
Եվ մաղզման դնելով սեղանին, ձախ
ձեռքն է վերցնում սկիհը և երեք անգամ
խաչակնքում է՝ ասելով:

Քհ – (ցածր) Եվ այս Բաժակն
օրհնելով՝ ստուգապէս դարձնես
մեր Տեր և Փրկիչ Յիսուս
Քրիստոսի Արյունը (կրկնել երեք
անգամ):

Սրկ – Ամեն:
Ապա մաղզման սուրբ մարմնով
հանդերձ դնելով սկիհի վրա, երեք
անգամ խաչակնքում է՝ ասելով:

Քհ – (ցածր) Որով այս հացն ու
զինին † օրհնելով՝ ճշմարտապէս
դարձնես մեր Տեր և Փրկիչ
Յիսուս Քրիստոսի մարմինն ու
արյունը՝ փոխարկելով Քո Սուրբ
Յոգով (կրկնել երեք անգամ):

Սրկ – (ցածր) Ամեն: (Եղանակով)
Օրհնի՛ր, տէր:

Ապա քահանան, համբուրելով սեղանը,
սքօղում է սկիհը:

Քհ – (եղանակով)
Որպեսզի սա մեզ՝ բոլոր
մոտեցողներիս համար լինի
անդատապարտություն, մեղքերի
քաղութիւն և թողութիւն:

крестным знаменем святой хлеб и
кадит, встав рядом с протодиаконом.
Свщ. (тайно) – Чрез Которого
сей хлеб благословив, + соделай
истинным Телом Господа нашего
и Спасителя Иисуса Христа.

Дкн. (тихо) – Аминь.
Священник кладет дискос на престол,
берет в руку чашу, трижды осеняет ее
крестным знаменем со словами:

Свщ. (тайно) – И чашу сию
благословив, соделай истинной
Кровью Господа нашего и
Спасителя Иисуса Христа.

Дкн. (тихо) – Аминь.
Священник возлагает дискос со
Святым Телом на чашу и трижды
творит крестное знамение со словами:

Свщ. (тайно) – Чрез Которого сей
хлеб и вино † благословив, соделай
истинным Телом и Кровью Господа
нашего и Спасителя Иисуса
Христа, преложив Духом Твоим
Святым.

Дкн. (тихо) – Аминь.
Благослови, владыка.

Священник целует престол
и покрывает чашу.

Свщ. – Да будет сие всем нам
причащающимся не в осуждение,
но во искупление и отпущение
грехов.

Դ. ՅԻՇԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Ղպ – Հոգի Աստուծոյ, որ զփառակցի Քո զխորհուրդ իջեալ ի յերկնից կատարես ի ծեռն մեր, հեղմամբ արեան Սորա, աղաչենք զՔեզ. հանգո՛ զհոգիս մեր ննջեցելոցն:

Քահանայն ոչ եւս խաչակնքեցէ այսուհետեւ ի վերայ խորհրդոյն. եւ զձեռան խոնարհ ազոյն քան զսկիհն տարածեցէ, եւ զաչան միշտ առ սուրբ խորհուրդն յառեալ ունիցի:

Քհ – (ի ծածուկ) Սովաւ շնորհեա՛ զսէր, զհաստատութիւն եւ զըղծալի զխաղաղութիւն ամենայն աշխարհի: Սրբոյ Եկեղեցւոյ եւ ամենայն ուղղափառ եպիսկոպոսաց, քահանայից, սարկաւազաց, թագաւորաց աշխարհի, իշխանաց, ժողովրդոց, ճանապարհորդելոց, նաւելոց, կապելոց, վտանգելոց, աշխատելոց, եւ որք ի պատերազմունս բարբարոսաց: Սովաւ եւ օդոց շնորհեա՛ զբարեխառնութիւն, եւ անդոց՝ զպտղաբերութիւն, եւ ախտացելոց ի պէսպէս ցաւս՝ փութապէս զառողջութիւն: Սովաւ հանգո՛ զամենեսեան յառաջագոյն ի Քրիստոս զննջեցեալսն [զնախահարս, զհայրապետս, զմարգարէս, զառաքեալս, զվկայեալս], զեպիսկոպոսունս, զերիցունս, զսարկաւազունս, եւ զքնաւ ուխտ

Хор – hori Астуцхо, вор з|п|һарракци Кхо з|Хорһурд иджял i h|еркниц катарес i дзерр|ән мер, һеғмамб Арян Сора, ағачемкһ әз|Кһез, һанго з|һогіс мер һәнджецецлоц|н.

Դ. ՀԻՇԱՏԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ղպ – Հոգի Աստծո, որ երկնքից իջնելով Քո փառակցի խորհուրդն ես մեր ձեռքով կատարում, աղաչում ենք Քեզ՝ Սրա արյան հեղումով հանգիստ տուր մեր ննջեցյալների հոգիներին:

Այսուհետև քահանան այլևս չի խաչակնքում խորհրդի վրա և ձեռքը սկիհից ավելի ցածր է տարածում և հայացքը միշտ դեպի սուրբ խորհուրդն է պահում:

Քհ – (ծածուկ) Տէր, սրանով շնորհի՛ր սեր, կայունութիւն և ըղձալի խաղաղութիւն ամբողջ աշխարհին, սուրբ եկեղեցուն, բոլոր ուղղափառ եպիսկոպոսներին, քահանաներին, սարկավազներին, աշխարհի թագավորներին, իշխաններին, ժողովուրդներին, ճանապարհորդներին, նավորներին, բանտարկյալներին, վտանգի ենթարկվածներին, նեղվածներին և նրանց, ովքեր բարբարոսների դէմ պատերազմի մեջ են: Սրանով շնորհի՛ր նաև եղանակին՝ բարեխառնութիւն, անդաստ աններին՝ պտղաբերութիւն և զանազան ախտերով հիվանդացածն երին արագ ապաքինում: Սրանով հանգիստ շնորհի՛ր նախկինում ի Քրիստոս վախճանված բոլոր ննջեցյալներին՝ նախահայրերին, հայրապետներին, մարգարեներին, առաքյալներին, վկայվածներին,

ПОМИНОВАНИЕ

Хор – Дух Божий! Сшедши с небес, Ты чрез нас совершаешь таинство сославимого с Тобою. Пролитием Крови Его молим Тебя, упокой души усопших наших.

Священник читает тайную молитву:

Свщ. (*тайно*) – Сим даруй любовь, незыблемость и вожделенный мир всему миру, святой Церкви и всем православным епископам, священникам, диаконам, царям, князьям, народам, путникам, мореходам, узникам, подвергающимся опасности, утружденным и сражающимся с варварами. Сим даруй также благорастворение воздуха и плодородие земле, а томящимся всевозможными недугами – выздоровление скорое. Сим упокой всех прежде почивших во Христе праотцев, патриархов, пророков, апостолов, мучеников, епископов, иереев, дьяконов и весь причт святой Церкви Твоей, и весь мирской чин – мужей и жен, в вере почивших.

եկեղեցւոյ Քոյ սրբոյ: Եւ զամենեսեան որք յաշխարհական կարգէ զարս եւ զկանայս հաւատով վախճանեալս:

Սրկ – Օրհնեա՛, տէր:

Քհ – (ի ձայն) Ընդ որս եւ մեզ այց արասցես, բարերար Աստուած, աղաչեմք:

Դպ – Յիշեա՛, Տէր, եւ ողորմեա՛:

Քհ – Աստուածածնին սրբոյ կուսին Մարիամու, եւ Յովհաննու Սկրտչին, Ստեփանոսի նախավկային, եւ ամենայն սրբոց, եղիցի յիշատակ ի սուրբ պատարագս, աղաչեմք:

Դպ – Յիշեա՛, Տէր, եւ ողորմեա՛:

Սարկաւազունք անցցեն յաջակողմն սեղանոյն եւ կացցեն կարգաւ, եւ նախասարկավազին յառաջ մաստուցեալ քարոզեացէ՛:

Սրկ – Առաքելոց սրբոց, մարգարէից, վարդապետաց, մարտիրոսաց, եւ ամենայն հայրապետաց սրբոց, առաքելագործ եպիսկոպոսաց, երիցանց, ուղղափառ սարկաւազաց, եւ ամենայն սրբոց, եղիցի յիշատակ ի սուրբ պատարագս, աղաչեմք:

Դպ – Յիշեա՛, Տէր, եւ ողորմեա՛:

Յարովթեան կիւրակիից զայս ասա՛:

Սրկ – Օրհնեալ, գովեալ եւ փառաւորեալ, հրաշալի եւ աստուածազարդ Յարութեանն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ երկիր պագանեմք:

Священник – Энд ворс ев мез айц арасцес, барерар Аствацц, агачемкх.

Хор – һишы, Тер, ев воформа.

Священник – Астваццһа|ццһни|н сэрбо Куси|н Маріаму ев һовһанну Мэкэртчи|н, әСтепһаноси Нахавэкайи|н ев аменайн сэрбоц еғици һишатак і сурб Патараг|с, агачемкх.

Хор – һишы, Тер, ев воформа.

Диакон – Арракһелоц сэрбоц, маргареіц, вардапетац, мартиросац ев аменайн һайра|петац сэрбоц, арракһелагорцц епископосац, ерицанц, уғға|пһарр саркавагац ев аменай сэрбоц, еғици һишатак і сурб Патараг|с, агачемкх.

Хор – һишы, Тер, ев воформа.

Диакон – Орһнял, говял ев пһарраворял, һрашалі ев астваццһа|зард һарутһян|ән (Терутһян|ән, һайтнутһян|ән,...) Кһристоси Астуццо меро еркірпаганемкх.

եպիսկոպոսներին, երեցներին, սարկավազներին և Քո սուրբ եկեղեցու ամբողջ ուխտին և բոլորին, որ աշխարհական դասից են՝ հավատով վախճանված տղամարդկանց և կանանց:

Սրկ – Օրհնի՛ր, տէ՛ր:

Քհ – (եղանակով) Որոնց հետ նաև մեզ այցելիր, Բարերար Աստված, աղաչում ենք:

Դպ – Հիշի՛ր Տէ՛ր, և ողորմի՛ր:

Քհ – Սուրբ կույս Մարիամ Աստվածածնի, Հովհաննես Սկրտչի, Ստեփանոս Նախավկայի և բոլոր սրբերի հիշատակը թող լինի այս սուրբ պատարագին, աղաչում ենք:

Դպ – Հիշի՛ր Տէ՛ր, և ողորմի՛ր:

Սարկավազներն անցնում են սեղանի աջ կողմը և կարգով կանգնում, և նախասարկավազն առաջ դալով քարոզում է՛:

Սրկ – Սուրբ առաքյալների, մարգարեների, վարդապետների, մարտիրոսների, բոլոր սուրբ հայրապետների, առաքելագործ եպիսկոպոսների, երեցների, ուղղափառ սարկավազների և բոլոր սրբերի հիշատակը նույնպես թող լինի այս սուրբ պատարագին, աղաչում ենք:

Դպ – Հիշի՛ր Տէ՛ր, և ողորմի՛ր:

Հարովթյան կիրակիներին

Սրկ – Երկրպագում ենք մեր Քրիստոս Աստծո՝ օրհնյալ, գովյալ և փառավորյալ, հրաշալի և աստվածազարդ Հարությանը:

Դկն. – Благослови, владыка.

Свщ. (*в голос*) – С ними же посети и нас, Боже благодетельный, – молимся.

Хор – Помяни, Господи, и помилуй.

Свщ. (*в голос*) – Богородицы Пресвятой Девы Марии и Иоанна Крестителя, первомученика Стефана и всех святых память да будет в сей святой Литургии, – молимся.

Хор – Помяни, Господи, и помилуй.

Диаконы переходят вправо от престола и становятся по чину. Протодиакон выступает вперед и возглашает:

Դկն. – Святых апостолов, пророков, учителей, мучеников и всех святых патриархов, равноапостольных епископов, иереев, православных диаконов и всех святых память да будет в сей святой литургии, – молимся.

Хор – Помяни, Господи, и помилуй.

Դկն. – Благословенному, восхвалимому и славословимому, чудесному и Богом украшенному Воскресению Христову поклонимся.

Պարսամայ, Յովհաննիսեանց եւ Սիմեօնեանց, սրբոց Ոսկեանց եւ Սուքիասեանց, եւ ամենայն սրբոց հարց եւ աշակերտելոց նոցին ընդ տիեզերս, եղիցի յիշատակ ի սուրբ պատարագս, աղաչենք:

Ղպ – Յիշեա՛, Տէր եւ ողորմեա՛:

Սրկ – Թագաւորաց հաւատացելոց՝ սրբոց Արգարու, Կոստանդիանոսի, Տրդատայ, եւ Թեոդոսի, եւ ամենայն սուրբ եւ բարեպաշտ թագաւորաց եւ աստուածասէր իշխանաց, եղիցի յիշատակ ի սուրբ պատարագս, աղաչենք:

Ղպ – Յիշեա՛, Տէր, եւ ողորմեա՛:

Սրկ – Ընդհանուր ամենայն հաւատացելոց, արանց եւ կանանց, ծերոց եւ տղայոց եւ ամենայն չափու հասակի հաւատով եւ սրբութեամբ ի Քրիստոս ննջեցելոցն, եղիցի յիշատակ ի սուրբ պատարագս, աղաչենք:

Ղպ – Յիշեա՛, Տէր, եւ ողորմեա՛:

Եւ մինչ սարկաւազն գարողն ասիցէ, քահանան զաղօթս սկսի, զի ի միասին աւարտեսցեն:

Քհ – (ի ծածուկ) Յիշեա՛, Տէր, եւ ողորմեա՛, եւ օրհնեա՛ զսուրբ կաթողիկէ եւ զառաքելական եկեղեցի Քո, զոր փրկեցեր պատուական արեամբ Միածնի Քո եւ ազատեցեր խաչիւն սրբով: Շնորհեա՛ սմա զանշարժ

հովհաննիսյանց ев Симеонянц, сэрбоц Воскянц ев Сукһіасянц, ев аменайн сэрбоц һарц ев ашакертелоц ноцин энд тиезерс, еғици һішатак і сурб Патараг|с, ағачемкһ.

Хор – һішы, Тер, ев воформа.

Диакон – Թагаворац һаватацелоц – сэрбоц Абгару, Костандианоси, Тәрдата ев Թеодоси ев аменайн сурб ев баре|пашт Թагаворац ев аствацһа|сер ішханац, еғици һішатак і сурб Патараг|с, ағачемкһ.

Хор – һішы, Тер, ев воформа.

Диакон – Эндһанур аменайн һаватацелоц – аранц ев кананц, цһероц ев тәғайоц ев аменайн чапһу һасакі һаватов ев сэрбуԹһямб і Կһрістос нәнджецелоц|н, еғици һішатак і сурб Патараг|с, ағачемкһ.

Хор – һішы, Тер, ев воформа.

Նեղոսի, Արսենի, Եվագրի, Պարսամի, Յովհաննիսյանների ու Սիմոնյանների, սուրբ Ոսկյանների ու Սուքիասյանների և աշխարհում նրանց բոլոր աշակերտների հիշատակը թող լինի այս սուրբ պատարագին, աղաչում ենք:

Ղպ – Յիշի՛ր Տէ՛ր, և ողորմի՛ր:

Սրկ – Յավատացյալ թագավորների՝ սուրբ Արգարի, Կոստանդիանոսի, Տրդատի և Թեոդոսների, և բոլոր սուրբ ու բարեպաշտ թագավորների և աստվածասէր իշխանների հիշատակը թող լինի այս սուրբ պատարագին, աղաչում ենք:

Ղպ – Յիշի՛ր Տէ՛ր, և ողորմի՛ր:

Սրկ – Ընդհանուր բոլոր հավատացյալների, տղամարդկանց և կանանց, ծերերի և երեխաների և ամեն տարիքի հավատով ու սրբութեամբ ի Քրիստոս ննջածների հիշատակը թող լինի այս սուրբ պատարագին, աղաչում ենք:

Ղպ – Յիշի՛ր Տէ՛ր, և ողորմի՛ր:

Եվ մինչ սարկավազը քարոզ է ասում, քահանան սկսում է աղոթքը, որպեսզի միասին ավարտեն:

Քհ – (ծածուկ) Յիշի՛ր Տէ՛ր, և ողորմի՛ր և օրհնի՛ր Քո Սուրբ Ընդհանրական և Առաքելական եկեղեցին, որը փրկեցիր Քո Միածնի պատվական արյամբ և ազատեցիր սուրբ խաչով:

Евагрия, Парсама, Ованнисянцев и Симеонянцев, святых Воскянцев и Сукиасянцев и всех святых отцов и их учеников по всей вселенной память да будет в сей святой Литургии, – молимся.

Хор – Помяни, Господи, и помилуй.

Дкн. – Благоверных святых царей Абгара, Константина, Трдата и Феодосия и всех святых и благочестивых царей и боголюбивых князей память да будет в сей святой Литургии, – молимся.

Хор – Помяни, Господи, и помилуй.

Дкн. – Всех верующих, мужей и жен, старцев и младенцев, и во всяком возрасте в вере и святости во Христе почивших память да будет в сей святой Литургии, – молимся.

Хор – Помяни, Господи, и помилуй.

Пока хор поет, священник читает тайную молитву:

Свщ. – Помяни, Господи, и помилуй, и благослови святую кафолическую и Апостольскую Церковь Твою, которую Ты искупил пречестной Кровью Единородного Твоего и избавил святым Крестом.

զխաղաղութիւն:

Յիշեա՛, Տէր, եւ ողորմեա՛, եւ օրհնեա՛ զամենայն ուղղափառ եպիսկոպոսունս, որք ուղիղ վարդապետութեամբ համառօտեն ի մեզ զբանն ճշմարտութեան:

Սրկ – Օրհնեա՛, տէր:

Քհ – (ի ձայն) Եւս առաւել զեպիսկոպոսապետն մեր, եւ զպատուական Յայրապետն Ամենայն Յայոց զՏէր- Տէր Գարեգին II սրբազնագոյն կաթողիկոսն եւ բարեխնամ զառաջնորդն (վիճակիս) զՏէր Եզրաս եպիսկոպոսն շնորհեսցեն մեզ ընդ երկայն աւուրս ուղիղ վարդապետութեամբ:

Ղպ – Ամեն:

*Նախասարկաւազն եւ սարկաւազունք
Համբուրեալ զսեղանն եւ անցանելով
ի յետ կուսէ սեղանոյն զնասցեն ի
ձախակողմն սեղանոյն, եւ ասացեն
միաբան Մեծին Նորոյվու ասացեալ
զառաջնոցն օրինացն:*

Սրկ – Գոհութիւն եւ փառաբանութիւն մատուցանեմք Քեզ, Տէր Աստուած մեր, վասն սուրբ եւ անմահ պատարագիս, որ ի վերայ սրբոյ սեղանոյս: Չի զսա մեզ ի սրբութիւն կենդանութեան պարգեւեսցէ: Սովաւ շնորհեա՛ զսրբ, զհաստատութիւն եւ զըղծալի զխաղաղութիւն ամենայն աշխարհի, սրբոյ եկեղեցւոյ եւ ամենայն

Священник – Евэс арравел з|епікопоса|пет|эн мер ев эз|патвакан һайра|пет|н аменайн һайоц эз|тер _ тер Гарегін II сэрбазнагуйн катһоғикос|н ев тһемі з|барехнам арраджнорд|н эз|тер Езрас сэрбазан (аркһ)епікопос|эн шнорһесцес мез энд еркайн авурс уғиғ вардапетутһямб.

Хор – Амен.

(Священник – Наев эз|һанрапетутһюн һайастан ев Руссастан ашхарһи|с ев жоговурдкһ|эн һайоц зорацусцес ев паһпанесцес һ|амайр амэс энд һованяв амена|зор Аджо Кһо і шинутһян, і хағағутһян ев һ|ан|сасанутһян).

Хор – Амен.

Диаконы – Գоһутһюн ев пһарра|банутһюн матуцанемкһ Кһез, Тер Аствацһ мер, васэн сурб ев ан|маһ Патарагі|с, вор і _ вера сэрбо Сеғануй|с. Зи эз|са мез і сэрбутһюн кенданутһян паргевесцес. Совав шнорһа эз|сер, эз|һастатутһюн ев з|эғдзали з|хағағутһюн аменайн

Շնորհի՛ր նրան անշարժ խաղաղություն:

Հիշի՛ր Տէ՛ր, ողորմի՛ր և օրհնի՛ր բոլոր ուղղափառ եպիսկոպոսներին, որոնք ուղիղ վարդապետությամբ մեկնաբանում են մեզ ճշմարտության խոսքը:

Սրկ – Օրհնի՛ր, տէր:

Քհ – (եղանակով) Առավել ևս մեր եպիսկոպոսապետին և ամենայն հայոց պատվական հայրապետ, Տէր Գարեգին II սրբազնագույն կաթողիկոսին:

Եվ թեմիս (վիճակի) բարեխնամ առաջնորդ զՏէր Եզրաս եպիսկոպոսն: Ուղիղ վարդապետությամբ երկար օրերով շնորհի՛ր մեզ:

Ղպ – Ամեն:

*Նախասարկավազը և սարկավազը
Համբուրում են սեղանը և չրջանցելով
այն հետևի կողմից, զայիս են սեղանի
ձախակողմը և միասին մեծ Նորոյվի
ասած առաջին օրենքինն են ասում.*

Սրկ – Մեր Տէր Աստված, գոհություն և փառաբանություն ենք մատուցում Քեզ այս սուրբ և անմահ պատարագի համար, որ այս սուրբ սեղանի վրա է: Որպեսզի սա մեզ պարզակի կյանքի սրբություն: Սրանով շնորհի՛ր սեր, հաստատություն և ըղծալի խաղաղություն ամբողջ աշխարհին, սուրբ եկեղեցուն ու բոլոր ուղղափառ եպիսկոպոսներին, մեր եպիսկոպոսապետին

Даруй ей незыблемый мир. Помяни, Господи, и помилуй, и благослови всех православных епископов, кои истинным учением преподают нам слово истины.

Все ВСТАЮТ!

Дкн. – Благослови, владыка.

Свщ. (в голос) – Тем паче Архипастыря нашего, досточтимого Верховного Патриарха и Католикоса Всех Армян (Гарегина II) и попечительного Предстоятеля епархии, высокопреосвященного епископа Езраса даруй нам на многие лета в истинном наставничестве.

Хор – Аминь.

(Свщ. (в голос) – А также Республику Армения и Арцах, Российскую Федерацию и народ армянский укрепляй и храни во все времена в целости, мире и незыблемости под всемогущей Десницею Твоей).

*Протодиакон и диаконы,
приложившись к престолу и затем
обойдя его сзади, переходят влево и
читают вместе:*

Дкн. – Благодарение и славу возносим Тебе, Господи Боже наш, за святую и бессмертную Жертву, иже на святом престоле, дарованную нам в освящение жизни. Ею подай нам любовь,

ուղղափառ եպիսկոպոսաց, եպիսկոպոսապետին մերոյ եւ պատուական հայրապետին Ամենայն Հայոց, Տեառն Գարեգին II սրբազնագոյն կաթողիկոսին, (վիճակիս) բարեխնամ առաջնորդ, Տեառն Եզրասա եպիսկոպոսին, եւ քահանայիս, որ զպատարագս մատուցանէ: Եւ վասն զօրութեանց եւ յաղթութեանց թագաւորաց քրիստոնէից եւ իշխանացն բարեպաշտից: Աղաչեսցուք եւ խնդրեսցուք եւ վասն հոգւոցն հանգուցելոց: Եւս առաւել վասն հանգուցեալ ռաբուն ապետացն մերոց, եւ շինողաց սուրբ եկեղեցւոյս, եւ որք ընդ հովանեաւ սորին են հանգուցեալ: Ազատութիւն եղբարց մերոց գերելոց եւ շնորհ առաջիկայ ժողովրդեանս: Հանգիստ հաւատով եւ սրբութեամբ ի Քրիստոս կատարելոցն եղիցի յիշատակ ի սուրբ պատարագս, աղաչենք:

ՂԿ – Ըստ ամենայնի, եւ յաղագս ամենեցուն:

Քհ – (ի ծածուկ) Յիշեա՛, Տէր, եւ ողորմեա՛, եւ † օրհնեա՛ զՔո առաջի կացեալ ժողովուրդս եւ զպատարագիս մատուցողս: Եւ պարգեւեա՛ սոցա զպիտոյսն եւ զօգտակարսն:

Յիշեա՛, Տէր, եւ ողորմեա՛, եւ օրհնեա՛ զուխտաւորս եւ զպտղաբերիչս եկեղեցւոյ Քուն

ашхарի, сэрбо Екеҕеҕво ев аменайн уҕа|пһарр епископоса, епископоса|пети|н меро ев патвакан һайра|пети|н аменайн һайоц – тяррэн_ тяррэн Гарегни|н II сэрбазнагуйн катһоҕикоси|н, ев Руссаһаеҕ теми барехнам арраджнорди|н тяррэн Езраса сэрбазан (аркһ)епископоси|н, ев кһаһанай|с, вор эз|Патараг|эс матуцане.

– Ев васэн зорутһянц ев һаҕтһутһянц тһагаворац кһриstoneиц ев ишханац баре|паштиц аҕачесцукһ.

Ев хэндресцукһ ев васэн һогвоц|эн һангуцелоц. Евэс арравел – васэн һангуцял рабуна|петац|эн мероц ев шиноҕац сэрбо екеҕеҕвуй|с ев воркһ энд һованяв сорин ен һангуцял. Азатутһюн еҕбарц мероц герелоц, ев шнорһ арраджика жоҕовәрдян|с. һанҕист һаватов ев сәрбутһямб і Кһристос катарелоц, еҕици һишатак і сурб Патараг|с, аҕачемкһ.

Хор – Эст аменайни, ев һаҕаҕэс аменецун.

և ամենայն Հայոց Հայրապետ, Տէր Գարեգին II սրբազնագույն կաթողիկոսին, (վիճակիս) բարեխնամ առաջնորդ, Տէր Եզրաս եպիսկոպոսին, և քահանային, որը մատուցում է այս պատարագը:

Նաև քրիստոնյա թագավորների և բարեպաշտ իշխանների զորությունների հաղթությունների համար: Աղաչենք և խնդրենք նաև մեր հանգուցյալների հոգիների համար: Առավելապես մեր հանգուցյալ ռաբունապետների, այս սուրբ եկեղեցին կառուցողների և նրանց համար, ովքեր հանգչում են սրա հովանու տակ:

Ազատություն՝ մեր գերված եղբայրներին, շնորհ՝ ներկա ժողովրդին և հանգիստ՝ հավատով ու սրբությամբ ի Քրիստոս վախճանվածներին: Նրանց հիշատակը ևս թող լինի այս սուրբ պատարագին, աղաչում ենք:

ՂԿ – Ըստ ամենայնի և ամենքի համար:

Քհ – (ծածուկ) Հիշի՛ր, Տէր, ողորմի՛ր և † օրհնի՛ր Քո առաջ կանգնած ժողովրդին և այս պատարագը մատուցողներին և նրանց պարզևհի պիտանին ու օգտակարը:

Հիշի՛ր, Տէր, ողորմի՛ր և օրհնի՛ր Քո Սուրբ եկեղեցու ուխտավորներին, նվիրատուներին և նրանց,

непоколебимость и желанный мир всему миру, святой Церкви и всем православным епископам, архипастырю нашему – досточтимому Верховному Патриарху и Католикосу Всех Армян Гарегин II, и попечительному предводителю епархии Армянской Апостольской Церкви высокопреосвященному (арх) епископу нашему Езрас, и священнику, приносящему сию жертву.

(Государства Армянское и Российское укрепляй и храни под сенью всемогущей Десницы Твоей к миру, процветанию и непоколебимости, – молимся). За силу и победность христианских царей и благоверных князей молимся. Еще молимся и просим о душах усопших. Тем паче о душах усопших наставников наших и созидателей сего святого храма и покоящихся под сенью его.

Свободу нашим пленным братьям и благодать народу предстоящему. Упокоение почившим во Христе в вере и святости. Память их да будет в сей святой Литургии, – молимся. **Хор** – О всех и за всех.

ԸԿՆ. – Благослови, владыка. **ՏՎԸ.** (тайно) – Помяни, Господи, и помилуй и † благослови народ, предстоящий пред Тобою, и меня, приносящего жертву сию; даруй им потребное и полезное.

սրբոյ, եւ որք յիշեն զաղքատս ողորմածութեամբ: Եւ հատո՛ նոցա զպարտս նոցա ըստ ընդաբոյս առատութեան Քու՛մ հարիւրապատիկ աստ եւ ի հանդերձելումդ:

Յիշեա՛, Տէր, եւ ողորմեա՛, եւ գթա՛ ի հոգիս հանգուցելոցն: Զանգո՛ զնոսա եւ լուսաւորեա՛ եւ դասաւորեա՛ ընդ սուրբս Քո յարքայութեանդ երկնից, եւ արժանի արա՛ ողորմութեան Քու՛մ:

Յիշեա՛, Տէր, եւ զհոգի ծառայիս Քո (անու՛նը) եւ ողորմեա՛ նմա ըստ մեծի ողորմութեան Քու՛մ, եւ հանգո՛ այցելութեամբ ի լոյս երեսաց Քոց: (Եթէ կենդանի է) Փրկեա՛ զնա յամենայն որոգայթից հոգւոյ եւ մարմնոյ: Յիշեա՛, Տէր, եւ զայնոսիկ, որք յանձնեցին մեզ յիշատակել յաղօթս, զկենդանիս եւ զհանգուցեալս, եւ կառավարեա՛ զկամս հայցմանց նոցա եւ զմերս ընդ ուղղորդն եւ որ լին է փրկութեամբ: Եւ վարձատրեա՛ բոլորեցունց զանանց եւ զերանելի բարութիւնսդ: Եւ զտեալ զխորհուրդս մեր տաճարացո յընդունակութիւն մարմնոյ եւ արեան Սիածնի Քո Տեառն մերոյ եւ Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի: Ընդ որում Քեզ Զօր Ամենակալի, հանդերձ կենդանարար եւ ազատիչ

ովքեր ողորմածութեամբ հիշում են աղքատներին: Եվ Քո բնական առատածեռնությամբ հատուցիր նրանց պարտքերը՝ հարյուրապատիկը այստեղ և հանդերձյալ կյանքում: Զիշի՛ր, Տէ՛ր, ողորմի՛ր և գթա՛ հանգուցյալ հոգիներին: Զանգըստացրու նրանց և լուսավորիր և Քո սրբերի շարքը դասիր երկնային արքայության մեջ և արժանացրու Քո ողորմությանը: Զիշի՛ր, Տէ՛ր Քո ծառա (անու՛նը) հոգին և ողորմի՛ր նրան՝ Քո մեծ ողորմությամբ և Քո այցելությամբ նրան հանգստացրու՛ Քո երեսի լոյսով: (Իսկ եթե ողջ է) Փրկիր նրան մարմնի և հոգու ամեն տեսակ որոգայթներից: Զիշի՛ր, Տէ՛ր նաև նրանց, ովքեր հանձնարարեցին մեզ մեր աղոթքներում հիշել իրենց, ողջերին ու հանգուցյալներին և առաջնորդի՛ր մեր ու նրանց աղաչանքների կամքը դեպի ուղիղը, և որը լի է փրկությամբ: Եվ բոլորին վարձատրի՛ր Քո անանց և երանելի բարությամբ: Նաև զտելով մեր խորհուրդները՝ մեզ տաճար արա՛ մեր Տիրոջ և Փրկչի՛ Քո Սիածին Որդու՝ Զիսուս Քրիստոսի մարմնի և արյան ընդունման համար: Որի հետ Քեզ՝ Ամենակալ Զորդ, կենդանարար ու ազատիչ Սուրբ Զոգուդ հետ միասին, վայելում են փառք,

Помяни, Господи, и помилуй и благослови тех, кто связан обетом и тех, кто благодворит святой Церкви Твоей, и тех, кто не обделяет убогих милостыней, и за их одоление воздай им сторицей щедрыми небесными дарами Твоими здесь и в будущем веке. Помяни, Господи, и помилуй, и умилосердись над душами усопших. Упокой их, и озари, и приобщи к святым Твоим в царстве Небесном и удостой милости Твоей. Помяни, Господи, живых и усопших, заповедавших нам помянуть их в молитвах, и направь волю их и наших прошений путем спасения. И одаи всех непреходящим и благостным добром Твоим. И, очистив помыслы наши, приобщи нас к приятию Тела и Крови Единородного Твоего, Господа нашего и Спасителя Иисуса Христа, с Которым Тебе Вседержителю Отцу, равно как и животворящему и избавляющему Духу Твоему подобает слава, господство и честь, ныне и присно и во веки веков, аминь.

Սուրբ Յոզուպի, վայելէ փառք,
իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ
միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտեանից.
Ամէն:

Սրկ – Օրհնեա՛, տէր:
Քհ – (ի ձայն) Եւ եղիցի
ողորմութիւն մեծիս Աստուծոյ
եւ Փրկչիս մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի, † ընդ ձեզ, ընդ
ամենեսեան:
Ղպ – Ամէն: Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Ե. ԱՂՈԹՔ ՏԵՐՈՒՆԱԿԱՆ

Սրկ – Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր
աղաչեսցուք:

Ղպ – Տէր, ողորմեա:
Սրկ – Ամենայն սրբովք, զորս
յիշատակեցաք, եւս առաւելապէս
զՏէր աղաչեսցուք:

Ղպ – Տէր, ողորմեա:
Սրկ – Վասն մատուցեալ սուրբ
եւ աստուածային անմահ
պատարագիս, որ ի վերայ սրբոյ
սեղանոյս, զՏէր աղաչեսցուք:

Ղպ – Տէր, ողորմեա:
Սրկ – Որպէս զի Տէր Աստուած
մեր, որ ընկալաւ զսա ի սուրբ
յերկնային եւ յիմանալի Իւր
մատուցարանն, զփոխանակն
առաքեսցէ առ մեզ զշնորիս եւ
զպարգես Յոզուպի Սրբոյ, զՏէր
աղաչեսցուք:

Ղպ – Տէր, ողորմեա:
Սրկ – Ընկալ՛, կեցո՛ եւ ողորմեա՛,
եւ պահեա՛ զմեզ, Տէր, Քոյին
շնորհիւդ:

Ղպ – Կեցո, Տէր, եւ ողորմեա:

Священник – Ев еґици
воґормутիюн мецћи|с Астуцхо ев
Пхәркчи|с меро һисуси Кһристоси +
энд дзез энд аменесян.
Хор – Амен. Ев энд һогвуй|д кһум.

Диакон – Амен. Ев евэс хаґаґутиґян
эз|Тер аґачесцукһ.

Хор – Тер, воґормя!
Диакон – Аменайн сәрбовкһ, з|орэс
һишатакецакһ, евэс арравелапес
эз|Тер аґачесцукһ.

Хор – Тер, воґормя!
Диакон – Васэн матуцял сурб ев
аствацһайин ан|маһ
Патараґи|с, вор і _ вера сәрбо
Сегануй|с, эз|Тер аґачесцукһ.

Хор – Тер, воґормя!
Диакон – Ворпес _ зи Тер
Аствацһ мер, вор энкалав эз|Са
і сурб, һ|еркнайин ев һ|иманали
Юр матуцаран|н, эз|пһоханак|н
арракһесце арр мез эз|шнорһс ев
эз|паргевэс һогвуй|н Сәрбо, эз|Тер
аґачесцукһ.

Хор – Тер, воґормя!
Диакон – Энкал, кецо ев воґормя,
ев паһя эз|мез, Тер, Кһойин
шнорһив|д!

Хор – Кецо, Тер, ев воґормя!

իշխանություն եւ պատիւ, այժմ եւ
միշտ եւ հավիտյանս հավիտեանից.
ամէն:

Սրկ – Օրհնի՛ր, տէր:
Քհ – (եղանակով) Եվ մեր
մեծ Աստծու եւ Փրկիչ Յիսուս
Քրիստոսի ողորմությունը
թող լինի † ձեր ամենքի հետ:
Ղպ – Ամէն. և քո հոգու հետ:

Ե. ԱՂՈԹՔ ՏԵՐՈՒՆԱԿԱՆ

Սրկ – Եվ խաղաղության համար
ևս աղաչենք Տիրոջը:

Ղպ – Տէ՛ր, ողորմի՛ր:
Սրկ – Բոլոր սրբերով, որոնց
հիշատակեցինք առավել ևս
Տիրոջն աղաչենք:

Ղպ – Տէ՛ր, ողորմի՛ր:
Սրկ – Մատուցված, սուրբ
և աստվածային անմահ
պատարագի համար, որ սուրբ
սեղանի վրա է Տիրոջն աղաչենք:

Ղպ – Տէ՛ր, ողորմի՛ր:
Սրկ – Որպեսզի մեր Տեր
Աստված, որն ընդունեց այս սուրբ
պատարագը Իր երկնային և
իմանալի սուրբ մատուցարանում,
փոխարենն ուղարկի մեզ Իր
Սուրբ Յոզու շնորհները ու
պարգևները, Տիրոջը աղաչենք:

Ղպ – Տէ՛ր, ողորմի՛ր:
Սրկ – Ընդունի՛ր, ապրեցրո՛ւ,
ողորմի՛ր և պահպանի՛ր մեզ Տեր,
Քո շնորհներով:

Ղպ – Կեցո՛, Տեր և ողորմի՛ր:

Дкн. – Благослови, владыка.
Свщ. – И да будет милость
великого Бога и Спасителя Иисуса
Христа со всеми + вами.

Хор – Аминь. И с духом твоим.

ՄՈԼԻՏՎԱ ԳՍՔՈՍԴՆՅԱ

Дкн. – Снова и снова миром
Господу помолимся.

Хор – Господи, помилуй.
Дкн. – Всех святых помянув, снова
и снова Господу помолимся.
Хор – Господи, помилуй.

Дкн. – О принесенной священной
и божественной Жертве, что
на святом престоле, Господу
помолимся.

Хор – Господи, помилуй.
Дкн. – Дабы Господь Бог наш,
прияв сие на святом небесном
и постижимом Своем алтаре,
воздал нам, ниспослав благодать
и дары Духа Святого, – Господу
помолимся.

Хор – Господи, помилуй.
Дкн. – Прими, спаси, помилуй
и сохрани нас, Боже, Твоею
благодатью.

Хор – Спаси, Господи, и помилуй.

Արկ – Ձամենասրբուհի զԱստուածածինն, զմիշտ կոյսն Մարիամ, հանդերձ ամենայն սրբովք յիշելով, զՏէր աղաչեսցուք:

Դպ – Յիշեա՛, Տէր, եւ ողորմեա՛:

Արկ – Եւ եւս միաբան վասն ճշմարիտ եւ սուրբ հաւատոյս մերոյ, զՏէր աղաչեսցուք:

Դպ – Տէ՛ր, ողորմեա՛:

Արկ – Ձանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք:

Դպ – Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք:

Արկ – Ողորմեա՛ց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան Քում.

ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Դպ – Տէր ողորմեա՛, Տէր ողորմեա՛, Տէր ողորմեա՛:

Քհ – (ի ծածուկ, բազկատարած) Աստուած ճշմարտութեան եւ Հայր ողորմութեան, գոհանամք զՔէն: Որ ի վեր քան զերանելի նահապետացն, զմեր պարտաւորելոցս առաւել մեծարեցեր զբնութիւն: Վասն զի նոցա Աստուած կոչեցար, իսկ մեզ՝ Հայր հաճեցար անուանիլ գթալով: Եւ այժմ, Տէր, աղաչեմք զՔեզ, զայսպիսի առ ի Քէն զնորոգ եւ զպատուական անուանադրութեանս շնորհ օր ըստ օրէ պայծառացուցեալ ծաղկեցո՛ ի մէջ եկեղեցւոյ Քում սրբոյ:

Диакон – Յ|амена|сәрбуһи Յ|Аствац|һа|ц|һин|н – Յ|միшт Куйс|ән Маріам, һандердз аменайн сәрбовк|һи|шелов, әз|Тер ағачесцук|һ.

Хор – һишя, Тер, ев воғормя!

– Тер, воғормя!

– Кһез – Тяррән|д һандзн еғицук|һ.

– Тер, воғормя!

– Тер, воғормя!

– Тер, воғормя!

Священник, если он до этого момента не произнес торжественную проповедь, то обязательно произносит ее сейчас. Верующие слушают проповедь СИДЯ.

ГОСПОДНЯЯ МОЛИТВА

Արկ – Ամենասրբուհի և միշտ կոյս Մարիամ Աստվածածին բոլոր սրբերի հետ հիշելով՝ Տիրոջն աղաչենք:

Դպ – Հիշիր, Տեր և ողորմիր:

Արկ – Դարձյալ միաբանված մեր ճշմարիտ և սուրբ հավատի համար, Տիրոջն աղաչենք:

Դպ – Տէ՛ր, ողորմիր:

Արկ – Մեր անձերը և միմյանց ամենակալ Աստուծոն հանձնենք:

Դպ – Քեզ՝ Տիրոջդ, հանձնվենք:

Արկ – Եվ բոլորս միասին ասենք. մեր Տեր Աստված, ողորմիր մեզ՝ Քո մեծ ողորմության համաձայն:

Դպ – Տեր ողորմիր, Տեր ողորմիր, Տեր ողորմիր:

Քհ – (ծածուկ բազկատարած) Աստված ճշմարտության և Հայր ողորմության, գոհ անում ենք Քեզանից, որ երանելի նահապետներից ավելի մեր՝ պարտականներիս, բնությունն առավել մեծարեցիր, քանի որ նրանց համար Աստված կոչվեցիր, իսկ մեզ բարեհաճեցիր Հայր անվանվել՝ գթալով: Եվ այժմ, Տէ՛ր, աղաչում ենք Քեզ, Քո կողմից տրված նոր ու պատվական անվանադրության այս շնորհը օրըստօրե պայծառացնելով, ծաղկեցրո՛ւ Քո Սուրբ Եկեղեցու մեջ:

Դկն. – Пресвятую Богородицу Приснодеву Марию со всеми святыми помянув, Господу помолимся.

Хор – Помяни, Господи, и помилуй.

Դկն. – Снова и снова единодушно об истинной и святой вере нашей Господу помолимся.

Хор – Господи, помилуй.

Դկն. – Самих себя и друг друга Господу Богу Вседержителю предадим.

Хор – Тебе, Господи, предадим.

Դկն – Помилуй нас, Господи Боже наш, по великой милости Твоей, – скажем единодушно.

Хор – Господи, помилуй, Господи, помилуй, Господи, помилуй.

Տվ. (*тайно*) – Благодарим Тебя, Боже истины и Отче милосердия, превыше блаженных праотцев почтивший грешное естество наше. Ибо им Ты назвался Богом, а нам по милости Твоей благоизволил именовать Тебя Отцом. И ныне молим Тебя, Господи, дабы сия благодать нового и драгоценного именованія вседневно осиянно процветала в святой Твоей Церкви.

Սրկ – Օրհնեա, Տէր:
Քհ – (ի ձայն) եւ տո՛ւր մեզ համարձակածայն բարբառով բանալ զբերանս մեր՝ կարողալ զՔեզ, երկնաւորդ Յայր, երգել եւ ասել:

Ղպ – (բազկատարած) ՀԱՅՐ մեր, որ յերկինս ես, սուրբ եղիցի անուն Քո. եկեսցէ արքայութիւն Քո. եղիցին կամք Քո, որպէս յերկինս եւ յերկրի. զհաց մեր հանապազորդ տո՛ւր մեզ այսօր. եւ թող մեզ զպարտիս մեր, որպէս եւ մեր թողունք մերոց պարտապանաց. եւ մի՛ տանիր զմեզ ի փորձութիւն, այլ փրկեա՛ ի չարէ:

Քհ – (ի ծածուկ) Տէր տերանց, Աստուած աստուծոց, Թագաւոր յաւիտենական, Արարիչ ամենայն արարածոց, Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Մի՛ տար զմեզ ի փորձութիւն, այլ փրկեա՛ ի չարէ եւ ապրեցո՛ ի փորձութենէ:

Սրկ – Օրհնեա՛, տէր:
Քհ – (ի ձայն) Ձի Քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. Ամեն:

Ձ. ԽՈՆԱՐՅՈՒՄՆ

Քհ – † Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Ղպ – Եւ ընդ հոգւոյդ քուն:

Սրկ – Աստուծոյ

երկիրպագեսցուք:

Ղպ – Առաջի Քո, Տէր:

Ամենայն ժողովուրդն իջցէ ի ծունկս եւ քահանայն խոնարհեցուցեալ զգլուխն յաջ կողմն սկզոյն, աղօթեսցէ:

Священник – Ев тур мез һамардзака|дзайн барбаров банал эз|беранэс мер, кардал эз|Кһез, Еркнавор|эд һайр, ергел ев асел: **Хор** – һайр мер, вор һ|еркинэс ес, сурб егици Анун Кһо. Егесце Аркһайутһюн Кһо. Егигин камкһ Кһо ворпес һ|еркинэс ев һ|еркпӀ. эз|һац мер һанапазорд тур мез айс|ор. Ев тһоғ мез эз|партис мер, ворпес ев мекһ тһоғумкһ мероц партапанац. Ев ми танир эз|мез i пһордзутһюн, айл пһәркя з|мез i чаре.

Хор – һайр мер, вор һ|еркинэс ес, сурб егици Анун Кһо. Егесце Аркһайутһюн Кһо. Егигин камкһ Кһо ворпес һ|еркинэс ев һ|еркпӀ. эз|һац мер һанапазорд тур мез айс|ор. Ев тһоғ мез эз|партис мер, ворпес ев мекһ тһоғумкһ мероц партапанац. Ев ми танир эз|мез i пһордзутһюн, айл пһәркя з|мез i чаре.

Священник – Зи Кһо е Аркһайутһюн ев зорутһюн ев пһарркһ һавӀтянэс. Амен.

– + Хағағутһюн аменецун.

Хор – Ев энд һоғвуй|д кһум.

Диакон – Астудһо еркәрпагесцукһ.

Хор – Арраджи Кһо, Тер.

Սրկ – Օրհնի՛ր, տէր:
Քհ – (եղանակով) Եվ թույլ տուր մեզ համարձակ ձայնով բացել մեր բերանը, կանչել Քեզ, երկնավոր Յայր, երգել և ասել:
Ղպ – (բազկատարած) ՀԱՅՐ մեր, որ երկնքում ես,սուրբ թող լինի Քո անունը: Քո արքայությունը թող գա, Քո կամքը թող լինի երկրի վրա, ինչպ ես որ երկնքում է: Մեր հանապազօրյա հացը տո՛ւր մեզ այսօր: Եվ թո՛ղ մեզ մեր պարտքերը, ինչպես և մենք ենք թողնում մեր պարտապաններին: Եվ մի՛ տանիր մեզ փորձության, այլ փրկի՛ր մեզ չարից:

Քհ – (ծածուկ) Տերերի Տեր, աստվածների Աստված, հավիտենական թագավոր, բոլոր արարածների Արարիչ և մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսի Հայր, մեզ մի՛ տանիր փորձության, այլ փրկի՛ր չարից և ազատի՛ր փորձությունից:
Սրկ – Օրհնի՛ր, տէր:
Քհ – (եղանակով) Քանի որ Քոնն են արքայությունը, զորությունը և փառքը հավիտյանս. ամեն:

Ձ. ԽՈՆԱՐՅՈՒՄ

Քհ – † Խաղաղություն ամենքին:

Ղպ – Եվ քո հոգուն:

Սրկ – Աստծուն երկրպագենք:

Ղպ – Քո առաջ, Տէր:

Ողջ ժողովուրդը ծնկի է գալիս, և քահանան խոնարհելով գլուխը սկիհի աջ կողմում, ծածուկ աղօթում է:

Дкн. – Благослови, владыка.
Свщ. (*в голос*) – И дай нам дерзновенно отверзать уста наши, взывать к Тебе, Отче небесный, петь и глаголить:

все встают!

Хор – Отче наш, сущий на небесах! Да святится имя Твое; да приидет царствие Твое; да будет воля Твоя и на земле, как на небе. Хлеб наш насущный дай нам на сей день; и прости нам долги наши, как и мы прощаем должникам нашим; и не введи нас в искушение, но избави нас от лукавого.

Свщ. (*тайно*) – Господь господень, Боже богов, Царь извечный, Творец всего сущего, Отче Господа нашего Иисуса Христа, не введи нас в искушение, но избавь нас от лукавого и спаси от соблазнов.

Дкн. – Благослови, владыка.

Свщ. (*в голос*) – Ибо твое есть Царство и сила и слава во веки веков. Аминь.

ПРЕКЛОНЕНИЕ

Свщ. – † Мир всем!

Хор – И с духом твоим.

Дкн. – Богу поклонимся.

Хор – Пред Тобою, Господи..

Священнослужители и народ преклоняют колена. Священник читает тайную молитву, прося Бога помиловать Свой народ и соблюсти его в целостности и сохранности.

Քհ – (ի ծածուկ) Որ աղբիւրդ ես կենաց եւ բղխումն ողորմութեան, Յոգիդ Սուրբ, ողորմեա՛ ժողովրդեանս, որք խոնարհեալ երկիրպագանեն առաջի Աստուածութեան Քո: Պահեա՛ զսոսա ամբողջս, տպաւորեա՛ յոգւոջ սոցա զձեւ մարմնոյ ցուցակի՝ առ ի ժառանգութիւն եւ ի վիճակ հանդերձելոցդ բարեաց: **Սրկ** – Օրհնեա՛, տէր:

Քահանայն երկրպագելով յաջակողմն սկհոյն ասասցէ, Քրիստոսիւ, եւ երկրպագելով ի ձախակողմն ասասցէ, Յիսուսիւ, եւ երկրպագեալ ի գլուխ սկհոյն ասասցէ, Տերամբ մերով եւ այլն:

Քհ – (ի ձայն) Քրիստոսիւ Յիսուսիւ Տերամբ մերով, ընդ որում Քեզ Յոգւոյդ Սրբոյ եւ Յօր Ամենակալի վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

Է. ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ

Սրկ – Պոստիւսմէ:
Քահանայն բացցե զծածկոց սկհոյն, եւ ոչ եւս սքողեսցէ այսուհետեւ. եւ մատամբք երկուց ձեռացն բարցրացուցեալ ի վեր զսուրբ մարմինն ի տես ժողովրդեան, ասասցէ բարձր ձայնիւ:

Քհ – Ի Սրբութիւն Սրբոց: **Պպ** – Միայն Սուրբ, միայն Տեր, Յիսուս Քրիստոս, ի փառս Աստուծոյ Յօր. Ամէն:

Священник – Кѣриѳосив ѣисусив – Терамб меров, энд Ворум Кѣз – hogvuy|д Сэрбо, ев хор Амена|кали вайеле пѣарркѣ, ішханутѣюн ев патив, айжэм ев мішт ев ѣавітянэс ѣавітениц. Амен.

Диакон – Прросхуме!

Священник – Ի Տэрбуտիոն Տэрбоц.
Хор – Міайн Сурб, міайн Тер, ѣисус Кѣриѳос, і пѣаррэс Астуцѣо хор. Амен.

Քհ – (ծածուկ) Ո՛վ Սուրբ Յոգի, որ կյանքի աղբյուրն ու ողորմության բխումն ես, ողորմի՛ր այս ժողովրդին, որ խոնարհվելով երկրպագում է Քո Աստվածությանը: Սրանց ամբողջական պահիր, տպավորիր սրանց հոգիներում մարմնի տեսանելի ձևը՝ հանդերձյալ բարիքներիդ տիրելու ու ժառանգելու համար: **Սրկ** – Օրհնի՛ր, տէր:

Քահանան երկրպագելով սկիհի աջ կողմում ասում է Քրիստոսիւ և երկրպագելով ձախ կողմում, ասում է Յիսուսիւ և երկրպագելով սկիհի վրա, ասում է Տէրամբ մերով և այլն:

Քհ – (եղանակով) Քրիստոսով, Յիսուսով, մեր Տիրոջով, որի հետ Քեզ Սուրբ Յոգուդ և ամենակալ Յորը վայել է փառք, իշխանություն և պատիվ, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. Ամէն:

Է. ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ

Սրկ – Ուշադրություն:
Քահանան վերցնում է սկիհի ծածկոցն ու այլևս չի ծածկում և երկու ձեռքերի մատներով բարձրացնելով սուրբ մարմինը վեր՝ ժողովրդին ի տես, ասում է բարձրաձայն.

Քհ – Ի սրբություն սրբոց: **Պպ** – Միայն Սուրբ, միայն Տեր, Յիսուս Քրիստոս, Աստու Յոր փառքի մեջ, Ամէն:

Свщ. – Источник жизни и излияние благодати, Дух Святой, помилуй народ сей, смиренно поклоняющийся Божеству Твоему. Соблюди их в целости, запечатлей в их душах образ тела ради наследования и причащения обетованных благ.

Дкн. – Благослови, владыка.

Свщ. (в голос) – Господу нашему Христу Иисусу, с Ним же Тебе Святому Духу и Отцу Вседержителю подобает слава, господство и честь, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

ВОЗНОШЕНИЕ

Дкн. – Прросхумэ.
священник открывает потиру берет двумя пальцами обеих рук святое причастие, поднимает на верх и говорит.

Свщ. – Во святость святым. **Хор** – Един свят, един Господь, Иисус Христос, во славу Бога Отца. Аминь.

Ը. ՓԱՌԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Մինչ դպիրք եղանակեն «Յիսուս Քրիստոս» եւն, քահանայն բարձրացուցէ ի վեր գսկիհն ի տես ժողովրդեան:

Սրկ – Օրհնեա՛, տէր:
Քհ – Օրհնեալ Յայր Սուրբ, Աստուած ճշմարիտ:
Դպ – Ամէն:
Սրկ – Օրհնեա՛, տէր:
Քհ – Օրհնեալ Որդիդ Սուրբ, Աստուած ճշմարիտ:
Դպ – Ամէն:
Սրկ – Օրհնեա՛, տէր:
Քհ – Օրհնեալ Յոգիդ Սուրբ, Աստուած ճշմարիտ:
Դպ – Ամէն:
Սրկ – Օրհնեա՛, տէր:
Քհ – Օրհնեալ Յոգիդ Սուրբ, Աստուած ճշմարիտ:
Դպ – Ամէն:
Սրկ – Օրհնեա՛, տէր:
Քհ – Օրհնութիւն եւ փառք Յոր եւ Որդւոյ եւ Յոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:
Դպ – Ամէն: Յայր Սուրբ, Որդիդ Սուրբ, Յոգիդ Սուրբ: Օրհնութիւն Յոր եւ Որդւոյ եւ Սրբոյ Յոգւոյն, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:
Եւ մինչ նորա երգեն, քահանայն խոնարհեացի եւ աղօթեաց:
Քհ – (ի ծածուկ) Նայեա՛ց Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս յերկնից ի սրբութենէ Քունմէ, եւ յաթոռոյ փառաց թագավորութեան Քո, ե՛կ ի սրբել եւ ի կեցուցանել զմեզ, որ ընդ Յոր նստիս եւ աստ պատարագիս: Արժանի արա՛ տալ մեզ յանարատ մարմնոյ Քունմէ եւ

Священник – Орһнял һайр Сурб, АствацӀ чӕшмарит.
Хор – Амен.
Священник – Орһнял Ворди|д Сурб, АствацӀ чӕшмарит.
Хор – Амен.
Священник – Орһнял һогі|д Сурб, АствацӀ чӕшмарит.
Хор – Амен.
Священник – Орһнութիун ев пӕаркӕ һор ев Вордво ев һогвуй|н Сӕрбо, айжӕм ев мишт ев һавитянӕс һавитениц. Амен.
Хор – Амен. һайр Сурб, Ворди|д Сурб, һогі|д Сурб. Орһнутӕиун һор ев Вордво ев Сӕрбо һогвуй|н, айжӕм ев мишт ев һавитянӕс һавитениц. Амен.

Ը. ՓԱՌԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Մինչ դպիրները եղանակում են Յիսուս Քրիստոս և այլն, քահանան բարձրացնում է սկիհը վեր, ժողովրդին ի տես:

Սրկ – Օրհնի՛ր, տէ՛ր:
Քհ – Օրհնյալ է Յայրը Սուրբ, Աստված ճշմարիտ:
Դպ – Ամեն:
Սրկ – Օրհնի՛ր, տէ՛ր:
Քհ – Օրհնյալ է Որդին Սուրբ, Աստված ճշմարիտ:
Դպ – Ամեն:
Սրկ – Օրհնի՛ր, տէ՛ր:
Քհ – Օրհնյալ է Յոգին Սուրբ, Աստված ճշմարիտ:
Դպ – Ամեն:
Սրկ – Օրհնի՛ր, տէ՛ր:
Քհ – Օրհնություն և փառք Յորը, Որդուն և Սուրբ Յոգուն, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. ամեն:
Դպ – Ամեն: Յայր Սուրբ, Որդիդ Սուրբ, Յոգիդ Սուրբ. օրհնություն Յորը, Որդուն և Սուրբ Յոգուն, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. ամեն:
Մինչ նրանք երգում են, քահանան խոնարհվում է և աղթում:
Քհ – (ծածուկ) Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոս, նայի՛ր երկնքի Քո սրբությունից և փառքի թագավորւթյանդ արթո՛ց, ե՛կ մեզ սրբելու և ապր եցնելու: Որ Յոր հետ ես նստում և այստեղ պատարագվում, արժանի արա՛ մեզ տալ Քո անարատ մարմնից

ПЕСНЬ ВОЗНОШЕНИЯ

Пока хор поет священник поднимает потиру и говорит.

Дкн. – Благослови, владыка.
Свщ. – Благословен Отец Святой, Бог истинный.
Хор – Аминь.
Дкн. – Благослови, владыка.
Свщ. – Благословен Сын Твой Святой, Бог истинный.
Хор – Аминь.
Свщ. – Благословен Дух Твой Святой, Бог истинный.
Хор – Аминь.
Дкн. – Благослови, владыка.
Свщ. – Благословение и слава Отцу и Сыну и Духу Святому, ныне и присно и во веки веков.
Хор – Аминь. Отец Святой, Сын Святой, Дух Святой! Благословение Отцу и Сыну и Духу Святому, ныне и присно и во веки веков. Аминь.
Пока хор поет, священник, преклонившись, читает тайную молитву:
Свщ. – Господь Иисус Христос, Бог наш, воззри с небесного святилища Твоего и престола славы царства Твоего. Восседающий в вышних с Отцом и жертвой предлежащий здесь, приди освятить и спасти нас, удостой преподать нам пречистое Тело и пречестную Кровь Твою, а руками нашими – всему народу.

ի պատուական յարենէ եւ ի ձեռն մեր ամենայն ժողովրդեանս:

**ԼՐՈՒՄՆ
Ա. ԹԱԹԱՆՈՒՄՆ**

*Ապա քահանայն երկիր պագեալ
Համբուրեսցէ զսեղանն, եւ զմաղզման
ի բաց առեալ ի սկհոյն դիցէ ի վերայ
սեղանոյն, եւ առեալ զսուրբ մարմինն
Թացցէ ամբողջ յանապական արիւնն եւ
ասացէ ի ծածուկ:*

Քհ – (ի ծածուկ) Տէր Աստուած մեր, որ կոչեցեր զմեզ յանուն Միածնի Որդւոյ Քոյ Քրիստոնեայս, եւ շնորհեցեր մեզ մկրտութիւն հոգեւոր ավագանաւն ի թողութիւն մեղաց եւ արժանի արարեր զմեզ հաղորդիլ սուրբ մարմնոյ եւ արեան Միածնի Քո:

Եւ այժմ աղաչենք զՔեզ, Տէր, արա զմեզ արժանի ընդունել զսուրբ խորհուրդս զայս մեզ ի մեղաց թողութիւն, եւ գոհութեամբ փառաւորել զՔեզ ընդ Որդւոյ եւ Սուրբ Յոգւոյդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

Սրկ – Օրհնեա՛, տէր:
*Քահանայն առեալ զսկիհն Հանդերձ
սուրբ մարմնովն ի ձեռս իւր, ասացէ
բարձր ձայնիւ:*

Քհ – (ի ձայն) Ի սուրբ, ի սուրբ, պատուական մարմնոյ եւ յարենէ Տեառն մերոյ եւ Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի, (զարձցի առ ժողովուրդն եւ փոքր ինչ յառաջ զնացեալ բարձրացուցէ զսկիհն)

Священник – Ĭ сурб, і сурб, патвакан Мармно ев հ|Арене Тяррэн меро ев Пһэркч|н һісуси Кһрісоти чһашакесцукһ сэрбутһямб, Вор іджял і һ|еркниц башхи і міджи мерум.

և պատվական արյունից և մեր միջոցով՝ այս ողջ ժողովրդին:

**ԿԱՏԱՐՈՒՄ
Ա. ԹԱԹԱՆՈՒՄ**

*Ապա քահանայն երկիրպագելով
Համբուրում է սեղանը և մաղզման
սկիհից վերցնելով զնում է սեղանին և
վերցնելով սուրբ մարմինը՝ ամբողջը
Թրջում է անապական արյամբ և
ծածուկ ասում է:*

Քհ – (ծածուկ) Մեր Տեր Աստված, որ մեզ Քո Միածին Որդու անունով քրիստոնյա կոչեցիր և հոգևոր ավագանի մկրտություն շնորհեցիր մեզ՝ մեղքերի թողության համար և մեզ արժանի արիր հաղորդվելու Քո Միածնի սուրբ մարմնին և արյանը: Եվ այժմ, Տէ՛ր, աղաչում ենք Քեզ՝ մեզ արժանի արա՛ ընդունելու այս սուրբ խորհուրդը՝ մեր մեղքերի թողության համար և գոհությամբ փառավորելու Քեզ՝ Քո Որդու և Սուրբ Յոգու հետ, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Սրկ – Օրհնի՛ր, տէ՛ր:
*Քահանայն սկիհը սուրբ մարմնով
Հանդերձ վերցնելով իր ձեռքը,
բարձրաձայն ասում է:*

Քհ – (եղանակով) Մեր Տեր և Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի սուրբ, սուրբ և պատվական մարմնից ու արյունից (զառնում է զեպի ժողովուրդը և մի փոքր առաջ զալով, բարձրացնում է սկիհը),

ИСПОЛНЕНИЕ
*Поклонившись престолу, священник
целует его и, сняв потир с дискаса,
откладывает в сторону. Затем берет
пречистое Тело, опускает в непорочную
Кровь и читает тайную молитву:*

Свщ. – Господи, Боже наш, во имя Единородного Сына Твоего назвавший нас Христианами, и даровавший нам крещение духовной купели в оставление грехов, и удостоивший нас причаститься пресвятого Тела и Крови Единородного Твоего! Ныне молим Тебя, Господи, удостой нас принять святое таинство сие в оставление грехов наших и благодарно славить Тебя с Сыном и Духом Святым, ныне и присно и во веки веков, аминь.

Дкн. – Благослови, владыка.
*Подняв обеими руками чашу со
Святым Телом, священник произносит
громко:*

Свщ. – Святого, святого пречистого Тела и Крови Господа нашего и Спасителя Иисуса Христа, иже шедши с небес, раздаётся среди нас, вкусим со святостьюю.

ճաշակեսցուք սրբութեամբ,
որ իջեալ ի յերկնից բաշխի
ի միջի մերում: Սա՛ է Կեանք,
Յոյս, Յարութիւն, Քաւութիւն, եւ
Թողութիւն մեղաց:

Սաղմոս սասցէ՛ք Տեառն
Աստուծոյ մերոյ: Սաղմոս
սասցէ՛ք երկնաւոր Թագաւորիս
մերում անմահի, որ նստի ի կառս
քերովբէականս:

*Քահանայն վերադարձցի ի սեղանն,
եւ ձգեսցի փոքր վարագոյրն:
Սարկաւազունք համայն ի ձախակողմն
սեղանոյն ժողովեալ սկանկիցին երգել
«ՉՏեր ողորմեա», եւ դպիրքն ի դասն
փոփոխակի:*

Դպ – Տեր ողորմեա՛, Տեր
ողորմեա՛,
Տեր ողորմեա՛, Տեր ողորմեա՛:
Սրկ – Տեր ողորմեա՛, Տեր
ողորմեա՛,
Տեր ողորմեա՛, Տեր ողորմեա՛:
Դպ – Ամենասուրբ Երրորդութիւն,
Տո՛ւր աշխարհիս խաղաղութիւն:
Սրկ – Եւ հիվանդաց բժշկութիւն,
Ննջեցելոց արքայութիւն:
Դպ – Տեր ողորմեա՛, Տեր
ողորմեա՛,
Յիսուս Փրկիչ, մեզ ողորմեա՛:
Սրկ – Միջնորդութեամբ
Սուրբ եւ Անմահ, եւ Կենարար
Պատարագիս:
Դպ – Ընկալ՛, Տեր, եւ ողորմեա՛:

Са с Кянкһ, һуйс, һарутһюн,
кһавутһюн ев тһоғутһюн меґац.
Сағмос асацекһ Тяррн Астуцһо
мерум.

Сағмос асацекһ Еркнавор
Тһагавори|с мерум ан|маһи, вор
нәсти і каррәс кһеровбеакан.

Хор поет поочередно с диаконом.
– Тер, воғормя, Тер, воғормя, Тер,
воғормя, Тер, воғормя!

Диакон – Тер, воғормя, Тер,
воғормя,
Тер, воғормя, Тер, воғормя!

Хор – Амена|сурб Еррордутһюн,
Тур ашхарһи|с хағаһутһюн.

Диакон – Ев һивандац
бәжәшкутһюн, Нәнджецелоц
Аркһайутһюн.

Хор – Ари, Аствацһ һарц|ән мероц,
Вор апавен|д ес неґелоц.

Диакон – һас һ|оғнутһюн
цһаррайиц Кһоц, Лер огнакан азґи
һайоц.

Хор – Тер, воғормя, Тер, воғормя,
һисус Пһәркiч, мез воғормя!

Диакон – Мiджнордутһямб сурб ев
ан|маһ ев кен|арар Патараґи|с.

Хор – Энкал, Тер, ев воғормя!

սրբութեամբ ճաշակենք, որ
երկնքից իջնելով՝ բաշխվում
է մեր մեջ: Սա է կյանք, հույս,
հարություն , մեղքերի քավություն
և թողություն:

Սաղմոս սասցէ՛ք մեր Տեր
Աստծուն: Սաղմոս սասցէ՛ք
մեր երկնավոր ու անմահ
թագավորին, որ նստում է
քերովբէական կառքերի վրա:

*Քահանան վերադառնում է սեղանի
մոտ և ձգվում է վարագույրը: Բոլոր
սարկավազները սեղանի ձախ կողմում
հավաքված սկսում են դասում
կանգնած դպիրն երի հետ փոխնիփոխ
երգել «Տէր, ողորմեա»:*

Դպ – Տեր ողորմիր, Տեր ողորմիր,
Տեր ողորմիր:

Սրկ – Տեր ողորմիր, Տեր ողորմիր,
Տեր ողորմիր:

Դպ – Ամենասուրբ Երրորդություն,
տո՛ւր աշխարհիս խաղաղություն:

Սրկ – Եվ հիվանդների՝
բժշկություն, ննջեցյալների՝
արքայություն:

Դպ – Տեր ողորմիր, Տեր ողորմիր,
Հիսուս Փրկիչ, մեզ ողորմիր:

Սրկ – Այս սուրբ, անմահ
և կենարար պատարագի
միջնորդությամբ:

Դպ – Տեր, ընդունիր և ողորմիր:

*Священник поворачивается к народу и,
выступив вперед, поднимает потир.*

Свщ. – Сие есть Жизнь, Надежда
на Воскресение, Искупление
и Отпущение грехов.

Пойте псалмы Господу
Богу нашему, пойте псалмы
бессмертному небесному Царю
нашему, восседающему на
колеснице херувимской.

*Священник возвращается к престолу и
завеса закрывается.*

ПЕСНЬ ПОКАЯНЬЯ
*Диаконы попеременно с хором поют
«Господи, помилуй!»*

Хор – Господи, помилуй. Господи,
помилуй. Господи, помилуй.
Господи, помилуй (четырежды).

Хор – Прими, Господи, и помилуй.
Пресвятая Троица,
Миру даруй мир.

Дкн. – Большим выздоровление,
Покойным вознесение
в Царствие Твое.

Хор – Господи помилуй,
Господи помилуй,
Иисус Спаситель, помилуй нас.

Дкн. – Приди отцов наших
Господь, Помощь слугам своим
окажи. Церкви процветание,
Армянскому народу единение и
любовь.

Բ. ԲԵԿՈՒՄՆ

*Նախասարկաւազն ձայնէ առ դպիրան
բարձր ի թիւ:*

Սրկ – Սաղմոս ասացէք Տեառն Աստուծոյ մերոյ, դպիրք, ձայնիւ քաղցրութեամբ գերգս հոգելորս, զի Սնա վայելեն սաղմոսք եւ օրհնութիւնք, արելուք եւ երգք հոգելորք: Պաշտօնեայք, հանդերձ երգովք սաղմոս ասացէք, եւ զՏէր յերկինս օրհնեցէք:

Պպ – Օրհնեալ է Աստուած. Քրիստոս պատարագեալ բաշխի ի միջի մերուն, արելուիա: Չմարմին Իւր տայ մեզ կերակուր, եւ սուրբ զարիւն Իւր ցօղէ ի մեզ, արելուիա:

Սատիք առ Տէր, եւ առք զլոյս, արելուիա:

Ճաշակեցէք եւ տեսէք, զի քաղցր է Տէր, արելուիա:

Օրհնեցէք զՏէր յերկինս, արելուիա:

Օրհնեցէք զՆա ի բարձունս, արելուիա:

Օրհնեցէք զՆա ամենայն հրեշտակք Նորա, արելուիա:

Օրհնեցէք զՆա ամենայն զօրութիւնք Նորա, արելուիա:

*Մինչ նոքա երգեն, քահանայն առցէ
զսուրբ մարմինն ի ձեռս եւ ասացէ
արտասուօք:*

Քի – (ի ծածուկ) Չոր օրհնութիւն, կամ զոր գոհութիւն ի վերայ հացիս եւ բաժակիս ասացուք: Այլ Յիսուս զՔեզ միայն օրհնեմք

Диакон – Сағмос асацекһ Тяррн Астуцһо мерум, дәпіркһ, дзайнинв кһағцрутһямб з|ергәс һогеворс, зи Сәма вайеҗен сағмоскһ ев орһнутһюнкһ, алелукһ ев ергәкһ һогеворкһ. Паштоняйкһ, һандердз ерговкһ сағмос асацекһ, ев әз|Тер һ|еркинс орһнецекһ!

Хор – Орһнял е Аствацһ! Кһристос патарагял башхи і міджи мерум, алелуя. З|Мармін Юр та мез керакур ев сурб з|Арюн Юр цоғе і мез, алелуя.

Матикһ арр Тер ев аррекһ әз|луйс, алелуя.

Чһашакецекһ ев тесекһ, зи кһағцр е Тер, алелуя.

Орһнецекһ әз|Тер һ|еркинс, алелуя.

Орһнецекһ әз|На і бардзунс, алелуя.

Орһнецекһ әз|На аменайн һрештаккһ Нора, алелуя.

Орһнецекһ әз|На аменайн зорутһюнкһ Нора, алелуя.

Բ. ԲԵԿՈՒՄՆ

*Երբ ավարտում են, նախասարկավազը
ձայնում է դպիրներին բառերը
ՀասՀատ արտասանելով.*

Սրկ – Ո՛վ դպիրներ, սաղմոս ասացէք մեր Տէր Աստծուն և քաղցր ձայնով հոգևոր երգեր: Որովհետև Նրան վայելում են սաղմոսներ և օրհնութիւններ, արելուիաներ և հոգևոր երգեր: Պաշտոնյաներ, երգելով հանդերձ սաղմոս ասացէք և Տիրոջն երկնքում օրհնեցէք:

Պպ – Օրհնյալ է Աստված: Քրիստոսը պատարագվելով բաշխվում է մեր մեջ, արելուիա: Իր մարմինը մեզ է տալիս իբրև կերակուր, իսկ Իր սուրբ արյունը ցողում է մեր մեջ, արելուիա: Մոտեցէք Տիրոջը և առէք լույսը, արելուիա:

Ճաշակեցէք և տեսէք, որ քաղցր է Տէրը, արելուիա:

Օրհնեցէք Տիրոջը երկնքում, արելուիա:

Օրհնեցէք Նրան բարձունքներում, արելուիա:

Օրհնեցէք Նրան, Նրա բոլոր հրեշտակներ, արելուիա:

Օրհնեցէք Նրան, Նրա բոլոր զորութիւններ, արելուիա:

*Մինչ նրանք երգում են, քահանան
ձեռքն է առնում սուրբ մարմինը և
արտասուքով ծածուկ ասում է:*

Քի – (ծածուկ) Ինչպիսի օրհնութիւն կամ ինչպիսի գոհութիւն ասենք այս հացի

ПРЕЛОМЛЕНИЕ

Проповедь псалмопения

Дкн. – Пойте псалмы Господу Богу нашему; псалмопевцы, пойте сладкогласно песни духовные. Ибо Ему подобают псалмы и благословения, аллилуйя и песни духовные. Служители, возглашайте псалмы с пением и благословляйте Господа на небесах.

Хор – Благословен Бог. Христос пожертвованный преподается среди нас. Аллилуйя. Тело Свое дает нам в пищу и святою Кровью Своею окропляет нас. Аллилуйя.

Приблизьтесь к Господу и примите свет. Аллилуйя.

Вкусите и увидите, как благ Господь. Аллилуйя.

Благословляйте Господа на небесах. Аллилуйя.

Благословляйте Его в вышних. Аллилуйя.

Благословляйте Его все Ангелы Его. Аллилуйя.

Благословляйте Его все Силы Его. Аллилуйя.

*Пока они поют, священник берет в
руки Святое Тело и читает тайную
молитву:*

Свщ. – Какие хвалы и какие благодарения воздадим Тебе за чашу сию, Иисус!

հանդերձ Յարբդ եւ Ամենասուրբ
Յոգուվդ, այժմ եւ միշտ եւ
յաւիտեանս յաւիտեանից. Ամէն:

*Քահանայն յառեալ զաչս իւր ի սուրբ
խորհուրդն ասացէ:*

Խոստովանիմ եւ հաւատամ, զի
Դու ես Քրիստոս Որդի Աստուծոյ,
որ բարձեր զմեղս աշխարհի:

*Եւ բեկեալ զսուրբ մարմինն ի չորս
մասունս, արկցէ ի բաժակն ասելով:*

Լրումն Յոգույն Սրբոյ:

ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Ա. ՆԱԽՀԱՂՈՐԴԱԿԱՆՔ

*Եւ ապա զմի մասն միայն առեալ
ի ձեռս. աղօթեացէ ի ծածուկ
արտասուօք եւ*

գոհութեամբ առ Հայր եւ Որդի:

Քհ – (ի ծածուկ) Յայր
Սուրբ, որ անուանեցեր
զմեզ անուանակցութեամբ
Միածնի Քոյ, եւ լուսաւորեցեր
մկրտութեամբ հոգեւոր
աւազանին, արժանի արա՛
ղնդունել զսուրբ խորհուրդս
զայս՝ մեզ ի մեղաց թողութիւն:
Տպաւորեա՛ ի մեզ զշնորհս
Յոգույդ Սրբոյ որպէս ի սուրբ
առաքեալսն, որք ճաշակեցին
եւ եղեն մաքրիչք ամենայն
աշխարհի: Եւ արդ, Տէր Յայր
բարերար, զհաղորդութիւնս
զայս մասնաւորեա՛ ճաշակման
երեկոյին աշակերտացն,

ու բաժակի վրա: Այլ, Յիսուս,
միայն Քեզ ենք օրհնում՝ Յորդ և
Ամենասուրբ Յոգուդ հետ, այժմ և
միշտ և հավիտյանս հավիտեանից.
ամեն:

*Քահանան, աչքերը սուրբ խորհրդին
հարած, ասում է.*

Խոստովանում և հավատում
եմ, որ Դու ես Քրիստոսը՝ Որդին
Աստծո, որ աշխարհի մեղքերը
վերցրեցիր:

*Եվ սուրբ մարմինը չորս մասի
բաժանելով, զցում է բաժակի մեջ՝
ասելով.*

Սուրբ Յոգու կատարումը:

ՀԱՂՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ

Ա. ՆԱԽՀԱՂՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ

*Եվ ապա մի մասը միայն ձեռքն
առնելով, ծածուկ աղօթում է՝
արտասովելով և գոհություն
մատուցելով Հորն ու Որդուն:*

Քհ – (ծածուկ) Յայր Սուրբ, որ մեզ
Քո Միածնի անվանակցությամբ
կոչեցիր և լուսավորեցիր հոգևոր
ավազանի մկրտությամբ,
արժանի արա՛ ընդունելու այս
սուրբ խորհուրդը՝ մեր մեղքերի
թողության համար:
Մեր մեջ էլ տպավորի՛ր Սուրբ
Յոգուդ շնորհները, ինչպէս
որ սուրբ առաքյալների մեջ,
որոնք ճաշակեցին և եղան ողջ
աշխարհի մաքրագործողները:
Եվ այժմ, ո՛վ Տէր, Յայր բարերար,
այս հաղորդությունը մասը
դարձրո՛ւ աշակերտների

Тебя Одного благословим с Отцом
и Духом Пресвятым, ныне и присно
и во веки веков, аминь.

Исповедую и верую, ибо Ты есть
Христос, Сын Божий, взявший
грехи мира.

*Преломив Святое Тело на четыре
части, священник опускает его в чашу
со словами:*

Свщ. – Во исполнение Святого
Духа.

ПРИЧАСТИЕ

*Затем, взяв в руку частицу просфоры,
читает тайную молитву:*

Свщ. – Отец Святой, нарекший
нас по имени Единородного Твоего
и просветивший крещением
духовной купели. Удостой
нас причаститься сего святого
таинства в оставление грехов.
Запечатлей в нас благодать
Святого Духа Твоего, как в святых
апостолах, вкусивших и ставших
очистителями всего мира. И
ныне, Господи, Отче благий,
сим причащением сопричасти
меня вечере с учениками, отъяв
тьму моих грехов. Не воззри на
недостойность мою и не лишай

բառնալով զխաւար մեղաց իմոց: Մի՛ հայիր յանարժանութիւնս իմ, եւ մի՛ արգելուր զշնորհս Յոգևոյդ Սրբոյ: Այլ ըստ անբաւ մարդասիրութեան Քում, պարգեւեա՛ զսա քաւիչ մեղաց, լուծիչ յանցանաց: Որպէս խոստացաւ եւ ասաց Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս, թէ՛ ամենայն, որ ուտէ զմարմին իմ եւ ըմպէ զարիւն իմ, կեցցէ յաւիտեան: Արդ արա՛ զսա մեզ ի քաւութիւն, զի որք կերիցեն եւ արբցեն ի սմանէ, հանցեն զօրհնութիւն եւ զփառս Յօր եւ Որդւոյ եւ Յոգևոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից: Ամեն:

† Խաղաղութիւն ամենեցուն: Գոհանամք զՔէն Քրիստոս Թագաւոր, որ արժանի արարեր զանարժանս հաղորդիլ սուրբ մարմնոյ եւ արեան Քո: Եւ այժմ աղաչեն զՔեզ, Տէր, մի՛ լիցի սա ինձ ի դատապարտութիւն, այլ ի քաւութիւն եւ ի թողութիւն մեղաց, յառողջութիւն հոգւոյ եւ մարմնոյ, եւ ի կատարումն ամենայն գործոց առաքինութեան, որպէս զի սրբեսցէ սա զշունչս իմ եւ զհոգի, եւ զմարմին իմ, եւ արասցէ զիս տաճար եւ բնակարան Ամենասուրբ Երրորդութեանդ, զի ընդ սուրբս Քո արժանի եղէց փառաւորել զՔեզ ընդ Յօր եւ ընդ Սուրբ Յոգևոյդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամեն:

երեկոյան ճաշակմանը վերցնելով մեղքերի խավարը: Մի՛ նայիր իմ անարժանությանը եւ մի՛ արգելիր Սուրբ Յոգևոյ շնորհները: Այլ անհուն մարդասիրությանդ համաձայն՝ սա պարգևիր որպէս մեղքերի քավիչ եւ հանցանքների լուծիչ: Ինչպէս որ խոստացավ եւ ասաց մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը, թէ՛ «Ամեն ոք, ով ճաշակում է իմ մարմինը եւ ըմպում է իմ արյունը, հավիտյան պիտի ապրի»: Արդ սա մեզ քավութիւն արա, որպէսզի ովքեր ուտում եւ ըմպում են սրանից, օրհնութիւնս եւ փառք մատուցեն Յօրը եւ Որդուն եւ Սուրբ Յոգուն այժմ եւ միշտ եւ հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

† Խաղաղութիւն ամենքին: Գոհանում են Քեզանից, Քրիստոս թագավոր, որ ինձ՝ անարժանիս, արժանի արեցիր հաղորդվելու սուրբ մարմնիդ եւ արյանդ: Եվ այժմ աղաչում են Քեզ, Տէր, սա ինձ համար թող չլինի դատապարտութիւն, այլ մեղքերի քավութիւնս եւ թողութիւն, հոգու ու մարմնի առողջութիւն, եւ բոլոր առաքինի գործերի ամբողջացում, որպէսզի սա սրբի իմ շունչը, հոգին ու մարմինը եւ ինձ տաճար ու բնակարան դարձնի Քո Ամենասուրբ Երրորդութեանդ, որպէսզի արժանի լինեն Քո սրբերի հետ փառավորելու Քեզ՝ Յօրդ եւ Սուրբ Յոգևոյդ հետ, այժմ եւ միշտ եւ հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

меня благодати Духа Святого, но по безмерному человеколюбию Твоему даруй ее в искупление грехов и прощение прегрешений, как обещая сказал Господь наш Иисус Христос: «Ядущий Мою Плоть и пиющий Мою Кровь, жив будет во веки». Ныне соделай сие нам в искупление, да ядущие и пиющие вознесут благословение и славу Отцу и Сыну и Духу Святому, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

† Мир всем.

Христос Царь, благодарю Тебя за то, что удостоил недостойного меня причаститься святого Твоего Тела и Крови. И ныне молю Тебя, Господи, да не будет сие в осуждение мне, но в искупление и в оставление грехов, в исцеление души и тела, в совершение всяких добродетелей. Дабы сим освятились и душа моя, и дух мой, и тело мое и соделался я храмом и обителью Всесвятой Твоей Троицы, и да удостоюсь со святыми Твоими славить Тебя с Отцом и Святым Духом Твоим, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

ԱՂՕԹՔ Ս. ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ՈՍԿԵԲԵՐԱՆԻՆ

Գոհանամ եւ մեծացուցանեմ եւ փառաւորեմ զՔեզ, Տէր Աստուած իմ, զի զիս զանարժանս արժանացուցեր յաւուր յայսմիկ հաղորդակից լինել աստուածային եւ սոսկալի խորհրդոյ Քոյ, անարատ մարմնոյդ եւ պատուական արեանդ։

Վասն այսորիկ զսոսա ի բարեխօսութիւն ունելով, աղաչեմ յամենայն աւուրս եւ ի ժամանակս կենաց ինոց ընդ սրբութեան Քոյ պահեա՛ զիս։ Որպէս զի յիշելով զբարեգթութիւնս Քո եւ կենդանի եղէց ընդ Քեզ, որ վասն մեր չարչարեցար եւ մեռար եւ յարեար։

Մի՛ մերձեսցի, Տէր իմ եւ Աստուած, խորտակիչն, կնքելով անձին իմոյ պատուական արեամբդ Քով։

Ամենակարող, մաքրեա՛ զիս սոքօք յամենայն մեռելոտի գործոց ինոց, որ միայնդ ես անմեղ։ Ամրացո՛ զկեանս իմ, Տէր, յամենայն փորձութենէ, եւ զպատերազմողն իմ դարձո՛ յինէն յետս, պատկառեալ եւ ամաչեցեալ՝ որչափ յառնէ ի վերայ իմ։

Ամրացո՛ զգնացս մտաց եւ լեզուի իմոյ, եւ զամենայն ճանապարհս մարմնոյ իմոյ։ Լե՛ր հանապազորդ ընդ իս,

Ս. ՅՈՎՀԱՆ ՈՍԿԵԲԵՐԱՆԻ ԱՂՕԹՔԸ

Իմ Տեր Աստված, գոհանում, մեծարում, և փառավորում եմ Քեզ, որովհետև ինձ՝ անարժանիս, այսօր արժանի արեցիր հաղորդակից լինելու Քո աստվածային և սոսկալի խորհրդին, անարատ մարմնիդ և պատվական արյանդ։

Դրա համար սրանց բարեխոս ունենալով՝ աղաչում եմ իմ կյանքի բոլոր օրերի և ժամանակների ընթացքում ինձ պահի՛ր Քո սրբության մեջ։ Որպեսզի հիշելով Քո բարեգթությունները, կենդանի լինեմ Քեզ հետ, որ մեզ համար չարչարվեցիր, մեռար և հարություն առար։

Տե՛ր և Աստված իմ, խորտակիչը թող չմոտենա ինձ, որ կնքված եմ Քո պատվական արյամբ։ Ո՛վ ամենակարող, որ միակ անմեղն ես, սրանցով մաքրի՛ր ինձ իմ բոլոր մեռելոտի գործերիցս։ Տե՛ր, ամրացրո՛ւ իմ կյանքն ամեն տեսակի փորձությունից և իմ դեմ պատերազմողին քանիցս, որ վեր կենա իմ դեմ ամաչած և պատկառած ետ մղիր ինձանից։

Ամրացրո՛ւ իմ լեզվի և մտքի ընթացքը և մարմնիս բոլոր ճանապարհները։ Ամեն օր ինձ հետ եղի՛ր, Քո անսուտ խոստման համաձայն, թե. «Ով ուտում է Իմ

МОЛИТВА ИОАННА ЗЛАТОУСТА

Свщ. (тайно) – Благодарю и величаю и славлю Тебя, Господь Бог мой, за то, что сегодня удостоил недостойного меня причаститься божественного и ужасного таинства пречистого Тела и пречестной Крови Твоей. Посему, имея их заступниками, молю Тебя во все дни и времена жизни моей: храни меня в святости Твоей, дабы, помня милосердие Твое, быть живым Тобою, за нас пострадавшим и умершим и воскресшим. Господи, Боже мой, запечатлев меня знамением пречестной Крови Твоей, не дай сокрушителю подступиться ко мне. Ею, Всемогуший, очисти меня от всех мертвенных дел моих, ибо един Ты безгрешен. Господи, огради жизнь мою от всяких искушений, дабы враг мой отступал, пристыженный и посрамленный, сколько бы ни восставал на меня. Утверди стопы мысли моей и языка моего и все стези плоти моей. Пребудь со мною всегда по неложному обещанию Твоему, что ядущий Тело Твое и пьющий Кровь Твою в Тебе пребывает и Ты в нем. Ты, человеколюбец, изрек сие; утверди божественное слово непреложных повелений Твоих, ибо Ты Бог милостивый, милосердный и

ըստ անսուտ խոստման Քո, թե՛ որ ուտէ զմարմին Իմ, եւ ըմպէ զարիւն Իմ, նա յիս բնակեացէ եւ ես՝ ի նմա: Դու ասացեր, մարդասէ՛ր, կացո՛ գբանս աստուածային անլուծանելի հրամանաց Քոց, քանզի Դու ես Աստուած ողորմութեան, եւ գթութեան եւ մարդասիրութեան եւ պարգեւիչ անենայն բարեաց, եւ Քեզ վայելէ փառք հանդերձ Զարբդ եւ անենասուրբ Զոգուովդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամեն:

Բ. ՃԱՇԱԿՈՒՄՆ

Եւ ապա տեառնազրելով զինքն, խնդրեացէ յԱստուծոյ զպէս պէս Հայցուածս վասն իւր եւ ժողովրդեան, եւ թողութիւն խնդրեացէ իւրոց յանցաւորացն թշնամեաց եւ ատելեաց, եւ անդէն ասացէ:

Քհ – (ի ծածուկ) Զաւատով հաւատամ յամենասուրբ Երրորդութիւնդ ի Զայր եւ յՈրդի եւ ի Զոգիդ Սուրբ:

Եւ ապա ահիւ եւ դողովեամբ ճաշակեացէ զմասն որ ի ձեռին իւրում է՝ ասելով:

Զաւատով ճաշակեմ զսուրբ եւ զկենդանարար եւ զփրկագործ մարմինս Քո, Քրիստոս Աստուած իմ Յիսուս՝ ի թողութիւն մեղաց իմոց:

Եւ արբցէ ի բաժակէն ասելով: Զաւատով ըմպեմ զսրբարար եւ զմաքրիչ արիւնս Քո, Քրիստոս

մարմինը և ըմպում է Իմ արյունը, նա կբնակվի Իմ մեջ, և ես՝ նրա մեջ»: Ո՛վ մարդասեր, քանի որ Դու ասացիր, ուրեմն պահիր Քո աստվածային անքակտելի հրամանների խոսքերը, որովհետև Դու ողորմության, գթության, մարդասիրության Աստվածն ես և բոլոր բարիքներ պարգևողը, ուստի Քեզ է վայելում փառքը՝ Զորդ և Ամենասուրբ Զոգուդ հետ, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Բ. ՃԱՇԱԿՈՒՄ

Խաչակնքելով իրեն, Աստծուց իր և ժողովրդի համար տարբեր շնորհներ է Հայցում և թողություն է խնդրում իր հանցավոր թշնամիների և իրեն ատողների համար և դրանից հետո ասում է.

Քհ – (ծածուկ) Զավատով հավատում եմ Ամենասուրբ Երրորդությանդ՝ Զորդ, Որդուն և Սուրբ Զոգուդ:

Եվ ապա ահով ու դողով ճաշակում է իր ձեռքում եղած մասն՝ ասելով.

Քրիստոս Աստված իմ Զիսուս, հավատով ճաշակում եմ Քո սուրբ, կենարար և փրկագործ մարմինը՝ իմ մեղքերի թողության համար:

Եվ ըմպում է բաժակից, ասելով. Քրիստոս Աստված իմ Զիսուս, հավատով ըմպում եմ Քո սրբարար ու մաքրագործ Արյունը՝ իմ մեղքերի թողության համար:

человеколюбивый, дарующий всякое благо; и Тебе с Отцом и Духом Святым подобает слава, ныне и присно и во веки веков. Аминь. Верую верую во Всесвятую Твою Троицу – в Отца и Сына и Духа Святого.

ВКУШАНИЕ

Переkreщиваясь, священник просит Бога для себя и своей паствы милости и благодати и отпущения для врагов и ненавидящих его, после говорит:

Свщ. – Верую в Святую Троицу, Отца Сына и Святого Духа.

Затем причащается одной из частиц, которая у него в руке, говоря:

С верою вкушаю святое, животворящее и искупительное Тело Твое, Христос Бог мой Иисус, в оставление грехов моих.

И, отпив из потира, произносит: С верою пью освящающую и очищающую Кровь Твою, Христос Бог мой Иисус, в оставление грехов моих.

Աստուած իմ Յիսուս՝ ի թողութիւն մեղաց իմոց: Եւ յետ ճաշակելոյ ի մարմնոյ եւ յարեմէ Տեառն, ասասցէ: Մարմին Քո անապական լիցի ինձ ի կեանս, եւ սուրբ արիւն Քո՝ ի քաւութիւն եւ ի թողութիւն մեղաց:

Եթէ իցեն արժանաւորք Հաղորդութեան յեկեղեցականաց՝ Հաղորդեսցին ի սեղանն ի ներքին կողմն վարագուրին. եւ ապա բացցի վարագուրն, եւ նախասարկաւազն գոչեսցէ առ ժողովուրդն բարձր ձայնիւ:

Սրկ- Երկիւղիւ եւ հաւատով յառաջ մատիք եւ սրբութեամբ հաղորդեցարուք:

Քահանայն ունելով զսուրբ խորհուրդն ի ձեռին դարձցի առ ժողովուրդն եւ յառաջ զնասցէ փոքր ինչ. եւ եթէ իցեն արժանաւորք, քահանայն ի ծունկս իջեալ ի բեմին Հաղորդեսցէ զնոսս. եւ սարկաւազն կայցէ զսկիհն զաստառակաւ ի ձախմէ քահանային:

Քհ – Ասացէք մեղայ Աստուծոյ, [հաւատամք ի Հայր Սուրբ Աստուած ճշմարիտ, հաւատամք յՈրդին Սուրբ Աստուած ճշմարիտ, հաւատամք եւ ի Հոգին Սուրբ Աստուած ճշմարիտ: Խոստովանիմք եւ հաւատամք]: Չի սա է պատուական Մարմին եւ Արիւն Տեառն մերոյ եւ Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի, որ լինի մեզ ի քաւութիւն եւ ի թողութիւն մեղաց:

Շարական Հաղորդութեան
Որ կազմեցեր սեղան խորհրդոյ եւ արբուցեր յանմահական

Диакон – Еркюғив ев наватов һ|аррадж матикһ ев сәрбуҗтямб һағордҗаурукһ!

Священник – Асацекһ «меґа Астуцһо». наватамкһ i һайр Сурб Аствацһ чһэшмарит, наватамкһ һ|Орди|һ Сурб Аствацһ чһэшмарит, наватамкһ ев i һог|һ Сурб Аствацһ чһэшмарит. Хостованимкһ ев наватамкһ. Зи Са е кендани ев кендан|арар Мармин ев Арюн Тяррән меро ев Пһәркч|һ һисуси Кһристоси, вор ліни мез i кһавуҗһюн ев i җһоғуҗһюн меґац. Хостованимкһ ев наватамкһ.

Хор – Вор казмецер сеґан Хорһрдо ев арбуцер һ|анмаһакан Бажаке|һ

Եվ Տիրոջ Մարմինն ու Արյունը ճաշակելուց հետո, ասում է:
Քո անապական մարմինը թող լինի ինձ կյանք, իսկ Քո սուրբ արյունը՝ մեղքերիս քավություն և թողություն:

Եթե եկեղեցականների մեջ կլինեն Հաղորդության արժանիներ, Հաղորդվում են սեղանի վրա, վարագույրի հետևում, և ապա բացվում է վարագույրը և նախասարկավազը բարձր ձայնով դիմում է ժողովրդին.

Սրկ – Երկյուղածությամբ և հավատով առաջ եկեք և սրբությամբ հաղորդվեցե՛ք:

Քահանան սուրբ խորհուրդը ձեռքին դռնում է դեպի ժողովուրդը և փոքրիչ առաջ դալիս և եթե կան արժանիներ բեմի վրա ծնկի գալով Հաղորդվելուն է տալիս ժողովրդին, իսկ սարկավազը, սկիհը դաստառակով բռնում քահանայի ձախ կողմում:

Քհ – Ասացե՛ք մեղավոր եմ Աստծու առջև. հավատում եմք Սուրբ Հորը Աստծուն ճշմարիտ, հավատում եմք Սուրբ Որդուն Աստծուն ճշմարիտ, հավատում եմք և Սուրբ Հոգուն Աստծուն ճշմարիտ: Խոստովանում և հավատում եմք: Քանի որ սա է մեր Տեր և Փրկիչ Հիսուս Քրիստոսի պատվական մարմինն ու արյունը, որ մեր մեղքերին քավություն և թողություն է լինում:

Շարական Հաղորդության
Որ կազմեցիր խորհուրդի

И, причастившись Тела и Крови Господней, произносит:

Тело Твое Пречистое да будет мне в жизнь и Святая Кровь Твоя в искупление и оставление грехов моих.

Если среди церковнослужителей есть подготовленные к Святому Причастью, причащаются за занавесом на Святом Престоле, после отворяется занавес и диакон возглашает:

Дкн. – С трепетом и верой приступите и со святостью причаститесь.

Взяв святыи Дары и подойдя к краю алтаря, священник обращается к пастве с предложением причаститься. Опускается на колени и причащает желающих. Во время причащения хор поет шаракан. Причастив, священник поднимается и благословляет потиром паству.

Свщ. – Говорите грешен перед Богом, веруем в истинного Бога Отца Святого, веруем в истинного Бога Сына Святого, веруем в истинного Бога Духа Святого. Исповедуем и веруем. По истине это есть Тело и Кровь Бога нашего Иисуса Христа. дающий нашим грехам прошение и отпущение.

բաժակէն սրբոց Քոց առաքելոց
այսօր ի սուրբ վերնատունն.
Աղաչեմք, փրկիչ, ողորմեա՛:
Մաքրեա՛ զմիտս եւ զխորհուրդս,
զի եւ մեք հաղորդեսցուք
սրբութեամբ ընդ սրբոց Քոց
առաքելոց այսօր ի սուրբ
վերնատունն.

Աղաչեմք, փրկիչ, ողորմեա՛:
Դպ – Աստուած մեր եւ Տէր մեր
երեւեցաւ մեզ, օրհնեալ եկեալ
անուամբ Տեառն:

*Քահանայն ունելով զսկիհն ի ձեռին
օրհնեսցէ զժողովուրդն ասելով:*
Քհ – Կեցո՛, Տէր, զժողովուրդս Քո
եւ օրհնեա՛ զժառանգութիւնս Քո,
հովուեա՛ եւ բարձրացո՛ զսոսա
յայսմիտեւ մինչեւ յաւիտեան:

Դ. ԳՈՂԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Դպ – Լցաք ի բարութեանց Քոց,
Տէր, ճաշակելով զմարմին Քո
եւ զարիւն. փա՛ռք ի բարձունս
կերակրողիդ զմեզ: Որ հանապազ
կերակրես զմեզ. առաքեա՛ ի մեզ
զհոգեւոր Քո զօրհնութիւն, փա՛ռք
ի բարձունս կերակրողիդ զմեզ:

*Քահանայն դարձցի ի սեղանն, ձգեսցի
վարագոյրն եւ ճաշակեալ զմնացեալս ի
մարմնոյ եւ յարենէն, մաքրեսցէ զսկիհն
ջինջ, ասելով զաղօթն:*

сэрбоц Кхоц арракһелоц айс|ор
і сурб Вернатун|н. Аґачемкһ,
Пһәркіч, воґормя. Махһря эз|міт|әс
ев эз|хорһурд|әс, зи ев мекһ
һаґордесцукһ сәрбутһямб энд
сэрбоц Кхоц арракһелоц айс|ор і
сурб Вернатун|н.
Аґачемкһ, Пһәркіч, воґормя.

Причащающийся пред Чашей говорит:
– Меґа Астуцһо.

Священник причащая:
– Са еґици кһез і кһавутһюн ев і
тһоґутһюн меґац кһоц.
Хор – Аствацһ мер ев Тер мер
еревецав мез, орһнял екял
анвамб Тяррн.

Священник – Кецо, Тер,
эз|жоґовурд|әс Кхо ев орһня
эз|жаррангутһюн|әс
Кхо, һоввя ев бардзрацо эз|сосо
һ|айсәмһете мінчев һавітян.

Хор – Ләцакһ і барутһяңц Кхоц,
Тер, чһашакелов эз|Мармін
Кхо ев з|Арюн; пһарркһ і бардзунәс
Керакроґи|д эз|мез! Вор ев һанапаз
керакрес эз|мез; арракһя і мез
эз|һоґевор Кхо з|орһнүтһюн.
Пһарркһ і бардзунәс Керакроґи|д
эз|мез!

սեղանն և արբեցրեցիր
անմահական բաժակից Քո
սուրբ առաքյալներից այսօր
սուրբ վերնատանը. աղաչում
ենք, Փրկիչ, ողորմի՛ր: Մաքրի՛ր
մեր մտքերն ու խորհուրդները,
որպեսզի մենք էլ այսօր Քո սուրբ
առաքյալների հետ սրբությամբ
հաղորդվենք սուրբ վերնատանը.
աղաչում ենք, Փրկիչ, ողորմի՛ր:
Դպ – Մեր Տերն ու մեր Աստվածը
մեզ երևաց. օրհնյա՛լ լինի Տիրոջ
անունով եկողը:

*Քահանան սկիհը ձեռքին բռնած
օրհնում է ժողովրդին՝ (ասելով).*

Քհ – Ո՛վ Տեր, ապրեցրո՛ւ
Քո ժողովրդին և օրհնի՛ր Քո
ժառանգությունը. հովվի՛ր և
բարձրացրո՛ւ սրանց այսուհետև
մինչև հավիտյան:

Գ. ԳՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Դպ – Տէր, ճաշակելով Քո
մարմինն ու արյունը, լցվեցինք
Քո բարիքներով. փա՛ռք
բարձունքներում՝ մեզ կերակրողիդ:
Դու, որ միշտ կերակրում ես մեզ,
ուղարկի՛ր Քո հոգևոր օրհնությունը.
փա՛ռք բարձունքն երում՝ մեզ
կերակրողիդ:

*Քահանան վերադառնում է սեղանի
մոտ, ձգվում է վարագույրը և
ճաշակելով մնացյալ մարմինն ու
արյունը հստակ մաքրում է սկիհը,
ծածուկ ասելով այս աղոթքը.*

Хор – Бог наш и Господь наш
явился нам. Благословен грядущий
во имя Господне.

Священник осеняя Чашей народ
Свщ. (в голос) – Спаси, Господи,
народ Твой и благослови достояние
Твое; паси и возвысь их отныне и
до века.

БЛАГОДАРЕНИЕ

*Священник возвращается к святому
Престолу. Завеса закрывается.*

Хор – Исполнились мы благодати
Твоей, Господи, вкусив Тела Твоего
и Крови Твоей. Слава в вышних
Промыслителю нашему. Ты, всегда
насыщающий нас, ниспошли нам
духовное благословение Твое.
Слава в вышних Промыслителю
нашему.

*Священник возвращается к престолу.
Закрывается завеса, за которой
он приобщается остальных святых
Даров, очищает потир и читает
тайную молитву.*

Քհ – (ի ծածուկ) Գոհանամք
 զՔէն, Հայր ամենակալ,
 որ պատրաստեցեր մեզ
 նաւահանգիստ սուրբ
 զեկեղեցի, տաճար սրբութեան,
 ուր փառաբանի Սուրբ
 Երրորդութիւնդ. Ալէլուիա:
 Գոհանամք զՔէն, Քրիստոս
 Թագաւոր, որ պարգեւեցեր
 մեզ կենդանութիւն կենարար
 մարմնով եւ արեամբ Քով սրբով:
 Շնորհեա՛ զքաւութիւն եւ զմեծ
 ողորմութիւն. Ալէլուիա:
 Գոհանամք զՔէն, Հոգիդ
 ճշմարիտ, որ նորոգեցեր սուրբ
 զեկեղեցի: Անարատ պահեա՛
 հաւատով Երրորդութեանդ յայսմ
 հետէ մինչեւ յաւիտեան. Ալէլուիա:
Սրկ – Ամէն: Եւ եւսխաղաղութեան
 զՏէր աղաչեսցուք:
Դպ – Տէր, ողորմեա:
Սրկ – Եւ եւս հաւատով ընկալեաք
 յաստուածային, սուրբ,
 երկնային, անմահ, անարատ
 եւ յանապական խորհրդոյս,
 զՏեառնէ՛ գոհարացուք:
Դպ – Գոհանամք զՔէն, Տէր, որ
 կերակրեցեր զմեզ յանմահական
 սեղանոյ Քոյ: Բաշխելով
 զմարմինդ եւ զարիւնդ ի
 փրկութիւն աշխարհի, եւ Կեանք
 անձանց մերոց:
Քհ – (ծածուկ) Գոհանամք
 զՔէն, Քրիստոս Աստուած մեր,
 որ զայսպիսի ճաշակունն
 բարութեան շնորհեցեր մեզ
 ի սրբութիւն կենդանութեան:

Диакон – Амен. Ев евэс хагагутһян
 эз|Тер агачесцукһ.
Хор – Тер, вогормя!
Диакон – Ев евэс наватов
 энкалялкһ һ|аствацһайин, сурб,
 еркнайин, ан|мах, ан|арат ев
 ан|апакан Хорһәрдуј|с, эз|Тяррне
 гоһацарукһ!
Хор – Գоһанамкһ эз|Кһе|н, Тер, вор
 керакрецер эз|мез һ|ан|маһакан
 Сеғано Кһо. Башхелов эз|Мармин|д
 ев з|Арюн|д і пһәркутһюн ашхарһи
 ев кянкһ андзанц мероц.

Քհ – (ծածուկ) Ամենակալ Հայր,
 գոհանուն ենք Քեզանից, որ
 մեզ համար սուրբ եկեղեցին
 նավահանգիստ և սրբության
 տաճար պատրաստեցիր,
 ուր փառաբանվում է Սուրբ
 Երրորդությունդ, ալէլուիա:
 Գոհանուն ենք Քեզանից,
 Քրիստոս թագավոր, որ Քո
 կենարար մարմնով և սուրբ
 արյամբ մեզ կենդանություն
 պարգևեցիր: Շնորհի՛ր քավություն
 և մեծ ողորմություն, ալէլուիա:
 Գոհանուն ենք Քեզանից, Հոգի
 ճշմարիտ, որ նորոգեցիր սուրբ
 եկեղեցին. անարատ պահի՛ր
 այն Երրորդությանդ հավատով
 այսուհետև մինչև հավիտյան.
 ալէլուիա:
Սրկ – Եվ խաղաղության համար
 ևս աղաչենք Տիրոջը:
Դպ – Տէր, ողորմի՛ր:
Սրկ – Առավել ևս դուք, այս
 աստվածային, սուրբ, երկնային,
 անմահ, անարատ և անապական
 խորհուրդը հավատով
 ընդունածներ, գոհացե՛ք Տիրոջից:
Դպ – Տէր, գոհանուն ենք
 Քեզանից, որ մեզ կերակրեցիր Քո
 անմահական սեղանից՝ բաշխելով
 մարմինդ և արյունդ, որպես
 աշխարհի փրկություն և կյանք՝ մեր
 անձերի համար:
Քհ – (ծածուկ) Քրիստոս Աստված
 մեր, գոհանուն ենք Քեզանից, որ
 այսպիսի բարության ճաշակունն
 շնորհեցիր մեզ մեր կյանքի

Свщ. (тайно) – Благодарим Тебя,
 Отец Вседержитель, уготовавший
 нам пристанищем святую Церковь,
 храм святости, где восславляется
 Святая Троица Твоя. Аллилуйя!
 Благодарим Тебя, Христос
 царь, даровавший нам жизнь
 животворящим Телом Твоим и
 святою Кровью Твоею. Даруй нам
 искупление и великую милость.
 Аллилуйя!
 Благодарим Тебя, Дух истинный,
 обновивший святую Церковь.
 Соблуди ее в непорочности и вере
 в Троицу Твою, отныне и до века.
 Аллилуйя!
Дкн. – Аминь. Снова и снова
 миром Господу помолимся.
Хор – Господи, помилуй.
Дкн. – Снова и снова
 возблагодарим Господа, с верою
 восприяв божественные, святые,
 небесные, бессмертные, пречистые
 и нетленные таинства сии.
Хор – Благодарим Тебя, Господи,
 окормивший нас от бессмертной
 трапезы Твоей, Плотью и Кровью
 Твоею даровав спасение миру и
 жизнь нам.
Свщ. (тайно) – Благодарим Тебя,
 Христос Бог наш, ради освящения
 жизни даровавший нам сие
 вкушение благодати. Ею соблюди
 нас в святости и непорочности,

Սովիմբ պահեա՛ զմեզ սուրբս եւ անարատս, բնակեալ զմեօք Քո աստուածային խնամօքդ: Զովուեա՛ զմեզ յանդաստանի կամաց Քոց սրբոց եւ բարեսիրաց: Որով ամրացեալք յամենայն բանսարկուին ընդդիմութեանց, Քում եւեթ արժանի եղիցուք լսել ձայնի, եւ Քեզ միայնոյ քաջայաղթ եւ ճշմարիտ հովուիդ հետեւիլ: Եւ առ ի Քէն ընդունել զպատրաստեալ տեղի յարքայութեանդ երկնից: Աստուած մեր եւ Տէր մեր եւ Փրկիչ Յիսուս Քրիստոս, որ ես օրհնեալ ընդ Զօր եւ ընդ Սուրբ Զոգուոյդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն: † Խաղաղութիւն ամենեցուն: Անքնին, անհաս, երրեակ ինքնութեանդ, հաստիչ, ընդունող եւ անբաժանելի միասնական Սուրբ Երրորդութեանդ վայելէ փառք իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

Քահանայն լուսցեալ զձեռս զիցէ զխոյրն. եթէ իցէ եպիսկոպոս՝ զթագն, եւ զգեցցի զեմփորոնն. ապա բացցի վարագոյրն:

**ԱՐՁԱԿՈՒՄՆ
ԱՂՈԹՔ Ի ՄԵՋ ԵԿԵՂԵՑՈՒՅ**
Սրկ – Օրհնեա՛, տէր:

**БЛАГОСЛОВЕНИЕ
И ОТПУСК**
Диакон – Орһня, Тер!

սրբության համար: Սրանով սուրբ և անարատ պահիր՝ մեզ, բնակվելով մեր շուրջը Քո Աստվածային խնամքով: Զովվիր մեզ Քո սուրբ և բարեսեր կամքի անդաստանում, որով ամրացած բանսարկու թշնամու ամեն տեսակ հակառակությունների դեմ, արժանի լինենք լսելու Քո ձայնը և հետևելու Քեզ՝ միակ ճշմարիտ և քաջահաղթ Զովվիր, և Քեզանից ընդունելու երկնային արքայությանդ մեջ մեզ համար պատրաստված տեղը: Աստված մեր և Տեր մեր և Փրկիչ Զիսուս Քրիստոս, որ օրհնյալ ես Քո Զոր և Սուրբ Զոգու հետ այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. ամեն: † Խաղաղություն ամենքին: Անքննելի, անհասանելի, եռյակ Ինքնությանդ, հաստատող, ընդունող և անբաժանելի, միասնական Սուրբ Երրորդությանդ վայել է փառք, իշխանություն և պատիվ, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Քահանան լվանալով ձեռքերը, դնում է խուլրը, իսկ եթե եպիսկոպոս է՝ թագը և Հագնում է եմփորոնը, ապա բացվում է վարագույրը:

**ԱՐՁԱԿՈՒՄ
ԱՂՈԹՔ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՄԵՋ**
Սրկ – Օրհնիր, տէր:

пребывая в нас божественным попечением Твоим. Упаси нас на ниве святого и добродетельного благоволения Твоего, коим укрепимся от всяких козней лукавого, и удостоимся внимать лишь Твоему гласу, и следовать лишь Тебе, побеждающему и истинному Пастырю, и от Тебя принять уготованное место в царстве Небесном. Бог наш и Господь, Спаситель Иисус Христос, благословенный с Отцом и Духом Святым, ныне и присно и во веки веков. Аминь. † Мир всем. Неисследимой, непостижимой триипостасной сущности Твоей, утверждающей, приемлющей, нераздельной, единой святой Троице Твоей подобает слава, господство и честь, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

Умывает руки и надевает митру. Завеса отвергается. Поклонившись святому престолу, священник спускается к народу, что символизирует грядущее явление Христа в Божественной славе.

**БЛАГОСЛАВЕНИЕ
И ОТПУЩЕНИЕ**
Дкн. – Благослови, владыка.

Եւ քահանայն երկրպագեալ զսուրբ սեղանոյն՝ առցէ սուրբ աւետարանն ի ձեռս, եւ ընդ հարաւային աստիճանս իջանելով ի դասն:

Քհ – (ի ձայն) Որ օրհնես զայնոսիկ, որք օրհնեն զՔեզ, Տէր, եւ սուրբ առնես զյուսացեալս ի Քեզ:

Դպ – Օրհնեալ է Աստուած:

Քհ – Կեցո՛ղ զժողովուրդս Քն եւ օրհնեա՛ զժառանգութիւնս Քն, զլրումն եկեղեցւոյ Քն պահեա՛:

Դպ – Ամեն:

Քհ – Սրբեա՛ զսոսա, որք ողջունեցին սիրով զվայելչութիւն տան Քոյ, Դու զմեզ փառաւորեա՛ աստուածային զօրութեամբ Քով, եւ մի՛ թողուր զյուսացեալս ի Քեզ:

Դպ – Ամեն:

Քհ – Զխաղաղութիւն պարգեւեա՛ ամենայն աշխարհի, եկեղեցեաց, քահանայից, թագաւորաց քրիստոնէից եւ զինուորեալ մանկանց նոցա եւ ամենայն ժողովրդեանս:

Դպ – Ամեն:

Քհ – Զի ամենայն տուրք բարիք եւ ամենայն պարգեւք կատարեալք ի վերուստ են իջեալ առ ի Քէն, որ ես Հայր լուսոյ եւ Քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամեն:

Դպ – Եղիցի անուն Տեառն օրհնեալ, յայսմ հետէ մինչեւ յաւիտեան: (Երիցս կրկնեա):

Священник – Вор орһнес э|айносикһ, уйкһ орһнен эз|Кһез, Тер, ев сурб арһнес эз|һусацялэс і Кһез.

Хор – Орһня! є Аствацһ!

Священник – Кецо эз|жоғовурд|эс Кһо ев орһня эз|жаррангутһюн|эс Кһо, эз|лэрум|эһ Екегеҫво Кһо паһя!

Хор – Амен.

Священник – Сэрбя эз|соса, воркһ воғджунесин сиров эз|вайселчутһюн тан Кһо, Ду эз|мез пһарраворя аствацһайин зорутһямб Кһов ев ми тһоғур эз|һусацялэс і Кһез.

Хор – Амен.

Священник – эз|хағағутһюн паргеҫя аменайн ашхарһи, екегеҫцяц, кһаһанайиц, тһағаворац кһриstoneиц ев зинворял манканц ноца ев аменайн жоғовэрдянс.

Хор – Амен.

Священник – Зи аменайн туркһ барис ев аменайн паргевкһ катарялкһ і _ веруст ен іджял арр _ і Кһе|н, вор ес һайр Лусо, ев Кһез вайеле пһарркһ, ішханутһюн ев патив, айжэм ев мишт ев һавітянэс һавітениц. Амен.

Хор – Еғици Анун Тярри орһнял һ|айсмһете минчев һавітян. (3)

Եվ քահանան երկրպագելով սուրբ սեղանին, ձեռքն է վերցնում սուրբ ավետարանը և հարավային աստիճաններով իջնելով դաս:

Քհ – (եղանակով) Տէր, որ օրհնում ես նրանց, ովքեր օրհնում են Քեզ և սրբացնում ես Քեզ հուսացողներին:

Դպ – Օրհնյալ է Աստված:

Քհ – Ապրեցրո՛ւ Քն ժողովրդին և օրհնի՛ր Քն ժառանգությունը, պահի՛ր Քն եկեղեցու ամբողջությունը:

Դպ – Ամեն:

Քհ – Սաքրի՛ր սրանց, որոնք սիրով ողջունեցին Քն տան վայելչությունը: Դու մեզ փառավորի՛ր Քն աստվածային զորությամբ և մի՛ լքիր Քեզ հուսացողներին:

Դպ – Ամեն:

Քհ – Խաղաղություն պարգևի՛ր ամբողջ աշխարհին, եկեղեցիներին, քահանաներին, քրիստոնյա թագավորներին, նրանց զինվորներին և ողջ ժողովրդին:

Դպ – Ամեն:

Քհ – Որովհետև բոլոր բարի տուրքերը և բոլոր կատարյալ պարգևները Քն կողմից՝ վերկից են իջել, Դու, որ լույսի Հայրն ես և Քեզ վայել է փառք, իշխանություն և պատիվ, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Դպ – Թող օրհնյալ լինի Տիրոջ անունը այժմվանից մինչև

Священник, поклонившись святому престолу, берет в руки Евангелие и сходит по южным ступеням со словами:

Свщ. – Господь, благословляющий тех, кто благословляет Тебя, и освящающий уповающих на Тебя!

Хор – Благословен Бог.

Свщ. – Спаси народ Твой и благослови достояние Твое, сохрани полноту Церкви Твоей.

Хор – Аминь.

Свщ. – Освяти тех, кто с любовью приветствовал благолепие дома Твоего; прославь нас Божественною силою Твоею и не оставляй уповающих на Тебя.

Хор – Аминь.

Свщ. – Даруй мир всему миру, церквям, священникам, христианским царям и их воинству и всему народу.

Хор – Аминь.

Свщ. – Ибо всякое благодеяние и все совершенные дары исходят свыше от Тебя, Отче Света, и Тебе подобает слава, господство и честь, ныне и присно и во веки веков.

Хор – Аминь. Да будет благословенно имя Господне отныне и до века (*трижды*).

Քհ – Կատարումն օրինաց եւ մարգարեից Դու ես Քրիստոս Աստուած Փրկիչ մեր, որ լցեր զամենայն Յայրական տնօրէնութիւնս Քո, լի՛ց եւ զմեզ Յոգուովդ Քով Սրբով:

ՎԵՐՋԻՆ ԱԲԵՏԱՐԱՆ

Սրկ – Օրթի:

*Քահանայն դառնալով առ ժողովուրդն
ասացէ:*

Քհ – † Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Դպ – Եւ ընդ հոգւոյդ քուն:

Սրկ – Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհ – Սրբոյ Աւետարանի Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ Յովհաննու:

Դպ – Փա՛ռք Քեզ, Տէր Աստուած մեր:

Սրկ – Պոսոխում:

Դպ – Ասէ Աստուած:

Ապա կարդան Ս. Աւետարան

Քհ – Արձակման Աւետարան (Յովհ. Ա 1-14):

Ի Յօրէ լուսոյ:

Ի սկզբանէ էր Բանն, եւ Բանն էր առ Աստուած, եւ Աստուած էր Բանն: Նա էր ի սկզբանէ առ Աստուած: Ամենայն ինչ Նովաւ եղել, եւ առանց Նորա եղել եւ ոչ ինչ, որ ինչ եղելն:

Նովաւ կեանք էր, եւ կեանքն էր լոյս մարդկան: Եւ լոյսն ի խաւարի անդ լուսաւորէ, եւ խաւար Նմա ոչ եղել հասու: Եղել այր մի առաքեալ յԱստուծոյ, անունն նմա Յովհաննէս: Սա

Священник – Еѓици, еѓици ев еѓици! Катарум|н Оринац ев Маргареиц Ду ес, Кхристос Аствацћ Пћаркiч мер, вор лэцер з|аменаин хайракан тэноренућтђюнэс Кћо, лиц ев эз|мез хоѓвов|эд Кћов Сэрбов.

Диакон – Орћи!

Священник – + Хаѓаѓућђюн аменсцун.

Хор – Ев энд хоѓвуй|д кћум.

Диакон – Еркђоѓацћућђямб лэварукћ!

Священник – Сэрбо Аветарани|с ћисуси Кхристоси, вор эст ховћанну.

Хор – Пћарркћ, Кћез,

Тер Аствацћ мер!

Диакон – Прросхумэ!

Хор – Асе Аствацћ.

հավիտյան (երեք անգամ):

Քհ – Օրենքների ու մարգարեների կատարումը դու ես, մեր Փրկիչ Քրիստոս Աստված, որ լրացրիր Յայրական Քո բոլոր տնօրինությունները, մեզ նույնպես լցրու՛ Քո Սուրբ Յոգով:

ՎԵՐՋԻՆ ԱՎԵՏԱՐԱՆ

Սրկ – [Ալելուիա], ուրթի:

*Քահանան դառնալով դեպի
ժողովուրդը՝ ասում է:*

Քհ – † Խաղաղություն ամենքին:

Դպ – Եվ քո հոգուն:

Սրկ – Երկյուղածությամբ լսեցե՛ք:

Քհ – Յիսուս Քրիստոսի Սուրբ Ավետարանին՝ ըստ Յովհաննեսի:

Դպ – Փառք Քեզ, մեր Տէր Աստված:

Սրկ – Ուշադրություն:

Դպ – Աստված է խոսում:

Եվ ապա կարդում են Արձակման

Ավետարանը «Ի հօրէ լուսոյ»:

Քհ – Արձակման Ավետարան (Յովհ. Ա 1-14):

Սկզբից էր Բանը, և Բանն Աստու մոտ էր, և Բանն Աստված էր: Նա սկզբից Աստու մոտ էր: Ամեն ինչ Նրանով եղավ, և առանց Նրա չեղավ ոչինչ, որ եղել է:

Կյանքը Նրանով էր: Եվ կյանքը մարդկանց լույս էր: Եվ լույսը խավարի մեջ լուսավորում է, և խավարը Նրան չնվաճեց:

Կար մի մարդ՝ Աստուց ուղարկված. նրա անունը՝ Յովհաննէս: Սա եկավ որպէս

Свщ. – Ты суть исполнение Закона и Пророков, Христос Бог Спаситель наш, исполнивший все ведение Отца; исполни и нас Духом Твоим Святым.

ПОСЛЕДНЕЕ ЕВАНГЕЛИЯ

Дкн. – Аллилуйя. Прости.

*священник поварачивается
к пастве и читает.*

Свщ. – † Мир всем.

Хор – И с духом твоим.

Дкн. – Внемлем с трепетом.

Свщ. – Иисуса Христа Святое Евангелие от Иоанна.

Хор – Слава Тебе, Господи Боже наш.

Дкн. – Просхумэ.

Хор – Глаголит Бог.

Священник читает ЕВАНГЕЛИЕ.

Свщ. – «В начале было Слово, и Слово было у Бога, и Слово было Бог. Оно было в начале у Бога. Все чрез Него начало быть, и без Него ничто не начало быть, что начало быть. В Нем была жизнь, и жизнь была свет человеков. И свет во тьме светит, и тьма не объяла его. Был человек, посланный от Бога; имя ему Иоанн. Он пришел для свидетельства, чтобы свидетельствовать о Свете, дабы все уверовали чрез него. Он не был свет, но был послан, чтобы

եկն ի վկայութիւն, զի վկայեսցէ վասն Լուսոյն, զի ամենեքին հաւատասցեն նովաւ: Ոչ էր նա Լոյսն, այլ զի վկայեսցէ վասն Լուսոյն:

Էր Լոյսն ճշմարիտ, որ լուսաւոր առնէ զամենայն մարդ, որ գալոց է յաշխարհ: Յաշխարհի էր, եւ աշխարհ Նովաւ եղել, եւ աշխարհ զՆա ոչ ծանեաւ:

Յիւրսն եկն, եւ իւրքն զՆա ոչ ընկալան: Իսկ որք ընկալան զՆա՝ ետ նոցա իշխանութիւն որդիս Աստուծոյ լինել, որոց հաւատասցեն յանուն Նորա: Ոյք ոչ յարեմէ եւ ոչ ի կամաց մարմնոյ եւ ոչ ի կամաց առն, այլ յԱստուծոյ ծնան:

Եւ Բանն մարմին եղել եւ բնակեաց ի մեզ, եւ տեսաք զփառս Նորա, զփառս իբրեւ զՄիածնի առ ի Զօրէ, լի շնորհօք եւ ճշմարտութեամբ:

Ղպ – Փառք Քեզ,

Տէր Աստուած մեր:

Սրկ – Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց, եւ կեցուցէ շնորհիւ ողորմութեան Իւրոյ: Ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո՛ւ եւ ողորմեա:

Քհ – Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա: Պահպանեա զմեզ Քրիստոս Աստուած մեր, ընդ հովանեաւ սուրբ եւ պատուական խաչի Քոյ ի խաղաղութեան. փրկեա յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամւոյն:

Диакон – Փարրհ, Կհէզ, Եր Աստուած մեր!
– Сурб Хачիւ|с аґачесцукհ էз|Եր, зи совав пһәркесце з|мез і меґац ев кецусце шнорһив воґормутһян Юро. Амена|кал Եր Աստուած մեր, кецо ев воґормя!

Священник – Փախանյ էз|մէզ, Կրիստոս Աստուած մեր, էնդ հովանյավ սурб ев патвакан Хачі Կհօ і хаґаґутһян. Փһәркя һ|еревелі ев һ|ан|еревуйтһ тһэшнамвуй|н.

վկա, որպեսզի վկայի Լուսոյի մասին, որ բոլորը նրա միջոցով հավատան: Ինքը Լուսը չէր, այլ եկել էր, որ վկայի Լուսոյի մասին: Նա էր ճշմարիտ Լուսը, որ լուսավորում է ամեն մարդու, որ գալու է աշխարհ: Նա աշխարհի մեջ էր, և աշխարհը Նրանով եղավ. սակայն աշխարհը Նրան չճանաչեց:

Յուրայինների մոտ եկավ, բայց յուրայինները Նրան չընդունեցին: Իսկ ովքեր Նրան ընդունեցին, նրանց իշխանություն տվեց լինելու Աստծու որդիներ, նրանց, որոնք Իր անվանը կհավատան: Նրանք ո՛չ արյունից, ո՛չ մարմնի կամքից և ո՛չ էլ այր մարդու կամքից, այլ Աստծուց ծնվեցին: Եվ Բանը Մարմին եղավ ու բնակվեց մեր մեջ, և մենք տեսանք Նրա փառքը, որպես փառքը Միածնի՝ Զոր կողմից՝ լի շնորհներով և ճշմարտությամբ:

Ղպ – Փառք Քեզ,

Տէր Աստված մեր:

Սրկ – Սուրբ խաչով աղաչենք Տիրոջը, որպեսզի սրանով փրկի մեզ մեղք երից և Իր ողորմության շնորհիվ պահպանի մեզ: Ամենակալ Տէր Աստված մեր, ապրեցրու և ողորմիր:

Քհ – Տէր ողորմիր, Տէր ողորմիր: Պահպանիր մեզ Քրիստոս Աստված մեր Քո սուրբ և պատվական խաչի հովանու տակ խաղաղությամբ, փրկիր երևացող

свидетельствовать о Свете. Был Свет истинный, Который просвещает всякого человека, приходящего в мир. В мире был и мир чрез Него начал быть, и мир Его не познал. Пришел к своим, и свои Его не приняли. А те, которые приняли Его, верующим во имя Его, Он дал власть быть чадами Божиими, которые ни от крови, ни от хотения плоти, ни от хотения мужа, но от Бога родились. И Слово стало плотью, и обитало с нами, полное благодати и истины; и мы видели славу Его, славу, как Единородного от Отца».

Хор – Слава Тебе, Господи Боже наш.
Дкн. – Святым Крестом молим Господа, да избавит нас от грехов и спасет благодатью милости Своей. Господь Бог Вседержитель, спаси и помилуй.
Свщ. – Охранитель и упование верующих, Христос Бог наш, храни нас в мире под сенью святого и пречестного Креста Твоего. Спаси от видимых и невидимых врагов. Удостой благодарно славить Тебя

Արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զՔեզ ընդ Յօր եւ ընդ Սրբոյ Յոգւոյդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտեանից. Ամէն:

ՕՐՀՆՈՒԹԻՆ ԱՐՉԱԿՍԱՆ

Սրկ – Օրհնեցից զՏէր յամենայն ժամ, յամենայն ժամ օրհնութիւն Նորա ի բերան իմ:

Եւ քահանայն խաչակնքեցէ սուրբ աւետարանաւն ի վերայ ժողովրդեան ասելով:

Քհ – † Օրհնալք եղերոլք ի շնորհաց Սուրբ Յոգւոյն. երթայք խաղաղութեամբ եւ Տէր Յիսուս Քրիստոս եղիցի ընդ ձեզ, ընդ ամենեսեան. Ամէն:

Եւ դպիրքն մինչ ասեն ՚ի Տէր պարծեցի,

(Սաղմոս (1Գ) Արձակման) բախեսցի Մասն ամենայն ժողովրդեան:

Դպ – ՚ի Տէր պարծեցի անձն իմ. լուիցեն հեզք եւ ուրախ եղիցին: Մեծ արարէք զՏէր ինեւ. եւ բարձր արասցուք զանուն Նորա ի միասին:

Խնդրեցի ի Տեառնէ եւ լուաւ ինձ. յամենայն նեղութենէ իմմէ փրկեաց զիս: Մատիք առ Տէր եւ առեք զլոյս. եւ երեսք ձեր մի՛ ամաչեսցեն: Այս աղքատ կարդաց առ Տէր, եւ Տէր լուաւ սմա. յամենայն նեղութենէ սորա փրկեաց զսա:

Բանակ հրեշտակաց Տեառն շուրջ է գերկիւղածովք իւովք. եւ պահէ զնսա:

Ճաշակեցէք եւ տեսէք, զի քաղցր է Տէր. երանեալ է այր որ յուսայ ի Նա: Երկերոլք ի Տեառնէ ամենայն սուրբք Նորա. զի ոչ ինչ է պակասութիւն երկիւղածաց Նորա:

Մեծամեծք աղքատացան եւ քաղցեան. բայց ոյք խնդրեն զՏէր, մի՛ պակասեսցէ ի նոցանէ ամենայն բարութիւն:

Եկայք, որդեակք իմ, եւ լուարուք ինձ. եւ գերկիւղ Տեառն ուսուցից ձեզ: Ռ՞վ է մարդ որ կամի զկեանս. սիրէ զաւուրս իւր տեսանել ի բարութեան:

Аржанаворя гоһутһямб пһарраворел эз|Кһез энд хор ев энд Сәрбо һогвуй|д, айжәм ев мишт ев һавитянәс һавитениц. Амен.

Диакон – Орһнециц эз|Тер һ|аменайн жам, һ|аменайн жам орһнутһюн Нора і беран ім.

Священник – + Орһнялкһ еґерукһ! і шнорһац Сурб һогвуйн! Ерһайкһ! хағағутһямб, ев Тер һисус Кһристос еґици энд дзез энд аменесян! Амен.

և աներևույթ թշնամուց: Արժանի արա գոհությամբ փառավորելու Քեզ՝ Յոր և Սուրբ Յոգուդ հետ այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտեանից. ամեն:

ՕՐՀՆՈՒԹՅՈՒՆ ԱՐՉԱԿՍԱՆ

Սրկ – Ամեն ժամ Տիրոջն օրհներգեմ, Նրա օրհնությունն ամեն ժամ բերանունս լինի:

Եվ քահանան սուրբ ավետարանով խաչակնքում է ժողովրդին՝ ասելով:

Քհ – † Օրհնյալք եղեք Սուրբ հոգու շնորհներով, զնացեք խաղաղությամբ, և Տեր Յիսուս Քրիստոսը թող լինի ձեզ և ամենքիդ հետ. ամեն:

Եվ դպիրները մինչ ասում են ՚ի Տէր պարծեցի (Սաղմոս 33/34 Արձակման), բախում են մասը ողջ ժողովրդին:

Դպ – Անձս Տիրոջով պարծենա, հեզերը թող լսեն և ուրախանան: Մեծարեցեք Տիրոջն ինձ հետ, բարձրացնենք Նրա անունը միասին: Խնդրեցի Տիրոջն, ու լսեց ինձ և բոլոր նեղություններիցս փրկեց: Մոտեցեք Տիրոջն ու լույս առեք, և թող ձեր երեսները չամաչեն: Աղքատն այս Տիրոջը դիմեց, և Տերը լսեց նրան ու նրա բոլոր նեղություններից փրկեց սա: Տիրոջ հրեշտակների բանակն իր երկյուղ ածների շուրջն է և պահպանում է նրանց: Ճաշակեցեք և տեսեք, որ քաղցր է Տերը. երանելի է այն մարդը, որ հուսացել է Նրան:

с Отцом и Духом Твоим Святым, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

БЛАГОСЛОВЕНИЕ НА ВЫХОД

Дкн. – Благословлю Господа во всякое время; хвала Ему во всякое время в устах моих.

Священник перекрещивает народ святым Евангелием:

Свщ. – † Благословенны будьте милостью Святого Духа. Идите с миром и Господь Иисус Христос да пребудет с вами со всеми. Аминь.

Пока хор поет псалом (33/34), народу раздается антидор.

Желающие приложиться к Евангелию, которое священник держит в руках, подходят к нему со словами «Прости, Господи», на что священник отвечает «Господь да воздаст тебе по сердцу твоему и да исполнит Он все твои добрые помыслы. Аминь».

По завершении священник, обратясь на восток, трижды поклоняется алтарю со словами «Господь Христос, помилуй меня».

Լռեցո՛ւ՝ զլեզու քո ի չարութենէ. եւ շրթունք քո մի՛ խօսեսցի զնենգութիւն:

Խոտորեա՛ւ՝ ի չարէ եւ արա՛՝ զբարի, խնդրեա՛ւ՝ զխաղաղութիւն եւ ե՛րթ զհետ նորա:

Աչք Տեառն ի վերայ արդարոց. եւ ականջք Նորա ի վերայ աղօթից նոցա:

Երեսք Տեառն ի վերայ չարագործաց. սատակել յերկրէ գլխատակս նոցա:

Կարդացի՛ն արդարք առ Տէր, եւ Տէր լուաւ նոցա. յամենայն նեղութենէ նոցա փրկեաց զնոսա: Մերձ է Տէր առ այնոսիկ, որ մաշեալ են սրտիւք. եւ զխոնարհս հոգւով կեցուցանէ:

Քազում նեղութիւնք են արդարոց, յամենայնէ փրկէ զնոսա Տէր. եւ պահէ զամենայն ոսկերս նոցա եւ մի ի նոցանէ մի՛ փշրեսցի:

Մահ մեղաւորին չար է. բայց որ ատեայ զարդարն զղջացի:

Փրկէ Տէր զանձինս ծառայից Իւրոց. մի՛ զղջացի՛ն ամենեքեան, ոյք յուսացեալ են ի Նա:

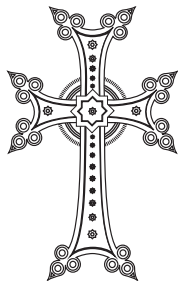
Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ.

Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:

Եւ քահանայն դարձցի յարեւերս եւ երկիրպագցէ առաջի բեմին երիցս եւ ասացէ:

Քհ – Տէր Աստուած Յիսուս Քրիստոս, ողորմեա՛ ինձ:

Եւ մտեալ յաւանդատունն մերկասցի ի զգեստուցն:

Վախեցեք Տիրոջից. բոլոր սրբերդ Նրա, քանզի Նրանից վախեցողները պակասություն չեն ունենա:

Մեծամեծներն աղքատացան ու սովի մատնվեցին, բայց ովքեր Տիրոջն են փնտրում, նրանցից ոչ մի բարիք չի պակասի:

Եկե՛ք, իմ որդիներ, և լսեցեք ինձ, որ Տիրոջ երկյուղը ձեզ սովորեցնեմ: Ո՞վ է մարդն այն, որ սիրում է կյանքը, և ուզում է իր օրերը բարության մեջ տեսնել:

Լեզուդ պահի՛ր չարությունից, և շրթունքդ թող նենգություն չխոսի: Խուսափի՛ր չարից և բարիք գործիր, խաղաղություն փնտրիր և նրան հետևիր:

Տիրոջ աչքերն ուղղված են արդարներին, իսկ ականջները՝ նրանց աղոթքին:

Տիրոջ երեսը չարագործների դեմ է՝ նրանց հիշատակն աշխարհից ջնջելու համար:

Արդարները Տիրոջն աղոթեցին, և Տերը լսեց նրանց, ու փրկեց իրենց բոլոր նեղություններից:

Տերը նրանց կողքին է, ովքեր սրտամաշ են եղել, և նա փրկում հոգով խոնարհներին:

Արդարների նեղությունները շատ են, և բոլորից ազատում է Տերը նրանց:

Եվ պահպանում է նրանց բոլոր ոսկորները, որոնցից ոչ մեկը չի փշրվի:

Մեղավորի մահը չարաչար է, և արդարին ատողը՝ կզղջա:

Տերը փրկում է Իր ծառաների անձերը, և բոլոր Նրան հուսացողները չեն զղջա:

Փառք Հորը, Որդուն և Սուրբ Հոգուն.

Այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից: Ամեն:

Եվ քահանան պիտի դառնա զեպի արեւելք և երեք անգամ՝ երկիրպագի բեմի առաջ՝ ասելով.

Քհ – Տեր Աստված Հիսուս Քրիստոս, ողորմի՛ր ինձ:

Քահանան մտնելով ավանդատուն՝ հանում է հանդերձները:

ОСНОВНЫЕ ПРАВИЛА ПОВЕДЕНИЯ В ЦЕРКВИ ВО ВРЕМЯ ЛИТУРГИИ

1. Помните, что церковь – это дом Божий и приходя в церковь, Вы приходите к Богу!
Войдя в церковь нужно перекреститься и поклониться в сторону святого Престола. Необходимо приходить в церковь до начала Литургии, чтобы участвовать в богослужении с самого начала. Верующий не «посторонний зритель» на богослужении, а его активный участник. Без верующих не может быть Литургии. Если Вы все же опоздали, старайтесь зайти в церковь и занять свое место тихо, не привлекая к себе внимания, чтобы не отвлекать других верующих и служителей от молитвы.
2. По христианской традиции, мужчины должны находиться в храме с непокрытой головой. Женщины, напротив, должны покрывать головы. Несоблюдение данной традиции, является игнорированием апостольского Предания и Священного Писания (1 Коринф. 11гл). Старайтесь одеваться подобающе месту. Женщинам лучше быть с минимумом украшений и косметики.
3. Нельзя целовать Крест, Евангелие или иконы, а тем более подходить к Причастию с накрашенными губами. Нельзя курить на территории церкви, а тем более после курения подходить к Причастию. Причащающийся не должен есть и пить (тем более курить) перед Таинством с ночи. К Причастию можно приближаться только будучи духовно и телесно чистым. Накануне нужно избегать супружеских отношений. Нельзя причащаться женщинам в дни очищения.
4. Помните, что в церкви Вы находитесь хоть и в незримом, но реальном присутствии Бога. Соблюдайте порядок и тишину, осознавая святость происходящего и самого места. Даже приобретая церковную свечу, старайтесь быть как можно тише. Посторонние разговоры недопустимы, т.к. они не только мешают богослужению, отвлекая служителей и лишая верующих молитвенного настроения, но и демонстрируют безразличие и неуважение в отношении Бога

незримо присутствующего в храме. Обязательно отключайте мобильные телефоны перед тем, как войти в церковь!

5. Не нужно ходить по храму во время богослужения. Займите себе место, где бы Вы могли молиться и слушать проповедь в продолжение всей Литургии. Для личной молитвы нет необходимости обходить все иконы. Достаточно молиться с одного места, направляя взор в сторону Святого Престола. Заходить на Амвон верующие могут только в особых случаях, для Исповеди и Причастия (иных Таинств). В других случаях заходить туда нельзя. Исключение может быть сделано для детей, когда в храме очень много людей. Подниматься на Алтарь, верующим запрещено категорически. Входить в Алтарь и приближаться к Святому Престолу могут только церковнослужители, которые непосредственно участвуют в богослужении.
6. Не нужно без особых причин выходить из церкви во время богослужения. Хождение из храма на улицу и обратно, ради того, чтоб «развеемся», покурить, поговорить о «делах» со знакомыми или по телефону, является профанацией Святыни Таинства, демонстративным игнорированием того, что происходит в церкви, проявлением полного безразличия к Литургии, как сослужению людей и Самого Бога. Покидайте церковь только с окончанием богослужения. Выходя из церкви, не пятьтесь задом наперед к выходу, но идите нормально по направлению к двери. У дверей храма повернитесь к Святому Престолу, перекреститесь и поклонитесь. После этого, вновь повернитесь к двери и выйдите.
7. Возжигать свечи можно в одном из предназначенных для этого мест. В Армянской Церкви нет норм, согласно которым свечи возжигаются в разных местах по разному поводу. Особых верований о том, как и от чего возжигать свечи, не существует. Если на подсвечнике уже горят чьи-то свечи, зажигайте от них. Во избежание неоправданной копоти, ставьте каждую зажженную свечу на подсвечник отдельно, не соединяя их в пары или, тем более, в большие пучки.
Храни Вас Бог!

